

378.1
๕๘๕๘พ
ร.๓

พัฒนาการในการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารนิพนธ์

ของ

นางสุรางค์ เบญจศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2547

๒ 250634 ๘.๓

๒-๘ ก.ย. 2547

สุรางค์ เบญจศรี. (2547). พัฒนาการในการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการในการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในสามหลักสูตร คือ หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต และหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต ในประเด็นโครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การคัดเลือกนิสิต และการวัดผลการศึกษา ตลอดจนผลลัพธ์การจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ และยืนยันผลการวิเคราะห์ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้เทคนิคการบอกต่อ (Snowball Sampling)

ผลการวิจัยสำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต เริ่มเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2496 นับเป็นแห่งแรกที่เปิดสอนในประเทศไทย มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ในปี พ.ศ. 2498, 2500, 2505 และ 2508 โดยลำดับ

1.2 หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 มีการปรับปรุงหลักสูตร ในปี พ.ศ. 2517, 2527, 2532, 2534, 2541 และ 2543 โดยลำดับ

1.3 หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 และเป็นการศึกษาในระดับปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา ที่เกิดขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทย และพัฒนาการมาโดยลำดับ

2. ผลลัพธ์จากการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ในเชิงปริมาณ มีผู้สำเร็จการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 1,545 คน จำแนกเป็นหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต จำนวน 493 คน หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต จำนวน 989 คน และหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต จำนวน 63 คน ส่วนผลสำเร็จในเชิงคุณภาพ ได้แก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปเป็นจำนวนมากได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในหน่วยงานทางการศึกษาในหลายกลุ่มอาชีพ ได้แก่ กลุ่มวิชาชีพทางการศึกษา (ข้าราชการ ระดับ 9-11) ในกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มวิชาชีพทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน กลุ่มวิชาชีพการทหารและตำรวจ สังกัดกระทรวงกลาโหมและกระทรวงมหาดไทย ตลอดจนกลุ่มสื่อสารมวลชน ในตำแหน่งต่าง ๆ เช่น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการคุรุสภา ผู้นำครูต้นแบบ เป็นต้น

DEVELOPMENT IN MANAGEMENT OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION PROGRAM
IN SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

AN ABSTRACT
BY
MRS. SURANG BENCHASRI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2004

Surang Benchasri. (2004). *Development in Management of Educational Administration Program in Srinakharinwirot University*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Adviser : Prof. Dr. Sermsak Wisalaporn.

The purposes of this research were to study the development of Educational Administration Programs of Srinakharinwirot University in 3 programs, namely Bachelor of Education Program, Master of Education Program, and Doctor of Education Program in the aspects of program structure, instructional arrangement, student admission, educational evaluation, as well as outcomes of the three educational administration programs.

The data analyses were manipulated from primary sources and secondary sources, and confirmed the results by interviews of those getting involved in provision of educational administration programs of Srinakharinwirot University through the snowball sampling technique.

The main research findings were summarized as follows:

1. Srinakharinwirot University had provision of programs in educational administration as follows.

1.1 Bachelor of Education Program. It was started in 1953 (B.E. 2496), as the first university that offered this program in Thailand. There were successive improvements in 1955, 1957, 1962, and 1965 (B.E. 2498, 2500, 2505, 2508) respectively.

1.2 Master of Education Program. It was started in 1971 (B.E. 2514), and there were successive improvements in 1974, 1984, 1989, 1991, 1998, and 2000 (B.E. 2517, 2527, 2532, 2534, 2541 and 2543) respectively.

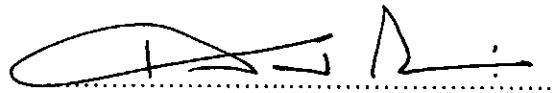
1.3 Doctor of Education Program. It was started in 1986 (B.E. 2529). It was the first of the doctoral program in educational administration offered in Thailand and has been continuously developed.

2. The outcomes of provision of educational administration programs have been successfully fulfilled objectives in both quantity and quality. Quantitatively, there were 1,545 graduates, including 493 Bachelor's degree graduates, 989 Master's degree graduates, and 63 doctoral degree graduates. Qualitatively, there were many graduates holding high ranking positions in educational organizations in various professional groups, including educational profession group (Levels 9-11 officials) in the Ministry of Education, educational

profession group of private educational institution ; professional groups in military and police forces in the jurisdiction of Ministry of Defense and the Ministry of Interior ; as well as mass media group in various positions, such as Permanent Secretary of Ministry of Education Deputy Undersecretary of Ministry of Education, General Secretary of Teachers' Council, and Master teachers, and so on.

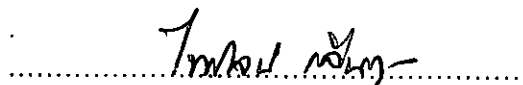
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ .

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์



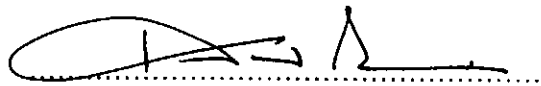
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร



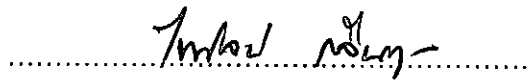
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ



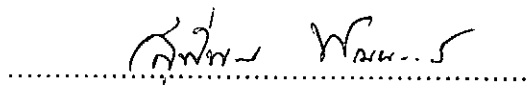
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

ประธาน



(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

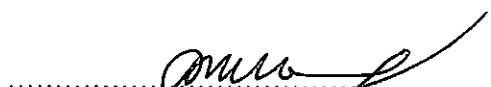
กรรมการสอบสารนิพนธ์



(อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ



(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร นัตริศกุล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่ ๒๔ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตา ชี้นำหลักการ แนวคิดสร้างสรรค์ จากศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ราชบัณฑิต อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และ ประธานคณะกรรมการควบคุมสอบสารนิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อเสนอแนะ ต่าง ๆ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้อย่างยิ่งนับตั้งแต่ เริ่มต้นดำเนินการจนเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ และอาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ กรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ ผู้เป็นแรงบันดาลใจ เอาใจใส่ ช่วยเหลือ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามซึ่งอยู่เบื้องหลังในการจัดทำสารนิพนธ์ และมีส่วนสนับสนุนให้การจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณและน้อมระลึกถึงพระคุณบิดา มารดา คุณแม่ช่อนกลิ่น ทักษิณี คุณพ่อไพบรีย ทักษิณี และญาติพี่น้องทุกท่าน สำหรับความรัก ความห่วงใย กำลังใจและทุนทรัพย์ที่มีต่อผู้วิจัยในการศึกษาและการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายสุดนี้คุณค่าทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยในครั้งนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณการี ของผู้วิจัยและบูรพคณาจารย์ทุกท่านที่อยู่เบื้องหลังแห่งการวางฐานการศึกษาให้กับผู้วิจัยตั้งแต่อติจนจนถึงปัจจุบัน

สุรางค์ เบญจศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ข้อจำกัดของการศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
การนำเสนอ.....	7
2 การจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา.....	8
การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา.....	8
เป้าหมาย วัดดูประสงค์ ของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา.....	8
บทบาทของมหาวิทยาลัยในการจัดการศึกษา.....	12
คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์.....	13
กระบวนการจัดการศึกษาในการสร้างบัณฑิตระดับอุดมศึกษา.....	16
การจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษาในต่างประเทศ.....	20
การจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษาในประเทศไทย.....	26
การจัดการศึกษาด้านการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.....	31
บทบาทของภาควิชาการบริหารการศึกษา.....	37
การบริหารงานภายในภาควิชาการบริหารการศึกษา.....	38
ภารกิจและการบริหารจัดการในภาควิชาการบริหารการศึกษา.....	41
ภารกิจคณาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา.....	43
บทบาทของภาควิชาการบริหารการศึกษาในการพัฒนามหาวิทยาลัย	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
งานวิจัยในต่างประเทศ	49
งานวิจัยในประเทศ.....	51
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	57
ระเบียบวิธีวิจัย.....	57
วิธีการเก็บข้อมูล.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สัมภาษณ์บุคคลร่วมสมัย.....	58
4 พัฒนาการจัดการศึกษาสาขาบริหารการศึกษา.....	60
การจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต.....	60
โครงสร้างหลักสูตร.....	61
การจัดการเรียนการสอน.....	67
การคัดเลือกนิสิต.....	69
การวัดผลการศึกษา.....	71
การจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต.....	75
โครงสร้างหลักสูตร.....	77
การจัดการเรียนการสอน.....	83
การคัดเลือกนิสิต.....	88
การวัดผลการศึกษา.....	89
การจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต.....	92
โครงสร้างหลักสูตร.....	95
การจัดการเรียนการสอน.....	99
การคัดเลือกนิสิต.....	102
การวัดผลการศึกษา.....	103
ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา.....	107
 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	 119
สังเขปความมุ่งหมาย และวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	119
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	120
อภิปรายผล.....	122
ข้อเสนอแนะ.....	126
บรรณานุกรม.....	127
ภาคผนวก.....	140
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	202

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ตราทางราชการของมหาวิทยาลัย.....	35
2 โครงสร้างการบริหารงานภาควิชาการบริหารการศึกษา.....	41

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงสรุปจำนวนผลลัพธ์เชิงปริมาณในการผลิตบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ จำนวนรายปี (ปี พ.ศ. 2496 - 2515).....	109
2	แสดงแสดงสรุปจำนวนผลลัพธ์เชิงปริมาณในการผลิตบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ จำนวนรายปี (ปี พ.ศ. 2514 - 2546).....	112
3	แสดงสรุปจำนวนผลลัพธ์เชิงปริมาณในการผลิตบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต ของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ จำนวนรายปี (ปี พ.ศ. 2529 - 2546).....	116

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการบริหารการศึกษารูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นความเป็นวิชาการและวิชาชีพในหลายด้าน เช่น การมัธยมศึกษา การประถมศึกษา การบริหารการศึกษา หรือแม้แต่การอุดมศึกษาเอง เป็นการฝึกคนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์ เป็นผู้มีความรู้และคุณธรรม (ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2525 : 670 – 672) เป็นการสอนคนให้เป็นผู้มีสติปัญญา เป็นตัวของตัวเองในการคิดและการปฏิบัติ ยึดมั่นในสามัคคี (สุธรรม อารีกุล. 2543 : 172) การบริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะสร้างความเป็นนักวิชาการที่มีทั้งความเชี่ยวชาญและความเป็นเลิศที่พัฒนาบุคคลให้เป็นนักวิชาการและพัฒนาสังคมโดยสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้สังคมพัฒนาได้สูงสุดซึ่งจะเกิดแนวคิดพื้นฐานที่มุ่งสร้างวิญญูณการคิดค้นแสวงหาให้เกิดแก่นักคิดที่มีการวิจัยเป็นสำคัญ (ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2543 : 7-9) เป้าหมายของการจัดการศึกษาที่อาจารย์ผู้เป็นบุคลากรในมหาวิทยาลัยตระหนักและให้ความสำคัญประการหนึ่งกล่าวคือ การบริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นจะต้องสร้างภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยในเชิงสร้างสรรค์บรรยากาศทางวิชาการ สร้างเกียรติคุณชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย (ประกอบ กุปรัตน์; และคนอื่น ๆ . 2533 : 13) ❖ อันเกิดจากพัฒนาการของการจัดการศึกษาที่สร้างผลลัพธ์ (บัณฑิต) เชิงคุณภาพออกไปสร้างเกียรติคุณชื่อเสียงแก่มหาวิทยาลัยจึงถือว่าเป็นการบรรลุวัตถุประสงค์ของคนที่แสดงผ่านบทบาทของมหาวิทยาลัย

การศึกษาด้านการบริหารการศึกษเป็นวิทยาการแขนงหนึ่งในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเช่นเดียวกับการศึกษาในสาขาวิชาอื่นที่สร้างคุณภาพบัณฑิตให้มีลักษณะผู้นำมืออาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ เป็นผู้นำในการประยุกต์ เผยแพร่และถ่ายทอดวิทยาการทางการบริหารการศึกษา (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2545 : 2) เพราะทั่วโลกคาดหวังสูงกับการบริหารการศึกษา (Educational administration) ที่ยอดเยี่ยมเพื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนที่เปี่ยมด้วยพลังเข้ากับการบริหารการศึกษาที่โลกตระหนักอย่างแรงกล้าที่จะนำไปสู่การบรรลุผลแห่งศักยภาพของบุคคลในความรับผิดชอบสร้างสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก่นักเรียนและนักศึกษา (จันทนา จันทรบรรจง. 2546 : 1)

การบริหารการศึกษาในต่างประเทศมีการบริหารจัดการในลักษณะปฏิรูปโดยปรับเปลี่ยนโครงสร้างโดยยังคงปรัชญาหรือเป้าหมายไว้อย่างเดิมเพียงแต่เปลี่ยนสภาพให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคม (จรัส สุวรรณเวลา. 2539 : 1) ดังการบริหารการศึกษาในประเทศออสเตรเลีย มีความพยายามสะท้อนบทบาทการบริหารการศึกษาในฐานะผู้จัดการโรงเรียนแห่งอนาคตที่มีประสิทธิภาพและวุฒิภาวะโดยการออกแบบโครงการเรียนแบบบูรณาการเรียนรู้ (Learning) หลักสูตรและวิธีสอนเพื่อให้การบริหารการศึกษาดอบสนองความต้องการในความ

เป็นเลิศพร้อมกับการอยู่รอดระยะยาวแห่งการเป็นภาวะผู้นำทางการศึกษาโดยพยายามกระจายอำนาจการบริหารมีแนวโน้มการบริหารการศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (ฉันทนา จันทน์บรรจง. 2546 : 40) ส่วนการบริหารการศึกษาในประเทศฮ่องกงมีหลักการที่มุ่งเน้นผู้เรียนโดยไม่มีผู้ใดพลาดโอกาส ในการเรียนรู้ชีวิตในวงกว้างโดยบริหารการศึกษาผ่านระบบการศึกษาที่ผสมผสานระหว่างแก่นวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตกโดยธำรงรักษาแก่นแท้ของการศึกษาของจีนไว้ ขณะเดียวกันซึมซับแนวคิดที่ทันสมัยไปพร้อมกันที่ผู้ปกครองและชุมชนให้ความสำคัญแก่การศึกษาสำหรับเยาวชน (สุนน อมรวิวัฒน์ ; สุรศักดิ์ หลาบมาลา ; และศรีน้อย โปวาททอง. 2545 : 187) ขณะที่ทั่วโลกตระหนักในการบริหารการศึกษาเพื่อสร้างสัมฤทธิ์ผลแห่งศักยภาพบุคคล ประเทศสหราชอาณาจักรได้มีการจัดการบริหารการศึกษาผ่านมหาวิทยาลัยเปิด (The Open University) ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาใหญ่ที่สุดในประเทศอังกฤษที่ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักศึกษาซึ่งเข้าเรียนบางเวลา (Part time) ทำให้การศึกษาเป็นไปตลอดชีวิตควบคู่กับการทำงานในชีวิตประจำวัน เปิดโอกาสให้กับผู้ต้องการเข้ารับการศึกษาได้ทุกคนโดยไม่มีข้อจำกัดในด้านคุณสมบัติและคุณวุฒิของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 103 – 104) เป็นมิติการจัดการศึกษาที่แสดงถึงการจัดการศึกษานอกระบบที่ชัดเจน

ในประเทศไทยการจัดการศึกษาด้านการบริหารการศึกษาส่วนใหญ่เปิดสอนสาขาการบริหารการศึกษาเป็นสาขาวิชาหนึ่งที่มีการเรียนการสอนและการวิจัยอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา ภายใต้หน่วยงานชื่อภาควิชาการบริหารการศึกษา ดำเนินนโยบายตามกรอบพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา คือการพัฒนามนุษย์ให้เป็นคนโดยสมบูรณ์ เป็นนักวิชาการระดับวิชาชีพ จึงนับได้ว่าภาควิชาเป็นหน่วยงานที่มุ่งมั่นในการสร้างและพัฒนาบัณฑิตทางการบริหารการศึกษาโดยเฉพาะภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีนโยบายในการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกที่มีคุณภาพสูงทุกระดับ มีบทบาทเป็นผู้นำทางการบริหารการศึกษาเป็นต้นแบบของการจัดการศึกษาที่มีความเป็นสากลสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา (ภาควิชาการบริหารการศึกษา. 2544 : 1-5) อาจกล่าวได้ว่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้จัดการศึกษาในลักษณะพัฒนาวิชาชีพและเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นอุดมศึกษาคือการศึกษาชั้นสูงของสังคม

โดยจะเห็นพัฒนาการในการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษได้จากการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้เปิดทำการสอนขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2496 ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร (บำรุง กลัดเจริญ. 2506 : 118 ; จีระพันธุ์ พูลพัฒน์. 2514 : 225) หรือประมาณ 50 ปีมาแล้วและมีการเปลี่ยนแปลงโดยตลอดตามลำดับนับถึงปัจจุบัน มีมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนเปิดสอนหลักสูตรทางการบริหารการศึกษากันหลายแห่งด้วยกัน มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งที่จัดการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษาและเป็นสถาบันการศึกษาแห่งแรกที่จัดการศึกษาศาสตรบัณฑิตขึ้นในประเทศไทย เมื่อสมัยเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร (สารานุกรมศึกษาศาสตร์. 2543 : 44-45)

การเรียนการสอนวิชาการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเริ่มมีขึ้น พร้อมกับการสถาปนาวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2496 โดยวิทยาลัยวิชาการศึกษาเปิดสอนนิสิตระดับปริญญาทางการศึกษา รวม 4 สาขา ได้แก่ สาขาการบริหารการศึกษา สาขาการประถมศึกษา สาขาการมัธยมศึกษา และสาขาการอาชีวศึกษา ดังนั้นสาขาการบริหารการศึกษา จึงเป็น 1 ใน 4 สาขาวิชาที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรีตั้งแต่นั้นมา (คณะศึกษาศาสตร์. 2536 : 50) ต่อมาในปี พ.ศ. 2514 มหาวิทยาลัยจึงเปิดสอนระดับปริญญาโทโดยพิจารณาเห็นว่าบัณฑิตระดับปริญญาตรีสาขาต่าง ๆ รวมทั้งสาขาการบริหารการศึกษาที่สำเร็จออกไปทำหน้าที่ครู อาจารย์ และผู้บริหารการศึกษาอยู่ทั่วประเทศมีจำนวนมากพอแล้วสมควรได้รับการยกระดับความรู้ความสามารถของผู้บริหารการศึกษาให้สูงขึ้นอีกระดับหนึ่งสนองตอบความต้องการของสังคมและเกิดผลดีต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศยิ่ง ๆ ขึ้น ดังนั้นการเปิดสอนสาขาการบริหารการศึกษา ระดับปริญญาโทจึงเกิดขึ้นในขณะนั้นด้วย ส่วนการสอนสาขาการบริหารการศึกษา ระดับปริญญาตรีมีการปรับปรุงรูปแบบหลักสูตรใหม่ให้เป็นการเรียนการสอนในวิชาโทโดยเปิดบริการให้กับนิสิตวิชาเอกการประถมศึกษาและการมัธยมศึกษา โดยไม่เปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรี ในวิชาเอกทางการบริหารการศึกษาในปีต่อมา แต่คงยังดำเนินการเปิดสอนระดับปริญญาโท

ต่อมาในปี พ.ศ. 2529 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิจารณาเห็นว่ามิมีสถาบันการศึกษาหลายแห่งร่วมกันผลิตและพัฒนาผู้บริหารระดับปริญญาตรีและปริญญาโทมาแล้วหลายรุ่น หากผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทประสงค์จะศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา จำเป็นต้องเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศประกอบกับมหาวิทยาลัยมีความพร้อมด้านบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์เพียงพอที่จะเปิดสอนในระดับปริญญาเอกได้ จึงเปิดหลักสูตรปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษา เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหลักสูตร (ภาควิชาการบริหารการศึกษา. 2545 : 3) ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริหารการศึกษาไทยในนโยบายพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาอย่างประหยัดและนักบริหารการศึกษาในระดับปริญญาโท ภาคพิเศษ รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้บริหารได้ศึกษาหาความรู้นอกเวลาทำงานได้ (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2532 : 3) จากนั้นในปีการศึกษา 2536 เปิดหลักสูตรแผน ข ระดับปริญญาโทอีก 1 หลักสูตร เพื่อให้ผู้ที่ศึกษาภาคพิเศษเรียนแทนหลักสูตรแผน ก (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2536 : 50-51)

วิวัฒนาการในการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน ได้มีพัฒนาการมาโดยลำดับ สร้างผลลัพธ์ที่เกิดจากกระบวนการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณและคุณภาพไว้มากมาย มีนิสิตซึ่งเป็นผลผลิตที่เกิดจากการดำเนินงาน ภายในบริบทของภาควิชาการบริหารการศึกษา ทำการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา ในนามมหาวิทยาลัยในฐานะองค์กรส่วนงานภายในโดยได้เปิดสอนวิชาการบริหารการศึกษาในระดับปริญญาเอก จำนวน 8 รุ่น ระดับปริญญาโทภาคปกติ จำนวน 30 รุ่น (หลักสูตรแผน ก) ระดับปริญญาโทภาคพิเศษ จำนวน 5 รุ่น (หลักสูตรแผน ก) จำนวน 10 รุ่น (หลัก

สูตรแผน ข) นอกจากนี้ภาควิชาการบริหารการศึกษายังให้บริการวิชาการโดยร่วมมือระหว่าง
สามัญศึกษาจังหวัดนครนายกและวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี กับบัณฑิตวิทยาลัยเปิดสอนหลักสูตร
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญาโทภาคพิเศษ เพื่อพัฒนาความสามารถเป็น
นักบริหารมืออาชีพให้กับผู้บริหารการศึกษาทั้ง 2 แห่งนี้ โดยภาควิชาการบริหารการศึกษาคือผู้จัด
ดำเนินการด้านการเรียนการสอนโดยตรง ปัจจุบันได้เปิดสอนที่ศูนย์ มศว องครักษ์ จังหวัด
นครนายก จำนวน 6 รุ่น และวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จังหวัดราชบุรี จำนวน 4 รุ่น (ภาควิชาการ
บริหารการศึกษา. 2545 : 4)

ตลอดระยะเวลายาวนาน 50 ปี ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจัดการศึกษาสาขาการ
บริหารการศึกษาได้ผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นผู้บริหารทางการศึกษาระดับมืออาชีพเพื่อไปรับใช้
สังคมทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ วิวัฒนาการดังกล่าวนับเป็นเวลามีใช้น้อยที่ก่อผลลัพธ์ของผลิต
ผลทางการศึกษาเป็นคุณูปการแก่วงการศึกษาจวบจนปัจจุบันอันเป็นผลที่เกิดจากแรงมานะบากบั่น
ที่คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุ่มเทกำลังกาย และ
สติปัญญาให้การถ่ายทอดความรู้ ฝึกอบรมและสร้างบุคคลให้ได้รับการพัฒนาเพื่อเป็นผู้นำทาง
การศึกษาและกอบปด้วยคุณธรรมในวิชาชีพ นับว่ามหาวิทยาลัยได้มีบทบาทในการทำหน้าที่
เชิงปรัชญาเป็นสัญลักษณ์ทางปัญญาโดยสมบูรณ์ (จรัส สุวรรณเวลา; และคนอื่น ๆ . 2540 : 29)

การศึกษาถึงความเป็นมาและสถานภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษา สาขาการบริหาร
การศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในสาขานี้ย่อมเป็นพื้นฐานของการศึกษาทำความเข้าใจ
เกี่ยวกับความเป็นมาและการเปลี่ยนแปลงในสาขาการบริหารการศึกษาซึ่งเป็นศาสตร์ที่จะชี้ให้เห็น
ถึงสาระสำคัญของการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาในอดีตสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน
และยังอาจเป็นแนวทางสำหรับการพิจารณาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สาขาการ
บริหารการศึกษาที่จะมีต่อไปในอนาคต นอกจากนั้นในการศึกษาดังนี้ยังจะเป็นการสร้างเอกสาร
ทางประวัติศาสตร์ในการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ซึ่งไม่มีผู้ใดได้ทำการศึกษามาก่อน เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาถึงรากฐานความเป็นมาและ
วิวัฒนาการที่มีการพัฒนาในทางเจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ สามารถ
ค้นคว้าเพื่อพัฒนาอนาคตโดยมีบทเรียนทางประวัติศาสตร์ของภูมิหลังเป็นรากฐานสำคัญในการ
กำหนดวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยแก่บุคคลรุ่นหลังได้ส่วนหนึ่ง โดยทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพที่
ศึกษาพัฒนาการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยตั้งแต่เปิดสอนจนถึงปี
พุทธศักราช 2546 ในหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต และหลักสูตรการ
ศึกษาดุษฎีบัณฑิตที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับโครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การ
คัดเลือก และการวัดผลการศึกษา รวมไปถึงการศึกษาผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณ
และคุณภาพที่แสดงถึงพัฒนาการในการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ จากข้อมูลเบื้องต้นจึงเป็นจุดสำคัญและเหตุผลที่ทำให้ผู้วิจัยให้ความสนใจและเห็น
ว่าเป็นกรณีศึกษาที่ควรจะมีการศึกษาค้นคว้าเพื่ออนาคตต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการในการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตั้งแต่เปิดสอนจนถึงปีพุทธศักราช 2546 ใน 3 หลักสูตร คือ

1.1 หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต

1.2 หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

1.3 หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต

2. เพื่อศึกษาผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความเป็นมาและพัฒนาการในการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตั้งแต่เปิดสอนจนถึงปีพุทธศักราช 2546 จะเป็นแนวทางการวิเคราะห์สภาพการณ์ในอดีตเชื่อมโยงถึงปัจจุบัน เพื่อความกระจ่างชัดในองค์ประกอบความรู้ของการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำให้นักวิชาการ บัณฑิตศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีความเข้าใจสภาพการณ์ในอดีตและปัจจุบัน สามารถใช้เป็นสารสนเทศที่นำมากำหนดเป็นแนวทาง วางแผน นโยบาย เป้าหมายหรือทิศทาง เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒต่อไปได้ รวมถึงได้เอกสารทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือบุคคลทั่วไปเพื่อการศึกษาและอ้างอิงทางวิชาการเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งประการ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาพัฒนาการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตั้งแต่เปิดสอนจนถึงปีพุทธศักราช 2546 ใน 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรดุษฎีบัณฑิต ในประเด็นต่อไปนี้ โครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การคัดเลือก การวัดผลการศึกษา และผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพที่มีการจัดการเรียน การสอน สาขาการบริหารการศึกษาเฉพาะที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ศูนย์ มศว องครักษ์ และราชบุรี

ข้อจำกัดของการศึกษาค้นคว้า

ข้อจำกัดของการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ คือ ข้อมูลส่วนใหญ่ที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูล เอกสารต่าง ๆ จากแหล่งปฐมภูมิเป็นหลัก ประกอบกับเอกสารจากแหล่งทุติยภูมิและสัมภาษณ์ บุคคลร่วมสมัย ดังนั้นจึงมีข้อจำกัดในการค้นคว้าเอกสารเก่าในอดีตเท่าที่ปรากฏและมีอยู่ในระบบ การจัดเก็บเอกสารทางราชการของหน่วยงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารส่วนบุคคล นำมาวิเคราะห์วิวัฒนาการและเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันของข้อมูล แล้วจึงเรียบเรียงไว้ในกรณี ศึกษาครั้งนี้



นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พัฒนาการ หมายถึง พัฒนาการของสาขาการบริหารการศึกษาที่มีความเป็นนามิ การพัฒนาไปในทางเจริญก้าวหน้ารุ่งเรืองโดยลำดับ
2. การจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร โดยจัดการเรื่อง การสอน การคัดเลือก การวัดผลและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาสาขาการบริหาร การศึกษา
3. หลักสูตรการบริหารการศึกษา หมายถึง การจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียนเพื่อให้เกิดการ เรียนรู้จำแนกเป็น 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
4. โครงสร้างของหลักสูตร หมายถึง โครงร่างเกี่ยวกับรายวิชาที่กำหนดจำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรการศึกษาให้เรียนในหมวดวิชาเอก วิชาโท และวิชาเลือกเสรี
5. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการถ่ายทอด ความรู้ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การอบรมและการสร้างองค์ความรู้ที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนา บุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและคุณธรรมเพื่อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง มีความสุข
6. การคัดเลือกนิสิต หมายถึง การดำเนินการคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ มหาวิทยาลัยกำหนดเพื่อให้ได้เข้าศึกษาในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต และหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
7. การวัดผลการศึกษา หมายถึง วิธีการที่ใช้วัดผลการศึกษาเพื่อให้ได้รับค่าระดับคะแนน ที่แสดงถึงผลการเรียนรู้จาก การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การอบรม การได้รับองค์ความรู้โดยสรุป เป็นค่าระดับคะแนนดีมาก ดี พอใช้ อ่อน หรือ ตก
8. ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา หมายถึง จำนวนผู้สำเร็จ

การศึกษาที่แสดงผลในเชิงปริมาณ และรายชื่อผู้จบการศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในวิชาชีพ มี
 ชื่อเสียง ทำคุณประโยชน์แก่สังคมตามสาขาอาชีพ ในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษา
 มหามหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร ศูนย์ มศว องค์กรฯ และราชบุรี

การนำเสนอ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

ประกอบด้วย ภูมิหลัง วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า ความสำคัญของการศึกษา
 ขอบเขตของการศึกษา ข้อจำกัดของการศึกษา นิยามศัพท์เฉพาะ

บทที่ 2 การจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา

ประกอบด้วย การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา บทบาทของภาควิชาการบริหารการศึกษา
 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษาประกอบด้วย การรวบรวมเอกสาร การวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร
 และการสัมภาษณ์บุคคลร่วมสมัยโดยเทคนิควิธีการบอกต่อ (Snowball sampling)

บทที่ 4 พัฒนาการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา

วิธีการศึกษาประกอบด้วย การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อประมวลสรุป
 พัฒนาการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมทั้งผลลัพธ์
 ของการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา จากเอกสารและข้อมูล ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
2. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
3. หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิตและ
4. สัมภาษณ์บุคคลร่วมสมัย

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 2

การจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา

การศึกษาเรื่อง พัฒนาการในการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. บทบาทของภาควิชาการบริหารการศึกษา
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษามีหน้าที่พัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยมี การศึกษาเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ (รุ่ง แก้วแดง. 2545 : คำนำ) มีวัตถุประสงค์ในการสร้าง องค์ความรู้ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดปัญญาเพื่อพัฒนาสังคม ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติและมีดุลยภาพ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2547 : 9) โดยมีหลักการพื้นฐานใน การดำเนินงานที่มุ่งสร้างปัญญาที่มีฐานคิดอยู่บนความเป็นเลิศทางวิชาการและความเป็นอิสระ (Autonomy) ในการบริหารสถาบัน (อมรวิรัช นาคทรพร. 2540 : 40) เพราะเสรีภาพทางวิชาการ และความเป็นเลิศทางวิชาการจะสอดคล้องกับความสามารถด้านการผลิตบัณฑิตและการบริการทาง วิชาการแก่สังคมในลักษณะต่าง ๆ ได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ และมุ่งให้เกิดสังคมของความคิด (Thinking society) บนกระบวนทัศน์ (Paradigm) ที่มีรากฐานของสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning society) (ชัยอนันต์ สมุทรวาณิชย์. 2526 : 34 , 2540 : 338)

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่พัฒนาต่อเนื่องกับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน การศึกษาในระดับอุดมศึกษา แบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับปริญญาตรีและระดับ บัณฑิตศึกษา ประกอบด้วยปริญญาโทและปริญญาเอก การศึกษาทั้ง 2 ระดับนี้ในมหาวิทยาลัยมี องค์ประกอบสำคัญหลายประการที่ส่งเสริมพัฒนาการในการจัดการศึกษาด้านการบริหารการศึกษา ของระดับอุดมศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จดังต่อไปนี้

1.1 เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ความสำเร็จที่แสดงถึงพัฒนาการของการศึกษาต้องมีเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่ ชัดเจนเพื่อเป็นทิศทางในการบริหารจัดการ ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่าง ประเทศ ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เป็นมาตั้งแต่ในอดีตที่สำคัญจนถึง ปัจจุบันไว้ ดังนี้

บาลดริจ (Baldridge. 1971 : 100-102) ได้ศึกษาเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ปรากฏว่าอาจารย์ให้ความสำคัญต่อเป้าหมายต่าง ๆ ตามลำดับความสำคัญดังนี้

1. การสอนในระดับบัณฑิตศึกษา
2. การสอนในระดับปริญญาตรี
3. การวิจัย
4. การสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยให้สามารถดึงดูดนักคิดหรือนักวิชาการสาขาต่าง ๆ

นักวิชาการสาขาต่าง ๆ

5. การสร้างเกียรติคุณหรือชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย
6. การสร้างสรรค์บรรยากาศทางวิชาการ
7. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
8. การประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวัน

ริชแมน; และฟาร์มเมอร์ (Richman & Farmer. 1977 : 109-118) ได้ศึกษาเป้าหมายของมหาวิทยาลัยใน 5 ด้าน ด้วยกันคือ

1. เป้าหมายเกี่ยวกับโครงการจัดการศึกษา ได้แก่
 - 1.1 การศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า
 - 1.2 การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา
 - 1.3 การศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาภาคพิเศษ
 - 1.4 การวิจัย
 - 1.5 การกีฬา
2. เป้าหมายเกี่ยวกับนักศึกษา ได้แก่
 - 2.1 การมุ่งเน้นวิชาการ การวิจัย กระบวนการหรือวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ และให้มีความคิดสร้างสรรค์
 - 2.2 การมีงานทำ มีอาชีพและสถานภาพที่ดีในสังคม
 - 2.3 การพัฒนาเป็นรายบุคคล
 - 2.4 มุ่งเน้นกิจกรรมและสิทธิเสรีภาพของนักศึกษา
 - 2.5 การสั่งสอน อบรมบ่มนิสัยด้านวัฒนธรรมและศาสนา
3. เป้าหมายด้านอาจารย์ ได้แก่
 - 3.1 การปกป้องอาจารย์
 - 3.2 การให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการบริหารงาน
 - 3.3 การดูแลผลประโยชน์และสิทธิพิเศษของอาจารย์
4. เป้าหมายเกี่ยวกับองค์การและการบริหาร
 - 4.1 การคิดค้นหรือเสาะแสวงหาสัจธรรม

- 4.2 การสรรหานักศึกษาที่มีความพร้อมหรือศักยภาพ
- 4.3 การคิดค้นประดิษฐ์กรรมหรือนวัตกรรม
- 4.4 การมุ่งเน้นที่ความเสมอภาคทางสังคม
- 4.5 การรักษาคุณภาพโครงการศึกษาสายอาชีพที่สำคัญไว้
- 4.6 การจัดการเกี่ยวกับระบบบุคลากรฝ่ายบริหารและฝ่ายช่วยอำนวยความสะดวกให้

มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

- 4.7 การส่งเสริมบุคลากรฝ่ายบริหารให้มีศักดิ์ศรีและมีรายได้ที่ดี
- 4.8 การบริหารโดยใช้หลักการประชาธิปไตย
- 4.9 การดำเนินงานด้านอุดมศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 5. เป้าหมายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่
 - 5.1 การให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและประชาชน
 - 5.2 การวิพากษ์วิจารณ์สาธารณกรณณ์และการรณรงค์ต่าง ๆ
 - 5.3 การให้ได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากสถาบันต่าง ๆ ภายนอกองค์การ
 - 5.4 การจัดหาเงินทุนและทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นจากแหล่งภายนอก
 - 5.5 การพิสูจน์ให้สังคมภายนอกได้เห็นรับรู้ถึงความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย

หรือความสำเร็จขององค์การ

สวัสดี สุคนธรังษี (2510 : 26-27) อธิบายว่า การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่สอนให้คนรู้จักคิดหาเหตุผลในสิ่งต่าง ๆ เป็นการศึกษาที่แตกต่างไปจากประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพราะการศึกษาในสองระดับดังกล่าว มุ่งสอนให้คนรู้จักเนื้อหาเบื้องต้นของวิชาการทั้งหลายโดยนักเรียนจะต้องรับวิชาการที่ครูถ่ายทอดให้ ส่วนระดับอุดมศึกษาจะมุ่งสอนคนให้เข้าใจเหตุผลต่าง ๆ ในวิชาการที่ปรากฏในโลก ไม่สอนเพียงเนื้อหาวิชา แต่สอนให้คนมีความคิดหรือเรียกว่า "สอนให้คนเป็นมนุษย์" คือ มีสติปัญญา มีความเฉลียวฉลาดและรอบรู้เพียงพอจะนำปัญหาของตนไปวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ปัญหาที่ตนต้องเผชิญตลอดชีวิต นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงต้องเรียนวิธีคิด วิธีค้นคว้า ไม่ใช่เรียนสูตรการทำงานหรือเรียนโดยการท่องจำว่าถ้าออกไปประกอบอาชีพอย่างหนึ่งตนจะต้องทำตามทีสอนไว้ทุกอย่าง แต่จะต้องมีความสามารถในการแก้ไขปัญหา เมื่อออกไปประกอบอาชีพ ไม่ว่าปัญหานั้นจะเป็นอะไรก็ตาม และความหมายที่แท้จริงของอุดมศึกษานั้นมิได้หมายถึง การศึกษาในมหาวิทยาลัยเพียงอย่างเดียว การศึกษาในสถาบันการศึกษาชั้นสูงบางแห่งก็อาจนับว่าเป็นการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้เช่นกัน

คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษาของไทย (2517 : 197) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของอุดมศึกษาไว้ดังนี้

1. การพัฒนาความงอกงามทางสติปัญญาและความคิดที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการและความเจริญของมนุษยชาติ
2. สร้างสรรค์กำลังคนในระดับวิชาชีพชั้นสูงเพื่อการพัฒนาสังคม

3. เป็นแหล่งวิทยาการที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน

4. ทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

วิจิตร ศรีส้าน (2518 :10-11) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษามี 3 ประการคือ

1. บุกเบิก แสวงหา บำรุงรักษาและถ่ายทอดความรู้เพื่อสร้างสรรค์จรรโลง

ความก้าวหน้าและความเป็นเลิศทางวิชาการ

2. ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยถือว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่ง
วิทยาการขั้นสูงที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ

3. ทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2525 : 670-672) สรุปว่า การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็น
กิจการที่ครอบคลุมเรื่องของ “คน” “ความรู้” และ “สิ่งแวดล้อม” ทั้งสามสิ่งนี้จะเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน
ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องเกี่ยวข้องกับสามสิ่งตลอดเวลา เพียงแต่ว่า
สมัยหรือสถานการณ์เช่นไรจะเน้นเรื่องใดเป็นพิเศษเท่านั้นและจุดมุ่งหมายของมหาวิทยาลัย ประกอบ
ด้วยคุณลักษณะ ดังนี้

1. ฝึกฝนคนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์คือเป็นผู้มีความรู้และคุณธรรมอย่างเพียงพอ

2. ทำให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและประโยชน์ของคนในสังคม

3. ส่งเสริมการพัฒนาสังคมหรือประเทศชาติ โดยเป็นอุปกรณ์ให้เกิดการ

ประเมินผลการพัฒนาให้ตัวสังคมเอง

4. สนับสนุนส่งเสริมวิชาชีพหรืออาชีพต่าง ๆ โดยไม่จำกัดสาขา โดยให้ภาค
ทฤษฎีสอดคล้องกับภาคปฏิบัติมากที่สุด

5. เปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่มวลชนอย่างมากและกว้างขวาง

สอดคล้องกับ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2530 : 12-13) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของ
สถาบันอุดมศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. มุ่งบุกเบิก แสวงหา บำรุงรักษา และถ่ายทอดความรู้

2. ใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

3. ทำนุบำรุง ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

นอกจากนี้สุธรรม อารีกุล (2541 : 23-24) ยังกล่าวว่าพัฒนาการอุดมศึกษาไทยต้องมีกลยุทธ์
อันเป็นกลวิธีขับเคลื่อนนโยบายของอุดมศึกษาไทยมุ่งสู่อนาคตที่สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ 4
ประการ ดังนี้ 1) มีความทันสมัย (Modernization) 2) การแข่งขันอย่างเสรี (Liberalization) 3)
การเข้าสู่ปวงชน (Popularization) 4) ความเป็นสากล (Internationalization)

การจัดการศึกษาที่สร้างพัฒนาการแก่การอุดมศึกษาได้นั้นจึงจำเป็นต้องมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์
ที่ให้ความสำคัญกับความเป็นมนุษย์สอดคล้องกับอนาคตในฐานะพลโลกไปพร้อมกันอย่าง
สมดุลย์จึงจะนับว่าบรรลุผล

1.2 บทบาทของมหาวิทยาลัยในการจัดการศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาจะกำหนดวัตถุประสงค์ของหน่วยงานตามพระราชบัญญัติของสถาบัน เพื่อทำหน้าที่และดำเนินบทบาทให้ตรงกับปณิธานของการอุดมศึกษา ได้ครบถ้วนในแง่ของการ บุกเบิก แสวงหา บำรุงรักษา และถ่ายทอดความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ศิลปวัฒนธรรม (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2541 : 2) ดังนั้นบทบาทของมหาวิทยาลัยจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ สนับสนุนการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สำคัญซึ่งได้สะท้อนผ่านความคิดเห็น ของนักการศึกษา ทั้งหลายที่กล่าวไว้ดังนี้

ปฐุม มณีโรจน์ (2532 : 22-23) ได้สรุปบทบาทมหาวิทยาลัยไว้ดังนี้ บทบาทมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษามีได้รับแต่ช่วงงานให้การศึกษาหรือผลิตบัณฑิตที่ส่งมอบจากระบบมัธยมศึกษา ให้ครบถ้วน กระบวนการสร้างกำลังคน (Manpower training) เพื่อป้อนระบบเศรษฐกิจหรือวงจร สังคมกรรม (Socialization) เท่านั้น จุดเด่นหรือภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยแตกต่างจากสถาบัน การศึกษารูปแบบอื่น คือ ความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic excellence) คุณสมบัตินี้บ่งชี้ว่า ภารกิจหลัก (Mission) ของมหาวิทยาลัยมุ่งตอบสนองและเสริมความไพบูลย์ของประชาคมวิชาการหรือ วิชาชีพสากล (Universal academic or professional community) ควบคู่กับการรับใช้สังคมที่สถาบัน นั้น ๆ สังเกต

ประกอบ บุปรัตน์; และคนอื่น ๆ. (2533 : 13) บทบาทของมหาวิทยาลัยที่มีพันธกิจต่อการจัดการ การศึกษาระดับอุดมศึกษา คือ อาจารย์ของมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญเพื่อให้การดำเนินงานหรือพันธ ภาระที่มหาวิทยาลัยมีบทบาท บรรลุเป้าหมาย ดังนี้

1. การสอนระดับบัณฑิตศึกษา
2. การสอนระดับปริญญาตรี
3. การวิจัย
4. การสร้างภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยให้สามารถดึงดูดนักคิดหรือนักวิชาการสาขาอื่น
5. การสร้างเกียรติคุณหรือชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย
6. การสร้างสรรค์บรรยากาศทางวิชาการ
7. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
8. การประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวัน

ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยไทยที่รัฐได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะยาว (พ.ศ. 2533-2547) รวมทั้งพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยคือ ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทาง วิชาการแก่สังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ (สมชาย สุขสิริเสรีกุล 2543 : 17) ซึ่ง สอดคล้องกับที่จรัส สุวรรณเวลา; และคนอื่น ๆ (2534 : 13) การจัดการศึกษาในแง่ของการ อุดมศึกษานั้นจะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเก็บรักษาและถ่ายทอดวิธีการหา ความรู้ เจตคติ เจตนารมย์ไปสู่เยาวชนรุ่นต่อไป เป็นวงจรมีทั้งการบุกเบิกและเสาะแสวงหาความรู้ เผยแพร่ สื่อสาร

ความรู้ การเก็บรักษา การนำไปใช้ประโยชน์และการถ่ายทอด อบรม ผลติวิชาการต่อไปด้วยการใช้ประโยชน์และการถ่ายทอด รวมถึงการอภิปรายขยายแนวคิดใหม่ ๆ นำไปสู่ความคิดและประสบการณ์พอกพูนความรู้เป็นเกลียววงจรหมุนไปในอนาคต

นอกจากนี้ การอุดมศึกษายังมีบทบาทการสอน บทบาทการให้บริการ บทบาทของความมั่นคงแห่งชาติ โดยเป็นแหล่งผลิตกำลังคนที่เหมาะสม เป็นแหล่งฝึกอบรมงานวิจัย เป็นแหล่งที่เตรียมการสอนมีประสิทธิภาพ และเป็นแหล่งเปลี่ยนแปลงชีวิตที่ดีขึ้น จึงทำให้เกิดคุณลักษณะพื้นฐานของการอุดมศึกษา ดังนี้ (สุรพล พุฒคำ. 2545 : 111)

1. คุณลักษณะเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของความเป็นผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการ
2. คุณลักษณะของความเป็นสถาบันที่มีหลักการของความรู้ที่มีแบบแผน
3. คุณลักษณะของความเป็นสถาบันที่มีการกระจายอำนาจภายในสถานศึกษา

ในปัจจุบันบทบาทการบริหารอุดมศึกษาขององค์กรภาครัฐถูกปรับบทบาทเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2546 : 19, ออนไลน์) โดยยึดหลักเอกภาพเชิงนโยบายและความหลากหลายในการปฏิบัติ หลักการบริหารที่ยึดผลงานและความคุ้มค่าเป็นสำคัญ หลักการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อเป็นเครื่องกำหนดนโยบายที่มีดัชนีชี้วัดผลการปฏิบัติงานและเกณฑ์มาตรฐาน และเผยแพร่ผลงานประเมินต่อสาธารณะ

1.3 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นหน่วยพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพตามความต้องการพัฒนาประเทศ (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. 2530 : 12) เพื่อให้เกิดคุณลักษณะของบัณฑิตสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยที่ปรารถนาให้มีลักษณะยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาทุกมิติอย่างเป็นองค์รวมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ของประเทศให้เกิดสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544 : ข - ง) ได้นั้นจะต้องเกิดจากกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย ที่แบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

- 1) ระดับปริญญาตรี การจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีจะเน้นหนักให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ ปฏิบัติได้และแสวงหาความรู้ต่อไปในสาขาที่ได้เรียนซึ่งนอกจากมีเป้าหมายในทางวิชาการแล้วยังเน้นที่การสร้างและพัฒนาค่านิยม บุคลิกภาพและแบบแผนพฤติกรรมของผู้เรียนพร้อมกับการแสวงหาความรู้ การใช้ความรู้ได้อย่างฉลาดเหมาะสมสอดคล้องกับสาขาที่เรียน การศึกษาระดับปริญญาตรีเน้นพัฒนาคนเป็นหลัก
- 2) ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก โดยการจัดการศึกษาระดับปริญญาโทและ

ปริญญาเอกจะรวมเรียกว่า การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกนั้นเน้นหนักที่การแสวงหาความรู้และพัฒนาความรู้ขึ้นใหม่เป็นหลักสำคัญ มุ่งเน้นพัฒนาความรู้หรือการสร้างความรู้ขึ้นเป็นสำคัญ

ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีแนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาของบัณฑิตศึกษาครอบคลุมหลักการต่าง ๆ ในหลักการของการสืบเสาะ แสวงหาความรู้ ความเป็นนักวิชาการ ความเชี่ยวชาญ ความเป็นเลิศและการพัฒนาควบคู่กันไปที่ก่อให้เกิดคุณลักษณะของบัณฑิตตามแนวคิดหลัก ดังนี้ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2543 : 7-9)

1. การสืบเสาะ (Inquiry) ลักษณะของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาชั้นบัณฑิตศึกษา คือ ต้องสืบเสาะ แสวงหา โดยมีความสงสัย เมื่อสงสัยแล้วต้องสืบค้น สืบค้นแล้วต้องเสาะหาสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ การสงสัย การสืบค้น และเสาะแสวงหาสิ่งใหม่อยู่เสมอเป็นแนวคิดที่สำคัญของบัณฑิตศึกษา บัณฑิตศึกษาต้องสร้างคนให้สงสัย ไตร่ถามและสืบเสาะหาความรู้อยู่เสมอ โปรแกรมของบัณฑิตศึกษาจึงเป็นไปเพื่อการรับความรู้แล้วนำไปสร้างความรู้ใหม่ต่อไป ศึกษาของเก่าเพื่อสร้างของใหม่ พัฒนาของเดิมเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ที่มีความหมายยิ่งขึ้นต่อไป วิญญาณของบัณฑิตศึกษาจึงเป็นวิญญาณของการคิดค้นแสวงหาอยู่ตลอดเวลา การวิจัยจึงเป็นหัวใจสำคัญของบัณฑิตศึกษา

2. ความเป็นนักวิชาการ (Scholarship) ลักษณะของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาชั้นบัณฑิตศึกษา คือ บัณฑิตศึกษาต้องเป็นการพัฒนานักวิชาการสร้างความเป็นผู้คงแก่เรียน (Scholar) ให้กับผู้เรียน ความเป็นนักวิชาการอาจพัฒนาได้หลายลักษณะแต่ที่เป็นหลักคือ เป็นผู้ใฝ่ใจในวิชาการ แสวงหาและพัฒนาความรู้ตลอดเวลา ไหว้ตัวต่อความรู้ใหม่ ต้องใคร่ครวญความรู้นั้นสามารถแสดงความรู้ให้ปรากฏ ประยุกต์ใช้ความรู้เป็นและมีคุณธรรมของนักวิชาการ คุณลักษณะทางวิชาการนี้เป็นความจำเป็นพื้นฐานต้องสร้างขึ้นในระดับอุดมศึกษาและเป็นเงื่อนไขสำคัญของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การเริ่มต้นของบัณฑิตศึกษาที่ดี คือ การพัฒนาลักษณะนักวิชาการก่อนเป็นจุดแรก

3. ความเชี่ยวชาญเฉพาะ (Specialization) ลักษณะของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ชั้นบัณฑิตศึกษาระดับประกาศนียบัตร ปริญญาโทหรือปริญญาเอกมีลักษณะเด่นคือ ความเชี่ยวชาญเฉพาะ การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาของไทยเห็นได้ชัดเจนว่า ต้องการให้เกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะขึ้นในแต่ละสาขาและอาชีพ เพื่อต้องการให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสาขาวิชา หรือในขอบเขตเฉพาะ ดังนั้นการพัฒนามหาบัณฑิตศึกษาต้องเน้นในทางลึกเพื่อพัฒนาในลักษณะที่เป็นไปเพื่อความเฉพาะด้าน เฉพาะสาขา เฉพาะเรื่องมากขึ้น แต่ถ้ายังมีลักษณะที่เป็นเบื้องต้น มีขอบเขตกว้างขวางอยู่แล้ว ก็ยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นบัณฑิตศึกษาที่แท้จริง

4. ความเป็นเลิศ (Excellence) ลักษณะของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาชั้นบัณฑิตศึกษาต้องมีจุดเน้นที่ความเป็นเลิศ ทุกกิจกรรมของการบัณฑิตต้องมีเป้าหมายที่ความเป็นเลิศเป็นหลัก ความเป็นเลิศในที่นี้ หมายถึง ความละเอียด ประณีต พิถีพิถัน ลึกซึ้ง มุ่งไปสู่สิ่งที่ดีที่สุด การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจึงไม่ใช่ว่าการอยู่กับที่ ไม่ใช้การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไม่ใช่

การแก้ปัญหาเพียงเล็กน้อยแต่หมายถึงการทำอะไรอย่างดีที่สุด มีคุณภาพสูงสุด เหมาะสมที่สุดด้วย เหตุผลและข้อมูลคุณภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญเสมอในระดับบัณฑิตศึกษา

5. การพัฒนา (Development) ลักษณะของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
ชั้นบัณฑิตศึกษาต้องมีการพัฒนาหรือการจัดกิจกรรมที่เป็นไปเพื่อให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เป็นหัวใจสำคัญของบัณฑิตศึกษาอีกข้อหนึ่ง ตลอดเวลาที่ผ่านมาของการบัณฑิตศึกษานั้นมีจุดเน้นที่การพัฒนา กล่าวคือ การพัฒนาวิชาการ การพัฒนาบุคคล การพัฒนาวิชาชีพและการพัฒนาสังคม

นอกจากนี้การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษายังแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญาที่ต้องจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ โดยให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยบุคคลเหล่านั้นมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลด้วย (พระราชบัญญัติการศึกษา. 2542 : 12)

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพซึ่งจะได้รับการพัฒนาให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของบัณฑิตที่มีลักษณะ ดังนี้ (พระราชบัญญัติการศึกษา. 2542 : 18)

1. มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์กับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. มีความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

3. มีความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

4. มีความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษาเน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

5. มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
โดยกฎหมายการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องคำนึงถึงระบบการประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ที่มีระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยให้ถือว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และที่สำคัญต้องเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษา. 2542 : 31)

1.4 กระบวนการจัดการศึกษาในการสร้างบัณฑิตระดับอุดมศึกษา

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้นั้นจะต้องมีองค์ประกอบหรือปัจจัยที่เป็นกลไกขับเคลื่อนการจัดการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ หลักสูตรการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การรับบุคคลเข้าเป็นนิสิตและสภาพนิสิต การวัดและประเมินผลการศึกษา ปัจจัยเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการในการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาถึงการดำเนินการจัดการบริหาร การศึกษา สาขาวิชาต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยได้มิติหนึ่ง ดังนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2542 : 1-7)

1.4.1 หลักสูตรการศึกษา หลักสูตรจะเป็นประโยชน์ต่อการรักษามาตรฐานการศึกษาในทุกระดับเพื่อรับรองวิทยฐานะและประกันคุณภาพบุคคลที่เข้ามาในระบบการศึกษา หลักสูตรประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

(1) กำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบัน และมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพ

(2) ระบบการจัดการศึกษา แบ่งเป็น 3 ระบบ รายละเอียดดังนี้
ระบบทวิภาค ที่แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์

ระบบไตรภาค แบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ รวมภาคฤดูร้อน หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษา ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

ระบบจตุรภาค หนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติรวมภาคฤดูร้อน หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์

(3) การคิดหน่วยกิตจะมีองค์ประกอบเกี่ยวกับ รายวิชาภาคทฤษฎี รายวิชาภาคปฏิบัติ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย การค้นคว้าอิสระ และวิทยานิพนธ์

(4) โครงสร้างหลักสูตร ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี หลักสูตรระดับปริญญาโท หลักสูตรระดับปริญญาเอก สรุปประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

หลักสูตรระดับปริญญาตรี จะมีโครงสร้างที่ประกอบด้วย 1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 30 หน่วยกิต ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้รอบรู้กว้างขวางสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนในสังคมได้ 2) หมวดวิชาเฉพาะ เป็นวิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานอาชีพและวิชาชีพ มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติงานได้ หลักสูตร 4 ปี กำหนดไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต หลักสูตร 5 ปี กำหนด ไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต หลักสูตร 6 ปี กำหนดไม่น้อยกว่า 174 หน่วยกิต หลักสูตรต่อเนื่อง กำหนดไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต และ 3) หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 6 รายวิชา ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจตามที่ถนัดหรือสนใจ รายละเอียดจำนวนหน่วยกิตและระยะเวลาการศึกษา ดังนี้

หลักสูตรระดับปริญญาตรี (4ปี) จำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 150 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาอย่างมากไม่เกิน 8 ปีการศึกษา สำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และอย่างมาก ไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

หลักสูตรปริญญาตรี (5ปี) จำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 188 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาอย่างมากไม่เกิน 10 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และอย่างมาก ไม่เกิน 15 ปีการศึกษา สำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

หลักสูตรปริญญาตรี (6ปี) จำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า 210 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 263 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาอย่างมากไม่เกิน 12 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และอย่างมาก ไม่เกิน 18 ปีการศึกษา สำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 87 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาอย่างมากไม่เกิน 4 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และอย่างมาก ไม่เกิน 6 ปีการศึกษา สำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

หลักสูตรระดับปริญญาโท กำหนดจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต แบ่งเป็น 2 แผน ดังนี้

แผน ก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ การศึกษาตามแผน ก มี 2 แบบ คือ แบบ ก (1) ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต แบบ ก (2) ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษางานรายวิชา โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ แต่ต้องมีการศึกษาค้นคว้าอิสระ ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต และไม่เกิน 6 หน่วยกิต

หลักสูตรระดับปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น 2 แบบ โดยเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูง คือ

แบบที่ 1 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ในลักษณะให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมอื่นเพิ่มขึ้นได้โดยไม่นับหน่วยกิต โดยรับผู้สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต หรือ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต โดยวิทยานิพนธ์ทั้ง 2 แบบจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน

แบบที่ 2 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และศึกษางานรายวิชาเพิ่มเติม โดยผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีก ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต และผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 36

หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต โดยวิทยานิพนธ์ทั้ง 2 แบบจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน

1.4.2 การจัดการเรียนการสอน จะเป็นลักษณะการพัฒนาด้านวิชาการที่มุ่งส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้สนองตอบปรัชญา ปณิธาน พันธกิจหรือวัตถุประสงค์ของแต่ละสถาบันที่สอดคล้องกับแผนอุดมศึกษาระยะยาวของทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปเพื่อศึกษาค้นคว้า และพัฒนาศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ ให้มีความเป็นสากล ให้การศึกษาและส่งเสริมการศึกษาที่นำไปสู่การผลิตบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณธรรม เป็นการมุ่งหมายเฉพาะที่พัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม (กองแผนงาน. 2545 : 6 ; พระราชบัญญัติการศึกษา. 2542 : 21)

กระบวนการเรียนการสอนจะสอดคล้องกับหมวดวิชาและรายวิชาที่วางไว้ซึ่งมีรูปแบบการเรียนการสอนหลายแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่แตกต่างกันไปเพื่อให้การสอนได้ผลดีที่สุด เช่น รูปแบบการฝึกอบรม การฝึกปฏิบัติการที่มีอาจารย์ที่รู้ทฤษฎีและประสบการณ์ในการใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาเป็นวิทยากร หรือ การบรรยายในห้องเรียนใหญ่ การบรรยายในกลุ่มเล็ก การอภิปราย การรายงาน การเรียนจากประสบการณ์จริง การเรียนแบบสืบเสาะ ที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างแท้จริง นอกจากนี้จะจัดให้นิสิตต่างศาสตร์มีโอกาสร่วมเรียนเพื่อฟังความคิดเห็นจากแง่มุมที่ต่างจากของตน การจัดให้เรียนรายวิชาที่มีลักษณะผสมศาสตร์ การจัดให้มีกิจกรรมนอกหลักสูตร การแสดงผลงานและความรู้ การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ (จรัส สุวรรณเวลา ; และคนอื่น ๆ . 2540 : 146-152)

1.4.3 การคัดเลือกนิสิต การรับบุคคลเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะมีการคัดเลือกนิสิต 3 ระดับ ได้แก่ ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2539 : 9)

(1) ระดับปริญญาตรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษาสอบคัดเลือกโดยรับจากผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และมหาวิทยาลัยจัดสอบหรือรับเข้าโดยตรง โดยรับจากผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าตามโครงการรับนิสิตจากภูมิภาค และรับจากผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายตามโครงการส่งเสริมโอกาสศึกษาต่อของเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ

(2) ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยจะจัดการสอบคัดเลือกและคัดเลือกโดย 1) รับจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ในสาขาวิชาเอกหรือสาขาที่เทียบเท่าวิชาเอกที่จะเข้าศึกษาระดับปริญญาโท 2) รับจากข้าราชการที่สำเร็จปริญญาตรี ตามโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานต่าง ๆ 3) รับจากผู้สำเร็จปริญญาตรีซึ่งเป็นข้าราชการของมหาวิทยาลัย

(3) ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยจัดการสอบคัดเลือกและคัดเลือกโดยผู้สมัครสอบต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษาหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

1.4.4 การวัดผลการศึกษา จะมีทั้งการวัดผลเป็นระยะ ๆ ก่อนการวัดผลเพื่อการตัดสินใจ หรือการวัดผลเพื่อตัดสินครั้งเดียวเมื่อจบภาคการศึกษา การวัดผลระหว่างการสอน (Quiz) เป็นการ

ทดสอบผู้เรียนได้เข้าใจประเด็นต่าง ๆ หรือไม่ เพื่อจะได้ศึกษาเพิ่มเติม โดยทั่วไปทุกรายวิชาจะมีการวัดผลเมื่อจบภาคการศึกษา แต่บางรายวิชาอาจวัดผลกลางภาคการศึกษา บางรายวิชาอาจอยู่ในรูปของรายงาน หรือการสอบที่นำกลับบ้าน (Take home examination) เป็นการทดสอบความสามารถในการค้นหาข้อมูล เรียบเรียงความคิดของผู้อื่นและของผู้เรียน (จรัส สุวรรณเวลา ; และคนอื่น ๆ . 2540 : 147-148)

นอกจากนี้การวัดและประเมินผลการเรียน ยังต้องคำนึงถึงรายละเอียดต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2539 : 56 -57) 1) ชนิดของการประเมินและวิธีการประเมิน 2) น้ำหนักในการประเมินในภาพรวมและในแต่ละส่วน 3) เงื่อนไขในการมีสิทธิเข้าสอบ 4) เวลาเข้าชั้นเรียน 5) รายละเอียดเกี่ยวกับส่วนที่จะประเมิน เช่น กำหนดเวลาการส่งงาน รูปแบบการรายงาน เนื้อหาของรายงาน แต่ละชั้น ปริมาณงาน เวลาของงานที่ควรใช้ในแต่ละชั้น ความสามารถในการเขียนรายงาน โทษการส่งงานเกินเวลาที่กำหนด 6) ขั้นตอนการส่งงาน สถานที่ส่งงานและรับงานที่ตรวจสอบแล้ว 7) การปรับคะแนนดิบเป็นคะแนนมาตรฐาน 8) เกณฑ์ขั้นต่ำที่ผ่านการประเมิน

ประโยชน์ที่ได้ในการประเมินผล เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละภาคการศึกษา จะมีการประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อประโยชน์ 3 ประการ คือ 1) วัดความสามารถเพื่อให้ระดับชั้นเพื่อรู้ว่าผู้เรียนมีความพร้อมเพียงใดในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น และเพื่อรู้ว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนระดับใด 2) เพื่อให้ได้ข้อมูลสะท้อนกลับไปยังผู้เรียน ซึ่งให้รู้ระดับความสำเร็จ วิเคราะห์ข้อผิดพลาดและเรื่องเข้าใจผิดของผู้เรียน ปัญหา อุปสรรคในการเรียน และให้ข้อมูลย้อนกลับไปยังอาจารย์ ที่ให้เห็นจุดที่ปรับปรุงแก้ไขการสอน 3) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งประโยชน์ของการประเมินอาจารย์จะเข้าใจประโยชน์ที่ได้รับอย่างชัดเจน และสื่อความกับผู้เรียนให้เข้าใจว่าการประเมินผลมีใช้เพื่อให้ระดับชั้นเพียงอย่างเดียว

จึงสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระดับใหญ่ ๆ คือ ระดับปริญญาตรีซึ่งต่อเนื่องกับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับบัณฑิตศึกษาที่ประกอบด้วยปริญญาโทและปริญญาเอก ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาขั้นปริญญาตรีจัดการศึกษาหรือการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เข้าใจ ปฏิบัติได้และแสวงหาความรู้ต่อไปในสาขาที่ผู้เรียนได้ศึกษามา ในระดับบัณฑิตศึกษามุ่งเน้นในแนวคิดพื้นฐานคือ ต้องจัดการศึกษาโดยมุ่งในหลักการของการสืบเสาะ แสวงหาความรู้ ความเป็นนักวิชาการ ความเชี่ยวชาญ ความเป็นเลิศ และการพัฒนาควบคู่กันไปเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสถาบันการศึกษา โดยมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายคือ บุกเบิก แสวงหา บำรุงรักษาและถ่ายทอดความรู้ เพื่อสร้างสรรค์จริยธรรมและความก้าวหน้าและความเป็นเลิศทางวิชาการ ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยถือว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการขั้นสูงที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ และทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และเป้าหมายของมหาวิทยาลัยเพื่อจัดการศึกษา ในระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า ระดับบัณฑิตศึกษา การศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาภาคพิเศษ การวิจัย และการกีฬา เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นอุดมศึกษาคือการศึกษาขั้นสูงของสังคม

จากประเด็นต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นองค์ประต่าง ๆ ที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในอดีตที่สะท้อนภาพรวมแบบกว้าง ๆ ถึงการจัดการศึกษาด้านการบริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีพัฒนาการมาโดยลำดับ ซึ่งนับเป็นวิชาการที่มีความสำคัญแขนงหนึ่ง ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนกันอย่างแพร่หลาย ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน โดยเฉพาะในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อผลิตผู้บริหารการศึกษาออกไปพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย ในการพัฒนาการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษาของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้นั้นจำเป็นต้องศึกษาการจัดการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ในโลกประกอบให้เห็นแนวโน้มในบริบทการจัดการศึกษาที่มีพัฒนาการแตกต่างที่อาจนำมากำหนดแนวทางในการพัฒนาการศึกษา จึงขอเสนอการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษาของประเทศต่าง ๆ การบริหารการศึกษาในประเทศไทย และการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามลำดับดังนี้

1.5 การจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษาในต่างประเทศ

การบริหารการศึกษา (Educational administration) ที่ยอดเยี่ยมเป็นสิ่งที่ทั่วโลกคาดหวังสูงส่งยิ่งเพื่อเชื่อมโยงทั้งทางตรงหรือทางอ้อมกับการเรียนรู้ด้วยวิธีเรียนที่เปี่ยมด้วยพลัง การเชื่อมโยงการเรียนรู้เข้ากับการบริหารการศึกษา เป็นสิ่งที่โลกตระหนักอย่างแรงกล้าเพื่อนำไปสู่การบรรลุผลแห่งศักยภาพของบุคคลในความรับผิดชอบสร้างสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (ฉันทนา จันทรบรรจง. 2546 : 31-32) การจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษาในต่างประเทศจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถเปรียบเทียบมาตรฐานการจัดการศึกษากับประเทศไทยเพื่อขยายขอบเขตสร้างความเข้าใจในศาสตร์ด้านนี้กว้างขวางยิ่งขึ้นและอาจนำประสบการณ์ที่เกิดขึ้นรวมถึงงานวิจัยทางด้านนี้มาประกอบการพิจารณาการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาของประเทศ เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางด้านการบริหารการศึกษาให้เป็นศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพภายใต้สภาวะการณ์ในปัจจุบัน

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจะพบว่า การบริหารการศึกษาในต่างประเทศมีรูปแบบการบริหารจัดการในลักษณะปฏิรูป กล่าวคือ ปรับเปลี่ยนรูปร่างหรือโครงสร้างโดยยังคงปรัชญาหรือเป้าหมายไว้อย่างเดิมเพียงแต่เปลี่ยนสภาพให้เหมาะสมกับสภาวะทางสังคม ดังเช่น การบริหารการศึกษาในประเทศออสเตรเลีย ประเทศฮ่องกงและสหราชอาณาจักร ดังนี้

1.1.1 การบริหารการศึกษาในประเทศออสเตรเลีย มีสาขาการบริหารการศึกษาเป็นสาขาวิชาหนึ่งที่มีการเปิดสอนและการวิจัยอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา มีการให้ปริญญาของตนเองในหลากหลายรูปแบบที่ไม่ใช่การบริหารการศึกษาแบบกลาง ๆ ที่อยู่ภายในภาควิชาการบริหารการศึกษา เช่นในประเทศไทยแต่มีบ้างเพียงไม่กี่สถาบันที่มีหน่วยงานที่ใช้ชื่อว่า ภาควิชาการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาภายในรูปแบบภาควิชาการบริหารการศึกษาเกิดขึ้นในประเทศออสเตรเลียตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 1960 – กลางทศวรรษ 1970 มีภาควิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งนิวอิงแลนด์ (University of New England) ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ เป็นแบบอย่าง

เทียบเคียงในลักษณะที่มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยเปิดสอนระดับสูงและมีการเตรียมการและพัฒนาความเป็นวิชาชีพให้กับผู้บริหารการศึกษา โดยจัดตั้งสภาเพื่อการบริหารการศึกษาแห่งออสเตรเลีย (The Australian Council for Educational Administration) ขึ้นตั้งแต่ช่วงต้น ทศวรรษที่ 1970 โดยไม่ได้มีภาควิชาการบริหารการศึกษาในทุกสถาบัน

การบริหารการศึกษาในประเทศออสเตรเลียแต่ละมลรัฐจะมีผู้แทนในสังกัดของตนเองทำหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นวิชาชีพ ในปัจจุบันสถานการณ์ทางการบริหารการศึกษาในประเทศออสเตรเลียมีแนวโน้มในการบริหารการศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based management หรือ Self – managing schools) โดยกระจายอำนาจการจัดการไปยังระดับโรงเรียนที่มีการมอบหน้าที่ ความรับผิดชอบและความสามารถในการตรวจสอบได้อย่างชัดเจน โปร่งใสให้กับบุคคลที่อยู่ในระดับโรงเรียน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าผู้บริหารการศึกษาจะต้องมีความเป็นวิชาชีพขั้นสูงมากขึ้น

การบริหารการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเริ่มจากการปฏิรูปการศึกษาของมลรัฐวิคตอเรีย ในปี ค.ศ. 1984 คณะกรรมการสถานศึกษามีอำนาจกำหนดนโยบายและจัดการงบประมาณทางการศึกษา ขณะเดียวกันสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรการบริหารการศึกษาได้มีการพัฒนาการด้านการบริหารการศึกษาสอดคล้องไปพร้อมกัน ในการพัฒนาความเป็นวิชาชีพของผู้ที่จะมาเป็นผู้บริหารการศึกษาใหม่ โดยนักวิชาการจากสถาบันต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการโครงการฝึกอบรมด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผนในระดับโรงเรียน โดยมหาวิทยาลัยแห่งทัสมาเนีย (University of Tasmania) เป็นฐานในการดำเนินงานของโครงการโดยให้โรงเรียนสามารถบริหารได้ด้วยตนเองที่มีโครงการฝึกอบรมและการวิจัยเป็นฐาน (Self –managing schools based on training programs and earlier research) ขณะเดียวกันก็เกิดความร่วมมือกับภาคเอกชนที่มีประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาในการออกแบบและดำเนินงานโครงการฝึกอบรม ผู้อำนวยการโรงเรียนหลายแห่งกับมหาวิทยาลัยเมลเบิร์นได้ร่วมกันจัดตั้งศูนย์พัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ทำให้การพัฒนาการบริหารการศึกษาในทำนองเดียวกันเกิดขึ้นในมลรัฐอื่น ๆ ไปพร้อม ๆ กัน โดยมีมลรัฐวิคตอเรียเป็นแกนนำระดับต้นในเกือบทุกเรื่อง มีบุคคลในคณะศึกษาศาสตร์และบางภาควิชาการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัยเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาการบริหารการศึกษาในลักษณะความร่วมมือข้ามสถาบันอย่างเข้มข้น

การพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาในระดับชาติหรือระดับมลรัฐของประเทศออสเตรเลียไม่มีกรอบกำหนด และระดับมหาวิทยาลัยเช่นกันไม่มีการกำหนดมาตรฐานหลักสูตรและไม่มีการรับรองวิทยฐานะ (No requirements for accreditation) สำหรับหลักสูตร เริ่มตั้งแต่มีการประกาศระดับมาตรฐานหลักสูตรการบริหารการศึกษาขึ้นในช่วงกลางทศวรรษที่ 1970 คู่ขนานไปกับการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบในการบริหารการศึกษาไปสู่ระดับโรงเรียน และมีความชัดเจนที่สุดเมื่อปี ค.ศ. 1973 โดยการกระจายอำนาจและการเสริมความเข้มแข็ง แก่ชุมชนต่าง ๆ

สภาเพื่อการบริหารการศึกษาแห่งออสเตรเลียเป็นหน่วยงานบุกเบิกนำร่องโครงการแบบอาสาสมัครเพื่อรับรองวิทยฐานะความเป็นวิชาชีพของผู้บริหารการศึกษาตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 1990 จนถึงต้นศตวรรษที่ 21 ยังคงไม่มีความชัดเจนในการกำหนดเตรียมและพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ดังนั้นหลักสูตรการบริหารการศึกษาที่จัดอยู่ในมหาวิทยาลัย 38 แห่งของประเทศออสเตรเลีย จึงมีความแตกต่างหลากหลายไม่ค่อยเหมือนกันมากนัก

แต่ขณะนี้หลักสูตรการบริหารการศึกษาได้มีการปฏิรูปการศึกษาให้มีความสัมพันธ์ระหว่างมิติต่าง ๆ เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ วิทยาการเกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอนอย่างมากมาย เช่น โครงการวิจัยการอ่านออกเขียนได้ของเด็กระดับประถมศึกษาตอนต้น โครงการวิจัยการคิดเลขเป็นของเด็กประถมศึกษาตอนต้น ครูให้ความสนใจหลักสูตรพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษาเพราะโรงเรียนสามารถบริหารงบประมาณด้วยตนเอง จัดหลักสูตรฝึกอบรมขึ้นเอง เป็นการสะท้อนการปรับหลักสูตรให้ครอบคลุมสาระที่จำเป็นอย่างกว้างขวาง ขยายเนื้อหาบางส่วนที่จัดสอนโดยภาควิชาอื่นของคณะศึกษาศาสตร์

ในอนาคตการบริหารการศึกษาจะมีสถาบันการสอน (Institute of teaching) โดยมีความพยายามจัดตั้งสถาบันด้านการสอนแห่งมลรัฐวิกตอเรีย (The Proposed Institute of Teaching of Victoria) เพื่อกำหนดมาตรฐานและรับรองหลักสูตรการเตรียมและพัฒนาวิชาชีพครู กำหนด “มาตรฐานผู้บริหารสถานศึกษา” และจัดตั้งวิทยาลัยผู้บริหารโรงเรียน (College of Principals) ภายในสถาบันการสอนเพื่อยกระดับมาตรฐานและให้การรับรองหลักสูตรสำหรับเตรียมและพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ในส่วนมหาวิทยาลัยที่มีภาควิชาการบริหารการศึกษาได้เปิดสอนหลักสูตรแบบเน้นการวิจัยและเชื่อมโยงเนื้อหาสาระของหลักสูตรเข้ากับนโยบายของรัฐ เพื่อให้การวิจัยและการสอนตรงกับความต้องการและจุดเน้นต่าง ๆ ในระดับนโยบายที่ทำให้มุมมองเชิงวิพากษ์วิจารณ์และรักษาความเข้มแข็งของภาควิชาการบริหารการศึกษาไว้

หลักสูตรซึ่งภาควิชาการบริหารการศึกษา ประเทศออสเตรเลียสร้างขึ้นเพื่อเป็นพิมพ์เขียวในการสร้างภาวะผู้นำทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จซึ่งสังคมคาดหวังต่อคุณภาพการศึกษาสูงมากในศตวรรษนี้สรุปได้ ดังนี้ (จันทนา จันทรบรรจง. 2546 : 31-40)

(1) วิสัยทัศน์ (Vision) คือ มติเอกฉันท์ของทั่วโลกเกี่ยวกับความคาดหวังที่มีต่อโรงเรียน

(2) ลู่ทางในการเปลี่ยนแปลง (Tracks) คือ การสร้างระบบต่าง ๆ ให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการตนเองภายในขอบเขตของนโยบาย จุดเน้น ขอบเขต มาตรฐาน และการตรวจสอบจากส่วนกลาง เน้นผลผลิตด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน สร้างโรงเรียนเพื่อสังคมแห่งการเรียนรู้ในมิติความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในหลักสูตรระดับโรงเรียนและวิสัยทัศน์ด้านโลกาภิวัตน์ เตรียมผู้เรียนเข้าสู่สถานที่ทำงาน โดยการสอนอย่างครุมีอาชีพแสดงถึงความเป็นวิชาชีพ สอนให้ทำงานเป็นทีมและให้ความเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล กำหนดเครือข่ายเพื่ออนาคตเข้าถึงการเรียนรู้ทั่วถึงกันโดยจัดองค์การของโรงเรียนให้เป็นเครือข่ายการเรียนรู้เชื่อมโยงด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

(3) การสร้างภาวะผู้นำ (Domains) ใน 4 มิติ ได้แก่ ภาวะผู้เชิงกลยุทธ์ (Strategic) ภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational) ภาวะผู้นำที่ตอบสนองความต้องการ (Responsive) ภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร (Culture)

(4) พิสัยการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน ที่ผู้นำทางการศึกษาต้องรู้ในเนื้อหาวิชาใน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร (Curriculum) ด้านวิธีสอน (Pedagogy) ด้านการออกแบบการศึกษา (Design) ด้านความเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Professionalism) ด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา (Resources) ด้านการพัฒนาผู้นำ (Leader development) ด้านการจัดการความรู้ (Knowledge management) ด้านการขยายขอบเขต (Boundary spanning)

(5) ค่านิยมในการนำนโยบายการศึกษาไปสู่การปฏิบัติสำหรับการทำความดีเพื่อส่วนรวม ได้แก่ 1) การประกันโอกาสทางการศึกษา (Access) ที่หมายถึง ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพระดับสากล 2) การประกันความเสมอภาค (Equity) ซึ่งคือการที่นักเรียนได้รับการเอาใจใส่ทางการศึกษาลักษณะเดียวกัน 3) การให้สิทธิในการเลือกโรงเรียน (Choice) คือ ผู้ปกครองและนักเรียนมีสิทธิเลือกโรงเรียนตามแรงบันดาลใจหรือสนองความต้องการ 4) การประกันความเจริญก้าวหน้า (Growth) คือ การที่มีทรัพยากรพอเพียงกับการดำเนินงานจัดการศึกษา 5) ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) คือการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด 6) ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (Harmony) คือ การสนับสนุนนโยบายต่าง ๆ ที่ไม่มีความแตกแยกทางความคิด (ฉันทนา จันทรบรรจง. 2546 : 31-40)

โดยสรุป ความพยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการบริหารการศึกษาในประเทศออสเตรเลียสะท้อนบทบาทการบริหารการศึกษาและภาควิชาการบริหารการศึกษาในฐานะผู้จัดการโรงเรียนแห่งอนาคตที่มีประสิทธิผลและมีคุณภาพจากการออกแบบโครงการเรียนบูรณาการการเรียนรู้ (Learning) หลักสูตรและวิธีสอนเพื่อให้การบริหารการศึกษาสองตอบสนองความต้องการในความเป็นเลิศพร้อมไปกับการอยู่รอดในระยะยาวแห่งการเป็นภาวะผู้นำทางการศึกษา

1.1.2 การบริหารการศึกษาในประเทศฮ่องกง เป็นระบบการศึกษาที่ผสมผสานระหว่างแก่นวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตกโดยธำรงรักษาแก่นแท้ของการศึกษาของจีนไว้ ขณะเดียวกันซึมซับแนวคิดที่ทันสมัยก้าวหน้าของทฤษฎีต่าง ๆ เพราะฮ่องกงเป็นเมืองที่มีความหลากหลาย เป็นประชาธิปไตย มีอารยธรรม เปิดกว้าง มีความเป็นพลวัตร เป็นมหานครทันสมัยที่ดึงดูดค่าทางวัฒนธรรมผู้ปกครองและชุมชนให้ความสำคัญแก่การศึกษาสำหรับเยาวชน

การบริหารการศึกษาของประเทศฮ่องกง มีหลักการกล่าวคือ มุ่งเน้นที่นักเรียน ไม่มีผู้ใดพลาดโอกาส คุณภาพ การเรียนรู้ชีวิตในวงกว้าง การระดมสรรพกำลังทั้งสังคม

การศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการพัฒนาแบบอุดมศึกษาที่มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น มีหลายช่องทางเอื้ออำนวยให้ออนหน่วยกิตโดยเสรี วิธีการสอนสำหรับหลักสูตรปริญญาตรีมีส่วนในเชิงกว้างและเชิงลึกเพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความชำนาญในวิชาชีพ สาขาวิชาเฉพาะและ

เปิดโอกาสให้เรียนรู้เกี่ยวกับสาขาอื่น ๆ เสริมสร้างคุณธรรม เจตคติที่ดี วิสัยทัศน์อันกว้างไกล
เชี่ยวชาญในทักษะสำคัญ

มีกลไกการประเมินผลภายนอกควบคู่กับการประเมินผลภายใน การสอบไล่ของรัฐ
อำนวยการประสานงานด้านการให้ประกาศนียบัตรและการคัดเลือกและมีบทบาทสำคัญในการกำหนดว่า
นักเรียนควรเรียนรู้ในทิศทางใด วิธีการ เนื้อหา วิธีการวัดผล แนวการสอบแบบยืดหยุ่น วิธีวัดผลรวม
ทั้งองค์ประกอบในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อันหลากหลาย แฟ้มสะสมงานที่นักเรียนจัดขึ้น
ด้วยตนเอง ผลการสัมภาษณ์ พัฒนาความสามารถในหลายด้าน

การบริหารจัดการศึกษาครอบคลุมโอกาสในการเรียนรู้ทั้งหมดที่สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา
นอกเหนือจากมหาวิทยาลัยแล้ว ยังมีสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ เช่น วิทยาลัยหลังมัธยมศึกษา คณะวิชา
อื่น ๆ นอกวิทยาลัยและสถาบันอื่น ๆ ในระดับอุดมศึกษาที่ไม่เป็นของท้องถิ่นซึ่งทำให้การ
ศึกษาระดับอุดมศึกษาในฮ่องกงมีความหลากหลาย ดังนี้ (สุมน อมรวิวัฒน์; สุรศักดิ์ หลาบมาลา;
และศรีน้อย โปวาทอง. 2545 : 187-189)

1) นิสิตนักศึกษามีความสำคัญ สามารถเลือกรูปแบบการเรียนรู้และช่องทางการเรียนรู้ตาม
ความสามารถและความต้องการของตนและข้ามสาขาวิชา

2) โครงสร้างทางวิชาการมีความยืดหยุ่น เพื่อเป็นการช่วยเหลือ พัฒนานิสิตนักศึกษาเป็น
รายบุคคลและจัดให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมซึ่งมีอยู่อย่างสม่ำเสมอ

3) ระบบหน่วยกิตและคุณวุฒิสามารถถ่ายโอนกันได้ หน่วยกิตที่นิสิตนักศึกษาเรียนจบ
หรือคุณวุฒิในแต่ละสถาบันเป็นที่ยอมรับของสถาบันอื่น

4) มีความหลากหลาย สถาบันการศึกษามีจุดเน้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการมีงานทำหรือพัฒนา
นิสิตนักศึกษาในด้านอื่นโดยการส่งเสริมความหลากหลายในวิธีการเรียนและมีส่วนร่วมของภาคต่าง ๆ
ของสังคม

5) การเข้าเรียนและจบการศึกษาได้หลาย ๆ โอกาส ระบบการศึกษาให้นิสิตเข้าเรียน
หยุดพักการเรียน หรือกลับมาเรียนต่อใหม่ในช่วงใด ๆ ได้ทั้งนี้ขึ้นกับความต้องการหรือสภาพ
แวดล้อม หน่วยกิตที่นิสิตได้เรียนสะสมจะได้รับการยอมรับจากทุกมหาวิทยาลัยเมื่อกลับมาเรียนต่อ
ใหม่ในอนาคต

6) หลักสูตรหลังระดับมัธยมปลาย มีโครงสร้างเชิงวิชาการ 3 ปี มหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนด
หลักสูตรเองในการเปิดสอนและตามความจำเป็น ไม่จำเป็นต้องกำหนดว่าทุกหลักสูตรต้องใช้เวลา 4
ปี หลักสูตรระดับหลังปริญญา มีการขยายการวิจัยที่มีการสอนและเลี้ยงตนเองได้ เพื่อสร้างความ
ชำนาญเฉพาะสาขามากขึ้น ปรับปรุงความสามารถทางวิชาชีพของครูใหญ่และครูอื่น

การบริหารการศึกษาของประเทศฮ่องกงโดยกระทรวงศึกษาธิการกำลังดำเนินการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารการศึกษา การบริหารโดยอาศัยโรงเรียนเป็นฐานโดยรัฐบาลมีบทบาทในการ
ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในฐานะที่เป็นผู้ร่วมงานกับโรงเรียน เปิดโอกาสให้โรงเรียนและครูพัฒนา
หลักสูตรและคิดวิธีสอนตามหลักวิชาชีพของตนและตามความจำเป็นของนักเรียนรวมถึงให้การศึกษา

ต่อเนื่องในระดับสากล พัฒนาวิชาชีพในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง การใช้ทรัพยากรโดยชุมชน ในภาคต่าง ๆ เช่น นายจ้าง องค์กรวิชาชีพ หน่วยงานทางสังคมช่วยสนับสนุนด้านทรัพยากรและ แรงงาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยการพัฒนาอินเทอร์เน็ตและการเรียนรู้ออนไลน์อย่างรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 1-286)

จึงสรุปได้ว่า แนวโน้มการบริหารการศึกษาในโลกปัจจุบันมีการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมให้ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของสังคมในศตวรรษที่ 21 ที่สร้างโรงเรียนแห่งการ เรียนรู้ในสังคมที่มีโรงเรียนเป็นฐานสร้างความเข้มแข็งแก่ระบบการศึกษาเช่นเดียวกับการศึกษาใน ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งเป็นพัฒนาการการจัดการศึกษาที่มีขอบข่ายและกระบวนการหลากหลายใน ยุคโลกาภิวัตน์ที่ใกล้เคียงกันแม้จะเป็นการศึกษาของโลกตะวันออกและโลกตะวันตกที่แตกต่างกันโดย สภาพภูมิศาสตร์มีอาจกันการเรียนรู้ที่เป็นเครื่องมือเชื่อมโยงการเป็นโลกคือห้องเรียนเดียวกันอย่างไม่ แบ่งแยกวัฒนธรรมหรือสีผิวอย่างน่าชื่นชม

1.1.3 การบริหารการศึกษาในประเทศสหราชอาณาจักร เป็นระบบการจัดการศึกษาอีก รูปแบบหนึ่งที่มีลักษณะแตกต่างจากการจัดการศึกษาของประเทศออสเตรเลียและประเทศฮ่องกง กล่าวคือ เป็นการศึกษาแบบที่จัดการการเรียนการสอนในรูปของมหาวิทยาลัยเปิด (The Open University) ซึ่ง เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ใหญ่ที่สุดในประเทศอังกฤษ ผู้เรียนส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่ม นักศึกษาที่เข้าเรียนบางเวลา (Part-time) ทำการศึกษาควบคู่ไปกับการทำงานในชีวิตประจำวัน หลักสูตรที่เปิดสอนมีตั้งแต่ระดับปริญญาตรี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับสูงกว่าปริญญาตรี ทั้งที่เรียนแบบห้องเรียน (Course work) และการเรียนที่เน้นการวิจัย สำหรับผู้ที่เข้าศึกษาต่อในระดับ ปริญญาตรีนั้น มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้กับผู้ที่ต้องการเข้ารับการศึกษารูปแบบใดก็ได้ โดยไม่มีข้อจำกัดใน ด้านคุณสมบัติและคุณวุฒิของผู้เรียน

การบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยเปิด (Open University) มีลักษณะเด่น ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 103-104)

(1) เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนทุกคน (Open as to people) โดยผู้เรียนสามารถเข้า ศึกษาได้โดยไม่จำกัดในด้านประสบการณ์และคุณวุฒิของผู้เรียน

(2) เปิดโอกาสในทุกสถานที่ (Open as to places) ให้กับผู้เรียนไม่ว่าอยู่ที่ใด ทำงานอาชีพใด ไม่ว่าที่บ้านหรือที่ทำงาน

(3) เปิดโอกาสในการใช้สื่อการเรียน (Open as to methods) มีการพัฒนาสื่อการ เรียนการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาทางไกลได้อย่างมี ประสิทธิภาพสูงสุด

(4) เปิดโอกาสทางด้านความคิด (Open as to idea) ส่งเสริมการคิดค้น การวิจัย และการพัฒนาของผู้เรียนส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมของการสร้างชุมชนเรียนรู้ และแลกเปลี่ยน ประสบการณ์กับผู้อื่น

สำหรับการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนนั้นมหาวิทยาลัยใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบด้วย คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตการแพร่สัญญาณภาพโทรทัศน์และเสียง วิดีโอและเทปบันทึกเสียง รวมถึงเอกสารสิ่งพิมพ์ นอกจากนั้นยังสนับสนุนให้เกิดชุมชนของการเรียนรู้ในกลุ่มผู้เรียนที่มีที่ตั้งอยู่ใน ละแวกเดียวกัน โดยการประสานงานกับโรงเรียนหรือสถานที่สาธารณะของชุมชน เพื่อให้เกิด บรรยากาศและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านบทเรียนร่วมกัน

การบริหารการศึกษาในลักษณะนี้เป็นการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนการสอนในระบบทางไกลที่มีลักษณะการเป็นมหาวิทยาลัยเปิดอย่างสมบูรณ์เพื่อตอบสนองบุคคลให้มีการเรียนรู้ได้ ตลอดชีวิตซึ่งเป็นแนวทางการบริหารการศึกษาที่ทำความเข้าใจกับการทำงานที่สร้างโอกาสแก่บุคคลได้ ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีเป็นต้นไปโดยไม่มีเงื่อนไขทางด้านคุณสมบัติและคุณวุฒิที่นับได้ว่าเป็นการจัดการ การศึกษาในระบบเปิดอีกแนวทางหนึ่งแตกต่างจากการจัดการศึกษาที่กล่าวข้างต้น ทำให้เห็นถึง พัฒนาการของการจัดการศึกษาทั้งมิติในระบบและนอกระบบโรงเรียนซึ่งประเทศไทยอาจนำ ประสบการณ์จากต่างประเทศมาเป็นแนวทางเพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษาของประเทศได้ต่อไปใน อนาคตที่เกิดจากการเรียนรู้โดยประสบการณ์ของประเทศอื่น

1.6 การจัดการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษาในประเทศไทย

การจัดองค์กรการบริหารการศึกษาของไทยในอดีตสมัยสุโขทัยถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ก่อนปี พ.ศ. 2430 ไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบบริหารการศึกษา มีแต่ราชสำนัก วัด สำนักงานของ เจ้านายหรือการศึกษาในสกุล และโรงเรียน เป็นสถานที่จัดการศึกษา จนถึงพ.ศ. 2430 เริ่มมี หน่วยงานรับผิดชอบ คือ กรมศึกษาธิการ ต่อมาการศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเดียว พ.ศ. 2453 แบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาเป็น 3 หน่วยงาน คือ มหาไถไทย จัดการศึกษาขั้นต้นใน ส่วนภูมิภาค นครบาล จัดการศึกษาขั้นต้นในส่วนกรุงเทพฯ และธรรมการ จัดการศึกษาสูงกว่า ประถมศึกษาโดยนโยบายและผู้ควบคุมมาจากส่วนกลาง พ.ศ. 2476 โอนการศึกษาขั้นต้นให้เทศบาล และโอนกลับมาให้กระทรวงศึกษาธิการใน 20 ปี (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. 2514 : บทคัดย่อ) ในปี พ.ศ. 2482 ยุบกรมศึกษาธิการและตั้งกรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการขึ้นแทนการฝึกหัดครูเป็นหน้าที่ของ กรมวิชาการแต่ก็มาเปลี่ยนเป็นกองฝึกหัดครูกับกรมสามัญศึกษา เมื่อ ปี 2483 เมื่อเป็นกองแล้ว กิจการของการฝึกหัดครูได้เจริญก้าวหน้าไปมาก ขยายกิจการและเปิดสถาบันการฝึกหัดครูมากแห่ง เปิดการฝึกหัดครูทั้งด้านวิชาการและด้านวิชาชีพแขนงต่าง ๆ เปิดสถาบันการฝึกหัดครูระดับสูงขึ้นไป ประสานมิตรหรือวิทยาลัยวิชาการศึกษา ในด้านการบริหารการศึกษา ก็ได้พิจารณาขยายโรงเรียน ฝึกหัดครูให้ใหญ่ขึ้นเพื่อผลิตครูได้มากขึ้นและเป็นการประหยัดด้วย โดยยุบโรงเรียนเล็กเกินไปลงบ้าง ยุบโรงเรียนหญิงและโรงเรียนชายรวมกันเป็นสหศึกษาบ้าง และตั้งโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีกบ้าง ส่วน วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ได้เปิดสาขาเพิ่มขึ้นอีกสองแห่ง คือ วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ปทุมวัน และวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน ความก้าวหน้าส่วนหนึ่งมาจากการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือขององค์การระหว่างประเทศ (บำรุง กลัดเจริญ. 2506 : 173-185) ต่อมา พ.ศ. 2502 แยกความรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้มหาวิทยาลัยอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบการจัดการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา และการประถมศึกษาเริ่มมอบหมายให้เทศบาลรับผิดชอบจนถึงปี พ.ศ. 2509 มอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดรับผิดชอบโดยตรงและมีบางส่วนอยู่กับกรมสามัญศึกษา

การศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษาของประเทศไทยก่อน ปี พ.ศ. 2496 จะเกี่ยวเนื่องกับการฝึกหัดครูของไทยซึ่งนับว่าเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นรากฐานของการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษาของไทยในปัจจุบันนี้ แต่เริ่มแรกดำเนินการเรียกว่า "โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์" มีการดำเนินงาน ตั้งแต่ พ.ศ. 2435 อยู่ในความรับผิดชอบของกรมศึกษาธิการ สอนระดับประโยคครูประถม กำหนดเวลาเรียนสองปี รับนักเรียนผู้ที่มีความรู้เข้ามาฝึกหัดเป็นครูเท่านั้นโดยยังไม่มี การวางแผนคัดเลือกนักเรียนฝึกหัดครูโดยเฉพาะ หลักสูตรที่ใช้ในการสอนระยะนั้นมีทั้งวิชาสามัญและวิชาครู ยังไม่มีส่วนใดเกี่ยวข้องกับวิชาการบริหารการศึกษา ต่อมาในปี พ.ศ. 2446 ได้ขยายหลักสูตรการฝึกหัดครูให้สูงขึ้นถึงชั้นฝึกหัดครูมัธยม รับนักเรียนที่สอบไล่ได้ประกาศนียบัตรอาจารย์ประถมให้สมัครเข้าฝึกหัดเป็นอาจารย์มัธยมต่อไป แบ่งเป็น 6 ประเภท คือ (1) นักเรียนสอนประถม (2) นักเรียนสอนภาษาต่างประเทศ (3) นักเรียนครูชั้นมูล (4) นักเรียนครูชั้นประถม (5) นักเรียนครูชั้นมัธยม และ (6) นักเรียนครูต่างประเทศ (ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2516 : 27-28 ; อ้างอิงจาก กรมการฝึกหัดครู. ม.ป.ป.)

หลักสูตรของโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ที่ใช้เวลาเรียน 2 ปี ซึ่งได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 กันยายน ร.ศ. 124 (พ.ศ. 2449) จำนวนรวม 13 หมวด มีบางส่วนใน 3 หมวดที่ให้ความรู้พอนับได้ว่าเกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา คือ

หมวดที่ 1 วิทยากรเรื่อง หลักการศึกษาเกี่ยวกับโครงการการศึกษาของชาติและการจัดสถานที่โรงเรียน มีการเรียนให้เข้าใจในการทำแปลนโรงเรียนต่าง ๆ ที่มีชั้นครบหรือมีแต่บางชั้น ซึ่งให้ทราบว่าโรงเรียนดีจำเป็นต้องมีสถานที่อย่างไรมีห้องอย่างไร แสงสว่างควรส่องมาทางไหน อากาศเดินอย่างไร ห้องประชุมมีประโยชน์อย่างไร และจำเป็นต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้อะไรบ้าง ฯลฯ

หมวดที่ 12 สมาคมบริหาร มีการหัดกิริยาให้สมควรเข้าสู่สมาคมได้ หัดวาจา และหัดใจ ให้รู้จักการคบค้าสมาคมกันอย่างสุจริต และ

หมวดที่ 13 ความรู้ราชการ ต้องรู้จักเจ้านาย รู้จักตำแหน่งราชการ รู้จักสถานที่ รู้จักการปกครองบ้านเมืองและหนทางราชการ ตลอดจนต้องรู้ว่าราชทูตมีกี่อย่าง มีสำหรับอะไร ที่ไม่มีเป็นอย่างไร เป็นต้น

หลักสูตรของโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง แต่ไม่มีวิชาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาเพิ่มขึ้นจากเดิม จนถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง

ในส่วน "โรงเรียนมหาดเล็กหลวง" อาจนับเนื่องเป็นอีกส่วนหนึ่งที่เป็นรากฐานของการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษาเช่นกัน ได้สถาปนาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2445 มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาและ

ฝึกฝนอบรมผู้ที่จะเป็นข้าราชการต่อไป โดยผู้ที่จะสำเร็จจากโรงเรียนนี้ต้องได้รับการฝึกงาน เพื่อเป็นการทดลองปฏิบัติงานในระยะหนึ่งก่อนแยกย้ายไปรับราชการตามกรมกองและหน่วยงานราชการต่าง ๆ โรงเรียนมหาดเล็กหลวงมีระเบียบรับนักเรียน ดังนี้ (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. 2514 : 185)

1. รับนักเรียนอายุ ระหว่าง 15 ถึง 20 ปี เป็นผู้มีสกุลโดยฐานะกำหนดอันเห็นว่าสมควรจะถวายตัวเป็นมหาดเล็กได้ โดยมีความรู้ที่เรียนสำเร็จชั้นมัธยมในสมัยนั้นจากที่อื่นแล้ว

2. จำนวนนักเรียนจำกัดเพียงเท่าที่กระทรวงต่าง ๆ เสนอความต้องการเพื่อให้รับราชการในกระทรวงนั้น ๆ

3. หลักสูตรที่เรียนจัดเป็น 3 ภาคเรียน กำหนดเวลาเรียน ราวภาคละ 1 ปี ดังนี้

ภาคเรียนที่ 1 เป็นเวลาก่อนที่นักเรียนจะได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็ก ให้เรียนวิชาสามัญเป็นความรู้ขั้นต้นของข้าราชการทุกกระทรวงเหมือนกัน เมื่อเรียนสำเร็จภาคที่หนึ่งแล้วจึงเข้าเรียนภาคที่สอง

ภาคเรียนที่ 2 ฝึกหัดตามระเบียบประเพณีในราชสำนักประกอบกับนักเรียนมีความรู้พิเศษต่างกันไปตามแต่ที่กระทรวงใดต้องการให้นักเรียนของกระทรวงนั้น ๆ เรียนรู้

ภาคเรียนที่ 3 ฝึกหัดราชการอยู่ในกระทรวงที่ตนเองจะต้องสังกัด แต่ยังคงเป็นมหาดเล็กอยู่ฝึกหัดราชการจนถึงขนาดที่ทางกระทรวงพอใจแล้ว จึงให้ได้รับตำแหน่งข้าราชการชั้นสัญญาบัตรในกระทรวงนั้น

เมื่อเรียนในหลักสูตรครบทั้ง 3 ภาคเรียนแล้วจึงจำหน่ายชื่อออกจากโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ถือเป็นสำเร็จการศึกษาของโรงเรียน หลักสูตรของโรงเรียนมหาดเล็กนี้นับได้ว่าเป็นการริเริ่มในแง่การฝึกอบรมข้าราชการ ทำให้ผู้ที่จะไปทำงานในกระทรวงต่าง ๆ ได้รับความรู้ที่ตนจะไปปฏิบัติงานก่อนไปดำเนินงานจริง รวมถึงข้าราชการของกระทรวงธรรมการซึ่งทำหน้าที่ในการบริหารการศึกษาของประเทศด้วย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2453 โรงเรียนมหาดเล็กหลวงเปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนข้าราชการพลเรือน" มีโครงการจะเปิดสอนในวิชาด้านต่าง ๆ แก่ผู้ที่จะมารับราชการ ดังนี้

- | | |
|--------------------------|---------------------|
| 1. วิชาการศึกษา | 2. แพทยศาสตร์ |
| 3. เกษตรศาสตร์ | 4. นิติศาสตร์ |
| 5. วิศวกรรมศาสตร์ | 6. พณิชยศาสตร์ |
| 7. วิชาการต่างประเทศ และ | 8. รัฐประศาสนศาสตร์ |

แต่ในเวลาเริ่มต้นดำเนินการเปิดสอนเฉพาะ 4 แผนกวิชา คือ แผนกย่นตรศึกษา เวชศึกษา เนติศึกษา และครุศึกษา จากนั้นจนถึงปี พ.ศ. 2459 โรงเรียนมหาดเล็กหลวงที่เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย มีนามว่า "จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" สังกัดกระทรวงธรรมการ ขณะที่ในปี พ.ศ. 2456 โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ เปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนฝึกหัดครู" โดยรวมเข้าเป็น

แผนกหนึ่งของโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ดังนั้นเมื่อสถาปนาโรงเรียนข้าราชการพลเรือน เป็น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การฝึกหัดครู จึงเป็นส่วนหนึ่งของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครั้งแรกเมื่อแรกตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการเปิดการสอน 4 คณะ คือ คณะแพทยศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 แผนก คือ แผนกอักษรศาสตร์และแผนก วิทยาศาสตร์ ในครั้งนั้นมีการฝึกหัดครูรวมอยู่ด้วย แต่ต่อมาเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2461 จึงได้ย้าย การฝึกหัดครูกลับไปสังกัดกรมศึกษาธิการเดิม (กรมการฝึกหัดครู)

การฝึกหัดครูได้กลับมีขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีกครั้งหนึ่ง ในปี พ.ศ. 2471 โดย กระทรวงธรรมการโอนการฝึกหัดครูมัธยม ซึ่งจัดอยู่ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยให้จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยเป็นผู้จัด รับนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 หรือนักเรียนผู้มีความรู้ซึ่งกระทรวง ธรรมการรับรองแล้วว่าเทียบเท่ากับสอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ 8 ตามหลักสูตรของกระทรวงธรรมการ แล้วเข้าเรียนในแผนกอักษรศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์เป็นเวลาสองปี แล้วเรียนต่อวิชาครูอีก 1 ปี ผู้ที่ เรียนสำเร็จจะได้รับประกาศนียบัตรครูมัธยม การฝึกหัดครูของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระยะต้นนี้ มุ่งเพียงผลิตผู้มาทำงานครูเท่านั้น ไม่ได้มุ่งผลิตนักบริหารการศึกษา โดยที่หลักสูตรวิชาครูมัธยมใน ชั้นประกาศนียบัตรของคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการศึกษาที่ เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาเพียงบางส่วนเป็นเพียง 1 ใน 5 ของเนื้อหาวิชาซึ่งแฝงอยู่ในหมวด วิชาครู โดยมีในเงื่อนไขหลักการศึกษาคือ เรื่องการจัดโรงเรียน การทำแผนผังโรงเรียนและกะห้องเรียน หน้าที่ครูใหญ่และครูรอง พระราชบัญญัติการศึกษาหน้าที่ของกระทรวงธรรมการ การตรวจโรงเรียน

ส่วนหลักสูตรของโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมของกระทรวงธรรมการเป็นทำนองเดียวกับ หลักสูตรวิชาครูมัธยมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคือ มีวิชาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาเพียงใน หมวดวิชาครู ซึ่งเป็นเพียงหมวดวิชาเดียว ในจำนวนทั้งหมด 11 หมวดวิชา และเป็นเพียง 1 ใน 3 ของวิชาในหมวดวิชาครู ได้แก่ หลักการศึกษาในหัวข้อการจัดการศึกษา สารที่กำหนดให้เรียนคือ โครงการศึกษาและการจัดการศึกษา กรมในกระทรวงธรรมการ การจัดแบ่งหน้าที่การปฏิบัติงาน ระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติในโรงเรียน การควบคุมและตรวจตราโรงเรียน ระเบียบการและ พระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่ครูควรจรรู้

การฝึกหัดครูยังคงดำเนินการสอนในแนวนี้อยู่มา ในปี พ.ศ. 2486 จึงแยกคณะ อักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ออกเป็น 2 คณะ เปลี่ยนชื่อ แผนกฝึกหัดครู เป็น แผนกครุศาสตร์ขึ้น อยู่กับคณะอักษรศาสตร์ จนถึง พ.ศ. 2491 คณะอักษรศาสตร์เปลี่ยนชื่อเป็น " คณะอักษรศาสตร์และ ครุศาสตร์" เพื่ออนิสิตจะได้มีสิทธิในการได้รับปริญญาต่อไปภายหน้า วุฒิอยู่ที่หลักสูตร 3 ปี เปลี่ยน จากประกาศนียบัตรครูมัธยมเป็น อนุปริญญาครูมัธยม ต่อมา ปี พ.ศ. 2493 เปลี่ยนเป็น อนุปริญญา ครุศาสตร์ (บำรุง กลัดเจริญ. 2506 : 103) และในส่วนโรงเรียนฝึกหัดครูได้ขยายมาเป็นลำดับ จนจัด ตั้งเป็น โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ในปี พ.ศ. 2492 การปรับปรุงโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงยังผลให้

กำเนิด " วิทยาลัยวิชาการศึกษา ณ โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง" เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พุทธศักราช 2496 เป็นปีแรกที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้เปิดสอน สาขาวิชาการบริหารการขึ้นมา และในปี พ.ศ. 2497 มีบัณฑิตทางด้านการบริหารการศึกษารุ่นแรก ในประเทศไทย ตรงกับที่สาโรช บัวศรี (สารานุกรมศึกษาศาสตร์. 2543 : 41 ; อ้างอิงจาก สาโรช บัวศรี. 2497) บันทึกหลักฐานเป็น ประวัติศาสตร์ประจักษ์แก่วงการการศึกษาไทย ดังนี้ "นับเป็นครั้งแรกในประวัติการศึกษาของประเทศไทย และเป็นครั้งแรกในประวัติการศึกษาของประเทศไทยในภาคพื้นแหลมทองนี้"

การศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษาของไทยก่อน ปี พ.ศ. 2496 ยังไม่มีสถาบันที่ศึกษาเรื่องนี้โดยเฉพาะ เพราะในปี พ.ศ. 2491 ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรมีวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมและผลิตนักบริหารการศึกษา โดยวิธีการคัดเลือกมีทั้งการสอบคัดเลือกเข้าเรียน และ กระทั่งวิชาธิการส่งมาเรียน ระยะหลังจึงเปลี่ยนเป็นสอบคัดเลือกทั้งหมด แต่ต่อมาได้เปลี่ยนเป็น 2 ประเภทดังเดิม การศึกษาในสาขาวิชาบริหารการศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษา รับเข้าศึกษา ในปีที่ 3 โดยผู้สมัครเข้าเรียนต้องมีวุฒิ ป.ม. หรือเทียบเท่า และระยะหลังมีการกำหนดประสบการณ์ในการทำงาน 3 ปี เรียนต่อปีที่ 3-4 เพียง 2 ปี ได้รับปริญญาตรีทางการศึกษา

ในปี พ.ศ. 2506 มีการสอนสาขาบริหารการศึกษาและนิเทศการศึกษา ระดับปริญญาตรีที่คณะ ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รับผู้เข้าเรียนโดยได้วุฒินุปรินญา ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เรียนหลักสูตร 2 ปี โดยกำหนดให้มีประสบการณ์อย่างต่ำ 3 ปี และมีการจัดตั้งโครงการหลักสูตร 2 ปี ที่ให้การศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา โดยแรกเริ่มชื่อว่า สาขาวิชาการบริหารและการนิเทศการศึกษา โดยมุ่งผลิตผู้ที่จะเป็นผู้บริหารการศึกษาต่อไป ต่อมา จึงเปลี่ยนชื่อสาขาวิชาเป็น แผนกวิชาบริหารการศึกษา ผู้เข้าเรียนคงกำหนดให้มีประสบการณ์การสอนมาแล้วอย่างต่ำ 3 ปี โดยในระดับปริญญาโทนิสิตที่เข้าเรียนได้ต้องจบปริญญาตรีมาแล้วและผ่านการสอบคัดเลือกหรือคัดเลือกเข้าเรียน ขณะเดียวกันในปี พ.ศ. 2514 วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรเปิดสอนระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา โดยใช้ชื่อว่า สาขาการบริหารและการวางแผนการศึกษา (จีระพันธุ์ พูลพัฒน์. 2514 : 225)

จากการเจริญเติบโตของระบบการบริหารการศึกษาดังแต่อดีตเป็นต้นมาจะเห็นถึงขั้นตอนที่วิวัฒนาการโดยลำดับทางด้านการบริหารการศึกษาในประเทศที่นำมาซึ่งการกำเนิดทั้งสถาบันการศึกษาระดับสูงและการพัฒนาทางวิชาชีพเฉพาะด้านการบริหารการศึกษาที่ชัดเจนแสดงถึงภาพพัฒนาการในการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษาทั้งภาพรวมระดับประเทศและระดับสถาบันอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒซึ่งมีวิวัฒนาการยาวนานและยังคงดำเนินการต่อเนื่องอยู่ขณะนี้ มุ่งมั่นพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้จนถึงระดับสูงสุดในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต

1.7 การจัดการศึกษาด้านการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่ดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ แสดงพันธกิจในการมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนและสังคม (กองแผนงาน. 2545 : 7) มีการดำเนินการจัดการจัดการศึกษาด้านการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีพัฒนาการมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีลำดับการจัดการ แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้คือ วิวัฒนาการ หลักสูตรการเรียนการสอน และโครงสร้าง ปรัชญาและสัญลักษณ์ของสถาบัน

1.7.1 วิวัฒนาการ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความเป็นมาโดยลำดับที่แสดงถึงวิวัฒนาการแห่งการเป็นมหาวิทยาลัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นรากฐานของมหาวิทยาลัยมี 3 ส่วน ดังนี้ (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. 2514 : 45-47; สารานุกรมศึกษาศาสตร์. 2543 : 56-66)

การตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง เมื่อ พ.ศ. 2482 มีการยุบกรมศึกษาธิการเป็นกรมสามัญศึกษา ทำหน้าที่จัดการศึกษาฝ่ายสามัญ และกรมวิชาการจัดการศึกษาฝ่ายอาชีวและฝึกหัดครู ต่อในปี พ.ศ. 2483 ได้โอนการฝึกหัดครูจากกรมวิชาการไปตั้งเป็น กองฝึกหัดครูสังกัดกรมสามัญศึกษา กองฝึกหัดครูแบ่งออกเป็น 3 แผนก คือ แผนกฝึกหัดครูชั้นสูง แผนกฝึกหัดครูชั้นต้น และแผนกตรวจและอบรม ในการขยายงานกองฝึกหัดครูได้ตั้งโรงเรียนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีการขยายระดับการศึกษาในปี พ.ศ. 2492 โดยได้ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงที่ ถนนประสานมิตร จังหวัดพระนคร ขึ้นตรงต่อกรมวิสามัญศึกษา เป็นโรงเรียนประจำ (ชาย) รับนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมปีที่หก เข้าเรียน 3 ปี จึงได้รับประกาศนียบัตรประโยคครูประถม และเรียนต่ออีก 2 ปี จะได้ประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม

ต่อมา ปี พ.ศ. 2495 มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม กรมสามัญศึกษา จึงเปลี่ยนชื่อเป็น กรมวิสามัญศึกษา สังกัดกองฝึกหัดครู คงเป็นส่วนราชการในกรมวิสามัญศึกษา แบ่งเป็น 3 แผนก โดยเปลี่ยนชื่อแผนกใหม่ เป็น 1) แผนกฝึกหัดครูส่วนกลาง 2) แผนก ฝึกหัดครูส่วนภูมิภาค และ 3) แผนกตรวจและอบรม ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 โรงเรียนฝึกหัดครูส่วนกลางได้อพยพไปสอนตามต่างจังหวัด เมื่อสงครามสงบลง โรงเรียนฝึกหัดครูต่าง ๆ ได้กลับคืนเข้าสู่สถานศึกษาเดิม กระทรวงศึกษาธิการ ใช้จ่ายเงินจำนวนมาก เพื่อบูรณะซ่อมแซมสถานที่เรียนหลังสงคราม สำหรับหลักสูตรฝึกหัดครูมีการปรับปรุงทั้งประเภทของการฝึกหัดครู หลักสูตร วุฒิครู ได้ปรับปรุงเป็นหลักสูตรประโยคครูประถม หลักสูตรประโยคครูมัธยม และหลักสูตรประโยคครูอนุบาล

กำเนิดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ในการจัดการฝึกหัดครูมีทั้งครูที่สังกัดกองฝึกหัดครูกรมวิสามัญศึกษา และกรมที่จัดการฝึกหัดครูอื่นอีก 3 กรม ได้แก่ 1) กรมอาชีวศึกษา จัดการฝึกหัดครูอาชีวศึกษา 2) กรมพลศึกษาจัดการฝึกหัดครูพลศึกษา และ 3) กรมวิทยาลัยผลิตครูอนุปริญาและครูปริญา กระทรวงศึกษาธิการมีดำริให้จัดตั้งกรมการฝึกหัดครู เพื่อให้การฝึกหัด

ครูอยู่ในกรมเดียวกันโดยเสนอร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ. 2497 และร่างพระราชกฤษฎีกา จัดวางระเบียบราชการ กรมการฝึกหัดครู ในวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2497 จึงได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ตราพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2497 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2497 สำคัญคือ การเพิ่มกรมการฝึกหัดครูขึ้นอีกกรมหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมการฝึกหัดครู มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2498 กำหนดส่วนราชการของกรมการฝึกหัดครู ดังนี้

1. สำนักงานเลขาธิการกรม

2. กองส่งเสริมวิทยฐานะ แบ่งเป็น แผนกอบรมครูชั้นประถม แผนกอบรมครูชั้นมัธยม แผนกส่งเสริมวิทยฐานะครูชั้นประถม แผนกส่งเสริมวิทยฐานะครูมัธยม และแผนกทะเบียนและประกาศนียบัตร

3. กองโรงเรียนฝึกหัดครู แบ่งเป็น แผนกฝึกหัดครูสามัญศึกษา แผนกฝึกหัดครูวิสามัญศึกษา แผนกฝึกหัดครูอาชีวศึกษา แผนกฝึกหัดครูพลานามัย และแผนกโรงเรียนสาธิต

ส่วนราชการที่กรมการฝึกหัดครูได้รับโอนมาจากกรมต่าง ๆ เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2498 ได้แก่ จากกรมวิสามัญศึกษา คือ กองสอบไล่ กองฝึกหัดครู วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร โรงเรียนประสานมิตร หมวดศึกษานิเทศก์ ฝ่ายฝึกหัดครู และโรงเรียนฝึกหัดครูจากกรมอาชีวศึกษาและกรมพลศึกษา

เมื่อกองฝึกหัดครูมีฐานะเป็นกรมทำให้มีปริมาณงานเพิ่มมากขึ้น กรมการฝึกหัดครูจึงหาบุคคลให้เพียงพอกับงานในหน้าที่ของกรม การผลิตครูในระยะนั้นจึงดำเนินการโดยเร่งรีบ กิจการที่กรมการฝึกหัดครูดำเนินไปภายหลังที่ได้ตั้งเป็นกรมคือ รับโอนโรงเรียนและสถาบันการศึกษาจากกรมวิสามัญศึกษา มาสังกัดกรมการฝึกหัดครู โรงเรียนประสานมิตรซึ่งเดิมสังกัดกองโรงเรียนฝึกหัดครูจึงโอนไปสังกัดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เพื่อใช้เป็นโรงเรียนสาธิตมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา

การดำเนินการจัดการศึกษาในวิทยาลัยวิชาการศึกษาเพื่อที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาจะมีอำนาจประสาทปริญญาได้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 ต่อสภาผู้แทนราษฎรและตราเป็นพระราชบัญญัติ เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2497 ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พุทธศักราช 2497 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 71 ตอนที่ 51 วันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2497 ฉบับนี้ วิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงมีอำนาจให้อนุปริญญา (อ.กศ.) ปริญญาตรี (กศ.บ.) ปริญญาโท (กศ.ม.) และปริญญาเอก (กศ.ด) ในวิชาการศึกษาและวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยได้ เมื่อได้ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นได้มีการพัฒนาวิชาการเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มาเป็นระยะ ๆ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี ให้ทำสัญญาความช่วยเหลือระหว่างมหาวิทยาลัยอินเดียยากับวิทยาลัย

วิชาการศึกษากำหนดในครั้งแรก 3 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2497 ถึง 31 ตุลาคม พ.ศ. 2500 ต่อมามีการต่อสัญญาอีก 2 ครั้ง และสัญญาได้สิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2505 (กรมการฝึกหัดครู 2505 : 21) สัญญาความช่วยเหลือระหว่างมหาวิทยาลัยอินเดียนากับวิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้ดำเนินงานต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาเจ็ดปีแปดเดือน โดยทางมหาวิทยาลัยอินเดียนาจัดส่งคณะผู้เชี่ยวชาญการศึกษาในด้านต่าง ๆ มาร่วมปฏิบัติงานกับคณะอาจารย์ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาอย่างใกล้ชิด และองค์การบริหารวิเทศกิจกับมหาวิทยาลัยอินเดียนา ได้จัดสรรทุนเพื่อจัดส่งอาจารย์ในวิทยาลัยวิชาการศึกษาไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยอินเดียนา และสถาบันอื่นในสหรัฐอเมริกา นอกจากนั้น ได้ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเครื่องอุปกรณ์การสอน และช่วยเหลือในการปรับปรุงห้องสมุดของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ด้วยการจัดหาวัสดุและตำราเกี่ยวกับวิชาการด้านต่าง ๆ ให้จำนวนมาก จากผลของการให้ความช่วยเหลือตามนัยแห่งสัญญานี้ เป็นผลให้วิทยาลัยวิชาการศึกษา มีศาสตราจารย์และผู้เชี่ยวชาญการศึกษาในสาขาต่าง ๆ จากมหาวิทยาลัยอินเดียนามาร่วมงานด้วย จำนวนถึง 32 คน และครูอาจารย์ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ไปศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยอินเดียนา และสถาบันอื่น จำนวน 118 คน เพื่อให้การศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษาเข้มแข็งและแข็งแกร่ง

1.7.2 หลักสูตรและการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หรือ สถาบันฝึกหัดครูชั้นสูงในขณะนั้น อยู่ในสังกัดกรมการฝึกหัดครูขณะนั้นมี 29 แห่ง ในส่วนกลาง 10 แห่ง ส่วนภูมิภาค 19 แห่ง มีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน แบ่งตามระดับการศึกษาที่เปิดสอน หลักสูตรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
2. ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาและประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ. ชั้นสูง) ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
3. ระดับอนุปริญญาและปริญญา มี 3 แห่ง คือ
 - (1) วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ได้แก่ การศึกษابัณฑิต (กศ.บ.) เปิดสอน 4 สาขา คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และการบริหารการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) เปิดสอน 3 สาขา คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาและการฝึกหัดครู นอกจากนี้ยังมีการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ
 - (2) วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน เปิดสอนการศึกษابัณฑิต สาขามัธยมศึกษา
 - (3) วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน เปิดสอนการศึกษابัณฑิต สาขาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ทั้งนี้ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปีที่สองจะได้รับอนุปริญญาวิชาการศึกษา

ประเทศไทยได้พยายามวางแผนพัฒนา ผลิดกำลังคนระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ แต่ปรากฏว่า การศึกษาระดับมหาวิทยาลัยยังไม่เพียงพอกับความต้องการของสังคม การขยายการอุดมศึกษาไทยไม่มีแผนงานที่ชัดเจนอาจก่อให้เกิดปัญหาทางการเมือง และ

การไม่มีงานทำในเวลาต่อมา ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยวิชาการศึกษา คือ มีผู้สมัครสอบคัดเลือกเพิ่มขึ้นทุกปี เพื่อแก้ปัญหาครูทั้งหลายแข่งขันกันเรียน ควรกำหนดระยะหยุดการเรียน เพื่อให้ทำการสอนหาประสบการณ์ก่อน เช่น จบ ป.กศ. ขั้นสูง ต้องทำงานก่อน 1 หรือ 2 ปี จึงศึกษาต่อระดับปริญญาได้ รับผิดชอบที่จบสาขาวิชาต่าง ๆ มาให้การอบรมหรือศึกษาต่อวิชาการศึกษาไม่เกิน 1 ปี เพื่อบรรจุเป็นครูอาจารย์

กระบวนการเรียนสอนในหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษาในส่วนของโครงสร้างหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา ได้กำหนดความมุ่งหมาย ว่าให้นิสิตมีคุณค่า (Values) ในด้านต่าง ๆ ให้มีความประพฤติดี มีศีลธรรมเหมาะสมที่จะเป็นครู และมีสมรรถภาพความรู้ในวิทยาการสูงพอจะเป็นครูที่ดีต่อไป (วิทยาลัยวิชาการศึกษา. 2508 : 5)

ลักษณะหลักสูตร มีดังนี้ 1) ระดับปริญญาตรีประกอบด้วย วิชาศิลปศาสตร์ (Liberal Arts) เป็นวิชาพื้นฐานบังคับร่วม วิชาเฉพาะ (Specialized education) เป็นวิชาเอก – โท ให้เลือกเรียนตามสายวิชา อาจเป็นวิชาศิลปศาสตร์ หรือวิชาชีพ และวิชาชีพทางการศึกษา (Professional Education) หลักสูตรปริญญาตรี กำหนดให้เรียน 4 ปี โดยรับผู้สำเร็จประโยคมัธยมศึกษา (ม.ศ.5) หรือเทียบเท่า ถ้ารับผู้สำเร็จ ป.กศ.ขั้นสูงหรือเทียบเท่า ให้เรียน 2 ปี หลักสูตรระดับบัณฑิตวิทยาลัย มี 3 ระดับคือ ระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ กำหนดให้เรียน 1 ปี ให้เรียนวิชาเฉพาะตามสาขาวิชาที่เลือกเข้ามาศึกษาต่อ 2) หลักสูตรระดับการศึกษามหาบัณฑิต กำหนดให้เรียน 2 ปี กำหนดให้เรียนวิชาเอกเป็นส่วนใหญ่ วิชาพื้นฐาน วิชาเลือก และการค้นคว้าวิจัย เรียนลดลงตามลำดับ 3) หลักสูตรระดับปริญญาเอก กำหนดให้เรียน 2 ปี เริ่มสอนในปีการศึกษา 2517 มี 2 สาขา คือ สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ และสาขาการวิจัยและการพัฒนาหลักสูตร เป็นการมุ่งการศึกษา ค้นคว้าวิจัยเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ ยิ่งขึ้นโดยเฉพาะ ปัญหาของการผลิตครูชำนาญเฉพาะสาขา (เกียรติ ศรีพงษ์. 2517 : 71)

1.7.3 โครงสร้างหน่วยงาน ปรัชญาและสัญลักษณ์ของสถาบัน

จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตรเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้น ถือกำเนิดมาจากโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2492 ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น วิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2496 และได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2517 โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า “มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ซึ่งหมายความว่า มหาวิทยาลัยที่เจริญเป็นศรีสง่าแก่มหานคร มีชื่อย่อว่า มศว นับว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่มีวิทยาเขตมากที่สุดในสมัยนั้น คือ 8 วิทยาเขต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีสัญลักษณ์ของสี ปรัชญา และตราประจำมหาวิทยาลัย ซึ่งบ่งบอกถึงแนวความคิด ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2544 : 20)

1. สี ฟ้า – แดง มีความหมายคือ สีฟ้าเป็นสีของสมอง หมายถึง ความเฉลียวฉลาด สีแดงเป็นสีของเลือด หมายถึง ความกล้าหาญ ฉะนั้นสีฟ้า – แดง จึงมี

ความหมายถึง มีทั้งความเฉลียวฉลาดและความกล้าหาญ

2. ปรัชญา คือ “การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Education is growth และตรงกับภาษาบาลีว่า “สิกขา วิรุพฺหิ สมปตฺตา” ซึ่งหมายถึง การเติบโตอย่างได้สัดส่วนเหมาะสมกับกาลเทศะทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

3. ตรา หรือสัญลักษณ์ ใช้เป็นรูปกราฟ ซึ่งแสดงถึงความเจริญงอกงามทางการศึกษา ตามภาพประกอบ 1 ดังนี้



ตราทางราชการของมหาวิทยาลัย

ภาพ 1 ตราทางราชการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่มา : สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 1. (2543). 3 ยุคของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
หน้า 158.

ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงวิทยาเขตได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย ดังนี้ วิทยาเขตบางแสนเป็น มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตพิษณุโลกเป็น มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตมหาสารคามเป็น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตสงขลาเป็น มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตปทุมวัน วิทยาเขตพลศึกษา และวิทยาเขตบางเขน ยุบรวมเป็นวิทยาเขตกลางเพื่อให้เกิดการบริหารงานอย่างทั่วถึง ปัจจุบันมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประกอบด้วย คณะ สถาบัน และสำนัก ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2543 : 3-4)

1. คณะทันตแพทยศาสตร์
2. คณะพลศึกษา
3. คณะแพทยศาสตร์
4. คณะเภสัชศาสตร์
5. คณะมนุษยศาสตร์
6. คณะวิทยาศาสตร์
7. คณะวิศวกรรมศาสตร์
8. คณะศิลปกรรมศาสตร์

9. คณะศึกษาศาสตร์
10. คณะสังคมศาสตร์
11. บัณฑิตวิทยาลัย
12. สถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์
13. สำนักคอมพิวเตอร์
14. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
15. สำนักหอสมุดกลาง
16. สำนักงานอธิการบดี

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยมีส่วนงานในกำกับของมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นโครงการนำร่องในการปรับเปลี่ยนมหาวิทยาลัยเป็น มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยการบริหารจัดการเป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าด้วยการบริหารส่วนงานในกำกับของมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2543 ส่วนงานดังกล่าวประกอบด้วย 9 ส่วนงาน ดังนี้

1. คณะสหเวชศาสตร์
2. คณะพยาบาลศาสตร์
3. สถาบันสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร
4. สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
5. สถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา
6. สถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรม
7. สำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา
8. ศูนย์วิจัยและบริการ
9. สำนักวิชาการศึกษาทั่วไปและวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์พื้นฐาน

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานเทียบเท่าสำนักงาน ประกอบด้วย

1. ศูนย์วิจัยและบริการ
2. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้าน

ทัศนศิลป์ และศิลปการแสดง

3. สำนักงานบริหารกิจการหอพัก

เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2545 คณะรัฐมนตรี มีมติให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขยายการศึกษาไปจัดตั้งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ณ เลขที่ 63 หมู่ 7 ถนนรังสิต – องครักษ์ คลอง 16 ตำบลองครักษ์ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ใช้งบประมาณแผ่นดินในการก่อสร้างดำเนินการ ประกอบด้วย 6 คณะ 1 สถาบัน ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2545 : 11 – 12)

1. คณะวิศวกรรมศาสตร์
2. คณะเภสัชศาสตร์

3. คณะพยาบาลศาสตร์
4. คณะสหเวชศาสตร์
5. คณะพลศึกษา (ส่วนงานขยายคณะพลศึกษา)
6. คณะศึกษาศาสตร์ (ส่วนงานย้ายมาจากบางเขน)
7. ศูนย์การแพทย์ ฯ (ส่วนงานของคณะแพทยศาสตร์)
8. กองธุรการ (องค์กรฯ)
9. สำนักกิจการหอพัก
10. สำนักหอสมุดกลาง (ส่วนขยาย)

จากวิวัฒนาการ การจัดการเรียนการสอน การจัดโครงสร้างหน่วยงาน ปรัชญาและสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสาขาวิชาการบริหาร การศึกษานั้น การจัดการศึกษาทางด้านการบริหารศึกษาเริ่มมีขึ้นพร้อมกับในขณะนั้นได้รับการยก ระดับจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย คือ ในปี พ.ศ. 2496 การจัดการศึกษาทางด้านการ บริหารการศึกษาก็เริ่มดำเนินการเปิดสอนเรื่อยมาเป็นลำดับจนถึงปัจจุบันมีการจัดการศึกษาแบ่งออก เป็น 3 ระดับ คือ ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก

2. บทบาทของภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาเป็นหน่วยงานความเป็นเลิศทางวิชาการ คณาจารย์ในภาควิชาามีความเป็น ผู้เชี่ยวชาญรู้ลึก เป็นขุมปัญญาในสาขานั้น ภาควิชาเป็นหน่วยงานการบริหารงานทางวิชาการที่มีประ สทธิภาพ มีกลไกในการบริหารงานวิชาการทั้งในการวางแผน เงินทุน การบริหารจัดการ และการ รักษาคุณภาพ และมีสิ่งสนับสนุนทั้งในด้านอาคารสถานที่ อุปกรณ์และบุคลากรสายสนับสนุน วิชาการช่วยเพียงพอจึงจะบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาควิชามีหน้าที่ในการจัดการศึกษาโดยทำ หน้าที่บริการการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาที่อยู่ในความรับ ผิดชอบของภาควิชาตลอดจนวิทยานิพนธ์และงานวิจัยโดยจัดการเรียนการสอนรายวิชา ต่าง ๆ นั้น อาจดำเนินการกับภาควิชาอื่นร่วมมือจัดการเรียนการสอนได้ทั่วทั้งมหาวิทยาลัย (จรัส สุวรรณเวลา. 2539 : 94-95)

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีภูมิหลัง ประวัติความเป็นมายาวนานผูกพันกับความเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาตั้งแต่เริ่มแรกก่อตั้งที่วิวัฒน์ เรื่อยมาจนเติบโตมีพันธกิจสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควบคู่กับบทบาทการจัดการเรียนการ สอน การบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยมาแต่เริ่มตั้งภาควิชาสืบเนื่องจากมหาวิทยาลัยมีนโยบาย ขยายและสร้างความรู้ในขั้นสูงเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้มีความรู้ความสามารถทางด้าน พหุติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ จึงเป็นปฐมเหตุให้ภาควิชาการบริหารการศึกษาได้ก่อกำเนิดและ พัฒนาการเจริญก้าวหน้าจนจบจนถึงปัจจุบัน และมีการดำเนินงานและภารกิจภายในตามลำดับ ดังนี้

2.1 การบริหารงานภายในภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีนโยบายเป็นกรอบการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามรูปแบบสถาบันการศึกษาในการบริหารงานภายใต้แผนกลยุทธ์ของภาควิชาการบริหารการศึกษาระยะเวลา 3 ปี (ภาควิชาการบริหารการศึกษา. 2544 : 1-5) โดยกำหนด ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และนโยบาย ดังนี้

ปรัชญา

การศึกษาคือความเจริญงอกงาม ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารการศึกษาศึกษาสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองและช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมได้

ปณิธาน

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความมุ่งมั่นในการสร้างและพัฒนาบัณฑิตทางการบริหารการศึกษให้เป็นผู้นำทางการศึกษา เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีบุคลิกภาพ มีความรู้ความสามารถ คุณธรรม และ จริยธรรม

วิสัยทัศน์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา เป็นหน่วยงานที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพสูงทุกระดับ มีบทบาทเป็นผู้นำทางการบริหารการศึกษา เป็นต้นแบบของการจัดการศึกษาที่มีความเป็นสากล สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา

พันธกิจ

1. จัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพทั้งด้านความรู้และคุณธรรมจริยธรรม
2. ปรับปรุงหลักสูตรทุกระดับให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิทยาการ และเทคโนโลยี
3. ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นความสมดุลระหว่างการศึกษในห้องเรียน กับนอกห้องเรียน และพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของนิสิต
4. ส่งเสริมให้คณาจารย์จัดทำเอกสารทางวิชาการ เพื่อใช้เป็นตำราประกอบการสอนในแต่ละรายวิชา
5. สร้างความร่วมมือกับศิษย์เก่า สถาบันการศึกษา สถาบันอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
6. จัดทำฐานข้อมูลของอาจารย์และนิสิต ทั้งนิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อดำเนินการให้มีหลักสูตรที่มีมาตรฐานเป็นสากล สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และสนองตอบความต้องการของสังคมในปัจจุบัน
2. เพื่อสร้างและพัฒนาผู้นำทางการศึกษาที่มีคุณลักษณะเป็นผู้บริหาร เป็นนักวิชาการ

บริหาร และเป็นนักวิจัยทางการบริหาร

3. เพื่อผลิต สังเคราะห์ เผยแพร่ และประยุกต์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา
4. เพื่อจัดให้มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ
5. เพื่อพัฒนาบุคลากรของภาควิชาการบริหารการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถ

คุณธรรม และจริยธรรม

เป้าหมาย

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีเป้าหมายดังนี้

1. ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิตและมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ในปี 2545

2. คณาจารย์จัดทำตำราประกอบการสอนอย่างน้อยคนละ 1 รายวิชา
3. คณาจารย์มีผลงานวิจัยอย่างน้อยคนละ 1 เรื่อง
4. นิสิตศึกษาหาความรู้จากแหล่งความรู้นอกห้องเรียนทุกรายวิชาตามความเหมาะสม
5. ภาควิชาจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการศึกษาของชาติ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

6. จัดทำวารสารภาควิชาการบริหารการศึกษา ภาคเรียนละ 1 ฉบับ

นโยบาย

1. นโยบายการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกภาควิชาการบริหารการศึกษาเปิดสอนสาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับคือ ระดับ ปริญญาโท และปริญญาเอก การผลิตบัณฑิตจะมีแนวทางดังนี้

1.1 ผลิตดุษฎีบัณฑิตและมหาบัณฑิตทางการบริหารการศึกษาให้เป็นไปตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยสร้างและพัฒนาผู้นำทางการศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ มีความเป็นสากล เป็นเลิศทางการบริหารวิชาการ และเปี่ยมด้วยคุณธรรมจริยธรรม

1.2 ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม วิทยาการและเทคโนโลยี รวมทั้ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1.3 สร้างหลักสูตรใหม่เพิ่มเติมให้มากขึ้น เช่น หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการบริหารการศึกษา รับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่าเข้ามาเป็นนิสิต

หลักสูตรที่เปิดสอนในภาควิชาการบริหารการศึกษาซึ่งมี 3 หลักสูตร คือ

1. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษาเปิดในลักษณะ วิชาโท การบริหารการศึกษา ตั้งแต่ปี 2517 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน

2. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการ

บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เปิดทำการสอนหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2515 เพื่อผลิตบัณฑิตสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

3. หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา หลักสูตรบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ผลิตบัณฑิตสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2529 ซึ่งนับเป็นแห่งแรกในประเทศไทย

2. นโยบายการพัฒนาคุณภาพอาจารย์ คณาจารย์ในภาควิชาจะได้รับการพัฒนาคุณภาพเพื่อให้มีศักยภาพสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิชาการและสังคม ดังนี้

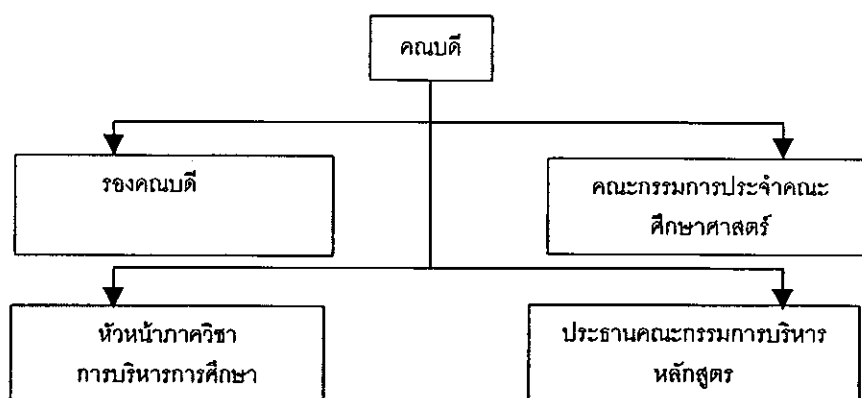
2.1 คณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาจะได้รับการส่งเสริมเพิ่มพูนศักยภาพในหลายๆ ด้าน ทั้งการฝึกอบรม การสัมมนาวิชาการบริหารร่วมกับมหาวิทยาลัยอื่น หรือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และนำประสบการณ์มาใช้ในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งการศึกษาดูงานต่างประเทศระยะสั้น เพื่อเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขวางมากขึ้น

2.2 ส่งเสริมสนับสนุนการทำผลงานทางวิชาการและการวิจัยของคณาจารย์ให้ได้รับตำแหน่งทางวิชาการสูงขึ้นเพื่อความก้าวหน้าและประโยชน์ของการนำมาพัฒนาการเรียนการสอน

2.3 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการสอน โดยเฉพาะการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

3. นโยบายด้านการบริหารงานในภาควิชาการบริหารการศึกษา

การบริหารงานในภาควิชาการบริหารการศึกษาสานต่อนโยบายเดิมที่ได้ทำไว้และให้ความสำคัญกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม มีความเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ การสร้างภาพลักษณ์ของภาควิชาให้เป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้น โครงสร้างและระบบการบริหารภายใต้คณะศึกษาศาสตร์โดยมีโครงสร้างและระบบการบริหารงานตามภาพประกอบ 2 ดังนี้



โครงสร้างการบริหารงานภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาพ 2 โครงสร้างระบบการบริหารงานภาควิชาการบริหารการศึกษา

ที่มา : ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2544). รายงานการศึกษาตนเองปีการศึกษา 2544. หน้า 50.

2.2 การกิจและการบริหารจัดการในภาควิชาการบริหารการศึกษา

การดำเนินงานภายในภาควิชาการบริหารการศึกษาจะมีการกิจและการบริหารจัดการภายในที่เกิดขึ้นภายใต้อำนาจหน้าที่ของบุคคลและคณะบุคคลที่จะเกิดเป็นภารกิจของภาควิชาการบริหารการศึกษาใน 2 ลักษณะ คือ ภารกิจของภาควิชาโดยมีการบริหารจัดการภาควิชาภายใต้อำนาจหน้าที่ของหัวหน้าภาควิชาและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยสรุปสาระสำคัญดังนี้

2.2.1 ภารกิจของภาควิชาการบริหารการศึกษาภายใต้บริบทและอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าภาควิชา ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2539 : 55; พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2541: 11)

(1) การบริหารภาควิชา โดยบังคับบัญชาและรับผิดชอบงานการประชุมอาจารย์ แต่งตั้งคณะกรรมการ จัดทำหลักสูตร แผนงานและเป้าหมายระยะยาว พิจารณาบริการที่สำคัญและจำเป็นของภาควิชาที่พึงให้บริการต่อมหาวิทยาลัย ชุมชนและรัฐ ดำเนินการให้หลักสูตร แผน เป้าหมาย และนโยบายระยะยาวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้บริการในฐานะที่เป็นผู้สนับสนุน แนะนำ หรือแสวงหาหนังสือ ตำรา และสื่อต่าง ๆ เข้าห้องสมุด

(2) ภารกิจการเรียนการสอน จัดทำตารางการเรียนการสอน เป็นที่ปรึกษาแนะนำปริญญานิพนธ์ แผนการเรียน และหลักสูตรของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ให้การปรึกษา และการตัดสินผลการสอน ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร เนื้อหาวิชา และโครงการของภาควิชาให้ทันสมัย

(3) งานกิจการอาจารย์ สรรหาและเลือกอาจารย์ใหม่ มอบหมายความ

รับผิดชอบให้อาจารย์ในภาควิชาด้านสอน วิจัย กรรมการต่าง ๆ เสนอให้อาจารย์สร้างผลงานทางวิชาการและให้บริการทางวิชาการ ประเมินผลการทำงานของคณาจารย์ จัดให้คณาจารย์ได้รับทราบเรื่องราวของภาควิชา คณะ และรับทราบแผนงาน กิจกรรมและความคาดหวังของมหาวิทยาลัย

(4) งานกิจการนิสิต การสรรหาและคัดเลือกนิสิตเข้าเรียน ให้คำปรึกษา และแนะนำนิสิต ร่วมงานกับคณะกรรมการนิสิต หรือองค์กรนิสิต

(5) งานติดต่อกับภายนอก สื่อความต้องการของภาควิชาให้คณบดีและทำหน้าที่ชี้แจงกับผู้บริหารระดับสูง ดำเนินงานเกี่ยวกับงานสารบรรณ และการขอทราบข้อมูลต่าง ๆ จากภายนอก

(6) งานงบประมาณและทรัพยากร ส่งเสริมให้คณาจารย์จัดทำโครงการเพื่อขอเงินทุนสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น บริหารงบประมาณ จัดทำงบประมาณการใช้จ่ายของภาควิชา จัดเตรียมรายงานประจำปี

(7) งานบริหารสำนักงาน บริหารทรัพยากร เครื่องใช้ของภาควิชา รวมทั้ง บำรุงรักษาและควบคุมการจัดทำบัญชีพัสดุ จัดทำข้อมูล ทะเบียนนิสิตของภาควิชา

(8) งานพัฒนาวิชาการ ส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ทำวิจัยและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เข้าร่วมประชุมทางวิชาการทั้งระดับภูมิภาคและระดับประเทศ เป็นตัวแทนของภาควิชาในการเข้าร่วมประชุมวิชาการ

2.2.2 การกิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษาประจำภาควิชา
การบริหารการศึกษาภายใต้บริบทและอำนาจหน้าที่มี ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2539 : 73; ภาควิชาการบริหารการศึกษา. 2544 : 50-51)

(1) พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ในภาควิชาฯ ที่รับผิดชอบ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

(2) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการตั้งคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ชื่อปฏิญานิพนธ์ เค้าโครงละเอียดของปฏิญานิพนธ์ และตรวจสอบบทคัดย่อของปฏิญานิพนธ์ก่อนนำเสนอบัณฑิตวิทยาลัย

(3) ประเมินผลการดำเนินงานด้านการเรียนการสอน การทำปฏิญานิพนธ์ เสนอแนะต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อให้การผลิตบัณฑิตมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

(4) ประสานงานการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับการรับนิสิต การสอน การวิจัย การจัดตารางสอน ตารางสอบ การพิจารณาผลการสอบต่างๆ ของนิสิต เพื่อนำเสนอบัณฑิตวิทยาลัย

(5) ให้ข้อเสนอแนะแก่บัณฑิตวิทยาลัย ในการจัดทำงบประมาณโครงการใช้จ่ายประจำปีในการดำเนินงาน

(6) ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการประจำตัวของนิสิต

2.3 การกิจคณาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษามีหน้าที่ความรับผิดชอบซึ่งเป็นการกิจหรือพันธกิจที่จะต้องปฏิบัติ คือ การเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการและการบริหารภายใน มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 การกิจด้านการสอน มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องสอนโดยการหาความรู้มาสอนผ่านการใช้วิจารณ์ญาณ กลั่นกรองความรู้ที่มีความก้าวหน้าอยู่เสมอซึ่งอาจกระทำโดยการวิจัยเอกสาร ที่เกิดจากการคัดสรรเนื้อหาจากตำราหลายเล่ม การศึกษาจากวารสารต่างประเทศมาถ่ายทอดเนื้อหาโดยสังเคราะห์และบูรณาการความรู้ให้มีกระบวนการสอนและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา โดยการบรรยาย สอนข้างเคียง อภิปรายกลุ่ม ขณะเดียวกันต้องทำภารกิจการสอนที่ควบคู่กับการวิจัยที่มีความสำคัญเท่าเทียมกันเพื่อค้นคว้าเกี่ยวกับชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น การแก้ปัญหาเฉพาะเรื่องให้เกิดองค์ความรู้ใหม่มาเป็นฐานเชื่อมโยงและสร้างความรู้กันและกันบนพื้นฐานของการวิจัยและพัฒนา (Research and development) (จรัส สุวรรณเวลา; และคนอื่น ๆ. 2534 : 12-14; 2540 : 67, 156-159, 271-273)

2.3.2 การกิจด้านการวิจัย โดยการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การวิจัยและพัฒนาเพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมเสริมสร้างซึ่งกันและกันอันเป็นเงื่อนไขสำคัญในการสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการเพื่อให้การกิจด้านการวิจัยการเรียนการสอน การวิจัย และกิจการนิสิต รวมเป็นกิจการประสานสำคัญในการสร้างคุณภาพทางวิชาการในวิชาชีพอันเป็นการสร้างบัณฑิตให้เป็นนักวิชาการใหม่ สามารถสร้างและแสวงหาความรู้ให้แก่บัณฑิตด้วยการออกแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บัณฑิตได้ปฏิบัติงานจริงไปพร้อมกับงานวิจัยซึ่งจะเกิดขึ้นความรู้ในลักษณะนักวิชาการที่อยู่บนพื้นฐานการวิจัยและทดลองเสมือนผู้ใช้การวิจัยเป็นดังวิถีชีวิต จรัส สุวรรณเวลา; และคนอื่น ๆ. 2540. 271-273)

2.3.3 การกิจด้านการบริหารวิชาการและการบริหารภายใน มีลักษณะดังนี้
(ภาควิชาการบริหารการศึกษา. 2544 : 51)

(1) การบริการวิชาการ จะเป็นภารกิจที่เป็นการบริการวิชาการภายในและภายนอก กล่าวคือ การบริการวิชาการภายใน ได้แก่ การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิต ประธานกรรมการ กรรมการหรืออนุกรรมการในการจัดประชุม ฝึกอบรม สัมมนาทางวิชาการหรือการจัดนิทรรศการ กรรมการอ่านผลงานขอตำแหน่งทางวิชาการ กรรมการสภานุกรม กรรมการบัญญัติศัพท์ กรรมการพิจารณาให้ทุน วิทยากรเพื่อออกรายการวิทยุโทรทัศน์ และงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย การบริการวิชาการส่วนนี้ รวมถึงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของตัวอาจารย์เอง ซึ่งอาจจัดดำเนินการได้ในรูปแบบของการเขียนบทความเผยแพร่ในระดับพื้นฐาน และนอกจากนี้ยังมีการให้บริการวิชาการภายนอกในระดับเชี่ยวชาญ ได้แก่ อาจารย์ได้ไปบรรยาย อภิปราย เสนอผลงานวิจัย เขียนบทความลงในเอกสาร / วารสารทางวิชาการ

(2) การบริการด้านการบริหารภายใน ได้แก่ การที่อาจารย์ที่ไปดำรง

ตำแหน่งผู้บริหารหน่วยงานของมหาวิทยาลัย ซึ่งเวลาส่วนมากจะใช้เวลาประชุม สัมมนา การตรวจสอบงานทั้งด้านเอกสารและด้านการปฏิบัติงาน ความมากน้อยของเวลาที่ใช้ไปขึ้นอยู่กับภาระงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละตำแหน่ง

2.4 บทบาทของภาควิชาการบริหารการศึกษาในการพัฒนามหาวิทยาลัย

บทบาทการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของภาควิชาการบริหารการศึกษาจะดำเนินการภายใต้วัตถุประสงค์คือ ดำเนินการจัดทำหลักสูตรให้มีมาตรฐานสากลสนองความต้องการในปัจจุบันแล้วจึงนำมาสร้างและพัฒนาผู้นำให้มีคุณลักษณะเป็นผู้บริหารเป็นนักวิชาการและเป็นผู้วิจัยทางการบริหาร ขณะเดียวกันจะมีการผลิต สังเคราะห์และเผยแพร่ประยุกต์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา เพื่อนำกลับไปพัฒนานิสิตในการเรียนการสอนและตัวคณาจารย์ในภาควิชาการบริหารการศึกษาไปพร้อมกันเพื่อให้การทำงานอยู่บนพื้นฐานของการวิจัยและการพัฒนาหมุนเวียนสลับกันเป็นวัฏจักรเพื่อให้การเรียนการสอนส่งเสริมการวิจัยและสร้างองค์ความรู้ และขณะเดียวกันการวิจัยและการสร้างองค์ความรู้ก็จะมาพัฒนาคณาจารย์ไปพร้อมกันบนหลักการการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีงานวิจัยเป็นรากฐาน เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ผู้บริหารเพื่อเตรียมเข้าสู่การเป็นผู้บริหารมืออาชีพอันถือได้ว่าเป็นบทบาทการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของภาควิชาการบริหารการศึกษาที่กระทำต่อยอดจากพื้นฐานวิชาการที่ตนเองรับผิดชอบและมีความเชี่ยวชาญเพื่อสร้างนิสิตให้เป็นผู้บริหารระดับเชี่ยวชาญโดยการเข้าศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาโทและเชี่ยวชาญพิเศษในระดับลึกและกว้างในหลักสูตรระดับปริญญาเอกโดยใช้การบริหารจัดการบริหารภายในภาควิชาเป็นแม่แบบในการปฏิบัติจริงเป็นห้องปฏิบัติการที่ถือว่าเป็นการปฏิบัติงานในภาคสนามไปพร้อม ๆ กันกับนิสิตและคณาจารย์ในภาควิชาการบริหารการศึกษาซึ่งจะต้องมีการเตรียมหลักการ การบริหาร บุคลากร กิจกรรมและแผนปฏิบัติงาน (Action plans) สะท้อนผ่านการดำเนินงานและปัจจัยภายในภาควิชาโดยมีส่วนร่วมด้วยหน่วยงานอื่นเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการกิจของภาควิชา ฯ ดังนี้

2.4.1 บุคลากรและปัจจัยอื่น ภาควิชาได้ใช้ระบบของมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทร์วิโรฒ ในการสรรหาบุคคลเพื่อเข้ารับตำแหน่งข้าราชการ สายวิชาการและสายสนับสนุนวิชาการโดยปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ภายใต้กฎระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน การปฏิบัติงานภายในภาควิชาการบริหารการศึกษาดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย เพราะวาระบบการสรรหาบุคลากรกระทำอย่างโปร่งใสและมีมาตรฐานรองรับการดำเนินงานในปัจจุบันจึงมีบุคลากรและนิสิตในความรับผิดชอบเพื่อเป็นกำลังในการสรรสร้างและพัฒนาองค์การไปพร้อมกันอย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นบุคลากรที่เป็นอาจารย์ประจำในภาควิชาการบริหารการศึกษาและนิสิตผู้ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาเป็นส่วนส่งเสริมให้การดำเนินงานในการกิจพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ครบระบบวงจร โดยมีอาจารย์ประจำภาควิชา ทั้งสิ้น จำนวน 7 คน (รองศาสตราจารย์ จำนวน 1 ท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 4 ท่าน อาจารย์ จำนวน 2 ท่าน) วุฒิทางการศึกษา (ระดับปริญญาเอก จำนวน 5 ท่าน ระดับปริญญาโท จำนวน 1 ท่าน)

อาคารสถานที่ (ห้องเรียน/ปฏิบัติการ จำนวน 2 ห้อง ห้องพักอาจารย์ จำนวน 3 ห้อง ห้องศูนย์เสริมทักษะ จำนวน 1 ห้อง)

2.4.2 การพัฒนาบุคลากร ดำเนินการภายใต้แผนพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีการดูแลและควบคุมคุณภาพของบุคลากรด้วยการดำเนินงานตามมาตรการตามแผนผลิตและพัฒนาบุคลากรทดแทนบุคลากรที่เกษียณอายุและแผนการจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้บุคลากร โดยมหาวิทยาลัย ได้จัดสรรงบประมาณเงินรายได้เพื่อพัฒนาบุคลากรเป็นประจำทุกปีในลักษณะการให้ทุนสนับสนุน หรือการจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ของบุคลากรโครงการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต โครงการส่งเสริมสมรรถนะทางวิชาการ โครงการให้ความรู้ในการจัดทำสารนิพนธ์ โครงการพัฒนาหัวข้อปริญญาานิพนธ์ โครงการ ส่งเสริมการทำงานวิจัยของคณาจารย์ โครงการประชุมสัมมนาทางการบริหารการศึกษา โครงการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โครงการพัฒนา ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ

2.4.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภายในภาควิชา ฯ โดยใช้หลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม การจัดสรรภาระงานและกิจกรรมต่างๆ ได้มีการประชุมอภิปราย หาข้อยุติเพื่อใช้เป็นหลักในการปฏิบัติที่สำคัญๆ ดังนี้

(1) การประชุม มีการประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรทุกวันพฤหัสบดี และประชุมภาควิชาฯ ตามความเหมาะสม

(2) การติดต่อสื่อสาร แจกข้อมูลบนป้ายประจำภาควิชา ส่งเอกสารเวียนเพื่อคณาจารย์ของภาควิชาฯ ทราบเป็นประจำ คณาจารย์แจ้งเบอร์โทรศัพท์และที่อยู่ติดต่อในกรณีฉุกเฉิน

(3) การจัดการด้านวิชาการและงานสอน ดำเนินการดังนี้ (1) การจัดอาจารย์ที่ปรึกษากลุ่มนิสิตใช้ระบบหมุนเวียน ทั้งนิสิตภาคปกติและนิสิตภาคพิเศษ (2) กิจกรรมนิสิต หากเกี่ยวข้องกับนิสิตรุ่นใด อาจารย์ที่ปรึกษาในรุ่นนั้นๆ จะเป็น ผู้ดูแลรับผิดชอบ อาทิ การร่วมงานบริหารสัมพันธ์ การรับน้อง เป็นต้น (3) การเลือกอาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นิสิตสามารถเลือกลงชื่อหรือทำความตกลงกับอาจารย์ (แต่ละภาคเรียนนิสิตจะกระจายอยู่ในความดูแลของอาจารย์ในปริมาณที่ไม่แตกต่างกัน) (4) จัดตารางสอนกลุ่มวิชาปริญญาตรี โดยเฉลี่ยให้อาจารย์ทุกท่านมีภาระงานสอนอย่างน้อย 1 – 2 กลุ่ม ต่อ 1 ภาคเรียน (5) จัดตารางสอนกลุ่มวิชาปริญญาโท โดยเฉลี่ย นิสิตแต่ละรุ่นจะได้เรียนกับอาจารย์ทุกท่านของภาควิชาฯ (6) คณาจารย์สอนวิชาใดในระดับการศึกษามหาบัณฑิตของภาคปกติจะได้สอนวิชานั้นๆ ในภาคพิเศษด้วย (7) การจัดผู้สอนในระดับมหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิตต้องการความเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ดังนั้นจึงเลือกผู้สอนคนเดิม แต่ในกรณีที่มีการปรับปรุงหลักสูตร ให้มีการสมัครสอนในวิชาที่เปิดขึ้นใหม่ (8) กรณีบางวิชามีคณาจารย์ลงชื่อแจ้งความประสงค์ที่จะสอนหลายท่านจะใช้วิธีการทำความตกลงหมุนเวียนผลัดกันสอนสลับกันไปในแต่ละภาคเรียน

(4) อาจารย์ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีการประชุมมอบหมาย จัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการให้กับนิสิต โดยจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้รุ่นละ 1 คน หมุนเวียนกันไป เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ติดตาม และรับรู้ปัญหาการเรียน และปัญหาอื่นของนิสิต นอกจากนี้หาก นิสิตต้องการพบอาจารย์ที่ปรึกษา สามารถนัดหมายกับอาจารย์ได้ทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม มีการติดตามผลการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตร หากมีปัญหา อุปสรรคเกิดขึ้น คณะกรรมการบริหารหลักสูตรร่วมกันให้ความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางแก้ไข ให้การทำหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษามีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นเป็นส่วนหนึ่งที่ทำหน้าที่พัฒนาบุคคลในรูป อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล และการให้คำปรึกษาโดยคณะบุคคลที่เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรอันเป็นบทบาทผู้นำทางการศึกษาในฐานะผู้เอื้ออำนวยความรู้โดยให้ คำปรึกษาไปพร้อมกับวิจัยเป็นหลักการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ สอดคล้องกับรูปแบบการบริหาร องค์กรสมัยใหม่ในลักษณะองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Learning organization) ในขณะเดียวกันผู้ให้ คำปรึกษาก็จะได้รับความรู้จากการแลกเปลี่ยนปัญหาและประสบการณ์ไปกับนิสิตที่เรียกว่าเรียนรู้ ร่วมกันในวิชาชีพเดียวกันที่อยู่บนพื้นฐานของปัญหาที่แตกต่างกันตามบริบทของผู้มารับคำปรึกษา โครงการบริหารจัดการทรัพยากรของภาควิชาอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.4 การประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการตรวจสอบคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้ได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดและให้มีความพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากภายนอก ตามแผนงานของคณะศึกษาศาสตร์ดังนี้

- (1) ตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพของภาควิชา
- (2) กำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการประกันคุณภาพของภาควิชา

เป็นระยะเวลาตามความเหมาะสม

(3) มีการแจ้งข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เวลาร่วมกับการประชุมของภาควิชา

(4) จัดให้มีโครงการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณาจารย์ เมื่อสิ้น ภาคเรียน/ปีการศึกษา เพื่อจัดเก็บข้อมูล ทบทวน แก้ไขและพัฒนาตามวงจรคุณภาพ

- (5) คณาจารย์จัดทำรายงานการประเมินตนเองของภาควิชา
- (6) วางแผนดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง ตัวชี้วัดที่เป็นจุดอ่อน และพัฒนา

ตัวชี้วัดที่เป็นจุดแข็ง

- (7) จัดสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในแต่ละตัวบ่งชี้
- (8) จัดเก็บเอกสาร หลักฐาน ข้อมูล ที่ใช้ในการดำเนินการตรวจสอบ

คุณภาพภายใน เพื่อไว้แสดงแก่ผู้ตรวจสอบคุณภาพภายนอกต่อไปโครงการตรวจสอบประเมินผล ภายในภาควิชาการบริหารการศึกษา โครงการบริหารสัจจรโครงการจัดทำแผนกลยุทธ์ โครงการ ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน

2.4.5 กิจการและพัฒนานิสิต นิสิตทั้งระดับดุขฎิบัณทิตและระดับมหาบัณทิต ที่มีการจัดการเรียนการสอนทั้งที่ประสานมิตร องค์กรักษ์ และราชบุรี จัดให้นิสิตได้รับการดูแลเป็น อย่างดี จากอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอน นอกจากนี้ยังจัดโครงการส่งเสริมนิสิตทั้งด้านวิชาการ สังคม สุขภาพอนามัย และบุคลิกภาพ จัดบริการนิสิตในด้านการให้คำปรึกษาในลักษณะ Office hour ของอาจารย์ การใช้คอมพิวเตอร์ และกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิต ดังนี้

(1) กิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนิสิตจะมีการวางแผนจัด กิจกรรม เพื่อส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ในการที่จะเกื้อหนุนให้นิสิตเป็นผู้ที่มีทั้งความรู้ และคุณธรรม โดยมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอน ช่วยเหลือดูแล และสนับสนุนการดำเนิน กิจกรรมของนิสิต

(2) กิจกรรมพัฒนานิสิตทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในรายวิชาให้กว้าง ขวางยิ่งขึ้น สนับสนุนให้นิสิตได้เข้าร่วมการประชุมสัมมนาทางวิชาการที่มหาวิทยาลัย หรือคณะ กรรมการนิสิตบัณฑิตศึกษาหรือภาควิชาการบริหารการศึกษาเป็นผู้จัด นอกจากนี้ยังได้ ส่งเสริมให้ นิสิตศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ ซึ่งนิสิตร่วมกับอาจารย์ประจำวิชาจัดทำเป็น โครงการศึกษาดูงานขึ้น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ภาควิชาการบริหารการศึกษาดำเนินการกิจกรรมพัฒนานิสิตทางวิชาการตาม แผน/โครงการที่วางไว้ โดยประสานงานกับผู้จัดประชุมสัมมนาและนิสิต เพื่อให้ได้เข้าร่วมการประชุม สัมมนาตามรายการและกำหนดการ สำหรับกิจกรรมการศึกษาดูงานให้นิสิตได้จัดทำโครงการด้าน วิชาการของตนเองภายใต้การให้คำปรึกษาของอาจารย์และนิสิตเสนอโครงการขอรับการสนับสนุนเงิน งบประมาณจากคณะกรรมการนิสิตบัณฑิตศึกษา

เมื่อเสร็จสิ้นการร่วมกิจกรรมการประชุมสัมมนาของนิสิตแล้ว อาจารย์ประจำ วิชาจะสอบถามความรู้และประสบการณ์ที่นิสิตได้รับ ส่วนโครงการศึกษาดูงานจะมีการตรวจสอบการ ดำเนินงานเป็นระยะๆ และเมื่อเสร็จสิ้นการศึกษาดูงาน จะมีการประเมินผลและรายงานผลทุกครั้ง มี การนำผลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุงแผนดำเนินการต่อไปโดยสร้างระบบการเรียน การสอน การควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงาน

(3) กิจกรรมพัฒนานิสิตด้านคุณธรรม โดยสร้างความรับผิดชอบต่อนตนเอง และสังคมด้วยระบบด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ ด้านประกัน คุณภาพ ความรับผิดชอบ

ภาควิชาการบริหารการศึกษาวางแผนพัฒนานิสิตด้านคุณภาพเนื่องจากนิสิต ภาควิชาการบริหารการศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารจำเป็นต้องมีคุณธรรมและประพฤติปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างแก่ผู้อื่น ดังนั้นการฝึกอบรมเพื่อยกระดับคุณธรรมจึงมีความสำคัญ ภาควิชาการบริหาร การศึกษาประสานงานกับบัณฑิตวิทยาลัย ร่วมโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นิสิตบัณฑิตศึกษา กิจกรรมที่ได้ดำเนินการได้แก่ พิธีรตนำขอพรจากอาจารย์ พิธีไหว้ครู และการเข้าร่วมประชุม

โครงการนำนิสิตศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางการบริหารในประเทศ และต่างประเทศ
โครงการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยี โครงการให้ความรู้ในการจัดทำ
สารนิพนธ์ โครงการพัฒนาหัวข้อปริญญานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร มีการประชุมมอบหมายจัด
อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการให้กับนิสิต โดยจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้รุ่นละ 1 คน หมุนเวียนกันไป
เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ติดตาม และรับรู้ปัญหาการเรียน และปัญหาอื่นของนิสิต นอกจากนี้หาก
นิสิตต้องการพบอาจารย์ที่ปรึกษา สามารถนัดหมายกับอาจารย์ได้ทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มมีการ
ติดตามผลการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตร หากมีปัญหา
อุปสรรคเกิดขึ้น คณะกรรมการบริหารหลักสูตรร่วมกันให้ความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางแก้ไข
ให้การทำหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษามีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นเป็นส่วนหนึ่งที่ทำหน้าที่พัฒนาบุคคลในรูป
อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล และการให้คำปรึกษาโดยคณะบุคคลที่เป็นคณะ
กรรมการบริหารหลักสูตรอันเป็นบทบาทผู้นำทางการศึกษาในฐานะผู้เอื้ออำนวยความรู้โดยให้
คำปรึกษาไปพร้อมกับวิจัยเป็นหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สอดคล้องกับรูปแบบการบริหาร
องค์การสมัยใหม่ในลักษณะองค์การที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Learning organization) ในขณะเดียวกันผู้ให้
คำปรึกษาก็จะได้รับความรู้จากการแลกเปลี่ยนปัญหาและประสบการณ์ไปกับนิสิตที่เรียกว่าเรียนรู้
ร่วมกันในวิชาชีพเดียวกันที่อยู่บนพื้นฐานของปัญหาที่แตกต่างกันตามบริบทของผู้มารับคำปรึกษา

2.4.6 ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นเพื่อใช้
ความรู้อันเป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะส่วนของภาควิชาฯ ไปสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกได้
เพราะคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาจะ
ส่งเสริมสนับสนุนให้ได้นำความรู้ ความสามารถ ไปให้ความช่วยเหลือในการบริการทางวิชาการแก่
สังคม เช่น การเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานต่างๆ การเขียนบทความเผยแพร่ความรู้เกี่ยวข้องกับการ
บริหารการศึกษา เป็นต้น รวมทั้งการดำเนินงานโครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนาบุคลากรร่วมกับ
กับหน่วยงานอื่นๆ

กิจกรรมของภาควิชาฯ ที่ดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติงานภาควิชาฯ ที่ตอบสนอง
สังคมตามภารกิจหลักจะทำให้เห็นภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายใต้บริบทที่เกี่ยวข้องกับการ
พัฒนาบุคลากรนอกจากนี้ภาควิชาการบริหารการศึกษายังมีโครงการความร่วมมือกับสามัญศึกษา
จังหวัดนครนายก และวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี โดยเปิดสอนหลักสูตรปริญญาโท ภาควิชาพิเศษ สาขา
วิชาการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ อีกทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวก
ความสะดวกให้กับผู้บริหารได้พัฒนาตนเอง โดยไม่ต้องใช้เวลาในราชการ ซึ่งโครงการความร่วมมือ
กับสามัญศึกษาจังหวัดนครนายก เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2541 ส่วนโครงการความร่วมมือกับวิทยาลัย
เทคนิคราชบุรีเริ่มดำเนินการ พ.ศ. 2543

2.4.7 การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ ภาควิชาฯมีกิจกรรมและภารกิจที่เป็น
ลักษณะบริการวิชาการเผยแพร่ไปยังสาธารณชน ดังนี้

(1) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์กิจการงานของภาควิชา เผยแพร่ความรู้ด้านการบริหารการศึกษา โดยการประสานสัมพันธ์กับศิษย์เก่า จัดทำวารสารภาควิชาการบริหารการศึกษา จัดป้ายนิเทศแนะนำกิจกรรมของภาควิชาและประกาศยกย่องศิษย์เก่าที่ประกอบคุณงามความดีแก่วงการการศึกษาทั้งอดีตและปัจจุบัน โครงการจัดทำ Web side ของภาควิชา

(2) การประชุมทางวิชาการ ภาควิชาการบริหารการศึกษาร่วมกับนิสิตจัดประชุมทางวิชาการเป็นประจำทุกปี ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก บุคคลภายนอกทั่วไป ตลอดจนครู อาจารย์ ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยได้เข้าฟัง เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ แก่นิสิตนักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป อีกทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์งานวิชาการของภาควิชา คณะ และมหาวิทยาลัย ซึ่งในปีการศึกษา 2543 ได้จัดประชุมสัมมนาทางวิชาการประจำปี เรื่อง “ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ”

อาจกล่าวได้ว่ากิจกรรมภายใต้การดำเนินงานภายในภาควิชาคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จัดการผ่านรูปแบบจำลองการปฏิบัติงานจริง ๆ โดยการเรียน การสอน การวิจัยที่มีภาควิชาเป็นรากฐานหลักสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยให้บรรลุผลอย่างแท้จริง

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องพัฒนาการในการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา มีผู้สนใจศึกษาและวิจัยโดยมีผลงานการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เวอร์เบอร์ (Verber. 1996) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา โดยใช้รูปแบบการวางแผนแบบมีกลยุทธ์” โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาภายใต้หลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา ความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียนและหน่วยงานที่ใช้ดุษฎีบัณฑิต เพื่อจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรสำหรับในอนาคต ผลการศึกษาพบว่า การวางแผนอย่างมีกลยุทธ์เพื่อปรับปรุงหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา ควรจะพิจารณาตามประเด็นต่อไปนี้ คือ

1. สัดส่วนระหว่างนักศึกษาต่ออาจารย์เพื่อควบคุมคุณภาพ
2. ความหลากหลายของสาขาวิชาต่าง ๆ ในคณะควรมีลักษณะพหุวิทยาการ
3. เป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานในการประเมิน คุณภาพ
4. คุณภาพการสอนที่แสดงความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพ
5. พัฒนาการของการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่เรียนไม่เต็มเวลา

(ภาคพิเศษ)

6. ความเหมาะสมของวิธีการพัฒนาผู้นำและผู้ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพในสาขาวิชาการอุดมศึกษา

7. คุณค่าของหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการอุดมศึกษาที่มีต่อวงการอุดมศึกษา

8. รูปแบบกระตุ้นให้นักศึกษาและอาจารย์ทำวิจัยและกิจกรรมทางวิชาการ

กอง (Gong. 1997) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสอนและการพัฒนาสมรรถภาพการเป็นผู้นำทางการศึกษาภายใต้หลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิตทางการศึกษา สาขาผู้นำทางวิชาชีพของมหาวิทยาลัย UCLA” มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาวิชา พร้อมทั้งประเมินสมรรถภาพการเป็นผู้นำของนักศึกษามีเพียงพอตามที่หลักสูตรกำหนด และตามที่ได้รับการสอนและพัฒนาหรือไม่ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยใน 2 ลักษณะ ลักษณะที่ 1 ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำทางการศึกษาและวิธีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ลักษณะที่ 2 ใช้การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus group interviews) กับผู้บริหารการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) รวมทั้งนักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต ผู้บริหารคณะ (ผู้บริหารหลักสูตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษา และหลักสูตรอื่น) และผู้บริหารการศึกษาจากภายนอกคณะ ผลการศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะจำนวน 25 ข้อ สามารถจัดเป็นหมวดหมู่ได้ 5 กลุ่ม คือ ด้านหลักสูตร ด้านวิชาชีพครู ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ด้านแหล่งทรัพยากรสำหรับสนับสนุนและ 5. ด้านการฝึกปฏิบัติและการประเมินผล นอกจากนี้ยังพบว่าควรปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรให้มีความเกาะเกี่ยวสัมพันธ์ และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสาขาวิชา ควรนิยามเป้าประสงค์และโครงสร้างหลักสูตรพร้อม ๆ กับการสร้างทีมงานของคณะที่จะจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยอาจเชิญวิทยากรภายนอก ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งศิษย์เก่าและผู้ปฏิบัติงานมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

พอร์เตอร์ (Porter. 1997) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การติดตามผลโปรแกรมศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตในการจัดการศึกษาที่สถาบันสารพัดช่างเวอร์จิเนีย และมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ เพื่อตรวจสอบว่าโปรแกรมมีประสิทธิภาพหรือไม่ สำหรับผู้สำเร็จการศึกษา ในการทำงานด้านการบริการ และโปรแกรมจะช่วยให้มีความก้าวหน้าในอาชีพหรือไม่ พบว่า โปรแกรมมีประสิทธิภาพและชี้ให้เห็นว่าโปรแกรมนี้ช่วยทำให้มีวิสัยทัศน์กว้างขึ้น ยังให้ความรู้ที่ช่วยให้พวกเขาเป็นผู้เปลี่ยนแปลงในการบริหารการศึกษา ส่งเสริมให้มีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ ส่วนผู้สำเร็จการศึกษายังไม่ได้รับความก้าวหน้าในอาชีพ มีความเห็นว่า วุฒิการศึกษาช่วยเหลือให้เขาเพิ่มพูนความรู้ในสาขาวิชาชีพภาคการบริหารการศึกษาถูกยกย่องเป็นอย่างสูง และถูกอ้างอิงว่าเป็นผู้สร้างแนวโน้มทางการศึกษา

ไวน์แลนด์ (Weinand. 1997) ทำการศึกษาวิจัย ประเมินหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาของมหาวิทยาลัยมินนิโซตา โดยสำรวจทัศนคติและความคิดเห็นของศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (Ph.D.) และหลักสูตร การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (Ed.D.) สาขาการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยมินนิโซตา ระหว่างปี ค.ศ. 1981-1995 จำนวน 310 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคือ 210 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 ผลการศึกษา พบว่า ศิษย์เก่า

ส่วนใหญ่พึงพอใจรายวิชาในหลักสูตร อันได้แก่ นโยบายการศึกษา การจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ กฎหมายโรงเรียน การเงินโรงเรียน และการวิจัย นอกจากนี้ยังเห็นว่า รายวิชาที่จำเป็นต่ออนาคต คือ ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง การเมือง การวางแผน กฎหมายโรงเรียน ทฤษฎีการเรียนรู้ การเงินโรงเรียน และทฤษฎีการสอน

เอลเลน (Allen. 1997) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ระยะเวลาที่สำเร็จการศึกษาระดับดุขุฎิบัณฑิต : ศึกษาเฉพาะหลักสูตร Ph.D. และหลักสูตร Ed.D.” มีความมุ่งหมายเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาระดับดุขุฎิบัณฑิต ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนสัมพันธ์กับการสำเร็จการศึกษาของดุขุฎิบัณฑิตได้แก่ สถานภาพ สาขาวิชาที่ศึกษา และอายุ นอกจากนั้นยังพบว่า ความคาดหวังเกี่ยวกับ ระยะเวลาที่จะสำเร็จ, ระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ , การได้รับการช่วยเหลือ, ระยะเวลาที่เรียนรายวิชาจบ , การหางานหลังสำเร็จการศึกษา , จำนวนปีที่ทำวิทยานิพนธ์เสร็จ ต่างมีส่วนสัมพันธ์กับระยะเวลาที่สำเร็จการศึกษา ในส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับความสำคัญของระยะเวลาที่ดุขุฎิบัณฑิตสำเร็จการศึกษาและระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับหลักสูตรระดับดุขุฎิบัณฑิต และยังพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังว่า นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษากับระยะเวลาที่นักศึกษาสำเร็จการศึกษจริง นอกจากนี้ศิษย์เก่ายังรายงานว่ายังใช้เวลาานเท่าไรในการศึกษา นักศึกษาต่างก็ยิ่งประสบปัญหามากขึ้นเท่านั้น เหตุผลที่ศิษย์เก่าส่วนใหญ่มักกล่าวอ้างถึงความไม่สอดคล้องระหว่างระยะเวลาที่คาดหวังกับระยะเวลาที่สำเร็จการศึกษาจริง เนื่องจากความต้องการจำเป็นในการทำงาน เหตุผลอื่นเนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและมหาวิทยาลัยอยู่ห่างไกล ส่วนปัจจัยอื่น ๆ คือ คุณลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษา เช่น นิสัยในการปฏิบัติงาน การเลือกและความสนใจหัวข้อต่าง ๆ

3.2 งานวิจัยในประเทศ

บำรุง กลัดเจริญ (2506 : 173-185) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ประวัติการฝึกหัดครูของประเทศไทย โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิวัฒนาการในการฝึกหัดครูของประเทศไทย รวบรวมเรื่องราวที่เกี่ยวกับการศึกษาของครูขึ้นไว้เพื่อเป็นประวัติการศึกษาของไทย ศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญบางประการในการฝึกหัดครูและข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาการฝึกหัดครูในปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่า การฝึกหัดครูในประเทศไทย เกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2435 รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ตั้งขึ้นที่โรงเรียนเด็ก จัดสอนเฉพาะระดับครูประถม แล้วได้ขยายไปที่ตึกแมนณมิตร วัดเทพศิรินทราวาส มีโรงเรียนประถมเป็นที่ฝึกสอนด้วย ปี พ.ศ. 2446 จึงขยายหลักสูตรฝึกหัดครูมัธยมขึ้น ในปีเดียวกันนี้เอง กระทรวงธรรมการก็ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูระดับครูมูลขึ้นอีก ที่บ้านสมเด็จเจ้าพระยา ชื่อ โรงเรียนฝึกหัดครูฝั่งตะวันตกเพื่อผลิตครูให้กับมณฑลหัวเมือง พ.ศ. 2449 โรงเรียนทั้งสองได้ย้ายไปรวมกันเป็นโรงเรียนประจำที่บ้านสมเด็จ

เรียกชื่อใหม่ว่า โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ฝั่งตะวันตก และอนุญาตให้มณฑลเปิดโรงเรียนครูมูลขึ้น เฉพาะมณฑลของตนได้ พ.ศ. 2456 รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เปลี่ยนชื่อ โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์เป็นโรงเรียนฝึกหัดครู และรวมเป็นแผนกหนึ่งของโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของรัชกาลที่ 5 จนได้รับการสถาปนาเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2459 ในปี 2460 กระทรวงธรรมการก็ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมหอวังขึ้นที่ปทุมวัน อยู่ในสังกัดของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เช่นกัน หลังจากนั้นได้ย้ายไปหลายแห่ง แล้วมาเลิกไป ภายหลังการ เปลี่ยนแปลงการปกครองไม่กี่ปี

พ.ศ. 2460 มีกรมมหาวิทยาลัยขึ้นการฝึกหัดครูย้ายไปอยู่กรมศึกษาธิการตามเดิม โดยครูมูลและครูประถมไปตั้งที่โรงเรียนวัดบวรนิเวศ เรียกว่าโรงเรียนฝึกหัดครูบวรนิเวศ แล้วได้ย้าย ไปตั้งที่พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ย้ายมากองพันทหารราบที่หก ศรีอยุธยา จนมาถึงวัง จันทรเกษม คือ กระทรวงศึกษาธิการปัจจุบัน เรียกชื่อโรงเรียนฝึกหัดครูพระนคร ใน พ.ศ. 2499 จึง ได้ย้ายไปที่บางเขน เรียกชื่อพระนครมาจนถึงปัจจุบันนี้

ในปี พ.ศ. 2482 ยุบกรมศึกษาธิการและตั้งกรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการขึ้นแทน การฝึกหัดครูเป็นหน้าที่ของกรมวิชาการแต่ก็มาเปลี่ยนเป็นกองฝึกหัดครูกับกรมสามัญศึกษา เมื่อ ปี 2483 เมื่อเป็นกองแล้ว กิจการของการฝึกหัดครูได้เจริญก้าวหน้าไปมาก ขยายกิจการและเปิดสถาบัน การฝึกหัดครูมากแห่ง เปิดการฝึกหัดครูทั้งด้านวิชาการและด้านวิชาชีพแขนงต่าง ๆ เปิดสถาบันการ ฝึกหัดครูระดับสูงขึ้นที่ประสานมิตรหรือวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ในด้านการบริหารการศึกษา ก็ได้พิจารณาขยายโรงเรียนฝึกหัดครูให้ใหญ่ขึ้นเพื่อผลิต ครูได้มากขึ้นและเป็นการประหยัดด้วย โดยยุบโรงเรียนเล็กเกินไปลงบ้าง ยุบโรงเรียนหญิงและโรงเรียน ชายรวมกันเป็นสหศึกษาบ้าง และตั้งโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีกบ้าง ส่วนวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ได้เปิดสาขาเพิ่มขึ้นอีกสองแห่ง คือ วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน และวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน ความก้าวหน้าส่วนหนึ่งมาจากการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือขององค์การระหว่าง ประเทศ

พ.ศ. 2497 ได้ตั้งกรมการฝึกหัดครูขึ้น โดยมีความมุ่งหมายที่จะรวมงานฝึกหัด ครูจากกรมต่าง ๆ เช่น กรมอาชีวศึกษา พลศึกษา ฯลฯ เข้ามาอยู่ในหน่วยงานเดียวกันแต่ทำได้อยู่พัก เดียวก็กลับให้กรมต่าง ๆ จัดอยู่อีก อย่างไรก็ตาม กรมการฝึกหัดครูก็มีบทบาทอย่างสำคัญในการ ผลิตครูให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ กับช่วยอบรมครูประจำการให้มีวุฒิสูงขึ้น การฝึกหัดครูไทย ก้าวหน้าไปอย่างมากในเวลาต่อมาจากอดีต ได้มีการยกฐานะครูให้สูงขึ้นถึงขั้นปริญญาเท่ากับอาชีพ อื่น ปรับปรุงหลักสูตร วิธีสอน อุปกรณ์ การวัดผลการศึกษา ตลอดจนการบริหารให้เหมาะสมกับ กาลสมัยมากยิ่งขึ้น

จิระพันธุ์ พูลพัฒน์ (2514 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาพัฒนาการของการบริหาร การศึกษาไทยใน 5 ด้าน ได้แก่ นโยบายในการจัดการศึกษา การจัดองค์กรการบริหารการศึกษา การบริหารงานบุคคล การจัดระบบการเงินเพื่อการศึกษา และวิวัฒนาการทางด้านการบริหาร การศึกษาในฐานะวิชาชีพชั้นสูง ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. นโยบายในการจัดการศึกษาของไทย พบว่า ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงสมัย รัตนโกสินทร์ตอนต้น มุ่งให้พลเมือง อ่าน เขียน เรียนเลข และศีลธรรม ตามแนวพระพุทธศาสนาใน พ.ศ. 2464 เริ่มมีระบบการบริหารการศึกษา ที่มุ่งฝึกคนเข้ารับราชการและจัดการศึกษาให้แพร่หลาย ขึ้น มีการขยายเป็นการศึกษาสำหรับชาติเพื่อยกคนทั้งชาติให้มีความรู้สูงขึ้นใน พ.ศ. 2464 จากนั้น มาถึง พ.ศ. 2475 นโยบายการศึกษามุ่งเน้นให้การศึกษาที่เหมาะสมแก่สภาพพลเมืองทุกคนโดย เพิ่มพลศึกษา ใน พ.ศ. 2494 มุ่งเน้นอาชีพโดยเพิ่มหัตถศึกษา และล่วงมาถึง พ.ศ. 2503 ได้มุ่ง จัดการศึกษาสนองความต้องการของสังคมและบุคคลให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและการ ปกครองประเทศ

2. การจัดองค์กรการบริหารการศึกษา พบว่า สมัยสุโขทัยถึงรัตนโกสินทร์ตอน ต้นก่อนปี พ.ศ. 2430 ไม่มีหน่วยงานใดรับผิดชอบบริหารการศึกษา มีแต่ราชสำนัก วัด สำนักงานของ เจ้านายหรือการศึกษาในสกุล และโรงเรียน เป็นสถานที่จัดการศึกษา จนถึงพ.ศ. 2430 เริ่มมีหน่วย งานรับผิดชอบ คือ กรมศึกษาธิการ ต่อมาการศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเดียว พ.ศ. 2453 แบ่งภาระการจัดการศึกษาเป็น 3 หน่วยงาน คือ มหาตไทย จัดการศึกษาขั้นต้นในส่วน ภูมิภาค นครบาล จัดการศึกษาขั้นต้นในส่วนกรุงเทพฯ และธรรมการ จัดการศึกษาสูงกว่าประถม ศึกษาโดยนโยบายและผู้ควบคุมมาจากส่วนกลาง พ.ศ. 2476 โอนการศึกษาขั้นต้นให้เทศบาลและ โอนกลับมาให้กระทรวงศึกษาธิการใน 20 ปี ต่อมา พ.ศ. 2502 แยกความรับผิดชอบการจัดการ ศึกษาให้มหาวิทยาลัยอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบ การจัดการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา และการประถมศึกษาเริ่มมอบหมายให้เทศบาลรับผิดชอบจนถึง ปี พ.ศ. 2509 มอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดรับผิดชอบโดยตรงและมีบางส่วนอยู่กับกรมสามัญ ศึกษาจนถึงปัจจุบัน

3. การบริหารงานบุคคล พบว่า ก่อนปี พ.ศ. 2475 ก่อนการเปลี่ยนแปลงการ ปกครองทุกอย่างดำเนินไปในความควบคุมและรับผิดชอบโดยพระมหากษัตริย์ มีคณะเสนาบดีเป็นที่ ปรีกษา หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี พ.ศ. 2475 การบริหารบุคคลเป็นไปตามกฎหมายมี กฎ ก.พ. เป็นกฎหมายหลัก ข้าราชการแต่ละประเภทมีคณะกรรมการเฉพาะเป็นผู้พิจารณางานด้านบุคคล เช่น มหาวิทยาลัยมีคณะกรรมการ ก.ม. ครูศึกษามีคณะกรรมการ ก.ค. เทศบาลมี คณะกรรมการ ก.ท. และองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีคณะกรรมการ ก.จ. เป็นต้น การฝึกอบรมและพัฒนาผู้บริหาร มีกรมวิสามัญศึกษาทำการริเริ่มอบรมเตรียมผู้บริหารก่อนเป็นหน่วยงานแรก จากนั้นจึงมีวิวัฒนาการ มาโดยลำดับ

4. การจัดระบบการเงินเพื่อการศึกษา พบว่า ระบบการเงิน แรกเริ่มใช้เงินพระราชทรัพย์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2430 เริ่มใช้เงินพระคลังมหาสมบัติ (คือเงินงบประมาณ) และมีเงินค่าเล่าเรียน ค่าอาหารการเรียนมาช่วย เงินศึกษาฟรีและเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ และหลัง พ.ศ. 2475 ไปแล้วมีเงินงบประมาณ เงินค่าเล่าเรียน เงินช่วยการประถมศึกษา เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ เงินบริจาคของราษฎร เงินที่แต่ละท้องถิ่นจัดหามา รวมถึงเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศมีมากขึ้นตามลำดับ

5. วิวัฒนาการทางด้านการบริหารการศึกษาในฐานะวิชาชีพชั้นสูง พบว่า เริ่มมีการศึกษาในระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรในปี พ.ศ. 2496 และที่คณะครุศาสตร์ในปี พ.ศ. 2504 ส่วนระดับปริญญาโทเริ่มมีการศึกษาที่ คณะบัณฑิตวิทยาลัยใน พ.ศ. 2506 และที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 การศึกษาของทั้งสองสถาบันอาจนับได้ว่า วิชาการบริหารการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูง แต่ยังคงขาดคุณลักษณะของวิชาชีพชั้นสูงบางประเภท กล่าวคือ การไม่มีจรรยาบรรณและสมาคมวิชาชีพ

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2516 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนาการของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์กำเนิดความเป็นมา เปรียบเทียบวิวัฒนาการของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทย ประมวลข้อมูลและประเมินโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย เพื่อดูแนวโน้มของมหาวิทยาลัยในอนาคต ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศไทยนั้น การศึกษาของไทยแยกออกเป็น 2 สายคือ สายสามัญ เรียนวิชาสามัญทั่วไป และสายวิสามัญเรียนวิชาชีพต่าง ๆ ในปี 2459 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดให้สถาปนาโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งเป็นโรงเรียนในสายวิชาชีพชั้นเป็น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นับเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2476 ดำเนินงานที่จะ ส่งเสริมความรู้ด้านการเมืองการปกครองให้กว้างขวางไปสู่ประชาชน ในปี พ.ศ. 2486 มีมหาวิทยาลัยเกิดขึ้นพร้อมกัน 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ซึ่งภายหลังเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร จัดสอนวิชาต่าง ๆ ตามชื่อของมหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2499 จึงมีสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติขึ้น แต่มายุบเลิกไปในปี พ.ศ. 2502 เพราะจัดตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติขึ้นแทน เมื่อตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติขึ้นแล้วก็ได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก 5 แห่ง เพื่อช่วยในการเร่งรัดพัฒนาประเทศคือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดตั้งในปี พ.ศ. 2507 มหาวิทยาลัยขอนแก่นจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2508 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2509 และในปี พ.ศ. 2511 และ 2514 ก็ได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และมหาวิทยาลัยรามคำแหงตามลำดับ

นิเวศน์ ธรรมรักษ์ (2527 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิตที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิตที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษาในด้าน ปรัชญา จุดมุ่งหมาย การจัดราย

วิชาและเนื้อหา การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การวัดและประเมินผล และสภาพแวดล้อมในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ นิสิต มีความพึงพอใจปานกลางในด้านปรัชญาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ส่วนด้านอื่น ๆ ยังไม่อยู่ในระดับพึงพอใจ และเมื่อเปรียบเทียบทัศนะที่มีต่อหลักสูตรของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกือบทุกด้าน เว้นแต่ในด้านปรัชญา

สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์; และทัศนา แสงศักดิ์ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย เรื่อง การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในการทำงาน และพัฒนาตนเองของบัณฑิตหลังจากสำเร็จการศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในการทำงาน และพัฒนาตนเองของบัณฑิตหลังจากสำเร็จการศึกษา รวมถึงศึกษาข้อเสนอแนะของบัณฑิตเกี่ยวกับภาควิชาการบริหารการศึกษาในการผลิตบัณฑิต การเรียนการสอน กิจกรรมของภาควิชา อาจารย์และอื่น ๆ ผลการวิจัยพบว่า การนำความรู้ไปใช้ทำงานและพัฒนาตนเองหลังจากสำเร็จการศึกษา บัณฑิตนำความรู้ไปใช้และพัฒนาตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้และพัฒนาตนเอง พบว่า บัณฑิตภาคปกติและภาคพิเศษ นิสิตปริญญาเอกและโท เพศ อายุ และหน่วยงานที่สังกัดมีการนำความรู้ไปใช้ในงานและพัฒนาตัวเอง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และข้อเสนอแนะที่มีต่อภาควิชาการบริหารการศึกษาในการผลิตบัณฑิตปริญญาเอกและโท มีลักษณะคล้ายคลึงกัน สรุปได้ดังนี้ ให้รักษามาตรฐานการศึกษาไว้แต่เพิ่มจำนวนการผลิต โดยเปิดหลักสูตรภาคพิเศษและร่วมมือกับท้องถิ่นขยายสาขาไปเปิดในวิทยาเขตต่างจังหวัด การคัดเลือกผู้เรียนให้คัดเลือกจากผู้ที่มีความพร้อมและรับนิสิตเข้าเรียนจากทุกสาขาวิชาโดยพิจารณาจากศิษย์เก่า มศว ก่อน ปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการสอนให้มีคุณภาพและควรเพิ่มวิชาเลือกทางด้านการบริหารการศึกษาให้มากขึ้น การสอนควรใช้วิธีการสัมมนา และบูรณาการการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้า คิดวิเคราะห์และอภิปรายอย่างกว้างขวาง ควรเสริมสร้างความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ และภาษาอังกฤษให้แก่บัณฑิต และควรจัดให้มีการศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นิสิต

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการในการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา และการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งอาจเทียบเคียงได้ใกล้เคียงกับการบริหารการศึกษาได้สะท้อนให้เห็นว่า การบริหารการศึกษามีพัฒนาการมายาวนานตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ แต่อาจมีจุดมุ่งหมาย การบริหารงาน การจัดระบบจัดการต่าง ๆ หรือชื่อที่เรียกขานกิจกรรมการบริหารจัดการนั้นในลักษณะที่แตกต่างกันตามยุคสมัยนั้น ๆ เพื่อให้การบริหารการศึกษามุ่งบรรลุความสำเร็จ จึงสรุปได้ว่า การจัดการศึกษามีวิวัฒนาการและพัฒนาการมาในหลายด้านและหลายมิติ อาทิ นโยบายการศึกษา หลักสูตร รายวิชาที่จำเป็นต่ออนาคตในด้านต่าง ๆ การเรียนการสอน และ

การประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษา ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับพัฒนาการจัดการศึกษา
สาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ชัดเจนยิ่งขึ้นโดยเชื่อมโยงผ่านจากงาน
วิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นโดยสังเขป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องพัฒนาการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยค้นคว้าจากเอกสารปฐมภูมิ เอกสารทุติยภูมิ และการสัมภาษณ์บุคคลร่วมสมัย ข้อมูลที่รวบรวมมาเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา วิเคราะห์ความเป็นมาของการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยนำเสนอในบทที่ 4

วิธีการเก็บข้อมูล

การศึกษาและรวบรวมเอกสารปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และการสัมภาษณ์บุคคลร่วมสมัยใช้เทคนิคการบอกต่อ (Snowball sampling) โดยศึกษาค้นคว้าจากหน่วยงานและห้องสมุดที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง เอกสารชั้นต้นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเปิดสอนสาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และแนวปฏิบัติ คู่มือ นิสิตระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจากแหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง เอกสารข้อมูลที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องและข้อมูลที่ใช้ประกอบการวิเคราะห์ ได้แก่ หนังสือ วารสาร เอกสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา ได้แก่ ทำเนียบรุ่น สุนัขบัตรในงานพระราชทานปริญญาบัตร รายงานการประชุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ศูนย์บรรณสารสนเทศ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. สำนักวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
5. หอสมุดแห่งชาติ
6. หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง

สัมภาษณ์บุคคลร่วมสมัย

การสัมภาษณ์บุคคลร่วมสมัย จะเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรืออยู่ในระยะเวลาการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การเลือกบุคคลผู้สัมภาษณ์จะใช้เทคนิคการบอกต่อ (Snowball sampling) โดยทำการสัมภาษณ์การพัฒนาการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต และหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต ในประเด็นของโครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การคัดเลือก และการวัดผลการศึกษา และผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาทั้ง 3 หลักสูตร จากผู้มีรายนาม ดังนี้

1. ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ อดีตคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ (พ.ศ. 2518 - 2521) และอดีตอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค อดีตคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ (พ.ศ. 2533 - 2535) อดีตรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา (รุ่น 3/ 2498 จบการศึกษานปี พ.ศ. 2499)
3. รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ อดีตคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ (พ.ศ. 2539 - 2543)
4. รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร วรุตบางกูร อดีตหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา (พ.ศ. 2520 - 2525)
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ อดีตหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา (พ.ศ. 2528 - 2533)
6. รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์ อดีตหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา (พ.ศ. 2533 - 2535)
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา (พ.ศ. 2544 - ปัจจุบัน)

8. รองศาสตราจารย์ ดร.กิติมา ปรีดีดิลก กรรมการร่างหลักสูตรปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา (พ.ศ. 2525) และอดีตรองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒการศึกษา (พ.ศ. 2530 - 2533)

9. รองศาสตราจารย์กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ อดีตผู้สอนสาขาวิชาการบริหารการศึกษา (พ.ศ. 2521 - 2538)

10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา แสงศักดิ์ อาจารย์ผู้สอนปัจจุบัน (พ.ศ. 2540 – ปัจจุบัน)

11. อาจารย์เลิศ ชูนาค อดีตผู้อำนวยการกองบริการการศึกษา (ปี พ.ศ. 2500 - 2535) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญภรณ์ มูลศิลป์ ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรดุขฎิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา (รุ่น 1/ 2529 จบการศึกษาปี พ.ศ. 2533)

13. รองศาสตราจารย์ ดร.เจิดหล้า สุนทรวินาต ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรดุขฎิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา (รุ่น 1/ 2529 จบการศึกษาปี พ.ศ. พ.ศ. 2534)

14. พันตำรวจเอกหญิงพเยาว์ เอี่ยมวงศ์ ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ รุ่น 3/ 2534 จบการศึกษาปี พ.ศ. 2536)

15. นางจิรมา เกตุกาหลง ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ รุ่น 11/ 2542 จบการศึกษาปี พ.ศ. 2544)

บทที่ 4

พัฒนาการการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา

การศึกษาเรื่อง พัฒนาการในการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ พร้อมด้วยการสัมภาษณ์บุคคลร่วมสมัย เพื่อเพิ่มเติมเนื้อหาที่อาจไม่สมบูรณ์จากเอกสาร โดยศึกษาพัฒนาการใน 3 หลักสูตร คือ หลักสูตร การศึกษำบัณฑิต หลักสูตรการศึกษำมหาบัณฑิต และหลักสูตรการศึกษำดุษฎีบัณฑิต ตั้งแต่เปิดสอนจนถึงปีพุทธศักราช 2546 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษำหลักสูตรปริญญาการศึกษำบัณฑิต
2. การจัดการศึกษำหลักสูตรปริญญาการศึกษำมหาบัณฑิต
3. การจัดการศึกษำหลักสูตรปริญญาการศึกษำดุษฎีบัณฑิต
4. ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา

1. การจัดการศึกษำหลักสูตรการศึกษำบัณฑิต

การจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีถือเป็นพันธกิจของมหาวิทยาลัยในการให้การศึกษำ วิชาการที่มุ่งผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2541 : 2) เพื่อพัฒนาการศึกษาของประเทศโดยเป็นหน่วยพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและปริมาณตาม ความต้องการพัฒนาประเทศ (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. 2530 : 12)

การจัดการศึกษำหลักสูตรปริญญาการศึกษำบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ จากการศึกษา พบว่า มีการเปิดสอนเป็นครั้งแรกและแห่งแรกในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2496 และมีบัณฑิต รุ่นแรกในปี พ.ศ. 2497 (ทรงศักดิ์ ศรีกาพสินธุ์. 2546 : 1) เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตบัณฑิตและ เพื่อฝึกอบรมนักบริหารการศึกษา ซึ่งต่อมาใน ปี พ.ศ. 2506 ได้มีการเปิดสอนหลักสูตรการศึกษำ บัณฑิต สาขาบริหารการศึกษาและนิเทศการศึกษา ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. 2514 : 225) ที่นับได้ว่าเป็นแห่งที่สองต่อจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการจัด การศึกษำหลักสูตรการศึกษำบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาจะมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการทางการศึกษา การคัดเลือกนิสิต การวัดผลการศึกษา และผลลัพธ์การผลิต ซึ่งเป็นส่วนที่สะท้อนให้เห็นทั้งปรัชญา เป้าหมายและการ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานและกระบวนการ รวมตลอดจนอุดมการณ์ของบุคคลที่เป็น บัณฑิตอาจารย์และผู้บริหารที่รับผิดชอบการพัฒนาการศึกษาแต่ละยุคที่มุ่งมั่นก่อให้เกิดประโยชน์ และมีพัฒนาการจัดการศึกษา โดยสรุปสาระสำคัญสังเขป ดังนี้

1.1 หลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี ที่มีการจัดการศึกษาภายใต้ชื่อหลักสูตร ปริญญา เครื่องหมายวิทยฐานะและปรัชญา การศึกษาดังนี้ (วิทยาลัยวิชาการศึกษา. ม.ป.ป. : 43)

ชื่อหลักสูตร	หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา Bachelor of Education Program in Educational Administration
ชื่อปริญญา	ชื่อเต็ม การศึกษาระดับบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) Bachelor of Education (Educational Administration) ชื่อย่อ กศ.บ. (การบริหารการศึกษา) B.Ed. (Educational Administration)
ปรัชญา	การศึกษาคือความเจริญงอกงาม

1.1.1 โครงสร้างหลักสูตร

ในระยะแรกเมื่อ พ.ศ. 2496 เริ่มเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีระยะเวลาในการเรียนตามหลักสูตร 2 ปี โดยกำหนดระยะเวลาให้ เรียนได้ภายในเวลา 3 ปี และได้รับปริญญาตรีทางการศึกษา คือ ปริญญาการศึกษาระดับบัณฑิต หลักสูตรที่ใช้เรียนนั้น เรียนวิชาการ 50% และวิชาชีพ 50% ระยะแรกวิชาการที่กำหนดให้เรียน 50% นี้ ยังไม่มีการจำกัดเป็นวิชาเอก คงให้เรียนคละกันไปตามที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ การให้ เรียนวิชาเอก เริ่มมามีในระยะหลังในปี พ.ศ. 2496 - 2497 จำนวนหน่วยกิตที่จะต้องเรียน ไม่น้อย กว่า 120 หน่วยกิต หลักสูตรวิชาบังคับเฉพาะสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีจำนวน 21 หน่วยกิต โดยรายวิชาในโครงสร้างนี้ใช้ในชั้วปี พ.ศ. 2496 - 2497 ซึ่งในชั้วปี พ.ศ. 2497 เปิด เพิ่มอีกจำนวน 1 วิชา จำนวน 2 หน่วยกิต รวมจำนวนหน่วยกิตทั้งสิ้น 23 หน่วยกิต มีรายวิชา ดังนี้ (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. 2514 : 259; อ้างอิงจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา. 2500)

1. Legal Aspects in School Administration	2	หน่วยกิต
2. Introduction to Modern Educational Administration	2	หน่วยกิต
3. Urban and Rural Educational Administration	2	หน่วยกิต
4. Business and Routine Work in the Education's office	2	หน่วยกิต
5. Principles of School Administration	2	หน่วยกิต*
6. Educational Supervision	3	หน่วยกิต
7. Field Work in Education	10	หน่วยกิต

(เปิดสอนเพิ่มในปีการศึกษา 2497 *)

จากนั้นได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษาอีกเป็นระยะ จากการสังเคราะห์ข้อมูลจะเห็นถึงการบริหารจัดการเรียนการสอนที่ได้มีการพัฒนาการอย่างเด่นชัดผ่านการปรับปรุงหลักสูตรตรงกับหลักการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่ทุกระยะ โดยส่วนใหญ่จะทำการปรับปรุงในรอบระยะเวลาประมาณ 2 - 4 ปี และ 7 ปี ดังพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งสิ้นในหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 4 ครั้ง ดังนี้

1) การพัฒนาหลักสูตร ปี พ.ศ. 2498 มีการเพิ่มวิชา ปรับปรุงชื่อวิชา และเพิ่มจำนวนหน่วยกิต จากเดิม รวมจำนวนหน่วยกิตในวิชาบังคับ 14 หน่วยกิต หลักสูตรนี้ใช้ในชว่งปี พ.ศ. 2498 - 2499 รายวิชา ดังนี้ (วิทยาลัยวิชาการศึกษา. 2500 : 260)

1. Preparation for Field Work	2	หน่วยกิต*
2. Legal Aspects of School Administration	3	หน่วยกิต**
3. Business and the Routine Work on the Superintendent's Office	3	หน่วยกิต*
4. Educational Evaluation	3	หน่วยกิต***
5. School Planning	3	หน่วยกิต***

รายวิชาในหัวข้อที่ 1*, 3* เป็นการปรับชื่อและหน่วยกิต รายวิชาในหัวข้อที่ 2* เป็นการเพิ่มหน่วยกิต รายวิชาในหัวข้อที่ 4*** และ 5*** เป็นการเพิ่มวิชาใหม่อีก 2 วิชา

2) การพัฒนาหลักสูตรในปี พ.ศ. 2500 หลักสูตรที่มีการพัฒนาในรายวิชาต่าง ๆ ได้มีการใช้อยู่เป็นเวลา 4 ปี จึงทำการปรับปรุงอีกครั้งในส่วนของวิชาบังคับเฉพาะสาขาวิชาการบริหารการศึกษา และคงใช้จนถึงปี พ.ศ. 2504 สรุปได้ว่า หลักสูตรนี้ได้ใช้ในชว่งปี พ.ศ. 2500 - 2504 มี 8 รายวิชา จำนวน 36 หน่วยกิต ดังนี้ (วิทยาลัยวิชาการศึกษา. 2505 :198)

1. Introduction to Modern Educational Administration	3	หน่วยกิต*
2. Legal Aspects in Education	3	หน่วยกิต**
3. School Planning	3	หน่วยกิต
4. Educational Supervision	3	หน่วยกิต
5. Business and Routine Work in the Superintendent's Office	3	หน่วยกิต*
6. Finance for Education Officers	3	หน่วยกิต***
7. Statistics for Education's Officers	3	หน่วยกิต***

8. Field Work 15 หน่วยกิต*

รายวิชาในหัวข้อที่ 1*, 5* และ 8* เป็นการเพิ่มหน่วยกิต
รายวิชาในหัวข้อที่ 2** เป็นการปรับชื่อ รายวิชาในหัวข้อที่ 6*** และ 7*** เป็นการเพิ่มวิชาใหม่อีก
2 วิชา

3) การพัฒนาหลักสูตรในปี พ.ศ. 2505 ในปีนี้ได้มีการปรับปรุงหลักสูตร
สำหรับผู้สอบเข้าเรียนในระดับชั้นปีที่ 3 สำหรับโปรแกรมการเรียน 2 ปี และมีการกำหนดวิชา
ชีพที่บังคับให้เรียนสำหรับสาขาวิชาการบริหารการศึกษา และวิชาการศึกษามาคบังคับที่ทุกสาขา
ต้องเรียนไว้ สำหรับวิชาที่บังคับเฉพาะสาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยโครงสร้างหลักสูตรยัง
กำหนดจำนวนหน่วยกิตคงเดิมที่จำนวน 36 หน่วยกิต และใช้หลักสูตรนี้ตั้งแต่ พ.ศ. 2505 - 2508
มีดังนี้ (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. 2514 : 195 ; อ้างอิงจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา. 1962 : 22-24 ;
แฟ้มเอกสารชื่อวิชาเก่า)

ชั้นปีที่ 3 ให้เรียน

1. Principles of School Administration	3	หน่วยกิต
2. Educational Administration	3	หน่วยกิต
3. Educational Supervision	3	หน่วยกิต

ชั้นปีที่ 4 ให้เรียน

1. School Planning	3	หน่วยกิต
2. School Law	3	หน่วยกิต
3. Role of Education Officer	3	หน่วยกิต
4. School Finance	3	หน่วยกิต
5. Field Work	15	หน่วยกิต

4) การพัฒนาหลักสูตรในปี พ.ศ. 2508 มีการปรับปรุงหลักสูตรสาขาวิชา
การบริหารการศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และได้ใช้เป็นหลักมาจนไม่มีการเปิดสอนหลักสูตร สาขา
การบริหารการศึกษาในระดับปริญญาตรี สำหรับวิชาที่บังคับให้เรียนเฉพาะในสาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา ได้คงรูปเดิมเหมือนหลักสูตร ปี พ.ศ. 2505 ในส่วนของจำนวนวิชาและหน่วยกิต ต่างไป
เฉพาะวิชาสามัญบังคับและวิชาการศึกษามาคบังคับ โดยในปี พ.ศ. 2508 มีการปรับปรุงแผนการเรียน
ในแต่ละสาขาวิชา ในส่วนที่เกี่ยวกับสาขาวิชาการบริหารการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงแผนการเรียน
คือ แผนการเรียนของโครงการหลักสูตร 2 ปี สาขาวิชาการบริหารการศึกษาในส่วนเฉพาะบุคคลที่ทาง
ราชการส่งมาเรียน ให้เรียนนิเวศวิทยาแล้วอย่างน้อย 15 หน่วยกิต ดังนี้ (วิทยาลัยวิชาการศึกษา.
2508ข : 1-40)

สำหรับผู้ผ่านการสอบคัดเลือกเพื่อเข้าเรียนในระดับชั้นปีที่ 3 ของหลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต จัดเข้าเรียนตามโครงการหลักสูตร 2 ปี แผนการเรียนสำหรับชั้นปีที่ 3 ให้เรียนประมาณ 51 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็นภาคเรียนละ 17 หน่วยกิต และในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาให้เรียน ดังนี้

1. วิชาสามัญทั่วไป วิชาสามัญเอก ประมาณ 24 หน่วยกิต
(เริ่มกำหนดให้เรียนวิชาสามัญเอก หรือให้เรียนทั้งวิชาสามัญเอก-โท ตามลักษณะของสาขาวิชา)
2. วิชาสามัญเลือกประมาณ 3 หน่วยกิต (สำหรับวิชาสามัญเลือกให้เลือกทำ Broad Fields อย่างเล็ก ๆ และต้องเลือกเรียนเพื่อชดเชยสิ่งที่ขาดเหลือในการเรียนหรือในชีวิตของแต่ละบุคคล และเพื่อส่งเสริมการเรียนวิชาสามัญเอก-โท)
3. วิชาการศึกษา ประมาณ 23 หน่วยกิต

แผนการเรียนสำหรับชั้นปีที่ 4 สำหรับผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในระดับชั้นปีที่ 3 ในโครงการหลักสูตร 2 ปี ให้เรียนประมาณ 45 หน่วยกิต แบ่งออกเป็นภาคเรียนละประมาณ 3 หน่วยกิต รวมอย่างน้อย 46 หน่วยกิต ดังนี้

1. วิชาสามัญเอก ประมาณ 12 หน่วยกิต
2. วิชาสามัญเลือก ประมาณ 6 หน่วยกิต
3. วิชาการศึกษา ประมาณ 25 หน่วยกิต (รวมการฝึกงาน)

สำหรับวิชาสามัญเอก-โท ให้เรียนต่อจากที่เรียนไว้แล้วในชั้นปีที่ 3 และ
ต้องเรียนให้ครบชุดที่กำหนดไว้ สำหรับวิชาสามัญเลือก ให้เรียนต่อจากที่เรียนไว้แล้วในชั้นปีที่ 3

ผู้เรียนในสาขาวิชาการบริหารการศึกษจะต้องเรียนวิชาสามัญเอก 1 วิชา
ไม่ต้องเรียนวิชาสามัญโท โดยใช้บัญชีรายชื่อวิชาสามัญเอก ของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สำหรับการฝึกงาน (Field work) ของสาขาวิชาการบริหารการศึกษานั้นว่า เป็นหัวใจสำคัญ เริ่มแรกปี พ.ศ. 2496 มีจำนวนหน่วยกิต 10 หน่วยกิต ต่อมาเพิ่มเป็น 15 หน่วยกิต ในปี พ.ศ. 2500 และใช้ในการฝึกงานของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ใช้ เวลา 3 เดือน โดยใช้เวลาเทอมกลางของชั้นปีที่ 4 ซึ่งในปี พ.ศ. 2514 จะเปลี่ยนเป็นใช้เวลาเทอม ต้นของชั้นปีที่ 4 (การเรียนแบ่งเป็น 3 เทอม เทอมต้น เทอมกลาง เทอมปลาย เทอมหนึ่งระยะ เวลา 3 เดือน)

ความมุ่งหมายของการฝึกงาน มีดังนี้

- ปฏิบัติจริง
1. เพื่อให้บัณฑิตมีความเข้าใจแนวการบริหารงานในระดับที่ตนจะออกไป
 2. เพื่อออกไปปรับหน้าที่เดิมหรือหน้าที่ใหม่หลังจากรับการศึกษามบม

โดยได้รับประสบการณ์ในการสังเกตงานและฝึกงาน ในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสำนักงานหรือของสำนักงานหรือโรงเรียนที่ไปฝึกฝน

การริเริ่มการฝึกงานอย่างมีระเบียบแบบแผนที่ถูกต้องและทำอย่างจริงจัง ในปี พ.ศ. 2508 โดยให้ฝึกงานในกระทรวงศึกษาธิการ 4 สัปดาห์เศษ ฝึกงานที่ภาคศึกษา 2 สัปดาห์ ฝึกงานที่จังหวัด 4 สัปดาห์ ฝึกงานที่อำเภอ 3 สัปดาห์ โดยให้อบรมและดูงานเกี่ยวกับหน้าที่ ความรับผิดชอบ ลักษณะงานของกรมกองต่าง ๆ ภายในกระทรวง ตลอดจนหน่วยงาน และผู้ที่รับผิดชอบในส่วนภูมิภาค

จึงสรุปได้ว่า การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ยุควิทยาลัยวิชาการศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางที่เป็นวิชาการใหม่ซึ่งเป็นวิชาชีพที่มุ่งฝึกประสบการณ์แก่ผู้เรียนที่เตรียมตัวให้สามารถไปทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในลักษณะผู้นำทางวิชาการในหลายด้านซึ่งเห็นได้จากรายวิชาที่มุ่งพัฒนาคนโดยแท้จริง

ในยุควิทยาลัยวิชาการศึกษาที่มีบทบาทโดดเด่นทางด้านการศึกษาและนับได้ว่าเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงแห่งแรกของประเทศไทยที่มีวิวัฒนาการเจริญสูงสุด มีผู้สำเร็จการศึกษาออกไปพัฒนาประเทศและมีชื่อเสียงกระจายอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ จึงได้มีทั้งศิษย์เก่าและผู้บริหารบ้านเมืองและผู้บริหารวิทยาลัยวิชาการศึกษาในสมัยนั้นมีบทบาทสนับสนุนการดำเนินการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาให้เป็นมหาวิทยาลัยและได้ยกเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้สำเร็จใน พ.ศ. 2517 (ชม ภูมิภาค. 2539 : 151) ทำให้มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนในสาขาการบริหารการศึกษา เนื่องจากต้องดำเนินการจัดการศึกษาในบทบาทใหม่ที่เป็นมหาวิทยาลัยทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีใหม่ บทบาทที่โดดเด่นเหล่านี้ส่วนหนึ่งเกิดจากหลักคิดแนวปฏิบัติของบุคคลที่เปรียบเสมือนผู้ริเริ่มนวัตกรรมการศึกษาที่ต้องกล่าวถึงด้วยความเคารพรักและเชิดชู คือ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ที่ได้แสดงบทบาทผู้นำนวัตกรรมการศึกษาอันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในประเทศสะท้อนผ่านคติพจน์ของท่านความว่า

คติพจน์

ขอให้ชีวิตนักศึกษาทุกคน มีความ
รัก ความกล้าหาญ และ ความซื่อสัตย์
รักคน ผู้ทรนาค

สาโรช บัวศรี

หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงในปีการศึกษา 2517 จึงได้เปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี สาขาการบริหารการศึกษาไปเปิดสอนในลักษณะ วิชาโทการบริหารการศึกษา (Minor in Educational Administration) โดยมีภาควิชาการบริหารการศึกษา (Department of Educational Administration) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนวิชาโทดังกล่าวซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร ตลอดจนองค์ประกอบที่มีผลให้การบริหารงานทางการศึกษามีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยโครงสร้างหลักสูตร และรายวิชา ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2536 : 133 - 134)

1) โครงสร้างหลักสูตรวิชาโท การบริหารการศึกษา กำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต ประกอบด้วย

2) รายวิชาประกอบด้วยวิชาโทบังคับและวิชาโทเลือก รายละเอียด ดังนี้

วิชาโทบังคับ จำนวน 13 หน่วยกิต ดังรายวิชาต่อไปนี้

การบริหารการศึกษา	3	หน่วยกิต
การบริหารวิชาการ	2	หน่วยกิต
การบริหารบุคลากรในโรงเรียน	2	หน่วยกิต
การเงินโรงเรียน	2	หน่วยกิต
กฎหมายการศึกษา	2	หน่วยกิต
การเป็นผู้นำทางการศึกษา	2	หน่วยกิต

วิชาโทเลือก ให้เลือกเรียน ไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิต จากรายวิชาดังนี้

การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	2	หน่วยกิต
การบริหารกิจการนักเรียน	2	หน่วยกิต
การบริหารงานธุรการ	2	หน่วยกิต
การบริหารโรงเรียน	2	หน่วยกิต
โรงเรียนกับชุมชน	2	หน่วยกิต
การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคม	2	หน่วยกิต
มรรยาทสังคมสำหรับผู้บริหาร	2	หน่วยกิต
ระบบการบริหารและแนวคิดทางการศึกษา	2	หน่วยกิต
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษา	2	หน่วยกิต
สัมมนาการจัดการศึกษา	2	หน่วยกิต
การเป็นผู้นำในชุมชน	2	หน่วยกิต
การนิเทศการศึกษา	2	หน่วยกิต
การศึกษาเฉพาะเรื่อง	2	หน่วยกิต
คอมพิวเตอร์สำหรับผู้บริหาร	3	หน่วยกิต

การจัดการเรียนในวิชาโทการบริหารการศึกษานั้น ลักษณะส่วนใหญ่รายวิชาจะ มุ่งเน้นพื้นฐานที่มีเนื้อหาสาระทางด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 หน่วยกิต และวิชาโทเลือก มี รายวิชาคอมพิวเตอร์สำหรับผู้บริหารเท่านั้นที่มีจำนวน 3 หน่วยกิต มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้มี ความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนโดยปรับเปลี่ยนรายวิชา บ้างตามความเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากการที่ได้ศึกษาวิชาโท เพื่อเป็นพื้นฐานใน การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป และได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2514 มาจน ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2547)

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตเป็นการพัฒนาบุคคลเพื่อเตรียมออก ไปประกอบอาชีพและพัฒนาประเทศในวงกว้างแต่ยังมีได้เป็นวิชาชีพชั้นสูงที่มีความลุ่มลึกและมุ่ง เน้นในเนื้อหาอย่างลึกซึ้งซึ่งแต่จะเป็นพื้นฐานที่จะต่อยอดไปเป็นวิชาชีพชั้นสูง ที่มีทำการวิจัย ส่งเสริม วิชาการและวิชาชีพชั้นสูงได้ในระดับการศึกษามหาบัณฑิต (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2541 :

2) ซึ่งจะได้นำเสนอในลำดับต่อไป

1.1.2 การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารหลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผลได้ นั้นจะเริ่มจากการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี โดยในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการจัดการศึกษาในระยะเริ่มแรกที่มี ระบบการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1) จัดการเรียนการสอนตามระบบการศึกษาแบบหน่วยกิต ระบบไตรภาค โดยปี การศึกษาหนึ่ง แบ่งออกเป็น 3 ภาคเรียน ภาคเรียนละประมาณ 12 สัปดาห์ ประกอบด้วย ภาคต้น ภาคกลาง และภาคปลาย ในระยะเริ่มแรกของการเปิดสอนหรือใช้หลักสูตร ยังไม่ได้จัดไว้อย่างเป็น ระเบียบแบบแผน ต่อมาในภายหลังจึงมีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป

2) ระยะเวลาในการศึกษาเรียนตามหลักสูตร 2 ปี แต่มีกำหนดระยะให้เรียนได้ ภายในเวลา 3 ปี และได้รับปริญญาตรีทางการศึกษา คือ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

3) หลักสูตรที่ใช้เรียนในระยะเริ่มเปิดเรียนนั้น เรียนวิชาการ 50% และวิชาชีพ 50% ในระยะเริ่มเปิดวิชาการที่กำหนดให้เรียน 50% นี้ ยังไม่มีการจำกัดเป็นวิชาเอก คงให้เรียน คละกันไปตามที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ การให้เรียนวิชาเอก เริ่มมาในระยะเวลาหลัง

4) จุดมุ่งหมายเมื่อเริ่มแรกตั้งแต่ พ.ศ. 2498 ทางวิทยาลัยได้เปิดรับนักศึกษาเรียน นอกเวลาในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมวิทยฐานะ และช่วย เหลือบรรดาครูตลอดจนเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาทั้งหลาย เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่การงานของ ตนได้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น และได้มีโอกาสศึกษาถึงขั้นปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

5) คุณสมบัติของนักศึกษาที่เข้าเรียนกำหนดคุณสมบัติเช่นเดียวกับนิสิตที่เรียนใน เวลา และเข้าเรียนได้โดยวิธีการสอบ คัดเลือก มีกำหนดเวลาเรียน 3 ปีครึ่ง ถ้าเรียนดีอาจจะจบได้ ภายในเวลา 3 ปี แต่อนุญาตให้เรียนอยู่ได้ถึง 5 ปี หลักสูตรที่ใช้เรียนก็เช่นเดียวกันกับนิสิตที่เรียน

ในเวลา นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา จบเป็นบัณฑิตรุ่นแรกปี พ.ศ. 2502 และมีบัณฑิตรุ่นสุดท้ายในปี พ.ศ. 2504 สาเหตุที่เลิกล้มการรับนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา เนื่องจาก มีปัญหาในการฝึกงานและผลิตไปแล้วไม่มีที่ใช้ เพราะคุณสมบัติของผู้มาเรียนส่วนมาก ไม่ใช่ผู้บริหารการศึกษา เช่นนิสิตที่เรียนในเวลา

ในระยะแรกของหลักสูตรที่ใช้ยังไม่ได้จัดเอาไว้อย่างมีระเบียบแบบแผน และได้เริ่มมีระเบียบในปี พ.ศ. 2500 โดยทางวิทยาลัย ฯ ได้จัดทำหลักสูตรออกมาเป็นหลักฐานใช้เป็นแนวทางในการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ สำหรับสาขาวิชาการบริหารการศึกษาได้มีการกำหนดรายวิชา และจำนวนหน่วยกิตที่จะศึกษาในแต่ละปีไว้ ดังนี้

ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดำเนิน 69 หน่วยกิต โดยเป็นวิชาสามัญ 39 หน่วยกิต เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ฯลฯ ที่เหมาะสมทั้งที่เป็นวิชาบังคับและวิชาให้เลือก วิชาการศึกษาให้เรียน 30 หน่วยกิต วิชาการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนทางสาขาวิชาการบริหารการศึกษาทั้งที่เป็นวิชาบังคับและวิชาให้เลือก

ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ดำเนิน 69 หน่วยกิต ทั้งวิชาสามัญ และวิชาการศึกษา วิชาสามัญ เรียน 29 หน่วยกิต เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ ทั้งที่เป็นวิชาบังคับและวิชาเลือก วิชาการศึกษาเรียน 40 หน่วยกิต เตรียมฝึกงาน 5 หน่วยกิต การฝึกงาน 15 หน่วยกิต วิชาการศึกษา 20 หน่วยกิต

ในกรณีที่นิสิตบางคนทางราชการส่งมาโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก อาจมีความรู้ไม่ถึงมาตรฐานในบางวิชา ในกรณีเช่นนี้ นิสิตดังกล่าวจะต้องเรียนวิชาเบื้องต้น จนเข้ามาตรฐานก่อน แล้วจึงเริ่มเรียนเพื่อรับหน่วยกิตได้ ข้าราชการที่กรมส่งมาเรียนการเรียนอ่อนมาก ต่อมาทางวิทยาลัยจึงได้เปลี่ยนเป็นให้สอบคัดเลือกเข้าเรียนเป็นระบบเดียวกัน

ในปี พ.ศ. 2505 ผู้ที่สมัครเข้าเรียนในระดับชั้นปีที่ 3 นั้นรับวุฒิ อ.กศ., ป.กศ.สูง ป.ม. หรือเทียบเท่า โดยมีแผนการเรียนสำหรับหลักสูตร 2 ปี ของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา กำหนดรายวิชาต่าง ๆ ที่ต้องเรียนดังนี้

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่ทางราชการส่งมาเรียนนั้นให้เรียนวิชาสามัญอย่างน้อย 48 หน่วยกิต วิชาการศึกษา อย่างน้อย 33 หน่วยกิต การฝึกงานด้านบริหารการศึกษา 15 หน่วยกิต รวมอย่างน้อย 96 หน่วยกิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาให้เรียนวิชาเอก 1 วิชา ไม่ต้องเรียนวิชาโท และใช้บัญชีรายชื่อวิชาเอกของสาขามัธยมศึกษา สำหรับนิสิตที่เข้าเรียนปีที่ 3 โดยการสอบคัดเลือก เรียนแยกดังนี้

ชั้นปีที่ 3 เรียน 51 หน่วยกิตเป็นอย่างน้อย โดยเรียนวิชาสามัญทั่วไป วิชาสามัญเอก 27 หน่วยกิต วิชาสามัญเลือก 3 หน่วยกิต (ต้องเลือกให้เป็นทำนอง Broad fields เล็ก ๆ เพื่อชดเชยสิ่งที่ขาดเหลือในการเรียน ในชีวิตแต่ละบุคคล หรือเพื่อส่งเสริมวิชาเอกก็ได้) วิชาการศึกษา 23 หน่วยกิต รวม 53 หน่วยกิต

ชั้นปีที่ 4 ให้เรียนวิชาสามัญทั่วไป 3 หน่วยกิต วิชาสามัญเอกต่อจากที่เรียนได้แล้วในปีที่ 3 โดยต้องเรียนให้ครบชุดที่กำหนด 12 หน่วยกิต วิชาสามัญเลือกต่อจากที่เลือกไว้ในปีที่ 3 จำนวน 6 หน่วยกิต และวิชาการศึกษารวมการออกฝึกงานด้านบริหารการศึกษา จำนวน 25 หน่วยกิต รวม 46 หน่วยกิต

นอกจากจะรับนิสิตนักศึกษาเพื่อเข้าเรียนในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาแล้วยังมีการเปิดการอบรมโดยหลักสูตรพิเศษ สำหรับผู้บริหารการศึกษา เริ่มจากศึกษาธิการ ใช้เวลาในการอบรม 3 เดือน คือเทอมต้นของแต่ละปีการศึกษาโดยให้ความรู้ตามที่วิทยาลัยเห็นว่าผู้บริหารระดับนั้น ๆ ควรรู้เกี่ยวกับรากฐานและแนวความคิดทางการศึกษา (Educational Foundation and Concepts) หลักการวางแผนการศึกษาเบื้องต้น (Introduction to Educational Planning) สัมมนาการมัธยมศึกษาและฝึกหัดครู (Seminar in Secondary and Teacher Education) สัมมนาการประถมศึกษา (Seminar in Elementary Education) การนิเทศการศึกษา (Educational Supervision)

การจัดการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มีวิวัฒนาการขึ้นมาเป็นลำดับ มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเริ่มปี พ.ศ. 2496 มีวิชาเฉพาะสาขาวิชาการบริหารการศึกษาประมาณ 19% ของหลักสูตรทั้งหมดที่จะต้องศึกษา ปี พ.ศ. 2500 ประมาณ 26% ปี พ.ศ. 2505 ประมาณ 36% และปี พ.ศ. 2508 ประมาณ 37% (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. 2514 : 199) จึงสรุปได้ว่าการเรียนการสอนมีการเป้าหมายที่ให้โอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลได้พัฒนาตนได้ก้าวหน้าในหน้าที่ที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศ

1.1.3 การคัดเลือกนิสิต

การคัดเลือกนิสิตเป็นกระบวนการที่สำคัญของระบบที่จะได้บุคคลที่มีคุณสมบัติตามเป้าหมายเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีในอนาคต จึงต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์หรือคุณสมบัติที่จำเป็นไว้ การคัดเลือกจึงมีตั้งแต่ระยะแรกในการจัดการเรียนการสอนและระยะในยุคปลายของวิทยาลัยวิชาการศึกษา รายละเอียด ดังนี้ (วิทยาลัยวิชาการศึกษา. 2500 : 19-20; 2506; 22 -23)

1) การคัดเลือกนิสิตในระยะแรก การศึกษาทางด้านสาขาการบริหารการศึกษาในระดับปริญญาตรีนั้น มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสาขาวิชานี้คือ เพื่อฝึกอบรมและผลิตนักบริหารการศึกษาและผู้ที่สมควรเข้าเรียนสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ต้องมีพื้นความรู้สามัญสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 และสอบไล่ได้ชั้นประโยคครูมัธยม หรือเทียบเท่า มีประสบการณ์มากพอในงานที่เกี่ยวกับการศึกษาทั่วไป ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของวิทยาลัยว่าสมควรให้ผู้ใดเข้าศึกษาในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาหรือไม่ ผู้ที่เข้าศึกษาในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาซึ่งส่วนมากกำลังทำหน้าที่เป็นผู้บริหารการศึกษา ในระยะแรกเริ่มนี้ มีวิธีการคัดเลือก 2 ประเภท คือ ประเภท ก สอบคัดเลือกเข้าเรียน และประเภท ข กรมคัดเลือกส่งมาเรียน

ในปี พ.ศ. 2498 ได้เปิดรับสมัครนักศึกษาเรียนนอกเวลาในสาขาการบริหารการศึกษา โดยมีการกำหนดการคัดเลือกเช่นเดียวกับนักศึกษาในภาคปกติ

ต่อมา พ.ศ. 2502 มีการกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าศึกษาจะต้องเป็นผู้สอบไล่ได้ชั้นประโยศครูมัธยมหรือเทียบเท่า และจะต้องเป็นผู้ที่ได้ทำการสอนหรือปฏิบัติราชการมาหลังจากที่สอบไล่ได้ชั้นประโยศครูมัธยมหรือเทียบเท่าดังกล่าวมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 3 ปี และจะต้องเป็นผู้ที่กรมต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ส่งมาเรียนเท่านั้น

2) การคัดเลือกนิสิตในระยะปลายยุควิทยาลัยวิชาการศึกษา ในปี พ.ศ. 2513 การศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตั้งแต่ พ.ศ. 2496 ถึง พ.ศ. 2514 มีการศึกษาเพียงชั้นปริญญาตรีเท่านั้น ซึ่งส่วนมากผู้ที่เข้าเรียนในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาเป็นผู้บริหารการศึกษา การเข้าศึกษาในสาขาวิชานี้มีเปลี่ยนแปลงกลับไปกลับมา ในระยะแรกให้สอบคัดเลือกเข้าเรียน และรับข้าราชการที่กรมต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการคัดเลือกส่งมาเรียน เข้าเรียนได้โดยไม่ต้องสอบคัดเลือก ต่อมาเปลี่ยนให้สอบคัดเลือกทุกคน เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2513 ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การรับสมัครบุคคลเพื่อสอบคัดเลือกเข้าเป็นนิสิตในสาขาการบริหารการศึกษา ระดับปริญญาตรีใหม่ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2514 : 198)

1. ผู้สมัครจะต้องเป็นผู้สอบไล่ได้ชั้นประโยศครูมัธยมหรือเทียบเท่าและจะต้องได้ทำการสอนหรือปฏิบัติราชการทางการศึกษา หลังจากที่ได้สอบไล่ได้ชั้นประโยศครูมัธยมหรือเทียบเท่าดังกล่าวมาแล้วนั้น ไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหลักฐานมาแสดง
2. ผู้สมัครจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาของตนให้มาศึกษาต่อได้ดังนี้
 - (1) ครูหรือข้าราชการฝ่ายการศึกษาที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด
 - (2) ครูหรือพนักงานฝ่ายการศึกษาในสังกัดเทศบาล จะต้องได้รับอนุมัติจากนายกเทศมนตรี
 - (3) ครูโรงเรียนราษฎร์ จะต้องได้รับอนุมัติจากครูใหญ่โรงเรียนราษฎร์
 - (4) ครูหรือข้าราชการฝ่ายการศึกษาที่สังกัดกรมต่าง ๆ จะต้องได้รับอนุมัติจากกรม หรือผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกรม ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับอนุมัติ นำใบอนุมัติจากผู้บังคับบัญชามาแสดงในการสมัครสอบคัดเลือกด้วย

จะเห็นว่าระบบการคัดเลือกมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมตามสภาพปัจจุบัน ในยุคแรกยังไม่เป็นระบบมีการปรับเปลี่ยนในรอบ 2 - 5 ปี แต่ในช่วงท้ายของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ก่อนเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะเป็นระบบมากขึ้น มีการกำหนดเป็นข้อบังคับที่ระบุขั้นตอนและวิธีการชัดเจนเป็นลำดับที่มุ่งเน้นให้ครูและข้าราชการในสายการศึกษาได้รับโอกาสการพัฒนาตนเอง โดยระบบการศึกษาถือเป็นนวัตกรรมใหม่ทางการศึกษาที่สร้างคนให้ได้เรียนรู้ในระดับสูงขึ้น

1.1.4 การวัดผลการศึกษา

การวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการที่วัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สามารถนำมาตีค่าและแปลผลกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้วิธีหนึ่งในการบริหารจัดการที่นำไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิตบัณฑิตได้ การวัดผลการศึกษาในระดับปริญญาการศึกษาบัณฑิต ตั้งแต่อดีตมีการวัดผลการศึกษาประจำรายวิชาและการฝึกงาน การวัดผลในการสอนและการเปรียบเทียบผลการเรียน ดังนี้ (วิทยาลัยวิชาการศึกษา. 2496 :52-55)

1) การสอนประจำรายวิชาที่เรียนและการฝึกงานในหลักสูตร ในการสอบประจำรายวิชา นิสิตที่มีสิทธิเข้าสอบจะต้องมีเวลาเรียนในรายวิชานั้น ๆ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดของรายวิชา โดยภาคเรียนหนึ่งมีเวลาเรียนประมาณ 12 สัปดาห์ ถ้ามีเวลาเรียนไม่ถึงจะไม่มีสิทธิสอบประจำรายวิชาและต้องเรียนซ้ำในรายวิชานั้น ๆ และภาคเรียนหนึ่งต้องเรียนและสอบไล่ในรายวิชาต่าง ๆ รวมเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิตชั่วโมง และไม่น้อยกว่า 60 หน่วยกิตชั่วโมง ใน 1 ปีการศึกษา

2) การวัดผลการศึกษาในการสอบรายวิชา ทุกรายวิชาจะต้องปฏิบัติ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2527 : 35-36) ทุกรายวิชาที่เรียนในภาคหนึ่ง ๆ ให้มีการวัดผล การวัดผลนี้เริ่มทำตั้งแต่ต้นภาคเรียนโดยวิธีต่าง ๆ เช่น การเขียนนิพนธ์ประจำวิชา การรายงานจากหนังสือที่กำหนดให้อ่าน งานที่แบ่งกันทำเป็นหมู่คณะและการสอบกลางภาคเรียน เป็นต้น การวัดผลการศึกษาเมื่อสิ้นภาคเรียนของแต่ละรายวิชาที่เรียนมีการวัดผลแบ่งเป็นชั้นต่าง ๆ ดังนี้

ชั้น	A	ซึ่งแปลว่า	ดีมาก
ชั้น	B	ซึ่งแปลว่า	ดี
ชั้น	C	ซึ่งแปลว่า	พอใช้
ชั้น	D	ซึ่งแปลว่า	อ่อน
ชั้น	E	ซึ่งแปลว่า	อ่อนมาก

การคิดหน่วยกิตในชั้นต่าง ๆ มีการคิดหน่วยกิตสำหรับรายวิชาที่ได้ระดับชั้นต่าง ๆ คือ ในการเรียนทุก ๆ ชั่วโมงที่เรียนสำหรับรายวิชาที่ได้ชั้น A ให้ได้ 4 หน่วยกิต ชั้น B ให้ได้ 3 หน่วยกิต ชั้น C ให้ได้ 2 หน่วยกิต ชั้น D ให้ได้ 1 หน่วยกิต และชั้น E ให้ได้ 0 หน่วยกิต

กรณีที่มีความจำเป็น อาจให้แบ่งชั้นเหล่านี้ละเอียดลงไปอีก เช่น B+ , B- , C+ , C- โดยให้กำหนดหน่วยกิตสำหรับแต่ละชั้นดังกล่าวนี้นี้ตามสมควร ในกรณีที่นิสิตได้ D ในรายวิชาใด อาจเรียนซ้ำในรายวิชานั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของอธิการบดีวิทยาลัยวิชาการศึกษาในขณะนั้น กรณีได้ E ในรายวิชาใดจะต้องเรียนซ้ำในรายวิชานั้น และในกรณีที่ต้องเรียนซ้ำให้นิสิตผู้นั้นได้รับผลไม่เกินชั้น C ในการสอบครั้งหลัง

3) การเทียบผลการเรียนที่ได้ให้เป็นชั้น กับผลการเรียนที่ให้ป็นร้อยละ โดยให้
 เกณฑ์ดังนี้ A = 90-100 , B+ = 85-89 , B = 80-84 , B- = 75-79 , C+ = 70-74 , C = 65-69 ,
 C- = 60-64 , D+ = 55-59 , D = 50-54 , E = 49 ลงไป

ปัจจุบันมีการปรับปรุงระบบการให้ระดับคะแนนผลการเรียนใหม่จากในอดีต โดยใน
 ระดับปริญญาการศึกษาบัณฑิตมีระบบการประเมินผลการเรียนรายวิชาในแต่ละรายวิชา ให้กระทำ
 เป็นแบบระดับชั้น ซึ่งมีความหมายแต่ละค่าระดับ ดังนี้

ระดับชั้น	ความหมาย	ค่าระดับชั้น
A	ดีเยี่ยม (Excellent)	4.00
B+	ดีมาก (Very Good)	3.50
B	ดี (Good)	3.00
C+	ดีพอใช้ (Fairly Good)	2.50
C	พอใช้ (Fair)	2.00
D+	อ่อน (Poor)	1.50
D	อ่อน (Very Poor)	1.00
E	ตก (Fail)	0.00

นอกจากการประเมินผลเป็นแบบระดับชั้นแล้ว กรณีที่หลักสูตรกำหนดให้มีการ
 ประเมินผลการเรียนรายวิชาได้ให้ประเมินผลได้ ดังนี้

ระดับชั้น	ความหมาย
S	ผลการเรียนเป็นที่น่าพอใจ (Satisfactory)
AU	การลงทะเบียนเรียนเป็นพิเศษโดยไม่นับหน่วยกิต (Audit)
U	ผลการเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ (Unsatisfactory)
I	การประเมินผลยังไม่สมบูรณ์ (Incomplete)
W	การงดเรียนโดยได้รับอนุมัติ (Withdrawn)

จึงสรุปว่า การวัดผลการศึกษเป็นระบบที่ใช้เพื่อประเมินผลเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียน
 การสอนในระดับปริญญาตรีให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานที่ดำเนินให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและ
 การจัดการเรียนการสอน

การจัดการหรือการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการ
 บริหารโรงเรียนและการบริหารการอุดมศึกษาที่คละเคล้าเป็นเนื้อเดียวกันซึ่งเป็นการคาดหวังสูง
 จากสังคมเพื่อสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและโน้มนำไปสู่ความสำเร็จของบุคคลในปลายทางของ
 ระบบการจัดการศึกษาที่มุ่งบรรลุจุดหมายจะเห็นว่าเป็นปรัชญาและแนวคิดที่จะให้การศึกษาเป็น
 กระบวนการเรียนรู้เพื่อความงอกงามสมดังปณิธานของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเกิดความงอก
 งามของบุคคลรวมถึงองคามของสังคมไปพร้อมกันส่วนหนึ่งเกิดจากบุคคลที่มีคุณภาพการต่อวงการ
 ศึกษาหลายท่านโดยเฉพาะบุคคลสำคัญยิ่งที่วงการศึกษานับให้เป็นปราชญ์แห่งศตวรรษที่ 20

ถือเป็นแบบอย่างครูที่ควรบูชา คือ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ผู้ก่อตั้งการศึกษาแผนใหม่ หรือการศึกษาแบบพัฒนาการ (Progressive Educational) (บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ. 2531 : 181) สะท้อนถึงการบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ประกอบด้วยแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาที่มีการนำการศึกษาแผนใหม่มาใช้ในสถานศึกษาในเรื่องหลักสูตร วิธีสอน การสอบหรือการวัดผล และการบริหารการศึกษา อันเป็นองค์ประกอบสำคัญเป็นรากฐานส่งผลเชื่อมโยงมายังการศึกษาในปัจจุบันอย่างเป็นคุณอนันต์ โดยเฉพาะองค์สามแห่งการเรียนรู้สำหรับครูกล่าวคือ ครูต้องได้รับการฝึกหัดหรือการเรียนรู้ใน 3 ประการ ได้แก่ วิชาความรู้ทั่วไปทั้งหลาย (General education) วิชาที่ตนถนัด (Specialized education) และวิชาชีพครู (Professional education) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เดิมวิทยาลัยวิชาการศึกษา) จึงสามารถเปลี่ยนระบบฝึกหัดครูและฝึกหัดศึกษาธิการได้ทั้งระบบ ด้านหลักสูตรที่ใช้ระบบหน่วยกิต เพื่อทำให้อาชีพครูเป็นมืออาชีพ (Professional) วิธีสอน ใช้วิธีการทางปัญญา วิธีวัดผล ไปตามลักษณะของหลักสูตรในรูปของ Grade - Point - Average (G.P.A.) แทนที่เปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้ใช้วิธีการทางปัญญาเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจแล้วยังพยายามสร้างน้ำใจประชาธิปไตยทำให้เกิดบรรยากาศโรงเรียน (School climate) อย่างใหม่ขึ้น ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนรู้โดยประสบการณ์ของนักเรียน ลักษณะของสังคมหรือชุมชนที่อาศัยหรือภายในโรงเรียนที่ให้เกียรติและนับถือซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือ แบ่งปัน และประสาน ในการสอนและการบริหารสถานศึกษาเชื่อในวิธีการแห่งปัญญาที่มีวิธีการ 5 ขั้น คือ การกำหนดปัญหาให้ถูกต้องเหมาะสม การหนดหนทางที่จะแก้ไขปัญหานั้นได้ การทดลองทำตามหนทางนั้นและเก็บข้อมูลของการทดลองนั้น การพิจารณาหรือวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น การสรุปผลว่าการแก้ปัญหาที่กำหนดที่มองทุกสิ่งอย่างเป็นองค์รวม (สาโรช บัวศรี. 2528 : 181 - 191) อันมีผลต่อการปฏิรูปการศึกษาที่ท่านได้กระทำอยู่ตลอดชีวิตและเชื่อมต่อกับความฝันเหล่านั้นเข้าสู่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกล่าวได้ว่าสิ่งที่อยู่ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติคือส่วนหนึ่งในแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี โดยเฉพาะในมาตรา 4 ความหมายของการศึกษา (รุ่ง แก้วแดง. 2542 : 9-10) ซึ่งมีความหมายว่า

"กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต"
(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 6)

สาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติยังคงสะท้อนถึงแนวคิดคมชัดของท่าน ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ที่คงความมีชีวิตชีวาไม่ดับสูญเสมือนท่านอยู่รอบ ๆ บุคคลในความคิดและความทรงจำ แจ่มชัดในคำสอนที่จารึกไว้ ความว่า

คำขวัญ

คุณครูปลูกจิตสำนึกที่ดีในตัวนักเรียน วิชาศิลปะคือหัวใจ
 ของคุณครูทุกคนในโรงเรียน 3 ปีแรก คือ

1. ให้บัณฑิตได้มีความรู้ในทฤษฎีศิลปะ
 เป็นอย่างดี (Subject-matter understanding)
2. ให้บัณฑิตได้มีความรู้ในทฤษฎีวิชาชีพครู
 เป็นอย่างดี (Professional Understanding)
3. ให้บัณฑิตได้เกิดมีความสามารถ
 (Competencies) ต่างๆ เช่น ความสามารถในการ
 ปลูกฝังและอบรม ความสามารถในการสื่อสารและ
 ใช้อุปกรณ์การสอน ความสามารถในการติดต่อ
 กับผู้ปกครอง และ งบประมาณ ความสามารถในการ
 และวิธีคิด ฯลฯ
 ดังนั้นจึงขอให้เป็นอย่างนี้ว่า บัณฑิตรุ่นนี้เพื่อ
 สร้างสรรค์สังคมเป็นบัณฑิตไปแล้ว ก็ควรได้
 ดำรงตนให้ดีในแนวทางของค่านิยม
 ของวิชาศิลปะทั้ง 3 ปีแรกนั้นโดยตลอดไป.

วิไล งามศรี

(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2531 : 87)

แม้ว่าบัดนี้ท่านจะหาชีวิตไม่แล้วแต่บรรดาศาสนิกทั้งที่ได้รับการอบรมสั่งสอนผ่าน
 กระบวนการเรียนโดยตรงในระบบหรือผ่านโดยวิธีการทำงานที่สร้างสรรค์วิธีการที่มีวิถีทางแห่ง
 ปัญญาในระบบการทำงานในฐานะผู้บังคับบัญชา ผู้บริหาร ผู้ร่วมงานและลูกศิษย์ของลูก
 ศิษย์ที่มีท่านเปรียบประดุจพ่อแบบแห่งความคิดของปราชญ์ผู้ทรงศีลได้มีวิถีคิดของผู้กล้าทาง
 วิชาการและจริยธรรมที่อยู่ในแวดวงการศึกษา สามารถสะท้อนภาพผู้นำทางการศึกษาที่ผูกพัน
 เกี่ยวโยงกับกระบวนการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษาค้นคว้าได้จากศาสน์ที่บรรจุกำสอนไว้
 หลายนับไม่ถ้วนหลายระดับมีวิวัฒนาการจากแนวคิดแบบใหม่และความเป็นครูอาชีพ ได้จากตัวท่านเองและ
 บุคคลตัวอย่างอีกท่านหนึ่งคือ ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เหล่าสุนทร ดังลำดับต่อไปนี้

อุดมการณ์ทางการศึกษาที่สะท้อนผ่านความคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.สุจิตใจ เหล่าสุนทร แสดงถึงความเป็นนักการศึกษาชั้นนำผู้หนึ่งของประเทศไทยซึ่งเป็นอธิการบดีคนแรก ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฉายจัดความเป็นรูปแบบของผู้นำและผู้บริหารการศึกษาที่อุทิศ ตนเพื่อความก้าวหน้าของสถาบัน ยึดหลักธรรมในการบริหารงาน เป็นนักผู้เด็ดเดี่ยวเพื่อความถูกต้อง มองการณ์ไกลและมั่นใจในตนเอง เมื่อคิดว่าสิ่งใดถูกต้องจะลงมือทำอย่างไม่ย่อท้อ และ พยายามทำให้สำเร็จแต่ไม่เคยพุดโอ้อวด (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2544ก :111) สิ่งเหล่านี้ แสดงออกในคุณลักษณะของผู้นำตรงกับทฤษฎีทางการบริหารทั้งทฤษฎีใหม่และเก่า ดังจะสะท้อน ภาพชัดจากคำกล่าวถึงการศึกษาของท่านความว่า

" การศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงความคิดของสังคมในชุมชน มิฉะนั้นจะหาประโยชน์ได้น้อยมาก หากมีพลังแต่สิ่งที่ตั้งตามในอดีต อันจะมาเป็นประโยชน์อย่างจริงจังในปัจจุบันไม่ได้"

(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2544ก : 111)

หรือคำขวัญที่แสดงไว้แก่บัณฑิตย่อมสื่อสารความคิดส่งผ่านได้อย่างโดดเด่น ดังนี้

" บัณฑิตย่อมได้ชื่อว่า เป็นผู้มีความรู้ มีปัญญาสามารถพิจารณา ไตร่ตรองด้วยเหตุ ด้วยผล ฉะนั้นจึงย่อม เป็นผู้มีความรู้ ดิถีตรง ไตร่ตรอง ด้วยความรอบคอบ การกระทำใด ๆ ของบัณฑิต ย่อมพร้อมแล้วด้วยความเหมาะสม ความถูกต้อง และความพอสมควรแห่งกาลเวลาไม่เกิดความทุกข์แก่ผู้ใด ยิ่งแต่ความชื่นชม โสมนัสให้เกิดขึ้น โดยทั่วกัน "

(บัณฑิตวิทยาลัย. 2529 : 3)

จากตัวอย่างทางความคิดของผู้ริเริ่มบุกเบิกและนำทางการศึกษาย่อมแสดงถึงพัฒนาการ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เคลื่อนไหวผ่านการกระทำอันเป็นบทบาทเชิงสัญลักษณ์ของ ผู้นำองค์กรอันโดดเด่นอยู่ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ระยะยาวนานเพื่อก่อรูปแสดง ความเป็นปัญญาธรรม การะธรรมและสามัคคีธรรมนำมาซึ่งการมีส่วนร่วมสร้างสังคมแห่งภูมิ ปัญญาในฐานะผู้นำสถาบันฝึกหัดครูของครูโดยวิถีทางแห่งปราชญ์ส่งผลมายังการจัดการศึกษา หลักสูตรการศึกษาบัณฑิตชัดเจน

2. การจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

การจัดการศึกษาระดับมหาบัณฑิตนับได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้บุคคลผู้เข้ารับ การศึกษามีวิชาชีพขั้นสูง พัฒนาทักษะในการวิจัย พัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เป็นผู้บริหารการ ศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม นำผลการวิจัยไปพัฒนาการศึกษาได้ (คณะศึกษาศาสตร์. 2544 : 3) การพัฒนาความเป็นเลิศของบุคคลและวิชาการเพื่อก่อให้เกิดอนาคตของประเทศเป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญา สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544 : ข-ง) จำเป็นต้องพึงพาการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

การเปิดสอนหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีการเปิดสอนครั้งแรกที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีผู้จบการศึกษารั้งแรก จำนวน 2 คน เมื่อ ปี พ.ศ. 2507 (จิรพันธุ์ พูลพัฒน์. 2514 : 215) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้เปิดสอนครั้งแรกเมื่อ ปี พ.ศ. 2514 ซึ่งนับเวลาห่างจากการเปิดหลักสูตรครั้งแรก ประมาณ 7 ปี อาจถือได้ว่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นผู้นำทางการศึกษาในกลุ่มแรก ๆ เช่นกันที่ต่อมาได้สร้างผู้นำมืออาชีพไว้จำนวนมาก

นับแต่อดีตการจัดการศึกษหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตมหาบัณฑิตหรือบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ ในอันที่จะนำเอาความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่มาพัฒนาบุคคลให้ใฝ่หาสัจธรรมและมีความรับผิดชอบในการนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่สังคมได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้โดยให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และภาวะจำกัดของประเทศ โดยปัจจัยสำคัญดังกล่าว หลักสูตรมหาบัณฑิต โดยเฉพาะ สาขาการบริหารการศึกษา จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตให้เป็นบุคลากรที่มี ความรอบรู้ในวิชาการ สมรรถภาพในการประกอบอาชีพ วัฒนธรรม จริยธรรม และความสำนึกทางสังคม และความสามารถในการแสวงหาความรู้ เพื่อที่จะเตรียมผู้ที่จะไปทำหน้าที่ทางการบริหารการศึกษา พัฒนาคุณภาพของบุคลากรทางด้านการบริหารการศึกษา และให้มีความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาศาสตร์ และนำผลการวิจัยไปใช้แก้ไขปัญหาและปรับปรุงทางการบริหารการศึกษา ทั้งนี้ในการจัดการศึกษหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาหรือปริญญาโท เพื่อต้องการยกระดับความรู้ความสามารถของผู้บริหารการศึกษาในปัจจุบันให้สูงขึ้น เตรียมผู้ที่จะไปทำหน้าที่ทางด้านการบริหารการศึกษา และเพื่อผลิตผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในเรื่อง หลักและทฤษฎีทางการบริหาร การจัดองค์การและการดำเนินงานบริหาร รวมทั้งให้มีความรู้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ อันเป็นพื้นฐานของทฤษฎีบริหารด้วย และให้สามารถค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับปัญหาทางด้าน การบริหารการศึกษาและการพัฒนาได้ ภายใต้อัฒติหลักสูตร ปริญญา และวิทยฐานะ คือ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2543 : 1)

ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

Master of Education Program in Educational Administration

ชื่อปริญญา

ชื่อเต็ม : การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

Master of Education (Educational Administration)

ชื่อย่อ : กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

M.Ed. (Educational Administration)

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตมีปรัชญามุ่งหวังที่จะพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ใฝ่หาสัจธรรม และมีความรับผิดชอบในการนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์สังคม โดยมีความมุ่งหมายทั่วไป คือ หลักสูตรนี้มีความมุ่งหมายให้นิสิตเป็นบุคคลที่มีความรู้ในวิชาการ สมรรถภาพในการประกอบ อาชีพ วัฒนธรรม จริยธรรม และความสำนึกทางสังคม ความสามารถในการแสวงหาความรู้ และความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คือ เพื่อเตรียมผู้ที่จะไปทำหน้าที่ทางการบริหารการศึกษา เช่น ศึกษาธิการ หัวหน้าส่วนการศึกษา อาจารย์ใหญ่ ศึกษาานิเทศก์ ฯลฯ

โดยมีรายละเอียดโครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การคัดเลือกนิสิต การวัด ผลการศึกษา ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาดังต่อไปนี้ (บัณฑิตวิทยาลัย. 2519ก : 4)

2.1 โครงสร้างหลักสูตร

กระบวนการเรียนรู้ทำให้เกิดวิธีเรียนรู้ที่จะแสวงหาความรู้ (Learning how to learn) (วิชย วงษ์ใหญ่. 2540 : 11) ส่วนหนึ่งจะเกิดจากการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โครงสร้างหลักสูตร จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่เปรียบเสมือนเครื่องมือสร้างกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้เข้ารับการ ศึกษา หลักสูตรมีโครงสร้างที่เหมาะสมสามารถพัฒนาบุคคลให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ สอดคล้อง กับเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2539 : 67-68) กล่าวว่า ความสำเร็จหรือผลผลิตของการนำหลักสูตร ไปสู่การปฏิบัติมักจะมุ่งที่ผลที่เกิดแก่นักเรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย

การจัดการศึกษหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จัดขึ้นในปี การศึกษา 2515 เป็นระยะเริ่มการเปิดสอน จะประกอบด้วยรายวิชาในหมวดต่าง ๆ จำนวน หน่วยกิตรวม 90 หน่วยกิต (เรียนเช่นเดียวกันในทุกสาขาวิชาและแยกไปตาม หมวดวิชาเอก โดยหมวดวิชาในหลักสูตรประกอบด้วยรายวิชา ดังนี้ (บัณฑิตวิทยาลัย. 2519ข : 105-108)

1. หมวดวิชาพื้นฐาน	15	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเอก (บังคับ)	15	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาโท (เกี่ยวข้อง)	36	หน่วยกิต
4. หมวดวิชาเลือกเสรี	9	หน่วยกิต
5. หมวดปริญญาานิพนธ์	15	หน่วยกิต

โดยเปิดดำเนินการเรียนการสอนในลักษณะ 2 แผนการศึกษา ดังนี้

1) หลักสูตรแผน ก เป็นการเปิดสอนในภาคปกติ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิต มหาบัณฑิตทางการบริหารการศึกษาให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ คือ มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและระบบคุณค่าแห่งสังคมไทยโดยรวม ท้องถิ่นและชุมชนเป็น นักบริหารมืออาชีพที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ก้าวทันมิติแห่งการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าและวิจัย เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาให้บรรลุผล มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และมี

คุณธรรม

2) หลักสูตร แผน ข เป็นการเปิดสอนในภาคพิเศษ มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกับหลักสูตรแผน ก แตกต่างกันที่การเรียนการสอนในภาคปกติจะเน้นการศึกษาค้นคว้าและการวิจัย ส่วนการเรียนการสอนในภาคพิเศษจะเน้นในเรื่องของการศึกษาค้นคว้าและสามารถนำเอาทฤษฎีหรือผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการบริหารการศึกษาเท่านั้น พัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับมหาบัณฑิตจะสะท้อนผ่านการปรับปรุงหลักสูตรที่แสดงถึงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะในรอบทุก 10 ปี และทุก 5 ปี และปรับครั้งสุดท้ายเมื่อ ปี พ.ศ. 2543 ให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมเพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยสอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศและการปฏิรูปการศึกษาเพื่อก้าวไปยังเวทีโลก ซึ่งมีการพัฒนาโดยปรับปรุงหลักสูตร จำนวน 6 ครั้ง ดังนี้

(1) การพัฒนาหลักสูตรในปี พ.ศ. 2517 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตร โดยลดจำนวนหน่วยกิต ลงจาก 90 หน่วยกิต เหลือเพียง 48 หน่วยกิต ประกอบด้วย (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. 2514 : 20)

1) หมวดวิชาพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า	12	หน่วยกิต
2) หมวดวิชาเอก ไม่น้อยกว่า	27	หน่วยกิต
3) หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า	3	หน่วยกิต
4) หมวดปริญญาโท	6	หน่วยกิต

การปรับปรุงหลักสูตรในครั้งนี้ได้กระทำในห้วงระยะเวลาที่ รองศาสตราจารย์ ดร.สุภรณ์ ศรีพหล ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ถือได้ว่าเป็นการแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการผ่านกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรให้น่าสมัยซึ่งอยู่ในระหว่างรอยต่อแห่งการเปลี่ยนผ่านสู่การเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่หลักสูตรสาขาการบริหารการศึกษาในขณะนั้นบริหารจัดการภายใต้ชื่อ สาขาการบริหารและวางแผนการศึกษา (สุชาติ เมืองแก้ว. 2517 : ภาคผนวก 6 ; มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2518 : 6, 2519 : 5) จากการสังเคราะห์เอกสารได้ข้อมูลชี้ชัดว่า ต่อมาประมาณ ปี พ.ศ. 2517 มีการปรับเปลี่ยนชื่อ สาขาการบริหารและวางแผนการศึกษา เป็น สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2521 : 1) ให้สอดคล้องกับการได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ดำเนินการผลิตบัณฑิตในรูปของสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัย

(2) การพัฒนาหลักสูตรในปี พ.ศ. 2527 มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา โดยลดจำนวนหน่วยกิตในวิชาเอก จากเดิม 27 หน่วยกิต เป็น 21 หน่วยกิต และเพิ่มวิชาเลือกเสรีอีก 3 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรจำนวนเท่าเดิม คือ 48 หน่วยกิต การปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้ จะดำเนินการในรูปของคณะกรรมการที่มีคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินการซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร อภัยพันธุ์ โดยมี รองศาสตราจารย์

ดร.กิติมา ปรีดีดิลก ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาขณะนั้น นอกจากนี้ยังประกอบด้วยคณะบุคคลจำนวนหนึ่งเท่าที่ได้ข้อมูล คือ รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร วรุตบางกูร (ประชุม รอดประเสริฐ. สัมภาษณ์. 2547 ; วิจิตร วรุตบางกูร. สัมภาษณ์. 2547) ซึ่งเป็นการพัฒนาการที่กระทำในรอบระยะเวลาห่างจากพัฒนาการในครั้งแรก ประมาณ 10 ปี เพื่อปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับภาวะการณ์โลกปัจจุบัน

(3) การพัฒนาหลักสูตรในปี พ.ศ. 2532 ภาควิชาการบริหารการศึกษาได้เพิ่มการสอนในระดับการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาคพิเศษขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้บริหารได้ศึกษาหาความรู้นอกเวลาการทำงานปกติ โดยใช้หลักสูตรเดียวกับหลักสูตรในภาคปกติ ในปี 2532 มีแผนการศึกษา ภาคปกติ (แผน ก) และแผนการศึกษาของภาคพิเศษ (คณะศึกษาศาสตร์. 2532 : 1/4) ดังนี้

แผนการศึกษาภาคปกติ (แผน ก)

1. หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา	12 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเอก	21 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	6 หน่วยกิต
4. หมวดปริญญาานิพนธ์	6 หน่วยกิต

แผนการศึกษาภาคพิเศษ (แผน ข)

1. หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา	12 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเอก	21 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	6 หน่วยกิต
4. ปริญญาานิพนธ์	6 หน่วยกิต

การปรับปรุงโดยเพิ่มแผนการศึกษาให้มีการเรียนการสอนในภาคพิเศษ (แผน ข) มีการดำเนินการในระดับคณะศึกษาศาสตร์ร่วมกับภาควิชาการบริหารการศึกษา ขณะที่ รองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชา และรองศาสตราจารย์ ดร. กิติมา ปรีดีดิลก ซึ่งเป็นรองศาสตราจารย์ในภาควิชาการบริหารการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ ในเวลานั้น โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เปรี๊ญ กุมุท เป็นผู้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ (ประชุม รอดประเสริฐ. สัมภาษณ์. 2547) การปฏิบัติงานในครั้งนั้นได้สะท้อนพัฒนาการการจัดการเรียนการสอนที่เกิดจากสังคมแห่งการมีส่วนร่วมแสดงถึงปัญญาธรรม คารวะธรรมและสามัคคีธรรม อันเป็นแนวคิดพัฒนาการศึกษาซึ่งมีรูปแบบแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี อย่างโดดเด่นผลิตส่งผ่านรุ่นสู่รุ่น

(4) การพัฒนาหลักสูตรในปี พ.ศ. 2534 โครงสร้างหลักสูตรของสาขาวิชาการบริหารการศึกษามีการปรับเปลี่ยน โครงสร้างในหลักสูตร แผน ข ใหม่ โดยเพิ่มวิชาประสบการณ์วิจัย จำนวน 6 หน่วยกิต ให้นิสิตเรียนรายวิชา บห 682 ภาคนิพนธ์ระดับสูง 3 (3-0-6) และ

บท 681 การวิจัยทางการบริหารการศึกษา 3 (3-0-6) มีการสอบรวบยอด (Comprehensive examination) โดยนิสิตต้องสอบรวบยอดทั้งการสอบข้อเขียนและสอบปากเปล่าพิสดาร จำนวน หน่วยกิตในวิชาเอกของแผน ก ยังคงเดิม จำนวน 21 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร แผน ก จำนวน 45 หน่วยกิต ส่วนแผน ข จำนวนรวมตลอดหลักสูตร 51 หน่วยกิต รายละเอียดดังนี้ (บัณฑิตวิทยาลัย. 2534 : 56-59)

แผนการศึกษาภาคปกติ (แผน ก)

1. หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา	12 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเอก	21 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	6 หน่วยกิต
4. หมวดปริญญาโท	6 หน่วยกิต

แผนการศึกษาภาคพิเศษ (แผน ข)

1. หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา	12 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเอก	27 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	6 หน่วยกิต
4. ประสบการณ์วิจัย	6 หน่วยกิต

(5) การพัฒนาหลักสูตรในปี พ.ศ. 2541 มีการปรับปรุงหลักสูตรขึ้นอีกครั้ง ระหว่างวันที่ 19 – 21 เดือนสิงหาคม 2534 ให้หลักสูตรสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2533 และกระบวนการพัฒนาสำเร็จในระดับมหาวิทยาลัยเมื่อ ปี พ.ศ. 2538 และสำเร็จเรียบร้อยในระดับทบวงมหาวิทยาลัย (ปัจจุบันคือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) เมื่อปี พ.ศ. 2541 โดยลดจำนวนหน่วยกิตในวิชาเอก เป็น 18 หน่วยกิต วิชาพื้นฐานทางการศึกษา จำนวน 8 หน่วยกิต จำนวนวิชาเลือกเสรี ลดลง 4 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรจำนวน 40 หน่วยกิต มีรายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรทั้งแผน ก (2) และแผน ข ดังนี้ (คณะศึกษาศาสตร์. 2541ก : 5)

โครงสร้างหลักสูตร แผน ก (2)

1. หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา	8 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเอก	18 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	2 หน่วยกิต
4. หมวดปริญญาโท	12 หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร แผน ข

1. หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา	8 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเอก	24 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	2 หน่วยกิต
4. หมวดประสบการณ์การวิจัย/การศึกษาอิสระ	6 หน่วยกิต

การปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้อยู่ในช่วงเวลาที่เป็รรอยต่อของการปรับปรุงที่ใช้เวลาถึง 4 ปี เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตวิทยาลัยโดยคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาแล้วเห็นว่าควรดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2533 ของทบวงมหาวิทยาลัย (ปัจจุบันคือ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) (คณะศึกษาศาสตร์. 2541 : คำนำ) โดยการปรับปรุงหลักสูตรในระยะนี้ดำเนินการโดยบัณฑิตวิทยาลัยที่กระทำในรูปการพัฒนาหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตทั้งระบบ ซึ่งคาบเกี่ยวระยะเวลาที่อยู่ในสมัยการดำรงตำแหน่งของคณบดีบัณฑิต จำนวน 2 ท่าน ได้แก่

ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง และ อาจารย์ ดร.ศิริยุพา พูลสุวรรณ เป็นคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยได้ดำเนินการปรับปรุงในระยะแรกและระยะต่อมาตามวาระการดำรงตำแหน่งผู้บริหารในขณะนั้น ส่วนการอนุวัตตามความเห็นของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยในคณะศึกษาศาสตร์ให้สอดคล้องอยู่ในห้วงเวลาที่ **รองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค** ดำรงตำแหน่ง คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และรองศาสตราจารย์ **ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์** ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา ซึ่งทำการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตทั้งระบบภายในคณะศึกษาศาสตร์ที่สาขาวิชาการบริหารการศึกษายู่ในการดำเนินปรับปรุงในครั้งนั้นด้วย จะเห็นว่าการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในลักษณะโครงสร้างทั้งระบบที่ปรับเปลี่ยนรายวิชาและหลักสูตรที่มีการเรียนการสอนปรับเปลี่ยนทั้งวิชาพื้นฐานทางการศึกษาและวิชาเอก โดยมีลักษณะยืดหยุ่นและการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ลดลงจากเดิม ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้ที่ต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดชีวิตโดยการเรียนรู้ในระบบอาจไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมากนักเพราะการเรียนรู้ในบริบทโลกหรือจากการปฏิบัติงานที่ทำได้อย่างต่อเนื่องผ่านระบบสารสนเทศเครือข่ายคอมพิวเตอร์

(6) การพัฒนาหลักสูตรในปี พ.ศ. 2543 มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาในปีการศึกษา 2541 เนื่องจากให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และเตรียมรับกับกระบวนการปฏิรูปหลักสูตร เมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มีผลบังคับใช้ และกระบวนการพัฒนาสำเร็จได้ใช้หลักสูตร เมื่อ พ.ศ. 2543 โดยลดจำนวนหน่วยกิตในวิชาเอกในแผน ก (2) เป็น 18 หน่วยกิต แผน ข เป็น 15 หน่วยกิต หมวดวิชาอื่นคงเดิม จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรเท่าเดิม คือ 40 หน่วยกิต มีรายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรทั้งแผน ก (2) และแผน ข ดังนี้ (คณะศึกษาศาสตร์. 2543ข : 5)

โครงสร้างหลักสูตร แผน ก (2)

1. หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา	8	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเอก	18	หน่วยกิต
วิชาเอกบังคับ	9	หน่วยกิต
วิชาเอกเลือก	9	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	2	หน่วยกิต
4. หมวดปริญญาโท	12	หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร แผน ข

1. หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา	8	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเอก	24	หน่วยกิต
วิชาเอกบังคับ	9	หน่วยกิต
วิชาเอกเลือก	15	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	2	หน่วยกิต
4. สารนิพนธ์	6	หน่วยกิต

การพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ได้จัดทำในสมัยที่ **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทัพสุวรรณ** ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชา ที่ภาควิชาการบริหารการศึกษาได้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลกล่าวคือ มีการวางแผนดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2542 ซึ่งในขณะนั้นอยู่ในระหว่างปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารประเทศครั้งใหญ่อันเป็นผล การเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ทำให้มีผลตามกฎหมายก่อให้เกิด พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในปี พ.ศ. 2542 และภาควิชาการบริหารการศึกษาเห็นถึงสภาพ ความเป็นจริงจึงได้เตรียมการเพื่ออนาคตโดยการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับกฎหมายและทัน ยุคที่ใกล้จะเปลี่ยนศตวรรษเก่าเข้าสู่ศตวรรษใหม่ที่ 21 ใน พ.ศ. 2543 ซึ่งอยู่ในระยะเวลาที่ **ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศวลาภรณ์ ราชบัณฑิต** ดำรงตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย และประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการ ศึกษา โดยมี **รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่** ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ จะเห็นว่า บุคคลและคณะบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์นั้นได้แสดงถึงความเป็นผู้นำทางการศึกษาที่ เข้มแข็งทางการวิชาการที่มีกระบวนทัศน์ (Paradigm) ทางการศึกษามุ่งสู่การพัฒนาที่ก้าวหน้ายุค โลกาภิวัตน์ ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิทยาการ และเทคโนโลยี

จากการวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลพบว่า โครงสร้างหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตมี การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรมาเป็นระยะตามการเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อให้หลักสูตรเหมาะสมกับ บริบทที่แวดล้อมและจะเห็นว่า หลักสูตรมีการพัฒนาการนำโดดเด่น มีการปรับปรุงเพื่อเตรียมรับกับ กระบวนการปฏิรูปการศึกษาทุกระยะ มีการปรับลดจำนวนหน่วยกิตเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มี วิชาเอกบังคับจำนวนหนึ่งที่ไม่มาก แต่ให้มีวิชาเอกเลือกให้ผู้เรียนได้เลือกตามความสนใจ หลักสูตร มีความยืดหยุ่นต่อการเรียนการสอน การเรียนรู้ และปรากฏเด่นชัดอีกประการหนึ่งคือ มีการสร้าง ระบบในการทำสารนิพนธ์อย่างเป็นขั้นตอนมีแนวปฏิบัติชัดเจนในระดับมหาวิทยาลัยในครั้งเมื่อ พัฒนาหลักสูตร ปี พ.ศ. 2543 ภาควิชาการบริหารการศึกษาจึงได้อนุมัติในแนวปฏิบัติดังกล่าว โดยกำหนดแนวปฏิบัติในการทำสารนิพนธ์ทางการบริหารการศึกษาให้มีหลายรูปแบบ ที่สะท้อน ความมุ่งหวังและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ได้แก่ 1) งานวิจัย 2) การ พัฒนาเครื่องมือวิจัยทางการบริหารการศึกษา 3) การรวบรวมแบบวัดในการวิจัยทางการบริหาร

การศึกษา 3) การสังเคราะห์งานวิจัยทางการบริหารการศึกษา 4) บรรณทัศน์สิ่งพิมพ์ทางการบริหารการศึกษา 5) คู่มือการปฏิบัติงาน 7) กรณีศึกษา 8) เอกสารคำสอนหรือตำรา 9) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการบริหารการศึกษา (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2544 : 1-8) และอาจกล่าวได้ว่า หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นหลักสูตรแรกที่มีโครงสร้างหลักสูตรที่มีหน่วยกิตจำนวนน้อยกว่าหลักสูตรอื่น ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยและต่อมาก็มีหลักสูตรในสาขาวิชาอื่นได้พยายามพัฒนาตามมาในรูปแบบนี้เป็นจำนวนมากสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพสังคมและนำในสังคม

2.2 การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตจะมุ่งเน้นวิชาการในเชิงลึกและกว้างเพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามีการบูรณาการศาสตร์ที่เกี่ยวข้องได้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศและเข้มแข็งทางวิชาการในระดับวิชาชีพ ประกันคุณภาพทางการศึกษากับสังคมได้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2539 : 74) การจัดการเรียนการสอนมีประเด็นต่าง ๆ สรุปดังนี้ (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. 2514 : 22 ; วิทยาลัยวิชาการศึกษา. 2515 : 23-28 ; มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2526 : 7-20)

ระบบการจัดการศึกษาของหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เริ่มตั้งแต่ใน ปี พ.ศ 2515 - 2517 การจัดการเรียนการสอนตามแบบหน่วยกิต ระบบไตรภาค ปีการศึกษาหนึ่งแบ่งออกเป็น 3 ภาคเรียน คือ ภาคต้น ภาคกลาง ภาคปลาย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 มีการปรับระบบภาคการศึกษาใหม่โดยปีการศึกษาหนึ่งแบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน แต่ละภาคเรียนมีระยะเวลาเรียน ไม่น้อยกว่า 18 สัปดาห์ รวมการสอบด้วย ปีการศึกษาเริ่มต้นด้วยภาคต้นและสิ้นสุดที่ภาคปลาย

สำหรับภาคปกติอาจมีการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนฤดูร้อนต่อจากภาคปลายได้ โดยมีจำนวนชั่วโมงการเรียนในแต่ละรายวิชาเท่ากับจำนวนชั่วโมงการเรียนที่กำหนดไว้ในภาคต้นและภาคปลาย

ส่วนการจัดการเรียนการสอน ภาคพิเศษ มีการจัดการเรียนการสอนนอกภาคเวลาราชการ ปีการศึกษาหนึ่งแบ่งออกเป็น 3 ภาคเรียน คือ

ภาคต้น ภาคปลาย และภาคฤดูร้อน มีระยะเวลาเรียนรวมทั้งการสอบในภาคต้นและภาคปลายไม่น้อยกว่า 18 สัปดาห์

ภาคฤดูร้อนไม่น้อยกว่า 6 สัปดาห์ โดยให้เพิ่มชั่วโมงการเรียนแต่ละวิชาในภาคฤดูร้อนให้เท่ากับจำนวนชั่วโมงการเรียนการสอนแต่ละรายวิชาในภาคฤดูร้อนให้เท่ากับจำนวนชั่วโมงการเรียนการสอนในภาคต้นและภาคปลาย ซึ่งในภาคฤดูร้อนอาจมีการเรียนการสอนในเวลาราชการได้

ในการเรียนการสอนผู้เรียนจะมีสภาพเป็นนิสิตมหาบัณฑิตโดยสมบูรณ์ได้เมื่อได้ผ่านกระบวนการ 4 ลำดับ ดังนี้ (1) การสอบประจำรายวิชาที่เรียน (2) การสอบประมวลความรู้ (3) การสอบภาษาต่างประเทศระดับปริญญาโท และ (4) การสอบปากเปล่า ปริญญาโท / สารนิพนธ์ เกณฑ์การตัดสินมีรายละเอียด ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2543 : 27-43)

1) การสอบประจำรายวิชาที่เรียน ในการสอบประจำรายวิชาที่เรียนนั้นใช้เกณฑ์ให้คะแนนเป็น A, B, C, D, E และ I การเทียบคะแนนจากสัญลักษณ์อักษร เทียบได้ดังนี้ A = 4 , B = 3, C = 2, D = 1, E = 0 และ I = INCOMPLETE ผู้เรียนจะต้องได้รับคะแนนไม่ต่ำกว่า B ในวิชาบังคับ และจะพ้นสภาพการเป็นนิสิต หากผลการศึกษารายวิชาในโปรแกรมได้ระดับคะแนน ต่ำกว่า B เกินกว่า 8 หน่วยกิต

2) การสอบประมวลความรู้ (COMPREHENSIVE EXAMINATION) ในการสอบประมวลความรู้นั้นเป็นการสอบความรู้ความสามารถที่จะออกไปเป็นผู้นำทางการศึกษา เป็นการนำหลักวิชาการและประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา นิสิตที่เรียนรายวิชาครบตามกำหนดในหมวดต่าง ๆ และได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาแล้ว มีสิทธิ์สมัครสอบได้ เกณฑ์การตัดสินผลใช้เป็น “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ผู้ที่สอบตกจะต้องสอบสอบใหม่ตามที่มหาวิทยาลัยจะกำหนดให้ แต่ให้ดำเนินการเรียนและการทำปริญญาโทไปได้ตามปกติ นิสิตจะพ้นสภาพการเป็นนิสิต หากสอบข้อประมวลความรู้ 3 ครั้ง แล้วไม่ผ่าน

3) การสอบภาษาต่างประเทศ ในการสอบภาษาต่างประเทศนั้นเป็นการสอบความสามารถที่จะใช้ภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งภาษาใดที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้เพื่อแสดงว่าผู้เรียนสามารถใช้ภาษานั้นเป็นเครื่องมือสำหรับแสวงหาความรู้หรือปฏิบัติงานตามสาขาวิชาของตนในอนาคต ในกรณีที่นิสิตเป็นชาวต่างประเทศให้เลือกสอบภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาของตน ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เกณฑ์การตัดสินผลใช้เป็น “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ผู้ที่สอบตกจะต้องสอบใหม่ และจะต้องสอบให้ผ่านก่อนการสอบปากเปล่าปริญญาโท สารนิพนธ์ การสมัครสอบจะสมัครสอบเมื่อใดก็ได้ที่นิสิตมีความพร้อม

4) การสอบปากเปล่าปริญญาโท/สารนิพนธ์ ในการสอบปากเปล่าปริญญาโท/สารนิพนธ์นั้น มหาวิทยาลัยถือว่าปริญญาโท/สารนิพนธ์ เป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับการศึกษาในระดับนี้ ผู้เรียนจะต้องจัดทำได้ดีคุณภาพสูง โดยถือหลักว่ากระบวนการจัดทำปริญญาโท/สารนิพนธ์จะต้องแสดงถึงความสามารถของผู้เรียนในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิชาการ และทฤษฎีหรือประมวลเอาหลักวิชา และหรือประสบการณ์จากแขนงต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาของประเทศที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา แสดงถึงการค้นพบเนื้อหาใหม่ทางวิชาการบริหารการศึกษา พัฒนาวិธีการบริหารใหม่ ๆ หรือวิพากษ์วิจารณ์ด้วยแนวคิดใหม่ อันมีผลไปสู่การพัฒนาระบบการศึกษาและการพัฒนาประเทศ เกณฑ์การตัดสินผลใช้เป็น “ผ่าน” นิสิตจะขออนุมัติชื่อเรื่องปริญญาโท/สารนิพนธ์จะต้องเรียนรายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า 25 หน่วยกิต และภาควิชาเห็นสมควร

จึงสรุปว่า การเรียนการสอนในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามุ่งเน้นสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการที่มีลักษณะการสืบเสาะ (Inquiry) เพื่อพัฒนาความรู้ใหม่ ความเป็นนักวิชาการ (Scholarship) และความเชี่ยวชาญเฉพาะ (Specialization) ที่สนองตอบ ลักษณะการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อให้เกิดจิตวิญญาณของการคิดค้น พัฒนาบัณฑิตในทางลึกเพื่อความเชี่ยวชาญเฉพาะสามารถประยุกต์ความรู้ที่เป็นนักวิชาการที่มีความเป็นเลิศ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2543 : 7-9)

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตได้รับผลสำเร็จได้นั้นไม่เพียงแต่เกิดจากคณาจารย์ผู้เป็นบุคลากรสำคัญในภาควิชาเท่านั้น แต่ยังมีคณะบุคคลร่วมบริหารและจัดการเรียนการสอนในรูปแบบคณะกรรมการบริหารหลักสูตรอยู่ภายในโครงสร้างการบริหารหลักสูตรทำหน้าที่เป็นกรรมกรร่วมรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการที่เกิดภายในภาควิชา นอกเหนือจากภารกิจของหัวหน้าภาควิชาที่เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบภาควิชาโดยตรง ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีคุณภาพการต่อการจัดการศึกษาที่มีมาแต่อดีตที่ควรกล่าวถึงเพื่อให้เกียรติยกย่องและเชิดชูผลงานที่ได้สร้างสรรค์ไว้ เพราะพฤติกรรมการณ์ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานของท่านเหล่านี้ สามารถสะท้อนถึงพัฒนาการของกระบวนการจัดการศึกษาได้อีกมิติหนึ่งที่มีท่านเหล่านี้เป็นพลังสำคัญอันเป็นรากฐานของภาควิชา โดยการนำเสนอเฉพาะรายชื่อบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชา และผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำเนินการบริหารหลักสูตรในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารสูตรแต่ละช่วงสมัย ดังนี้ (สุรางค์ เบญจศรี. สำนวญ. 2547)

หัวหน้าภาควิชา

- | | |
|--|---|
| 1. รองศาสตราจารย์ ดร. สุภรณ์ ศรีพหล | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 - 2520 |
| 2. รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร วรุตบางกูร | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 - 2524 |
| 3. รองศาสตราจารย์ ดร. กิตติมา ปรีดีดิกล | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 - 2528 |
| 4. รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 - 2533 |
| 5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เนาวรัตน์ วิไลชนม์ | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 - 2535 |
| 6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประหยัด หาสิตะพันธ์ุ | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 - 2536 |
| 7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย รอดโพธิ์ทอง | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 - 2537 |
| 8. อาจารย์จูงใจ แสงพันธ์ุ | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 - 2540 |
| 9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดา ทัพสุวรรณ | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 - 2544 |
| 10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-ปัจจุบัน |

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

- | | |
|---|---|
| 1. รองศาสตราจารย์ ดร. สุภรณ์ ศรีพหล | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 - 2520 |
| 2. รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร วรตบงกูร | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 - 2525 |
| 3. รองศาสตราจารย์ ดร. กิตติมา ปรีดีติลล | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 - 2528 และ พ.ศ. 2539 |
| 4. รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 - 2532 |
| 5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เนาวรัตน์ วิไลชนม์ | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 - 2535 |
| 6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประหยัด หาสิตะพันธ์ | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 - 2536 |
| 7. อาจารย์จูงใจ แสงพันธ์ | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 - 2538 |
| 7. ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 - 2543 |
| 8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดา ทัพสุวรรณ | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 - 2545 |
| 9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ | ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-ปัจจุบัน |

การรับผิดชอบหน่วยงานในฐานะผู้ดำเนินงานภายในภาควิชาเกิดให้เกิดทั้งประสิทธิภาพ

และประสิทธิผลจะต้องเกิดจากความอดทนอย่างยอดเยี่ยมและกล้าหาญทางความคิดอันมีกรอบของวิสัยทัศน์ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ และความเป็นผู้นำทางเทคนิคในการบริหารซึ่งต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์เพื่อการนำภาควิชาไปสู่เป้าหมายตามเจตจำนงของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาภายใต้สถานะของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ย่อมต้องแสดงบทบาทผ่านคตินิยม การอุทิศตน และเสียสละอย่างสูงยิ่งที่อาจมองเห็นความเป็นนามธรรมเหล่านั้นในรูปแบบของการสื่อสารผ่านทางความคิด กระบวนทัศน์ออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรมและหลักปฏิบัติที่ผู้นำได้ยึดมั่น หากสังเคราะห์โดยความคิดของผู้รับสารในการสื่อสารนั้นจะเห็นจริยวัตรการดำรงตนในฐานะครูและผู้นำครูแสดงถึงภาพจำลอง (Model) ที่สอนผ่านการกระทำในบทบาทผู้สอน บทบาทผู้นำ ได้ดังตัวอย่างบทบาท การกระทำ และความคิดของบุคคลผู้มีรายนามต่อไปนี้

แนวคิดของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดา ทัพสุวรรณ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา (2544)

" สร้างมิตร และปรับตัวให้เข้ากับทุกสถานการณ์ "

(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2544 : 10)

หรือความคิดที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้สะท้อนบทบาทของ ผศ. ดร. สุดา ทัพสุวรรณ ผ่านคำนิยาม ดังนี้

" เป็นคนดี เป็นครูดี และเป็นผู้บริหารที่ดี เพราะสอนทั้งวิชาการบริหาร และสอนคนที่จะเป็นหรือกำลังเป็นผู้บริหาร สอนศิษย์ให้รู้จักตนเอง และไม่หลงตนการเป็นผู้บริหารที่ดีเพราะเป็นทั้งผู้บริหารและผู้นำบริหารตน บริหารคน และบริหารงาน "

(เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2544ก : 10)

นโยบาย แนวคิดการบริหารการศึกษาและคตินิยมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา (คนปัจจุบัน : 2547) ผู้ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการอบรมในการจัดการศึกษาของหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิตที่แสดงถึงพัฒนาการของการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน ซึ่งได้แสดงผ่านบทบาทการบริหารจัดการทางการบริหารการศึกษา ดังนี้

นโยบาย

“ มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาระดับปริญญาโทและเอก และหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการบริหารการศึกษา สร้างเอกลักษณ์นักบริหารของ มศว รักษาคุณภาพของการทำปริญญานิพนธ์ สร้างความเป็นสากลของภาควิชา โดยจัดโปรแกรมนานาชาติ พัฒนาคุณภาพอาจารย์ให้มีตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ บริหารงานภายในภาคแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม มีความเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการประกันคุณภาพการศึกษา มีระบบดูแลนิสิตที่ส่งเสริมด้านวิชาการ สังคม สุขภาพและอนามัยรวมทั้งบุคลิกภาพ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นทางด้านการบริหารการศึกษารวมถึงร่วมกันพัฒนานุเคราะห์กับหน่วยงานต่าง ๆ ”
(สุพีพรรณ พัฒนพณิชย์. บันทึกการสัมภาษณ์. 2544 ; ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. สัมภาษณ์. 2547)

แนวคิด

“ ผู้บริหารยุคใหม่ต้องเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง เป็นผู้จัดการที่เยี่ยมยุทธ์ เป็นผู้ประสานความร่วมมือที่ยอดเยี่ยม เป็นผู้จัดอำนาจความสะดวกที่เชี่ยวชาญและเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ”

(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2544ค :15)

คตินิยม

“ ผู้บริหารการศึกษาต้องเป็นผู้นำทางการศึกษาที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมและตนเอง ”

(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2545 :12)

จากแนวคิดทั้งหลายที่แสดงผ่านการให้โอวาท คำนิยามหรือ คำกล่าวต้อนรับศิษย์ที่นำเสนอไว้ ณ ข้างต้นนั้นจะปรากฏทฤษฎีทางการบริหารในรูปลักษณะต่าง ๆ อันไม่อาจแยกแยะได้ว่าเป็นรูปแบบตามทฤษฎีของท่านผู้ใด แต่จะเป็นแนวคิดที่ได้รับการบูรณาการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจนเกิดคุณลักษณะที่ผสมผสานทั้ง แนวคิด หลักการ ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา การบริหารตนเอง การสร้างจริยธรรม การสร้างมนุษยสัมพันธ์ อิงแนวคิดภารกิจภาวะผู้นำ (Commitments of Leadership) ในรูปแบบผู้นำที่ท้าทายเป็นตัวแทนนำทาง (Modeling the way) (Kouzes ; & Posner. 1995 : 209- 241) ที่มีทั้งสร้างกระบวนการที่ท้าทาย สร้างวิสัยทัศน์ ส่งเสริมการปฏิบัติของผู้อื่น เป็นรูปแบบการดำเนินวิถีทาง ส่งเสริมกำลังใจ เมื่อใดที่ตรงและสังเคราะห์แล้วจะพบว่ามี

หลากหลายทฤษฎีที่อาจจะกล่าวอ้างแนวคิดท่านผู้ใดย่อมถูกต้องตรงกับคุณลักษณะของหัวหน้าภาควิชาที่ได้กล่าวนามไว้ทุกท่านทุกหลักการเพราะท่านเหล่านั้นได้บูรณาการจนก่อรูปเป็นคุณลักษณะอันดีงามดำรงความเป็นแบบอย่างได้โดยไม่ต้องใช้วาจาแต่แสดงให้เห็นประจักษ์ทั่วกันจากการยึดถือปฏิบัติในวิถีทางที่เชื่อวิธีการแห่งปัญญา

2.3 การคัดเลือกนิสิต

การคัดเลือกบุคคลให้เข้ารับการศึกษจะต้องมีกระบวนการคัดกรองที่สามารถกำหนดคุณภาพของนิสิตที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการนำเข้าสู่การผลิตให้ได้มาตรฐานและประกันคุณภาพได้ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับมาตรฐานด้านนิสิตที่มุ่งเน้นคุณภาพของนิสิตเป็นสำคัญ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2543ก : 68) ฉะนั้นในการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตจะต้องเกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวโดยตรง

การจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ขยายการศึกษาสาขาบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นถึงขั้นปริญญาโท ในปีการศึกษา 2514 โดยใช้ชื่อสาขาวิชาว่า สาขาการบริหารการศึกษาและการวางแผนการศึกษา การรับสมัครนั้นกำหนดวุฒิเช่นเดียวกับปริญญาโทสาขาอื่นในระยะเริ่มทำการเปิดสอน คือ (วิทยาลัยวิชาการศึกษา. 2514 : 39)

1. สำเร็จปริญญาตรี และมีผลการเรียนเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.50 (ระบบคะแนนสูงสุด 4) หรือร้อยละ 75 หรือสำเร็จประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ผู้ที่สำเร็จปริญญาตรี และมีคุณสมบัติตามข้อ (3.) แต่มีผลการเรียนเฉลี่ยไม่ต้องตามข้อ (1.) วิทยาลัยจะอนุมัติให้เข้าสอบคัดเลือกได้เป็นกรณีพิเศษ และรับเข้าเรียนในฐานะเป็นผู้สมทบเรียน หากปรากฏผลเรียนไม่เป็นที่พอใจ วิทยาลัยจะสั่งให้งดเรียนและให้ออกจากวิทยาลัยเสียได้

2. มีเวลาปฏิบัติงานฝ่ายการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน หลังจากที่ได้รับปริญญาตรีแล้ว นับถึง 12 มิถุนายน 2514 (คุณสมบัติข้อนี้อาจยกเว้นได้เมื่อวิทยาลัยเห็นสมควร)

3. สอบได้วิชาการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 45 หน่วยกิต หรือสอบได้อนุปริญญาวิชาการศึกษา หรือประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยมหรือเทียบเท่า

4. มีความรู้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี

สำหรับสาขาการบริหารและการวางแผนการศึกษานั้น ไม่กำหนดว่าจะต้องมีประสบการณ์การทำงานมาแล้ว 3 ปี เช่น กำหนดสำหรับหลักสูตร 2 ปี ของระดับปริญญาตรี

ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงการคัดเลือกนิสิตระดับมหาบัณฑิตโดยคุณวุฒิและคุณสมบัติของผู้จะเข้าเป็นนิสิตจะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาขั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่มหาวิทยาลัยรับรองและต้องมีคุณสมบัติตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยวิธีการรับเข้าศึกษานั้นใช้วิธีคัดเลือกตามที่มหาวิทยาลัยจะกำหนด อาจมีการตรวจสอบคุณสมบัติ การสอบคัดเลือก หรือการพิจารณาคัดเลือก ทั้งนี้การกำหนดวิธีการ และเกณฑ์ในการ

คัดเลือกนั้นจะเป็นไปตามข้อเสนอจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และดุลพินิจของบัณฑิตวิทยาลัย

สรุปได้ว่าการคัดเลือกนิสิตเป็นกระบวนการสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเพราะเป็นหนทางแรกในการคัดสรรบุคคลให้เข้าสู่ระบบการพัฒนาของหลักสูตรได้ตรงกับเป้าหมายได้หรือไม่ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของการบริหารจัดการ แม้วัดดูดี แต่กระบวนการไม่สร้างสรรค์อาจไม่บรรลุเป้าหมาย หรือวัดดูดีมีคุณภาพปานกลางแต่กระบวนการมีประสิทธิภาพสูงก็อาจพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ได้โดยผ่านการผลิตที่เกิดจากการบริหารหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตและปัจจัยอื่น

2.4 การวัดผลการศึกษา

การวัดและการประเมินผลการศึกษาเป็นการตรวจสอบความพร้อมของระบบการจัดการเพื่อวิเคราะห์ว่ากระบวนการนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่จะปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน (ชานาญแสงแก้ว. 2538 : 35 ; อ้างอิงจาก Stufflebeam. 1974 : 126) การวัดผลการศึกษาในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่ตรงกับหลักการดังกล่าวเพื่อให้ได้ทราบถึงการพัฒนาคูณที่เข้าสู่กระบวนการของการจัดการเรียนสอนในหลักสูตร การวัดผลการศึกษาในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) การสอบประจำรายวิชา 2) การสอบภาษาต่างประเทศ 3) การสอบประมวลความรู้ 4) การสอบปากเปล่าเกี่ยวกับปริญญานิพนธ์ / สารนิพนธ์ รายละเอียด ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2529ก : 11-20 , 2532 : 7-10 , 2536 : 11-14 , 2543ก : 20-45)

(1) การสอบประจำรายวิชานั้นการมีสิทธิเข้าสอบ นิสิตจะต้องมีเวลาเรียนในรายวิชานั้น ๆ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดของรายวิชา จึงจะมีสิทธิเข้าสอบในรายวิชานั้น โดยในการสอบรายวิชานั้นมีระบบการให้คะแนนแต่ละรายวิชา ให้กระทำโดยกำหนดระดับชั้นคะแนนซึ่งมีความหมายและค่าระดับชั้นแตกต่างกัน ดังนี้ (บัณฑิตวิทยาลัย. 2529 : 9)

ระดับชั้น	ความหมาย	ค่าระดับชั้น
A	ดีมาก	4.00
B	ดี	3.00
C	พอใช้	2.00
D	อ่อน	1.00
E	ตก	0.00
I	การประเมินผลยังไม่สมบูรณ์	-
W	งดเรียนโดยได้รับอนุมัติ	-

ต่อมาได้มีการปรับปรุงระบบการให้ระดับคะแนนผลการเรียนใหม่ โดยในระดับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตมีระบบการประเมินผลการเรียนรายวิชาในแต่ละรายวิชา ให้กระทำเป็นแบบระดับชั้น ซึ่งมีความหมายแต่ละค่าระดับ ดังนี้

ระดับชั้น	ความหมาย	ค่าระดับชั้น
A	ดีเยี่ยม (Excellent)	4.00
B+	ดีมาก (Very Good)	3.50
B	ดี (Good)	3.00
C+	ดีพอใช้ (Fairly Good)	2.50
C	พอใช้ (Fairly)	2.00
D+	อ่อน (Poor)	1.50
D	อ่อน (Very Poor)	1.00
E	ตก (Fail)	0.00

นอกจากการประเมินผลเป็นแบบระดับชั้นแล้ว กรณีที่หลักสูตรกำหนดให้มีการประเมินผลการเรียนรายวิชาได้ให้ประเมินผลได้ ดังนี้

ระดับชั้น	ความหมาย
S	ผลการเรียนเป็นที่น่าพอใจ (Satisfactory)
AU	การลงทะเบียนเรียนเป็นพิเศษโดยไม่นับหน่วยกิต (Audit)
U	ผลการเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ (Unsatisfactory)
I	การประเมินผลยังไม่สมบูรณ์ (Incomplete)
W	การงดเรียนโดยได้รับอนุมัติ (Withdrawn)

(2) การสอบภาษาต่างประเทศ การประเมินผลการสอบภาษาต่างประเทศในระดับปริญญาการศึกษาดุซฐิบัณฑิตนั้น มีหลักการประเมินผลตามระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย มีการประเมินผลในการสอบภาษาต่างประเทศ โดยกำหนด ดังนี้

P	หมายถึง	สอบได้ (PASS)
F	หมายถึง	สอบตก (FAIL)

(3) การสอบข้อเขียนพิศดาร การประเมินผลการสอบข้อเขียนพิศดารในระดับปริญญาการศึกษาดุซฐิบัณฑิตนั้น มีหลักการประเมินผลตามระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย มีการประเมินผลในการสอบข้อเขียนพิศดาร โดยกำหนด ดังนี้

P	หมายถึง	สอบได้ (PASS)
F	หมายถึง	สอบตก (FALL)

(4) การสอบปากเปล่าเกี่ยวกับปริญญานิพนธ์ การประเมินผลการสอบปากเปล่าเกี่ยวกับปริญญานิพนธ์ในระดับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตนั้น มีหลักการประเมินผลตามระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย มีการประเมินผลในการสอบปากเปล่าเกี่ยวกับปริญญานิพนธ์ โดยกำหนดดังนี้

PD	หมายถึง	ผ่านยอดเยี่ยม
P	หมายถึง	ผ่าน
F	หมายถึง	ไม่ผ่าน

ในการสอบเบื้องต้นนั้น ต่อมา มีการปรับปรุงการสอบโดยยกเลิกการสอบเบื้องต้น เปลี่ยนเป็นการสอบวัดคุณสมบัติ และการประเมินผลเกี่ยวกับการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์นั้น ยกเลิกระบบการให้คะแนนจาก PD และคงเหลือเพียง P และ F เท่านั้น และโดยในการสำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาการศึกษาดุขภูษิตนั้น จะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัยและระเบียบมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คือ

1. เรียนรายวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา โดยได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 3.00
2. จะต้องสอบผ่านประมวลความรู้ ชั้นปริญญาโทในสาขาการบริหารการศึกษา
3. สอบผ่านภาษาต่างประเทศชั้นปริญญาโท
4. เสนอปริญญานิพนธ์ / สารนิพนธ์ แสดงถึงการค้นพบเนื้อหาใหม่ของทางวิชาการ บริหารการศึกษา ทฤษฎีใหม่ สาเหตุแห่งปัญหาและวิธีแก้ไข พัฒนาวิธีการบริหารใหม่ ๆ หรือการ วิพากวิจารณ์ด้วยแนวคิดใหม่ อันมีผลไปสู่การพัฒนากระบวนการศึกษาและการพัฒนาประเทศ
5. ผ่านการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ / สารนิพนธ์

จากการวิเคราะห์ข้อบังคับว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในเรื่องการวัดผลการ และประเมินผลการศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (2529 – 2543) มีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงมาโดย ลำดับ เกิดระบบการวัดผลใหม่โดยใช้ระบบค่าระดับคะแนน A B C D E แทนที่เปอร์เซ็นต์และเข้าสู่ ระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การให้ S ในรายวิชาที่ไม่นับหน่วยกิต หรือรายวิชาที่นิสิตลงทะเบียนเกินจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ในอดีต ผลการเรียนใน รายวิชานั้นต้องเป็นที่พอใจของอาจารย์ แต่ในปัจจุบันการให้ S ในวิชาเหล่านั้น ผลการเรียนต้องผ่าน เกณฑ์ที่กำหนด หรือการยกเว้นการสอนภาษาต่างประเทศ มีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้ตรงกับเป้า หมายการผลิตบัณฑิตซึ่งมีคุณลักษณะแตกต่างกันแต่ละหลักสูตรตรงกับความต้องการของนิสิตที่มี ความจำเป็นต่อการสอบภาษาต่างประเทศได้เป็นรายการนี้ ผลของข้อบังคับเหล่านี้มีผลใช้ในการวัดผล และประเมินผลการศึกษาทั้งในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตและหลักสูตรการศึกษาดุขภูษิตที่มี รายละเอียดในลำดับต่อไปในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

จึงสรุปว่าการวัดผลทางการศึกษาเป็นเครื่องมือประเมินค่าว่าได้สิ่งที่ประเมินตรงกับ เป้าหมายหรือไม่เป็นหนทางหนึ่งเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในกระบวนการจัดการเรียน การสอนที่มุ่งหวังในการปรับปรุงผลผลิตให้มีคุณภาพ (Wick; & Leon. 1993 : 127- 128) เป็นสิ่งที่ ต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนในอนุระบบที่สัมพันธ์กันจึงจะแสดงประสิทธิผลเต็มที่ของระบบโดยรวมอันนำไป สู่การพัฒนาการที่สูงขึ้นต่อเนื่อง

3. การจัดการศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุุษฎีบัณฑิต

การบริหารการศึกษาที่เป็นความคาดหวังของสังคมในระดับสากลที่เกิดจากหลักสูตรของภาควิชาการบริหารการศึกษาประเทศออสเตรเลียสร้างขึ้นเพื่อเป็นพิมพ์เขียวในการสร้างภาวะผู้นำทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จตามที่สังคมคาดหวัง คือ เพื่อเตรียมผู้บริหารมืออาชีพที่สามารถสร้างภาวะผู้นำให้การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ นำการออกแบบการศึกษาในความเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Professionalism) จัดการความรู้ (Knowledge management) ประกันโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียนที่ก่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด (ฉันทนา จันทรบรรจง. 2546 : 35-39)

การจัดการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาดุุษฎีบัณฑิตเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้การศึกษาส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2541 : 2) มุ่งเน้นทำการวิจัยระดับสูง สร้างองค์ความรู้เฉพาะทางเพื่อแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การจัดการศึกษาสาขาการบริหารของหลักสูตรการศึกษาดุุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีเป้าหมายเพื่อผลิตบัณฑิตให้ทำหน้าที่ในการพัฒนา กำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษาและการบริหารการศึกษาของประเทศในระดับต่าง ๆ มีการวิจัยที่นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ เป็นผู้นำในการประยุกต์วิชาการในการพัฒนาสังคม (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2534 : 291) หากวิเคราะห์แล้วจะสะท้อนว่าความคาดหวังในตัวบัณฑิตที่จบการศึกษาหลักสูตรดุุษฎีบัณฑิตตรงกับพิมพ์เขียวในหลักสูตรของประเทศออสเตรเลียที่เสมือนเป็นความคาดหวังของสังคมในระดับสากลกับการบริหารการศึกษาที่ตรงกันกับพันธกิจในการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษาดุุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเช่นกัน

ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาในหลักสูตรนี้จะสะท้อนการดำเนินการที่ตรงกับความคาดหวังของสังคมได้จาก ชื่อหลักสูตร ปริญญา วิทยฐานะ หลักการและเหตุผลของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การคัดเลือก การวัดผลการศึกษา และผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาที่ได้นำเสนอต่อไปนี้

ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาดุุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

Doctor of Education Program in Educational Administration

ชื่อปริญญา

ชื่อเต็ม : การศึกษาดุุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

Doctor of Education (Educational Administration)

ชื่อย่อ : กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)

Ed.D. (Educational Administration)

3.1 หลักการและเหตุผลของหลักสูตร

หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือหลักสูตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นหลักสูตรแรกของประเทศไทย เพื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ได้รับความเห็นชอบจากทบวงมหาวิทยาลัย (ปัจจุบันคือ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2528 (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2528ก :ปกนอก) ให้ดำเนินการโดย ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปิดการจัดการเรียนการสอน ในปีการศึกษา 2529 ที่เกิดจากหลักการและเหตุผลในการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลขณะนั้นที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และให้การพัฒนาสังคมและประเทศเป็นไปด้วยดีทันต่อความเจริญก้าวหน้าของโลก ในรอบระยะเวลาที่ผ่านมาจึงเห็นได้ว่า ความพยายามที่จะพัฒนามนุษย์ได้เป็นผลทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปมากเพราะ การศึกษาเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถภาพและคุณภาพของบุคคล เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศจากการผลิตผู้นำทางการศึกษาและนักวิชาการชั้นสูงเพื่อปรับเปลี่ยนและสร้างสรรค์ให้การศึกษามีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์แก่บุคคลและประเทศชาติอย่างแท้จริง

เพื่อให้การศึกษาของประเทศมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารการศึกษาและนักวิชาการศึกษา ชั้นสูง จำเป็นจะต้องมีความรู้กว้างทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ ต้องศึกษาหาความรู้อย่างลึกซึ้งในศาสตร์ต่าง ๆ ทั้งยังต้องสามารถในการค้นคว้าวิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกระบวนการบริหารงาน เพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปตรงตามวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันยังปรากฏว่ามีผู้บริหารสถาบันการศึกษาระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอุดมศึกษา ซึ่งกำลังปฏิบัติงานอยู่มีความประสงค์จะเข้ารับการฝึกฝน ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในวิชาชีพชั้นสูงทางการบริหารการศึกษา ซึ่งได้มีการสำรวจความต้องการเข้าศึกษาและข้อเสนอแนะในการจัดทำหลักสูตรปริญญาเอก โดยภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้จัดทำขึ้นเมื่อเดือนกันยายน 2525 ซึ่งก็ปรากฏว่ามีผู้บริหารการศึกษาในส่วนภูมิภาค ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและการฝึกหัดครู นักวิชาการระดับสูง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัยจำนวนมาก แสดงความสนใจที่จะเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการศึกษา และมีจำนวนไม่น้อยที่แสดงความสนใจที่จะได้รับการอบรมระยะสั้น และใช้ประโยชน์จากผลการศึกษาและวิจัยที่ลึกซึ้ง

นอกจากนี้ยังปรากฏว่า มีสถาบันการศึกษาภายในประเทศหลายสถาบันได้ร่วมกันผลิตและพัฒนาผู้บริหารระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโทมาแล้วหลายรุ่น ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท หากประสงค์ที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา จำเป็นจะต้องเดินทางไปศึกษาต่อในต่างประเทศ ฉะนั้นการเปิดหลักสูตรจะตอบสนองความต้องการของผู้บริหารการศึกษาของไทยและตอบสนองต่อนโยบายการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาอย่างประหยัด รวมถึงสามารถผลิตนักบริหารการศึกษาระดับสูงที่มีความสามารถในการบริหาร วางแผนและวิจัยการศึกษา

ระดับสูงที่มีประสิทธิภาพและความเข้าใจสภาพการศึกษาที่แท้จริงของประเทศ ตลอดจนสามารถอำนวยความสะดวกในด้านการวิจัยทางการศึกษาที่กว้างและลึกซึ้ง รวมทั้งการจัดประชุมทางวิชาการ การสัมมนาในระดับสูงที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาเป็นครั้งคราวแก่ผู้บริหารการศึกษาโดยทั่วไปซึ่งจะเป็นผลให้การบริหารการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การกำหนดนโยบาย การสะสมความรู้ในการบริหารการศึกษาของไทยที่มีความถูกต้องทันสมัยเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของประเทศยิ่งขึ้น ประกอบกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความพร้อมทางด้านบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ที่จะเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษาต่อจากระดับปริญญาโท ซึ่งมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการอยู่แล้วโดยโครงการเปิดหลักสูตรปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษาก็ได้รับการอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัย และได้รับการบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 5 (2522 – 2529) ของมหาวิทยาลัยแล้วเช่นกัน

ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวัตถุประสงค์เฉพาะในการเปิดหลักสูตรใน 2 ด้าน คือ มุ่งให้บุคคลที่เข้ารับการศึกษามีทางมีคุณลักษณะในด้านคุณธรรมและด้านสมรรถภาพ ดังนี้

(1) คุณลักษณะด้านคุณธรรมให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะประชาธิปไตย มีลักษณะของการเป็นผู้นำที่ดีและเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นเป็นผู้บริหารที่มีทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพและคุณธรรมและรู้จักปฏิบัติตนในทางที่ดี

(2) คุณลักษณะด้านสมรรถภาพสามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้านย่อย ๆ คือ ด้านบริหาร ด้านการวิจัย และด้านการเป็นนักวิชาการ รายละเอียด ดังนี้

ด้านที่หนึ่ง ด้านการบริหาร มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ในการจัดและบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้และความสามารถในการวางแผนการศึกษาและการพัฒนาประเทศ มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อปรับปรุงสังคมและเพื่อการพัฒนาประเทศและมีความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างระบบเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง การศึกษา สังคม และจริยธรรม รวมทั้งสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้องของแต่ละระบบ

ด้านที่สอง ด้านการวิจัย มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถในการออกแบบ วางแผน และบริหารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีความสามารถในการปฏิบัติงานวิจัยทั้งในห้องทดลองและในสนามวิจัย ตลอดจนการวิจัยระหว่างประเทศ มีความสามารถในการสร้างและใช้เครื่องมือวิจัยอย่างมีคุณธรรม มีความสามารถในการสื่อสารและเผยแพร่ผลงานวิจัย และมีความสามารถในการนำผลงานวิจัยมาใช้ประโยชน์และปรับปรุงการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ

ด้านที่สาม ด้านการเป็นนักวิชาการ มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ในวิทยาการบริหารการศึกษาและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สามารถดำเนินการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ความเข้าใจในการศึกษา ค้นคว้า วิจัยหาความจริงเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการปรับปรุงการศึกษาและพัฒนาประเทศ ยึดมั่นในหลักวิชาที่ดีงาม ในจรรยาวิชาชีพ และมีความศรัทธาในการใช้ปัญญา

ความคิด เพื่อแก้ปัญหาและปรับปรุงงานให้เหมาะสมกับกาลสมัย มีความคิดเป็นของตนเอง มีเหตุผลและสามารถอธิบายเหตุผลนั้นได้อย่างแจ่มแจ้ง มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งวิทยาการและการวิจัย ตลอดจนมีวิจารณญาณในการนำไปใช้ และมีความสนใจในการแสวงหาความรู้ใหม่และฝึกฝนตนเอง ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

จากข้อมูลข้างต้นได้แสดงถึงวิสัยทัศน์ทางการบริหารการศึกษาที่โดดเด่นมายาวนานก่อน กระแสการคาดหวังของสังคมเป็นระยะเวลายาวนานเกินกว่า 20 ปี หากเทียบเคียงกับความคาดหวังในปัจจุบันระดับความต้องการของโลก การจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ได้แสดงอุดมการณ์ทางการศึกษาไว้ชัดเจนมายาวนานที่มีพัฒนาการมาโดยตลอด

3.2 โครงสร้างหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขุภีบัณฑิต

การจัดการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งบัณฑิตที่พึงประสงค์กรอบในการดำเนินงานได้แก่หลักสูตร หลักสูตรเปรียบเสมือนแผนที่ในการเดินทาง หากวางและเลือกเส้นทางเดินทางไว้รอบคอบการเดินทางจะไปถึงจุดหมายตามประสงค์ (จรัส สุวรรณเวลา; และคนอื่น ๆ. 2540 : 142)

การจัดการศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขุภีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ริเริ่มดำเนินการ เป็นแห่งแรกของประเทศไทย โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 นับเป็นผู้นำทางการบริหารการศึกษาในระยะสำคัญที่แสดงถึงพัฒนาการการจัดการศึกษาทางการบริหารศึกษาได้ถึงระดับสูงสุดของระดับการศึกษาที่เป็นบทบาทหนึ่งของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พัฒนาการของหลักสูตรมี 2 ช่วง กล่าวคือ หลักสูตรในระยะริเริ่มและหลักสูตรในปัจจุบัน มีรายละเอียด ดังนี้

หลักสูตรระยะริเริ่ม : หลักสูตรการศึกษาดุขุภีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
ปี พ.ศ. 2528

1) หลักสูตรแบ่งเป็น 2 หมวด ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2528 ก : 1-29)

(1) หลักสูตรสำหรับผู้จบปริญญาโททางการบริหารการศึกษาโดยตรง ต้องเรียนอย่างน้อย 45 หน่วยกิต ทั้งนี้จะไม่รวมปริญญานิพนธ์ และ

(2) หลักสูตรสำหรับผู้จบปริญญาโท หรือเทียบเท่าในสาขาอื่น ๆ จะต้องเรียนรายวิชาบูรพวิชาเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาดุขุภีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา อย่างน้อย 8 หน่วยกิต และต้องเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรดุขุภีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาอย่างน้อย 45 หน่วยกิต ทั้งนี้จะไม่รวมปริญญานิพนธ์

2) โครงสร้างของหลักสูตรหลักปริญญาการศึกษาดุขุภีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มีโครงสร้างที่มีการเรียนรายวิชาทั้งหมดอย่างน้อย 45 หน่วยกิต แบ่งออกเป็น 4 หมวดวิชา ดังนี้

หมวด ก. เทคนิคการวิจัยและสถิติ เรียนไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต ประกอบด้วยวิชาบังคับ 9 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต

หมวด ข. พฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ เรียนไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต ประกอบด้วยวิชาบังคับ 6 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

หมวด ค. การบริหารการศึกษา เรียนไม่น้อยกว่า 21 หน่วย ประกอบด้วย
วิชาบังคับ 10 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 11 หน่วยกิต

หมวด ง. ปริญญาโท ไม่มีหน่วยกิต บังคับ

3) ลักษณะการทำปริญญานิพนธ์จะเป็นการนำเอาหลักวิชาจากทั้งสามหมวดมาประยุกต์ใช้ โดยให้มีเนื้อหาเข้มข้นเทียบเท่าเรียนรายวิชา 12 หน่วยกิต โดยการวิจัยปัญหาการศึกษาที่สำคัญ ๆ ของประเทศ เน้นความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิชาการ การนำทฤษฎี หลักสูตรและประสบการณ์มาใช้ในการแก้ปัญหาของประเทศที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา พัฒนาวิธีการบริหารใหม่ ๆ หรือวิพากษ์วิจารณ์ด้วยความคิดใหม่และลึกซึ้งสามารถนำไปสู่การพัฒนาระบบการศึกษาและการพัฒนาประเทศ ส่วนรายวิชาบูรณาการ สำหรับผู้จบปริญญาโทหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาอื่น ๆ จะต้องเรียนได้แก่ การศึกษากับสังคม หลักการบริหารการศึกษา การนิเทศการศึกษา และการบริหารบุคลากรทางการศึกษา

ในขั้นตอนการสร้างหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิตคณะกรรมการพิจารณาร่างหลักสูตรได้มีการศึกษาข้อมูลทางการบริหารการศึกษาในระดับลึกและกว้างอย่างมากมายเพื่อเป็นพื้นฐานข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรโดยศึกษาและพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ จากเอกสารหลักสูตรการบริหารการศึกษาของนานาประเทศ อาทิ หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) ระหว่างปี ค.ศ. 1981- 1982 , 1982 – 1983 หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยโตรอนโต (The Ontario Institute for Studies in Education , University of Toronto University) ระหว่างปี ค.ศ. 1981- 1982 , 1982 – 1983 หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย (University of California at Berkley) ระหว่างปี ค.ศ. 1982–1983 หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยพิตส์เบิร์ก (University of Pittsburgh) ระหว่างปี ค.ศ. 1981- 1983 หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก (New York University) ระหว่างปี ค.ศ. 1982 – 1983 หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยซิดนีย์ (University of Sydney) ระหว่างปี ค.ศ. 1982 – 1983 หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยลอนดอน (University of London) ระหว่างปี ค.ศ. 1981- 1982 หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Columbia University at New York) ระหว่างปี ค.ศ. 1981- 1982 โดยสรุปแล้วหลักสูตรนานาชาติทั้งหลายเหล่านั้นจะมุ่งเน้นและมีความโดดเด่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การบริหารจัดการ การกำหนดนโยบาย การพัฒนาการบริหารการศึกษา เพื่อนำการศึกษามาพัฒนาประเทศ ส่วนหลักสูตรพัฒนศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517 จะเน้นการนำการศึกษามาพัฒนาประเทศ สำหรับหลักสูตรการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร เน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน และหลักสูตรพฤติกรรมศาสตร์ สาขาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517 (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2528ก : ภาคผนวก) จากข้อมูลสามารถวิเคราะห์ได้ว่า การสร้างหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิตได้แสดงถึง

ความเป็นสากลของหลักสูตรและสามารถเปิดสอนได้เป็นแห่งแรกของประเทศในศาสตร์ทางการบริหารการศึกษาที่อยู่ระดับสูงสุดของการศึกษา

คณะกรรมการผู้สรรค์สร้างหลักสูตรที่นับเป็นบูรพาจารย์ที่ยังคุณประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษา ประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้ (คณะศึกษาศาสตร์. 2525 : 1)

- | | | |
|--------------------------------|-------------|----------------------------|
| 1. ศาสตราจารย์ ดร.อารี | สัณหฉวี | ประธาน |
| 2. รองศาสตราจารย์ ดร.กิติมา | ปรีดีติลล | กรรมการ |
| 3. รองศาสตราจารย์ ดร.สุริยัน | นนทศักดิ์ | กรรมการ |
| 4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสพ | แสนคำเครือ | กรรมการ |
| 5. รองศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ | กินาวงศ์ | กรรมการ |
| 6. ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ | วิศาลาภรณ์ | กรรมการ |
| 7. รองศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ | วิรัชชัย | กรรมการ |
| 8. รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร | วรุตบางกูร | กรรมการและเลขานุการ |
| 9. รองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม | รอดประเสริฐ | กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |

หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาการบริหารการศึกษา (ปี พ.ศ. 2545) ที่อยู่ใน

ระหว่างกระบวนการปรับปรุงหลักสูตร

เมื่อการจัดการศึกษาได้ดำเนินมาครบรอบระยะเวลาหนึ่งหลังจากริเริ่มเปิดสอน ประมาณ 15 ปี จึงได้มีการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้นำในการริเริ่มการพัฒนาหลักสูตรได้ทันและสอดคล้องกับบริบทแวดล้อมโลก โดยมีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2545 ที่สืบเนื่องจากหลักการและเหตุผล คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้รับอนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 มีนักศึกษาสำเร็จการศึกษาคุณวุฒิปริญญาตรีไปแล้วเป็นจำนวนไม่น้อย และได้ปฏิบัติงานเป็นกำลังสำคัญของวงการ การบริหารการศึกษาทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดระยะเวลาเกือบ 2 ทศวรรษที่ผ่านมา แม้จะได้มีการผลิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ออกไปรับใช้ประเทศชาติอย่างมีคุณภาพ แต่สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองทั้งของประเทศไทย และของสังคมโลกได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก ประกอบกับได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีสาระที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาเป็นอย่างมาก จึงเป็นการสมควรที่จะปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม รวมทั้งมีความเป็นมาตรฐานสากลยิ่งขึ้น จึงได้มีการเสนอขอปรับปรุงหลักสูตร การศึกษาคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาการบริหารการศึกษา ดังนี้ (คณะศึกษาศาสตร์. 2545 : 2 - 48)

ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการปรับปรุงหลักสูตร

ปรัชญา : หลักสูตรการบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์ และศิลป์ทางวิชาการและวิชาชีพ ที่สร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นผู้บริหารที่สามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จและสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคม

วัตถุประสงค์ของการปรับปรุงหลักสูตร : เพื่อผลิตคณาจารย์บัณฑิตทางการบริหาร การศึกษาให้มีคุณลักษณะเป็นผู้นำมืออาชีพที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารการศึกษา และเป็นผู้นำในการประยุกต์ เผยแพร่และถ่ายทอดวิทยา การทางการบริหารการศึกษา

โครงสร้างหลักสูตร : จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 60 หน่วยกิต โดยมีโครงสร้างหลักสูตรดังนี้

หมวดวิชาเอกบังคับ	12	หน่วยกิต
หมวดวิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า	9	หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า	3	หน่วยกิต
หมวดปริญญานิพนธ์	36	หน่วยกิต

การเปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรเดิม : หลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่

หลักสูตรเดิม

จำนวนหน่วยกิต	60	หน่วยกิต
หมวด ก เทคนิคการวิจัยและสถิติ	12	หน่วยกิต
หมวด ข พฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์	12	หน่วยกิต
หมวด ค การบริหารการศึกษา	21	หน่วยกิต
หมวด ง ปริญญานิพนธ์	15	หน่วยกิต

หลักสูตรใหม่

จำนวนหน่วยกิต	60	หน่วยกิต
หมวดวิชาเอกบังคับ	12	หน่วยกิต
หมวดวิชาเอกเลือก	9	หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือกเสรี	3	หน่วยกิต
ปริญญานิพนธ์	36	หน่วยกิต

ในขณะที่ทำการศึกษาวิจัยค้นคว้าครั้งนี้หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545 ยังอยู่ในกระบวนการดำเนินการตามขั้นตอนซึ่งยังไม่แล้วเสร็จ โดยที่โครงสร้างรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนใน

หลักสูตรใหม่ได้มีการปรับปรุงโดยนำวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันนำไปบูรณาการร่วมกัน ยุบวิชาปรับปรุงชื่อวิชาและเนื้อหาสาระใหม่ โดยบูรณาการบางส่วนจากวิชาที่ใกล้เคียงกัน ปรับเฉพาะรหัสวิชา ชื่อวิชาและคำอธิบายรายวิชา รวมทั้งบูรณาการขึ้นใหม่

จากการพิจารณาโครงสร้างหลักสูตรสรุปได้ว่า โครงสร้างที่พัฒนาขึ้นได้วางวัตถุประสงค์ชัดเจน สอดคล้องกับหลักการที่บ่งชี้ทิศทางที่จะได้บัณฑิตตรงคุณลักษณะในปรัชญาของหลักสูตรทันกับกระแสโลกาภิวัตน์เพื่อได้เป็นผู้นำทางการศึกษาในด้านพัฒนา และกำหนดนโยบายระดับประเทศที่มีพัฒนาการและหลักสูตรมีความยืดหยุ่นสูงเหมาะสมกับประมุขศาสตร์ที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในหลักสูตรเดียวกัน

3.2 การจัดการเรียนการสอน

กระบวนการจัดการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพได้จะต้องสนับสนุนสอดคล้องกับหมวดวิชา และรายวิชาที่วางไว้ รูปแบบการสอนมีหลายรูปแบบอาจเหมาะสมกับรายวิชาต่างกันไป การจัดการเรียนการสอนเป็นเทคนิควิธีการที่สำคัญ (ปราณี กุลละวณิชย์. 2540 : 146)

ระบบการศึกษาของหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขุฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการจัดการเรียนการสอนตามแบบหน่วยกิต ระบบทวิภาค ปีการศึกษาหนึ่ง ๆ แบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน แต่ละภาคเรียนมีระยะเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 18 สัปดาห์ โดยรวมทั้งสำหรับการสอบด้วย ปีการศึกษาเริ่มต้นด้วยภาคต้น และสิ้นสุดลงที่ภาคปลาย ผู้เรียนจะต้องลงทะเบียนเรียนติดต่อกันอย่างน้อย 2 ภาคเรียน โดยลงทะเบียนเรียนแต่ละภาคเรียนไม่ต่ำกว่า 9 หน่วยกิต ผู้เรียนจะมีสภาพเป็นนิสิตดุขุฎิบัณฑิตโดยสมบูรณ์ได้เมื่อสอบข้อเขียนพิสดารหรือประมวลความรู้ผ่านแล้ว ผู้เรียนจะต้องเรียนและผ่านการวัดผลต่าง ๆ รวม 5 ประเภท ได้แก่

- 1) การสอบประจำรายวิชาที่เรียน
- 2) การสอบเบื้องต้น
- 3) การสอบข้อเขียนพิสดารหรือการสอบประมวลความรู้
- 4) การสอบภาษาต่างประเทศ
- 5) การสอบปากเปล่า ปริญญานิพนธ์

รายละเอียดดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2543ค : 27-41)

1) การสอบประจำรายวิชาที่เรียน ใช้เกณฑ์ให้คะแนนเป็น A, B, C, D, E และ I การเทียบคะแนนจากสัญลักษณ์อักษร เทียบได้ดังนี้ $A = 4$, $B = 3$, $C = 2$, $D = 1$, $E = 0$ และ $I = INCOMPLETE$ ผู้เรียนจะต้องได้รับคะแนนไม่ต่ำกว่า B ในวิชาบังคับ และจะพ้นสภาพการเป็นนิสิต หากผลการศึกษารายวิชาในโปรแกรมได้ระดับคะแนน ต่ำกว่า B เกินกว่า 8 หน่วยกิต

2) การสอบเบื้องต้น (PRELIMINARY EXAMINATION) เป็นการสอบความรู้ตามหมวดวิชาหลักทั้งสามหมวดเพื่อทราบความถนัดพิเศษ และสิ่งที่ขาดแคลนในตัวผู้เรียนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการเรียนและการทำปริญญานิพนธ์ขั้นต่อไป นิสิตที่เรียนรายวิชาบังคับครบตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้ในแต่ละสาขา จึงจะมีสิทธิ์สมัครสอบได้เกณฑ์การตัดสินผลใช้เป็น “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ผู้ที่สอบตกจะต้องสอบใหม่ตามที่มหาวิทยาลัยจะกำหนดให้ นิสิตที่สอบเบื้องต้นตก ไม่มีสิทธิ์สอบข้อเขียนพิสดารหรือสอบประมวลความรู้ แต่ให้ดำเนินการเรียนและทำปริญญานิพนธ์ไปได้ตามปกติ

3) การสอบข้อเขียนพิสดาร (COMPREHENSIVE EXAMINATION) เป็นการสอบความรู้ความสามารถที่จะออกไปเป็นผู้นำทางการศึกษา เป็นการนำหลักวิชาการและประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา นิสิตที่เรียนรายวิชาครบตามกำหนดตามหมวดต่าง ๆ และได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษาแล้ว และสอบผ่านการสอบเบื้องต้นแล้ว มีสิทธิ์สมัครสอบได้ เกณฑ์การตัดสินผลใช้เป็น “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ผู้สอบตกจะต้องสอบใหม่ตามที่มหาวิทยาลัยจะกำหนดให้ แต่ให้ดำเนินการเรียนและการทำปริญญานิพนธ์ไปได้ตามปกติ นิสิตจะพ้นสภาพการเป็นนิสิต หากสอบข้อเขียนพิสดาร 3 ครั้งแล้วไม่ผ่าน

4) การสอบภาษาต่างประเทศ เป็นการสอบความสามารถที่จะใช้ภาษาต่างประเทศ ภาษาหนึ่งภาษาใดที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้เพื่อแสดงว่าผู้เรียนสามารถใช้ภาษานั้นเป็นเครื่องมือสำหรับเสาะแสวงหาความรู้หรือปฏิบัติงานตามสาขาวิชาของตนในอนาคต ในกรณีที่นิสิตเป็นชาวต่างประเทศให้เลือกสอบภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาของตน ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เกณฑ์การตัดสินผลใช้เป็น “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ผู้สอบตกจะต้องสอบใหม่ และจะต้องสอบให้ผ่านก่อนการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ การสมัครสอบจะสมัครสอบเมื่อใดก็ได้ที่นิสิตมีความพร้อม

5) การสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ มหาวิทยาลัยถือว่าปริญญานิพนธ์เป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับการศึกษาระดับนี้ ผู้เรียนจะต้องจัดทำได้คุณภาพสูง โดยถือหลักว่าการบูรณาการจัดทำปริญญานิพนธ์จะต้องแสดงถึงความสามารถของผู้เรียนในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิชาการ และทฤษฎีหรือประมวลเอาหลักวิชา และหรือประสบการณ์จากแขนงต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาของประเทศที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา แสดงถึงการค้นพบเนื้อหาใหม่ทางวิชาการบริหารการศึกษา พัฒนาวิธีการบริหารใหม่ ๆ หรือวิพากษ์วิจารณ์ด้วยแนวคิดใหม่ อันมีผลไปสู่การพัฒนาระบบการศึกษาและการพัฒนาประเทศ เกณฑ์การตัดสินผลใช้เป็น “ผ่าน” นิสิตจะขออนุมัติชื่อเรื่องปริญญานิพนธ์จะต้องเรียนรายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า 25 หน่วยกิต และภาควิชาเห็นสมควร

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาเอกการบริหารการศึกษานั้น มหาวิทยาลัยได้จัดอาจารย์ในการทำหน้าที่ผู้สอน ได้แก่ อาจารย์ประจำวิชาเอกการบริหารการศึกษา อาจารย์วิชาเอกอื่น ๆ และอาจารย์พิเศษ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นนักวิชาการที่มีตำแหน่งทางวิชาการที่เป็นที่ยอมรับในวงการศึกษาทั้งสิ้น สำหรับระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 2 ปีการศึกษา อย่างมากไม่เกิน 5 ปีการศึกษา สถานที่และอุปกรณ์การเรียนการสอน รับผิดชอบโดย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสถาบันที่เกี่ยวกับการศึกษาอื่น ๆ ที่คณะศึกษาศาสตร์เห็นสมควร ส่วนหนังสือและตำราเรียน วารสารที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หน่วยงานที่ดูแลคือ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและห้องสมุดอื่น ๆ ซึ่งมหาวิทยาลัยได้ขอความร่วมมือในการให้นิสิตและอาจารย์เข้าใช้ เป็นต้นว่า ห้องสมุด AUA ห้องสมุด UNESCO

ห้องสมุด BRITISH COUNCIL ห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และห้องสมุดของสถาบัน
บัณฑิตบริหารศาสตร์ ฯลฯ ซึ่งปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีหนังสือและวารสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร
การศึกษาจำนวนเพียงพอ ในการให้การสนับสนุนในด้านการบริการ

นอกจากนี้แล้วมหาวิทยาลัยฯ ยังได้รับความร่วมมือทางวิชาการจากสถาบันการ
ศึกษาในต่างประเทศ เช่น THE ONTARIO INSTITUTE FOR STUDIES IN EDUCATION, UNIVERSITY
OF TORONTO และมหาวิทยาลัยหลายแห่งในออสเตรเลียและสหราชอาณาจักร ซึ่งจะให้ความช่วย
เหลือเกี่ยวกับหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ที่สถาบันเหล่านั้นจัดทำขึ้น (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
2528ก : 8-9)

จากข้อมูลจะเห็นเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบและวิธีการผ่าน
หลักสูตรที่มีการเรียนการสอนเด่นเฉพาะทางที่มุ่งสร้างสรรค์การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพเพื่อให้หลักสูตรเป็นแผนที่ในการเดินทางไปสู่ความสำเร็จ

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการศึกษาชุมชนมีประสบผลสำเร็จอย่างสูงได้สร้าง
นักบริหารมืออาชีพไปปรับใช้สังคมในฐานะผู้วางนโยบายเพราะเกิดจากโครงสร้างการบริหารหลักสูตร
ที่มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรร่วมกันทุ่มเทกำลังสติปัญญา ให้การอบรมและบริหารจัดการอย่าง
เข้มแข็งอย่างเป็นสหวิทยาการที่ควรกล่าวนามเพื่อแสดงความชื่นชมและจารไว้ให้รำลึกถึงตลอดไป
โดยขอเสนอแนะเฉพาะรายชื่อบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการบริหาร
หลักสูตรแต่ละช่วงสมัย ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2529ข : 1; บัณฑิตวิทยาลัย. 2531
: 1-2 ; วิจิตร วรุตบางกูร. สัมภาษณ์. 2547)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

1. ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 - 2535
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร วรุตบางกูร ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536
3. ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 - 2544
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – ปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเรียนการสอนโดยสรุปคือ จะมีการเชิญอาจารย์
ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมาเป็นร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อพิจารณาปัญญานิพนธ์
ให้ความเห็นในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางการศึกษา เช่น ทางทฤษฎี และประเมินผล
ทางการศึกษา ซึ่งจะสร้างความเข้มข้นและความร่วมมือลักษณะสหวิทยาการในศาสตร์เพื่อให้การจัด
การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีบรรลุผลและทำให้การศึกษาค้นคว้าของนิสิตมีความลึกซึ้งใน
เนื้อหามากขึ้น (ประชุม รอดประเสริฐ. สัมภาษณ์. 2547)

3.3 การคัดเลือกนิสิตเข้าศึกษา

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นโอกาสทางการศึกษาที่พยายามสร้างความเท่าเทียมกันทางการศึกษา การคัดเลือกนิสิตที่มีคุณภาพสามารถเลือกบุคคลได้ตรงตามที่ต้องการ (จรัส สุวรรณเวลา ; และคนอื่น ๆ . 2540 : 141)

ในการคัดเลือกนิสิตเพื่อเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขุภีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา (บัณฑิตวิทยาลัย. 2534 : 13) กำหนดคุณสมบัติและคุณวุฒิของผู้สมัครเข้าเป็นนิสิตดังต่อไปนี้

- 1) สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาโท หรือเทียบเท่าทางการบริหารการศึกษาหรือสาขาต่างจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัยรับรอง
- 2) เป็นผู้ที่มีตำแหน่งบริหาร หรือเคยดำรงตำแหน่งบริหารมาก่อน หรือเป็นนักวิชาการ ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการวางแผนการศึกษา การนิเทศการศึกษา และควบคุมมาตรฐานการศึกษา ฯลฯ โดยมีประสบการณ์ดังกล่าวไม่น้อยกว่า 2 ปี
- 3) มีความรู้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี เป็นผู้มีความประพฤติดี และไม่เป็นโรคติดต่ออย่างร้ายแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และหรือโรคที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในหลักสูตรดุขุภีบัณฑิตทางการบริหารการศึกษา
- 4) ผู้สมัครเข้าศึกษาจะต้องได้คะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาโท ไม่น้อยกว่า 3.50 และต้องมีผู้รับรองความสามารถ ความประพฤติไม่น้อยกว่า 3 คน และ / หรือ คณาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาเอกบริหารการศึกษาพิจารณาแล้วเห็นสมควรรับเข้าศึกษาได้

ในการคัดเลือคนั้น มหาวิทยาลัยโดยกรรมการจะพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครไว้จำนวนหนึ่ง ให้เป็นผู้มีสิทธิ์เข้าสอบโดยพิจารณาจากเอกสาร 1) รายละเอียดในการกรอกใบสมัคร 2) ใบแสดงผลการเรียนในระดับปริญญาตรี 3) ใบแสดงผลการเรียนในระดับปริญญาโท 4) ใบรับรองความรู้ภาษาอังกฤษ (ถ้ามี) และ 5) ใบรับรอง (Recommendation)

หลังจากคณะกรรมการได้พิจารณาเอกสารต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว มหาวิทยาลัยโดยคณะกรรมการจะพิจารณาคัดเลือกผู้เข้าสอบไว้จำนวนหนึ่ง เพื่อเข้ารับการสอบสัมภาษณ์ โดยใช้หลักในการพิจารณาคัดเลือกจากสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ผลการสอบวิชาเอก ผลการสอบวิชาภาษาอังกฤษ หรือใบรับรองความรู้ภาษาอังกฤษ ใบรับรอง (Recommendation) รายละเอียดในการกรอกใบสมัคร ใบแสดงผลการเรียนในระดับปริญญาตรี และใบแสดงผลการเรียนในระดับปริญญาโท

ต่อมาเมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตรและการรับสมัคร ในปี 2545 มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรการบริหารการศึกษาระดับปริญญาเอกใหม่ ดังนี้ (คณะศึกษาศาสตร์. 2545ข 1-8)

- 1) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่า จากสถาบันการศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัยและสำนักงาน ก.พ.รับรอง

2) มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ดังต่อไปนี้ไม่น้อยกว่า 2 ปี หลังจากจบการศึกษาระดับปริญญาโทแล้ว หรือไม่น้อยกว่า 4 ปี หลังจากจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้ว คือ เป็นผู้นำที่กำลังดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งบริหารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เป็นผู้ที่กำลังสอนหรือเคยสอนวิชาการบริหารการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และเป็นนักวิชาการหรือเคยเป็นนักวิชาการที่มีตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการศึกษา การวางแผนการศึกษา การนิเทศการศึกษา การควบคุมมาตรฐานการศึกษาหรือการจัดดำเนินการทางการศึกษา

วิธีการคัดเลือกผู้เข้าศึกษาต่อโดย 1) ผู้สมัครต้องมีหนังสือรับรอง จำนวน 3 ฉบับจากผู้รับรอง 3 คน 2) มีใบรับรองของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับประสบการณ์การทำงานของผู้สมัครและผ่านการสอบคัดเลือกของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาเรียบร้อยแล้ว

จึงสรุปได้ว่าการคัดเลือกบุคคลผู้เข้ารับการศึกษาามีเทคนิควิธีการคัดกรองที่ผ่านขั้นตอนอย่างรอบคอบเป็นระบบโดยเห็นการไว้วางใจและการมอบหมายอำนาจในระบบการคัดเลือกที่ผู้ใกล้ชิดกับผู้เข้ารับการศึกษาให้การรับรองขั้นต้นที่มีการคัดเลือกอย่างดีจากหน่วยงานต้นสังกัดของบุคคลนั้นเป็นการส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่ระบบรากฐานที่ให้โอกาสการเข้าศึกษาตามความจำเป็นและต้องการของสังคมที่ผู้บังคับบัญชามีส่วนเป็นผู้จัดสรรโดยอ้อม

3.4 การวัดผลการศึกษา

การวัดผลการศึกษาถือเป็นขั้นตอนสำคัญมากในกระบวนการเรียนการสอน การวัดผลจะมีเป็นระยะเพื่อเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับวิธีการสอนและข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาความสามารถของนิสิต (ปราณี กุลละวณิชย์. 2540 : 149) การวัดผลการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาดุขบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จึงมีขั้นตอนหลายระบบและซับซ้อนเพื่อผลของการพัฒนาผู้เข้ารับการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ 1) การสอบประจำรายวิชา 2) การสอบเบื้องต้น 3) การสอบภาษาต่างประเทศ 4) การสอบข้อเขียนพิศดาร 5) การสอบปากเปล่าเกี่ยวกับปริญญานิพนธ์ รายละเอียดดังนี้ (บัณฑิตวิทยาลัย. 2543 : 20-26)

1) การสอบประจำรายวิชา นิสิตที่มีสิทธิ์เข้าสอบจะต้องมีเวลาเรียนในรายวิชานั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดของรายวิชา จึงจะมีสิทธิ์เข้าสอบในรายวิชานั้น โดยในการสอบรายวิชานั้นมีระบบการให้คะแนนแต่ละรายวิชา ให้กระทำโดยกำหนดระดับขั้นคะแนนซึ่งมีความหมายและค่าระดับขั้นแตกต่างกันดังนี้ (บัณฑิตวิทยาลัย. 2529 : 9)

ระดับขั้น	ความหมาย	ค่าระดับขั้น
A	ดีมาก	4.00
B	ดี	3.00
C	พอใช้	2.00
D	อ่อน	1.00

E	ตก	0.00
I	การประเมินผลยังไม่สมบูรณ์	-
W	งดเรียนโดยได้รับอนุมัติ	-

ต่อมา มีการปรับปรุงระบบการให้ระดับคะแนนผลการเรียนใหม่ โดยมีระบบการประเมินผลการเรียนรายวิชาในแต่ละรายวิชา ให้กระทำแบบระดับชั้น ซึ่งมีความหมายแต่ละค่าระดับดังนี้

ระดับชั้น	ความหมาย	ค่าระดับชั้น
A	ดีเยี่ยม (Excellent)	4.00
B+	ดีมาก (Very Good)	3.50
B	ดี (Good)	3.00
C+	ดีพอใช้ (Fairly Good)	2.50
C	พอใช้ (Fairly)	2.00
D+	อ่อน (Poor)	1.50
D	อ่อน (Very Poor)	1.00
E	ตก (Fail)	0.00

นอกจากการประเมินผลเป็นแบบระดับชั้นแล้ว กรณีที่หลักสูตรกำหนดให้มีการประเมินผลการเรียนรายวิชาใดให้ประเมินผลได้ดังนี้

ระดับชั้น	ความหมาย
S	ผลการเรียนเป็นที่น่าพอใจ (Satisfactory)
AU	การลงทะเบียนเรียนเป็นพิเศษโดยไม่นับหน่วยกิต (Audit)
U	ผลการเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ (Unsatisfactory)
I	การประเมินผลยังไม่สมบูรณ์ (Incomplete)
W	การงดเรียนโดยได้รับอนุมัติ (Withdrawn)

2) การสอบเบื้องต้น มีหลักการประเมินผล ดังนี้

P	หมายถึง	สอบได้ (PASS)
F	หมายถึง	สอบตก (FAIL)

3) การสอบภาษาต่างประเทศมีหลักการประเมินผล ดังนี้

P	หมายถึง	สอบได้ (PASS)
F	หมายถึง	สอบตก (FAIL)

4) การสอบข้อเขียนพิศดารมีหลักการประเมิน ดังนี้

P	หมายถึง	สอบได้ (PASS)
F	หมายถึง	สอบตก (FAIL)

5) การสอบปากเปล่าเกี่ยวกับปริญญานิพนธ์มีหลักการประเมินผล ดังนี้

PD	หมายถึง	ผ่านยอดเยี่ยม
P	หมายถึง	ผ่าน
F	หมายถึง	ไม่ผ่าน

ในการสอบเบื้องต้นนั้น ต่อมา มีการปรับปรุงการสอบโดยยกเลิกการสอบเบื้องต้น เปลี่ยนเป็นการสอบวัดคุณสมบัติ และการประเมินผลเกี่ยวกับการสอบปากเปล่าปริญญาโทนั้น ยกเลิกระบบการให้คะแนนจาก PD และคงเหลือเพียง P และ F เท่านั้น และการสำเร็จการศึกษา ต้องผ่านหลักเกณฑ์ ดังนี้ (บัณฑิตวิทยาลัย. 2543 : 24)

1. จะต้องสอบผ่านการสอบเบื้องต้น ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็นการสอบวัดคุณสมบัติ
2. เรียนรายวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ปริญญาการศึกษาดุขุภีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา โดยได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 3.00
3. จะต้องสอบผ่านการสอบข้อเขียนพิศดารหรือการสอบประมวลความรู้ ขึ้นปริญญาเอกในสาขาการบริหารการศึกษา
4. สอบผ่านภาษาต่างประเทศชั้นสูง
5. เสนอปริญญาโทแสดงถึงการค้นพบเนื้อหาใหม่ของทางวิชาการบริหารการศึกษา ทฤษฎีใหม่ สาเหตุแห่งปัญหาและวิธีแก้ไข พัฒนารูปแบบการบริหารใหม่ ๆ หรือการวิพากษ์วิจารณ์ด้วยแนวคิดใหม่ อันมีผลไปสู่การพัฒนาระบบการศึกษาและการพัฒนาประเทศ
6. ผ่านการสอบปากเปล่าปริญญาโท โดยมีกรรมการภายนอกภาควิชาหรือมหาวิทยาลัยร่วมสมทบด้วย

จะพบว่า การวัดผลการศึกษาเป็นกลยุทธ์ที่จะพัฒนาการเรียนการสอน กิจกรรมส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการในหลายรูปแบบเพื่อสร้างองค์ความรู้และเป็นเครื่องมือทางการศึกษาที่ช่วยสร้างวิจรณ์ญาณและนำเข้าสู่ประสภการณ์ของระบบการจัดการเรียนการแก่นิสิตอย่างเป็นวัฏจักรผ่านการปฏิบัติในการเรียนการสอนของคณาจารย์และนิสิตร่วมกัน

การจัดการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาดุขุภีบัณฑิตเป็นการจัดการศึกษาในระดับสูงสุดของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง ที่สร้างบุคคลให้มีความรอบรู้ในระดับลึกซึ้ง ต้องมีบุคลากรที่เชี่ยวชาญสูงในศาสตร์สาขานั้น ๆ บุคคลเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในรากฐานการผลิตและบริหารจัดการเพื่อให้หลักสูตรดำเนินการเป็นไปตามปณิธานของการจัดการศึกษา ต้องมีการสนับสนุนจากทั้งผู้บริหารระดับสูงสุดที่มีวิสัยทัศน์มุ่งอนาคตและคณาจารย์ที่อยู่ในประชาคมนั้น การวางรากฐานทางการศึกษาและการพัฒนาการศึกษาจนทำให้สถาบันการฝึกหัดครูมีวิวัฒนาการสูงสุดจนเป็นมหาวิทยาลัยศรีนคิรินทร์วิโรฒเช่นในปัจจุบันย่อมต้องใช้วิธีการแห่งปัญญาเพื่อสร้างการศึกษาแผนใหม่หรือการศึกษาแบบพิพัฒนาการ (Progressive education) เพื่อเปลี่ยนแปลงและนำการศึกษาไปสู่สิ่งใหม่จะสะท้อนให้เห็นการมุ่งมั่นพัฒนาผ่านแนวคิดของผู้บริหารและผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาได้สูงสุดถึงระดับปริญญาเอก และเกิดเป็นแห่งแรกของประเทศไทย ย่อมต้องมีพล้งจากภายในส่งเสริมที่สะท้อนจากอักษรให้เห็นชัดเจนดังตัวอย่างยกมาแสดง ดังนี้

สารจากอธิการบดี (รองศาสตราจารย์ คุณหญิง ดร. สมณทนา พรหมบุญ) ความว่า

“ ขอแสดงความยินดีกับนิสิตใหม่ทุกคน และขอต้อนรับสู่รั้วเทา – แดง สถาบันแห่งปรัชญา “ การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม “ และปณิธาน “ปราชญ์ผู้ทรงศีล “ นับแต่ปี พ.ศ. 2492 เป็นต้นมา

นิสิตทุกคนนับว่าเป็นผู้ที่มีโอกาสเหนือกว่าประชาชนอีกเป็นจำนวนมาก ทั้งโอกาสที่จะได้รับความรู้ในระดับสูง และโอกาสที่จะได้สมาคมกับผู้รู้และเพื่อนนิสิตทั้งภายในและภายนอกสถาบัน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณรัฐเป็นจำนวนมาก ดังนั้นนิสิตจึงไม่ควรปล่อยโอกาสที่หาได้ยากนี้ผ่านไปโดยมิได้รับประโยชน์เท่าที่ควร

ประโยชน์ส่วนตน คือ การเรียนรู้วิชาการและการฝึกประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อศึกษาให้จบตามหลักสูตรภายในกำหนดเวลาอันควร เพื่อนำไปใช้หาเลี้ยงชีพ และบำรุงเลี้ยงดูบิดามารดาและครอบครัว

ประโยชน์ที่สำคัญทัดเทียมกันคือ ประโยชน์ส่วนรวม มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาระดับสูง ย่อมมุ่งหวังให้บัณฑิตทุกคนมีจิตสำนึกต่อสังคมมากกว่าประชาชนโดยทั่วไป กล่าวคือ เป็นผู้เฝ้าทางปัญญาให้แก่สังคมและสามารถพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรือง ดังนั้น นิสิตจึงควรระลึกถึงความรับผิดชอบในส่วนนี้อยู่เสมอ

หากนิสิตมุ่งมั่นในปรัชญาและปณิธานของมหาวิทยาลัย ดังนี้แล้ว อานิสงส์แห่งความตั้งใจก็จะอำนวยให้นิสิตสำเร็จการศึกษาและสำเร็จประโยชน์ใหญ่ไม่น้อยทั้งปวงอย่างแน่นอน ”

(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2541 : 1)

แนวคิดที่มีต่อการบริหารการศึกษาของศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์

ราชบัณฑิต ความว่า

“ การศึกษาการบริหารการศึกษา ทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอกนั้นเป็นการเพิ่มความรู้ สร้างความรู้ และเผยแพร่ความรู้ นำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่เรียนไปพัฒนาตนเอง และพัฒนางานที่ตนเองทำ ดังนั้น ในกระบวนการศึกษาขอให้ตระหนัก พยายาม เพื่อบรรลุความสำเร็จในสิ่งเหล่านี้ด้วย “

คติสอนศิษย์

“ ความดีไม่สามารถหาซื้อได้ ต้องสร้างและทำเอง “

(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2546 : 1,4)

และจากการปฏิบัติตนของศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ราชบัณฑิต ที่ศิษย์ทั้งหลายจะกล่าวขวัญอยู่เนื่อง ๆ ในการเป็นปูชนียบุคคลของท่าน ที่สะท้อนถึงการพัฒนาการศึกษาผ่านการพัฒนาบุคคลโดยท่านเป็นรูปแบบจำลอง ความโดยสรุป ดังนี้

“ เป็นผู้ให้โอกาสบุคคล อุทิศเวลาให้แก่การสอน เป็นแบบอย่างของผู้สูงอายุที่มีคุณค่าในตนเอง เวลามีโอกาสให้ชาวเหนือการปฏิบัติตนของท่าน สอนรูปแบบทางความคิด ให้กับศิษย์เสมอ ๆ เป็นตัวแบบของบทบาท (Role model) ในเชิงของ Adversity Quotient ที่ถึงพร้อมซึ่งความเป็นเลิศในทุกด้าน กล่าวคือ มีความรอบรู้แห่งตน (Personal mastery) มีจิตใจดี (Mental models) เผชิญปัญหาและสร้างสรรค์อย่างมีวุฒิภาวะ (System thinking) พันฝ่าอุปสรรคเพื่อความสำเร็จที่ตั้งใจอย่างมีคุณธรรมโดยยังคงบุคลิกสุขุมลุ่มลึกรวมถึงอารมณ์ขัน ถือเป็นทรัพยากรล้ำค่าของวงการบริหารการศึกษาและสังคมอย่างต่อเนื่อง เป็นมืออาชีพ (Professional) โดยแท้ สร้างแรงจูงใจ แรงบันดาลใจ ให้ปรัชญาที่เกิดจากการสังเคราะห์สิ่งทั้งมวลที่ผ่านพบประสบการณ์ชีวิต การทำงานทั้งทางวิชาการ การบริหารและธรรมาจริยธรรมรอบตัวท่าน ท่านได้เป็นรากฐานสนับสนุนการใฝ่รู้ของศิษย์รุ่นต่อรุ่นได้ประสบผลสำเร็จมากเหลือคณานับ เติบโตบุคคลให้ก้าวสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ “

ความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูงและคณาจารย์ผู้สอนที่ได้ลำดับความคิดเรียงร้อยเป็นตัวอักษรนั้นได้สะท้อนถึงความเจริญงอกงามที่แสดงถึงพัฒนาการจัดการศึกษาออกมาอย่างโดดเด่น มีผลเชิงประจักษ์จากผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพอยู่ในวงการการศึกษาที่มีทั้งผลลัพธ์จากหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต และหลักสูตรการศึกษาดุขฎิบัณฑิตดังปรากฏในลำดับต่อไป

4. ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา

การจัดการศึกษาในสาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในภาพรวมนั้นมีการผลิตบัณฑิต มหาบัณฑิต และดุขฎิบัณฑิต ออกไปรับใช้สังคม เพื่อพัฒนาประเทศชาติเป็นจำนวนมาก ซึ่งศาสตร์ทางด้านการบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสำหรับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้วเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในระดับประเทศว่าเป็นแหล่งผลิตบุคลากรทางด้านการศึกษา โดยเฉพาะการบริหารการศึกษาแห่งแรกในประเทศไทยทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาเอก ผู้สำเร็จการศึกษาออกไปดำเนินชีวิตในวิชาชีพของตนได้ประสบความสำเร็จในวิชาชีพ มีชื่อเสียง ทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคม เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นผู้ที่จบการศึกษาทั้งในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต และหลักสูตรการศึกษาดุขฎิบัณฑิต ที่จบจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ศูนย์ มศว องค์กรักษ์ และราชบุรี เป็นผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาในสาขาการบริหารการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับของสังคมในหลักสูตรสามระดับ ดังต่อไปนี้

4.1 ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

ปัจจัยนำเข้าที่ผ่านจากกระบวนการจัดการศึกษาซึ่งสถาบันการศึกษาทั้งหลายมุ่งหวัง คือ ผลผลิต (บัณฑิต) ที่จบออกมามีคุณภาพให้หลักประกันต่อสาธารณชนได้ (อุทุมพร จามรมาน. 2540 : 170) ทั้งปริมาณและคุณภาพเพื่อออกไปพัฒนาตนเองและสังคมในระดับประเทศเป็นผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาที่เป็นบุคคลโดยสมบูรณ์ การจัดศึกษาระดับอุดมศึกษาในศาสตร์สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต เกิดผลลัพธ์ที่ได้ทั้งผลผลิตในเชิงปริมาณตอบสนองความต้องการของประเทศและผลลัพธ์ในเชิงคุณภาพเป็นผู้นำทางการศึกษาที่สำคัญมาตั้งแต่ในอดีตและผลผลิตไปสร้างความเติบโตก้าวหน้าแก่วงการบริหารการศึกษาของประเทศมากมาย นับเนื่องจากการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตในระยะต้นจนถึงวาระที่มีการเปลี่ยนแปลงการผลิตไปเป็นเพียงวิชาโทที่เกิดขึ้นหลังปี พ.ศ.2515 โดยเน้นการผลิตในระดับปริญญาโทแทนตามความต้องการของสังคม แต่ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาเหล่านั้นยังคงแสดงผลงานและคุณค่าในระยะยาวอยู่ สามารถแสดงจำนวนผลลัพธ์ของผล

ผลิตทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพได้ ดังนี้ (จีระพันธุ์ พูลพัฒน์. 2514 : 215 ; สุรางค์ เบญจศรี. สสำรวจ. 2547 ; แผนทะเบียนวิทยาลัยวิชาการศึกษา. 2515 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

4.1.1 ผลลัพธ์เชิงปริมาณ

หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สามารถผลิตบัณฑิตออกมารับใช้สังคมโดยประมาณ 20 รุ่น ออกไปประสบความสำเร็จในวิชาชีพ มีชื่อเสียงและทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคม พัฒนาประเทศชาติในหน่วยงานทั้งในภาครัฐและเอกชน ทางด้านการศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา (พ.ศ. 2497 - 2515) ประมาณ 493 คน รายละเอียดปรากฏดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 สรุปจำนวนผลลัพธ์เชิงปริมาณในการผลิตบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกรายปี (ปี พ.ศ. 2496 -
2515)

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา
2496	-
2497	8
2498	15*
2499	19
2500	25
2501	46
2502	59
2503	36
2504	27**
2505	18
2506	17
2507	17
2508	15
2509	16
2510	15
2511	23
2512	30
2513	20
2514	21
2515	66
รวม	493

* 2498 เปิดปริญญาตรี ภาคสมทบ

** 2504 งดรับปริญญาตรีภาคสมทบ

ที่มา : กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2547, มกราคม)

4.1.2 ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ

บัณฑิตทั้งหลายที่จบการศึกษาไปแล้วได้กระจายอยู่ในหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานอื่นสร้างคุณประโยชน์ทางการศึกษาโดยตรงและอ้อมมากมายถือได้ว่าเป็นผลลัพธ์เชิงคุณภาพที่มีระยะเวลาและพัฒนาการบ่มเพาะปรากฏผลงานอยู่เนื่อง ๆ สร้างชื่อเสียงมีคุณูปการแก่วงการศึกษาระดับชั้นนำของประเทศโดยนำเสนอเป็นตัวอย่าง ณ ที่นี้ จำนวน 14 ท่าน ดังนี้

- 1) นายพิน มาทอง (รุ่น 1) อดีตศึกษาธิการ เขต 2
- 2) นายถนอม พิเศษพงษา (รุ่น 1) อดีตศึกษาธิการจังหวัด
- 3) นายมงคล ศรีไพรวรรณ (รุ่น 1) อดีตอธิบดีกรมการศาสนา และรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- 4) รองศาสตราจารย์สุภรณ์ ศรีพหล (รุ่น 1) อดีตหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- 5) นายเดโช สนวนนนท์ (รุ่น 2) อดีตรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- 6) นายบรรจง ชูสกุลชาติ (รุ่น 2) อดีตอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- 7) นายสมชัย วุฒิปรีชา (รุ่น 2) อดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
- 8) นายสมนึก บำรุง (รุ่น 2) อดีตรองอธิบดีกรมสามัญศึกษา
- 9) นายสำราญ ถาวรวิวัฒน์ (รุ่น 2) อดีตเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
- 10) รองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค (รุ่น 3) อดีตรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 11) นายแจ้ง สุขเกื้อ (รุ่น 5) อดีตรองอธิบดีกรมการศาสนา ศึกษาธิการเขต 2 หัวหน้ากองการศึกษาและศาสนาสัมพันธ์ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 12) นายประจวบ แสงอินทร์ (รุ่น 5) อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ รองเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครู รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- 13) รองศาสตราจารย์วิจิตร ภักดีรัตน์ (รุ่น 5) อดีตรองอธิการบดีฝ่ายปฏิบัติการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- 14) นายชาติชาติรี โยสีดา (รุ่น 16) อดีตอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

จึงสรุปได้ว่าการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒรับผิดชอบมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และกระบวนการจัดการเรียนการสอนสามารถสร้างองค์ความรู้เป็นหลักชี้นำสังคมที่ประชาชนและองค์กรสามารถพึ่งพาได้ (อมรวิทย์ นาครทรรพ. 2539 : 139) เพราะผลลัพธ์ของผลผลิตที่จบออกไปปรับใช้สังคมโดยได้รับการพัฒนาผ่านกระบวนการจัดการศึกษาของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาจำนวนหนึ่ง

4.2 ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการพัฒนาวิชาการ พัฒนาบุคคล พัฒนาวิชาชีพและพัฒนาสังคมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เป็นนักวิชาการที่เชี่ยวชาญ มีความเป็นเลิศสร้างมวลมนุษยชาติไปใช้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมเอื้อประโยชน์สุขต่อกัน (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2543 : 9) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ตอบสนองกิจกรรมดังกล่าวเช่นกัน ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาซึ่งเป็นบุคคลที่ผ่านการพัฒนาจากหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยหากนำมาวิเคราะห์คุณลักษณะ อาจกล่าวได้ว่า เป็นปัญญาชนที่ใช้ปัญญาได้ตามความแตกต่างเฉพาะปัจเจกบุคคล สร้างเกียรติภูมิได้จากความมั่นใจในตนเอง (สุธรรม อารีกุล. 2541 : 61 ; อ้างอิงจาก จักรภพ เพ็ญแข. 2539) ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นผลงานมีอยู่ในวงการศึกษายังคงบทบาทสำคัญในสังคมแตกต่างกันบางคนอาจไม่โดดเด่น บางคนมีชื่อเสียง แต่ทุกคนเหล่านั้นล้วนเป็นรากฐานสำคัญต่อหน่วยงานดังรายละเอียดภูมิหลัง ผลงานของบุคคลและปริมาณผู้จบการศึกษา ดังนี้

4.2.1 ผลลัพธ์เชิงปริมาณ

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสามารถผลิตมหาบัณฑิต ออกไปปรับใช้สังคมโดยประมาณแต่ละแผนการศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 - 2546 กล่าวคือ หลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนในภาคปกติ จำนวน 30 รุ่น (หลักสูตรแผน ก (2)) หลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนในภาคพิเศษ จำนวน 5 รุ่น (ใช้หลักสูตรแผน ก (2)) จำนวน 10 รุ่น (ใช้หลักสูตร แผน ข) รวมทั้งสิ้น 15 รุ่น และโครงการความร่วมมือระหว่างสามัญศึกษาจังหวัดนครนายกและวิทยาลัยเทคนิคราชบุรีกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปิดสอนภาคพิเศษ หลักสูตรแผน ข เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2541 - 2546 เพื่อพัฒนาผู้บริหารการศึกษาทั้ง 2 แห่งนี้ ที่ ศูนย์ มศว องค์กรฯ มีผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว จำนวน 5 รุ่น และศูนย์ราชบุรี จำนวน 3 รุ่นออกไปสร้างความสำเร็จในวิชาชีพ มีชื่อเสียง และทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ ในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทางด้านการศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา (พ.ศ. 2515 - 2546) ประมาณ 989 คน (สุรางค์ เบญจศิริ. สำนวน. 2547 ; กองบริการการศึกษา. 2539 - 2546 ; กองแผนงาน. 2516 - 2546) รายละเอียดตามตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 ผลลัพธ์เชิงปริมาณในการผลิตบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกรายปี (ปี พ.ศ. 2515 - 2546)

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้เข้าศึกษา			จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา
	ประสานมิตร		ราชบุรี/พิเศษ	
	ปกติ	พิเศษ		
2515	9	-	-	-
2516	20	-	-	3
2517	11	-	-	3
2518	10	-	-	14
2519	19	-	-	5
2520	18	-	-	5
2521	21	-	-	16
2522	20	-	-	15
2523	26	-	-	6
2524	27	-	-	3
2525	18	-	-	17
2526	21	-	-	33
2527	25	-	-	29
2528	24	-	-	21
2529	26	-	-	4
2530	35	-	-	19
2531	27	-	-	16
2532	30	11	-	20
2533	20	11	-	20
2534	27	27	-	32
2535	20	25	-	49
2536	26	24	-	33
2537	21	26	-	49
2538	17	26	-	69
2539	17	26	-	54
2540	16	25	-	54
2541	25	25	35	33
2542	9	24	33	42
2543	6	26	33	73
2544	18	31	37	70
2545	9	26	25	72
2546	11	27	12	110
รวม	629	360	175	989

ที่มา : กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2547, มกราคม) และ หนังสือ
พระราชทานปริญญาบัตรประจำปีการศึกษา. (2531-2546)

4.2.2 ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาซึ่งผ่านกระบวนการพัฒนาจากหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตไปใช้ชีวิตในสังคมจำนวนมากทั้งอยู่ในแวดวงการศึกษา การทหาร สถานศึกษา เอกชน จนได้รับการยกย่องเป็นผู้ที่มีประวัติและผลงานทรงคุณประโยชน์ต่อสังคมซึ่งเป็นตัวอย่าง จำแนกแต่ละสาขาวิชาชีพ ได้ดังนี้

กลุ่มวิชาชีพการศึกษา (ข้าราชการ ระดับ 9 - 11) ในกระทรวงศึกษาธิการ
ผู้บริหารระดับสูงที่ปฏิบัติงานในลักษณะกำกับ กำหนดนโยบาย

1) นายสุชาติ เมืองแก้ว (ภาคปกติ รุ่น 2) รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

2) นายประมวล รัตนวงศ์ (ภาคปกติ รุ่น 2) อดีตศึกษาธิการจังหวัด

3) นายกฤษ (กวี) กาญจนภา (ภาคปกติ รุ่น 2) อดีตรองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน และผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

4) นายสุวกิจ ศรีปัดดา (ภาคปกติ รุ่น 3) อดีตอธิการบดีสถาบันราชภัฏ มหาสารคาม

5) นายไพบูลย์ วิสัยจร (ภาคปกติ รุ่น 5) อดีตผู้ตรวจราชการสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน

7) นายประกอบ พรหมรักษ์ (ภาคปกติ รุ่น 6) อดีตเลขาธิการข้าราชการครู

8) นายสุตใจ ทองอ่อน (ภาคปกติ รุ่น 6) ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

9) นายบุญรัตน์ วงศ์ใหญ่ (ภาคปกติ รุ่น 7) ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

10) นายวิชัย เวียงสงค์ (ภาคปกติ รุ่น 9) ผู้เชี่ยวชาญกรมสามัญศึกษา นายกสมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย

11) นายสนั่น รัตนวงศ์ (ภาคปกติ รุ่น 9) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนราธิวาส

12) นายประสิทธิ์ จันดา (ภาคปกติ รุ่น 16) รองเลขาธิการคณะกรรมการอาชีวศึกษา อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

1) นางสมหมาย วัฒนะคีรี (ภาคปกติ รุ่น 12) อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

2) นายจักรกฤษ แยมสรวล (ภาคพิเศษ รุ่น 12) ผู้อำนวยการ
โรงเรียนท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ผู้บริการสถานศึกษาต้นแบบ ปี พ.ศ. 2545

3) นายสุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (ภาคพิเศษ รุ่น 13) ผู้อำนวยการ
โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

กลุ่มวิชาชีพทางการศึกษาที่นำโรงเรียนผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษา
ภายนอก ในสถานศึกษาเอกชน

1) ภราดาสุรสิทธิ์ สุขชัย (ภาคพิเศษ รุ่น 3) บราเดอร์อธิการ
โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา

2) นางเกื้อกุล เตือนกุล (ภาคพิเศษ รุ่น 5) ผู้รับใบอนุญาต
โรงเรียนอนุบาลวรรณนา

3) นางสาวจินตนา ธรรมวานิช (ภาคพิเศษ รุ่น 5) ผู้จัดการและ
ครูโรงเรียนสมาคมสตรีไทย และนายกสมาคมสตรีไทย และผู้พิพากษาสมทบศาลคดีเด็กและเยาวชน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4) นางทัศนีย์ ดันตราจิณ (ภาคพิเศษ รุ่น 5) โรงเรียนจินดาพงศ์

5) ชิสเตอร์สมพิศ กตัญญู (ภาคพิเศษ รุ่น 5) โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

6) นางจิราภา เกตุกาหลง (ภาคพิเศษ รุ่น 5) ผู้รับใบอนุญาต

โรงเรียนอนุบาลกานดา

7) ชิสเตอร์พรรณี ภูเรือนหงษ์ (ภาคพิเศษ รุ่น 11) มหาธิการิณี
คณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ

8) ภราดามารวุฒิ จิรสัจจธรรม (ภาคพิเศษ รุ่น 13) ผู้จัดการ /
ครูใหญ่โรงเรียนดอนบอสโก

กลุ่มวิชาชีพการทหาร และตำรวจ กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย

1) พันตำรวจเอกหญิงวิไล ดังทัดสวัสดิ์ (ภาคปกติ รุ่น 18)
อดีตหัวหน้างานฝึกอบรมพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

2) พันตำรวจเอกหญิงเพียว เอี่ยมวงศ์ (ภาคพิเศษ รุ่น 3)
อดีตรองผู้บังคับการ งานพยาบาล โรงพยาบาลตำรวจ

3) นาวาอากาศเอกไพโรจน์ เคียงประดู่ (ภาคพิเศษ รุ่น 6)
อดีตรองผู้อำนวยการกองปกครอง วิทยาลัยการทัพอากาศ กองทัพอากาศ

4) พันเอกนิพนธ์ ปานมงคล (ภาคพิเศษ รุ่น 7) รองผู้บัญชาการ
กองพลพัฒนาที่ 1 จังหวัดราชบุรี

5) พันตำรวจเอกหญิงอารีย์ ยมกุล (ภาคพิเศษ รุ่น 7)
หัวหน้าภาควิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

6) พันเอกหญิงสุกานดา หาญชนะ (ภาคพิเศษ รุ่น 8)

หัวหน้าภาควิชาสุขภาพจิตและการพยาบาล จิตเวชศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

7) พันเอกหญิงนิทรา ทหารวานิช (ภาคพิเศษ รุ่น 10)

ผู้อำนวยการกองการปกครอง วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

8) พันเอกสมมาตร ปรงสุวรรณ (ภาคพิเศษ ราชบุรี รุ่น 1)

ผู้อำนวยการกองยุทธการและการข่าว กรมทหารช่าง จังหวัดราชบุรี

9) พันเอกจิรพันธ์ กัณทวงศ์ (ภาคพิเศษ ราชบุรี รุ่น 1)

รองผู้อำนวยการกองยุทธการและการข่าว กรมทหารช่าง จังหวัดราชบุรี

กลุ่มสื่อสารมวลชน

1) นางจันทิมา เขยสวน (ภาคพิเศษ รุ่น 9) ผู้อำนวยการ
สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์

2) นางภาวนา วิสุทธิแพทย์ (ภาคพิเศษ รุ่น 10) นักวิชาการ
ประชาสัมพันธ์ 9 ชช ด้านพัฒนางานสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์
จึงสรุปได้ว่าการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาในหลักสูตรการ
ศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้คุณลักษณะของบัณฑิตสามารถพัฒนางาน
ได้ มีความรอบรู้ที่ชัดเจนทั้งเฉพาะศาสตร์ ชำนาญการทางวิชาการและมีคุณธรรม ใช้ความรู้ของตน
ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมในวงกว้างตรงกับเป้าหมายของหลักสูตร ที่แสดงถึงคุณภาพอยู่ในสังคม
หลากหลายกลุ่มอาชีพ

4.3 ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต

การจัดการศึกษาในระดับหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นการจัดการศึกษาระดับขั้นสูงสุดที่มีเป้าหมายสร้างความเป็นเลิศ
อย่างมีคุณภาพสูงสุด มุ่งสร้างผู้นำทางการบริหารที่มีวิสัยทัศน์และบุคลิกภาพเป็นมืออาชีพ (ภาควิชา
การบริหารการศึกษา. 2544 : 1-5) ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาระดับนี้จะเป็นทั้งนักบริหาร นักวิจัย
และนักวิชาการที่มีคุณลักษณะครบองค์สาม เป็นผู้นำทางการศึกษาที่ไปกำหนดนโยบายทางการศึกษา
ระดับชาติมีบทบาทผู้นำสังคม ดังรายละเอียดประวัติและเกียรติภูมิบุคคลที่แสดงถึงคุณภาพและ
ปริมาณผู้จบการศึกษา ดังนี้

4.3.1 ผลลัพธ์เชิงปริมาณ

หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สามารถผลิตดุษฎีบัณฑิต ออกไปรับใช้
สังคม จำนวน 8 รุ่น ออกไปประสบความสำเร็จในวิชาชีพ มีชื่อเสียง และทำคุณประโยชน์ให้แก่
สังคม พัฒนาประเทศชาติในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทางด้านการศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ
ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็น จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา (พ.ศ. 2530 - 2545) จำนวน 63 คน รายละเอียด
ปรากฏตามตาราง 3 ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2531 - 2545 ; กองบริการการศึกษา.
2547 ; สุรางค์ เบญจศรี. สำนว. 2547)

ตาราง 3 สรุปจำนวนผลลัพธ์เชิงปริมาณในการผลิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตร การศึกษาดุษฎีบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำแนกรายปี (ปี พ.ศ. 2529 - 2546)

ปี พ.ศ.	รุ่นที่ศึกษา	จำนวนผู้เข้าศึกษา	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา
2529	1	14	-
2530	2	11	-
2531	-	-	4
2532	3	10	6
2533	-	-	2
2534	-	-	5
2535	-	-	6
2536	-	-	1
2537	-	-	8
2538	4	11	3
2539	-	-	38
2540	5	11	-
2541	-	-	-
2542	6	10	-
2543	-	-	-
2544	7	12	10
2545	-	-	1
2546	8	8	9
รวม	8	87	54

ที่มา : กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2547, มกราคม) และ หนังสือ พระราชทานปริญญาบัตรประจำปีการศึกษา (2531-2546)

4.3.2 ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ

บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาล้วนใหญ่จะเป็นผลลัพธ์ที่ไปทำประโยชน์ซึ่งเป็น บุคคลที่มีเกียรติภูมิและประวัติดีเด่นระดับชาติ เป็นตัวอย่างที่ผ่านกระบวนการพัฒนาจากหลักสูตร การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ที่ถือได้ว่าผลิตได้ตรงกับปรัชญาของหลักสูตร ดังนี้

1) รองศาสตราจารย์ ดร. เจิดหล้า สุนทรวิภาต (รุ่น 1)

อดีตรองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและชุมชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2) รองศาสตราจารย์ ดร. ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (รุ่น 1)

อดีตคณบดีคณะครุศาสตร์ อุดสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

3) รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (รุ่น 1)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร บัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏสกลนคร

4) รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ เจริญวัย (รุ่น 1) อธิการบดีสถาบัน

ราชภัฏชัยภูมิ

5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา จรจิตร (รุ่น 1) อธิการบดี

บัณฑิตพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่ สงขลา

6) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (รุ่น 2) อดีต

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายบริหาร หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

7) ดร.อารมณ จินดาพันธ์ (รุ่น 2) อดีตผู้เชี่ยวชาญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

8) ดร.จักรพรรดิ วัฒนา (รุ่น 3) เลขานุการคณบดี

9) ดร.มณฑาทิพย์ ไชยศักดิ์ (รุ่น 3) ผู้อำนวยการวิทยาลัย

พยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดราชบุรี

10) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ พวงสุวรรณ (รุ่น 3) ดำรง

ตำแหน่ง อธิการบดี สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

11) ดร. สุชาติ สังข์รุ่ง (รุ่น 4) ผู้เชี่ยวชาญสำนักงานคณะกรรมการ

การข้าราชการครูทางการศึกษา

12) ดร. สุพรรณิ สมานญาติ (รุ่น 4) ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรี

เศรษฐบุตริบำเพ็ญ

สรุปได้ว่าการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้คุณลักษณะของบัณฑิตที่เป็นผู้นำมืออาชีพ นำการพัฒนาการศึกษาระดับชาติที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศที่โดดเด่นระดับการยอมรับในหน่วยงาน สร้างผลงานในฐานะนักวิจัยและนักพัฒนาตรงตามวัตถุประสงค์และปรัชญาการศึกษาในการเป็นวิชาชีพชั้นสูง

4.4 ประเด็นที่สะท้อนถึงการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา

จากการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีเทคนิคบอกต่อ (Snowball sampling) กับนิสิตผู้จบการศึกษาและบุคคลผู้อยู่ในเหตุการณ์ร่วมสมัย มีประเด็นทางการศึกษาและการจัดการศึกษาที่น่าสนใจ โดยได้เรียบเรียงสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

4.4.1 บัณฑิตผู้จบการศึกษา โดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รายวิชาที่ได้เรียนไปแล้วมีความสำคัญต่อการไปประกอบอาชีพในระดับหนึ่ง แต่ประโยชน์สูงสุดที่ได้รับจนสามารถนำไป

ประยุกต์ใช้ในการบริหารงานและบุคคลส่วนใหญ่จะเกิดจากการได้ฝึกฝนผ่านการทำปริญญานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ซึ่งเป็นแก่นสารสำคัญยิ่งที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ครอบคลุมลึกซึ้งในหลายด้าน

4.2.2 บุคคลร่วมสมัย แสดงความคิดเห็นที่เป็นการสนับสนุนการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษาว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นคุณภาพ กระบวนการฝึกปฏิบัติจะเข้มข้นมากในขั้นตอนการทำปริญญานิพนธ์ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจะมีผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากหลายภาควิชา ภายในมหาวิทยาลัย มาทำหน้าที่ให้คำแนะนำและปรึกษาในการบริหารหลักสูตรที่เกิดจากความคิดเห็นของบุคคลในรูปคณะกรรมการ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะสะท้อนให้ภาควิชาการบริหารการศึกษามองอนาคตเพื่อบริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในระดับภาพกว้าง โดยเสนอให้มีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการมองการศึกษาเชิงระบบที่เน้นทั้งการบริหารการศึกษาดังแต่ระดับการศึกษาพื้นฐานจนถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดอยู่ภายใต้บริบทของการบริหารการศึกษาทั้งสิ้น โดยไม่แยกเน้นเพียงแต่ในระดับการบริหารโรงเรียนเท่านั้น

4.2.3 บุคคลร่วมสมัย แสดงความคิดเห็นว่า การจัดการศึกษาทั้งสามหลักสูตรในสาขาการบริหารการศึกษา ยังคงเข้มข้นตามความมุ่งหมายของแต่ละหลักสูตร ถือได้ว่าคุณภาพทางวิชาการที่มีการจัดการศึกษายังคงเดิม

จากการจัดการเรียนการสอนในสาขาการบริหารการศึกษาในอดีตจนถึงปัจจุบันมีวิวัฒนาการอันยาวนาน นับเวลาได้ร่วม 50 ปี ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษาได้ผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นผู้บริหารทางการศึกษาระดับมืออาชีพเพื่อไปรับใช้สังคมทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ วิวัฒนาการดังกล่าวนับเป็นเวลามีใช้น้อยที่ก่อผลลัพธ์ของผลิตผลทางการศึกษาเป็นคุณูปการแก่วงการ การศึกษาจบจนปัจจุบันอันเป็นผลที่เกิดจากแรงมานะบากบั่นที่คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุ่มเทกำลังกายและสติปัญญาให้การถ่ายทอดความรู้ ฝึกอบรม และสร้างบุคคลให้ได้รับการพัฒนาเพื่อเป็นผู้นำทางการศึกษาและกอรปด้วยคุณธรรมในวิชาชีพ นับว่ามหาวิทยาลัยได้มีบทบาทในการทำหน้าที่เชิงปรัชญาและสัญลักษณ์ทางปัญญาโดยสมบูรณ์

บทที่ 5

สรุปผล การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พัฒนาการในการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการในการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตั้งแต่เปิดสอน จนถึงปีพุทธศักราช 2546 ในสามหลักสูตร คือ หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาวิทยาลัย หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิตในประเด็นต่อไปนี้ คือ โครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การคัดเลือกนิสิต และการวัดผลการศึกษา และศึกษาผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา ในสามหลักสูตร โดยในการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความเป็นมาและพัฒนาการในการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตั้งแต่เปิดสอน จนถึงปีพุทธศักราช 2546 จะเป็นแนวทางการวิเคราะห์สภาพการณ์ในอดีตเชื่อมโยงถึงปัจจุบัน เพื่อความกระจ่างชัดในองค์ประกอบความรู้ของการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำให้นักวิชาการ บัณฑิตศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีความเข้าใจสภาพการณ์ในอดีตและปัจจุบัน สามารถใช้เป็นสารสนเทศที่นำมากำหนดเป็นแนวทางวางแผน นโยบาย เป้าหมาย หรือทิศทางเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒต่อไปได้ รวมถึงได้เอกสารทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือบุคคลทั่วไปเพื่อการศึกษาและอ้างอิงทางวิชาการเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งประการ

แนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้หลักการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่จำเป็นได้มากจากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษาเอกสารเกี่ยวข้องกับความเป็นมาของการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาวิทยาลัย หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ตั้งแต่เปิดสอน จนถึงปีพุทธศักราช 2546

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเปิดสอนสาขาการบริหารการศึกษา แหล่งข้อมูล ได้แก่ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย กองบริการการศึกษา สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากหนังสือ วารสาร รายงานการประชุมต่าง ๆ แหล่งข้อมูล ได้แก่ ศูนย์บรรณสารสนเทศทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักวิทยบริการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ หอสมุดแห่งชาติ

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลร่วมสมัยโดยใช้เทคนิควิธีการสัมภาษณ์แบบบอกต่อ (Snowball sampling) เพื่อเพิ่มเติมเนื้อหาให้ครบจากเอกสารที่ปรากฏในระบบการจัดเก็บเอกสารทางราชการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ หรืออาจเป็นเอกสารเฉพาะที่ได้จากส่วนบุคคล

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในสาระต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. การจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา จากการศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดในข้อมูลพบประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรใน 4 ด้าน ได้แก่ โครงสร้างหลักสูตร การเรียนการสอน การคัดเลือกนิสิต การวัดผลการศึกษา และผลที่ได้จากการจัดการศึกษา คือ ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 โครงสร้างหลักสูตร ในยุคที่เป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา มีพัฒนาการมาเป็นระยะเวลารอบระยะเวลา 4 - 7 ปี เพื่อปรับปรุง โครงสร้าง รายวิชา รหัสวิชา จำนวน 4 ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ 1 และ 2 เป็นการปรับชื่อและหน่วยกิต เพิ่มหน่วยกิต และเพิ่มวิชาใหม่ จำนวน 2 วิชา

ครั้งที่ 3 เป็นการปรับปรุงโปรแกรมการเรียน

ครั้งที่ 4 ปรับในส่วนแผนการเรียน ที่กำหนดวิชาสามัญ วิชาการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับผู้ที่หน่วยราชการส่งมาศึกษา โดยมีการฝึกงานทางด้านการบริหารการศึกษา

เมื่อเข้าสู่ระบบการเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โครงสร้างหลักสูตรที่ปรับปรุงครั้งสุดท้ายได้ใช้เป็นหลักมาโดยลำดับ แต่หันไปมุ่งเน้นการให้การศึกษาระดับมหาบัณฑิต โครงสร้างของหลักสูตรจึงมีการผลิตภายใต้บทบาทใหม่กล่าวคือ มีเพียงวิชาโท การบริหารการศึกษาที่เน้นพื้นฐานอันมีสาระทางด้านการบริหารการศึกษาเพื่อเป็นรากฐานการศึกษาในระดับสูงต่อไป รับผิดชอบโดยภาควิชาการบริหารการศึกษา ในสังกัดคณะศึกษาศาสตร์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517

1.2 การเรียนการสอน ในยุควิทยาลัยวิชาการศึกษา จัดการเรียนการสอนตามระบบการศึกษาแบบหน่วยกิต ระบบทวิภาค ระยะเวลาในการเรียน จำนวน 2 ปี เรียนวิชาการ 50 % และวิชาชีพ 50 %

1.3 การคัดเลือกนิสิต ในระยะแรกมี 2 ประเภท คือ สอบคัดเลือกเข้าเรียน และกรมคัดเลือกส่งมา หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2513 การคัดเลือกเป็นระบบที่กำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติของบุคคลและการเข้าเรียนไว้ชัดเจน

1.4 การวัดผลการศึกษา มีการสอบรายวิชาและการฝึกงานในหลักสูตรเป็นหลัก

โดยใช้ระบบค่าระดับคะแนน A B C D E ซึ่งสามารถเทียบเป็นร้อยละได้ ถือว่าเป็นการนำวิธีวัดผลระบบใหม่มาแทนที่เปอร์เซ็นต์ (สาโรช. บัวศรี. 2528 : 190) และใช้สืบมาจนปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงระบบการวัดและประเมินผลการศึกษาให้เข้าสู่ความเป็นระบบและมีหลักเกณฑ์ตรวจสอบชัดเจนขึ้นที่แสดงถึงพัฒนาการของการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา เช่น การให้ S ในรายวิชาที่ไม่นับหน่วยกิต หรือรายวิชาที่นิสิตลงทะเบียนเกินจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ในอดีตผลการเรียนในรายวิชานั้นต้องเป็นที่พอใจของอาจารย์ผู้สอน แต่ในปัจจุบันการให้ S ในวิชาเหล่านั้น ผลการเรียนต้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนด หรือการยกเว้นการสอบภาษาต่างประเทศ มีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้ตรงกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิตซึ่งมีคุณลักษณะแตกต่างกัน แต่ละหลักสูตรตรงกับความต้องการของนิสิตที่มีความจำเป็นต่อการสอบภาษาต่างประเทศได้เป็นรายการนี้

1.5 ผลลัพธ์การจัดการศึกษา มีจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาประมาณ 493 คน ผู้จบการศึกษาในระดับนี้เป็นผู้ริเริ่มในการเปิดหลักสูตรการบริหารการศึกษาในระดับสูงของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในเวลาต่อมาที่แสดงถึงความเป็นผลลัพธ์เชิงคุณภาพอย่างโดดเด่น และเป็นแห่งแรกที่ริเริ่มในประเทศไทย

2. การจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ในประเด็นโครงสร้างของหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรถึง 6 ครั้ง และทำการปรับปรุงทุก 5 ปี และ 10 ปีที่ทำให้การเรียนการสอนมีทั้งการเรียนในแผน ก (2) คือ มีการเรียนการสอนในภาคปกติที่สร้างคุณลักษณะบุคคลให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ สามารถค้นคว้าวิจัยได้ โดยทำปริญญานิพนธ์ และการเรียนการสอนในภาคพิเศษที่เน้นให้บุคคลมีวิธีการประยุกต์การแก้ปัญหาได้โดยใช้การวิจัยในลักษณะสารนิพนธ์ โครงสร้างหลักสูตร ลดจำนวนลงตลอดเวลาเพื่อความเหมาะสมกับผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนมีระบบสอบรายวิชา สอบประมวลความรู้ สอบภาษาต่างประเทศและสอบปากเปล่าเพื่อสร้างความเป็นนักวิชาการ และมีความเชี่ยวชาญ ระบบการคัดเลือกมีการกำหนดผลการเรียนเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.5 และกำหนดคุณสมบัติอื่นเช่นเดียวกับสาขาวิชาอื่น ยกเว้นใช้วิธีการคัดเลือกโดยการสอบสัมภาษณ์หรือพิจารณาเลือกตามข้อเสนอจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตรในแต่ละปีนั้น ๆ ผลลัพธ์การจัดการศึกษามีผู้จบการศึกษา จำนวน 989 คน จำนวน 30 รุ่น และผู้จบการศึกษาในระดับนี้มีจำนวนมากที่ไปเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาหน่วยงานทางการศึกษาจำนวนมากกระจายอยู่ทั้งวงการศึกษาและวงการอื่น

3. การจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต ในประเด็นโครงสร้างหลักสูตร เป็นหลักสูตรที่เกิดขึ้นเป็นแห่งแรกของประเทศไทยที่สร้างบุคคลให้เป็นผู้นำทางการศึกษาระดับมืออาชีพ ในระยะแรกโครงสร้างหลักสูตรแบ่งเป็นหมวดวิชาทางเทคนิคการวิจัย พฤติกรรมศาสตร์สังคมศาสตร์ และการบริหารการศึกษา มีการทำปริญญานิพนธ์ จำนวน 12 หน่วยกิต มีการปรับปรุงหลักสูตรจำนวน 2 ครั้ง ครั้งหลังมุ่งเน้นให้มีการทำวิจัยอย่างเข้มข้นโดยเพิ่มเป็น 36 หน่วยกิต การจัดการ

เรียนการสอนมีทั้งการสอบประจำภาคเรียน การสอบเบื้องต้น การสอบข้อเขียนพิสดาร การสอบภาษาต่างประเทศ การสอบปากเปล่า การคัดเลือกจะพิจารณาจากผู้สมัครจากผลการสอบวิชาเอก ผลการสอบวิชาภาษาอังกฤษ การรับรองผลการเรียนทั้งระดับปริญญาตรีและโทแล้วจึงเข้ารับการสัมภาษณ์ การวัดผลการศึกษาจะต้องได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 3.00 การวัดผลเช่นเดียวกับระดับมหาบัณฑิตโดยเพิ่มการสอบวัดคุณสมบัติไปอีก 1 ระดับและภาษาอังกฤษเป็นการใช้ภาษาอังกฤษในลักษณะของวิชาชั้นสูง ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษามีผู้จบการศึกษา จำนวน จำนวน 63 คน จำนวน 6 รุ่น และผู้จบการศึกษาระดับนี้เป็นผู้นำทางการศึกษาระดับประเทศที่ไปวางแผนนโยบาย การพัฒนาการศึกษาระดับประเทศและได้รับการยกย่องจากสังคมในระดับผู้นำชั้นแนวหน้า

อภิปรายผล

ผลการวิจัยที่ได้นำเสนอทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาจากเอกสารและจากการสัมภาษณ์ บุคคลร่วมสมัยประกอบ ในการอภิปรายผลการวิจัย จึงได้นำทั้งสองมิติมาประกอบกันซึ่งจะได้ พิจารณาตามประเด็นข้อค้นพบจากการวิจัย ดังนี้

1. การจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จากผลการวิจัยพบที่มีการจัดการเรียนการสอนมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2496 และมีการปรับปรุงหลักสูตร จำนวน 4 ครั้ง ซึ่งสาเหตุในการปรับปรุงหลักสูตรนั้นเพื่อให้มีความเหมาะสมในหลาย ๆ ด้าน ตรงกับหลักการโดยทั่วไปที่หลักสูตรมีความจำเป็นต้องปรับในทุก ๆ 5 ปี (วิชัย วงษ์ใหญ่. สัมภาษณ์. 2547) โดยหลักสูตรดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมและผลิตนักบริหารการศึกษา ในระยะแรก ต่อมา มีการเปิดหลักสูตรนอกเวลาราชการเพื่อส่งเสริมวิทยฐานะและช่วยเหลือบรรดา ครู ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาให้สามารถปฏิบัติหน้าที่การงานของตนเองได้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น มีโอกาสศึกษาถึงขั้นปริญญาตรีทางการบริหารการศึกษา แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาหลักสูตร ดังกล่าวในขณะนั้นเริ่มมีการพัฒนาและสนับสนุนให้บุคลากรทางการศึกษาได้มีการพัฒนาตนเองและ หน่วยงานทำให้ส่งผลถึงประเทศชาติเห็นได้จากการรับสมัคร มีผู้สมัครเข้าศึกษา 2 ประเภท กล่าวคือ ทางหน่วยงานต้นสังกัดส่งมาเรียนและสอบคัดเลือก หลักสูตรการบริหารการศึกษาเป็น หลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนเป็นแห่งแรกของประเทศไทย นับเป็นหลักสูตรการบริหารการศึกษา ในยุคแรกที่มีลักษณะเด่น คือ กำหนดการฝึกงานไว้ในหลักสูตรซึ่งเป็นการดีที่จะได้ให้ผู้เรียนเข้า ฝึกงานทางด้านการบริหารการศึกษา ได้รู้ ได้เห็น ได้สัมผัส เกี่ยวกับงานทางด้านการบริหารการ ศึกษาทำให้ส่งผลต่อผลลัพธ์ในการจัดการศึกษาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ออกไปรับใช้สังคม ประเทศชาติเพื่อพัฒนาการศึกษาโดยรวม สมความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในหลักสูตรระดับ ปริญญาตรี ได้เป็นไปตามปรัชญา “ การศึกษาคือ ความเจริญงอกงาม ” (สาโรช บัวศรี. 2531 : 64) สอดคล้องกับความเห็นของชม ภูมิกาค (ชม ภูมิกาค. สัมภาษณ์. 2547) ที่ว่าหลักสูตรและ

การเรียนการสอน สาขาการบริหารการศึกษา ได้จัดให้มีการฝึกหัดปฏิบัติทางด้านการบริหารการศึกษาร่วมกัน ผลการวิจัยพบ การจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษานับเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งในการศึกษาที่เป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาสังคม ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาคนในสังคมให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณภาพ แต่อย่างไรก็ตามการจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพตามเจตนารมณ์นั้น การศึกษาเองจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพควบคู่กัน กล่าวคือ สามารถที่จะพัฒนาคนและสังคมให้มีความเจริญงอกงามได้อย่างสมดุลย์ คุณภาพการศึกษาที่มีความสัมพันธ์อย่างแยกไม่ออกกับการบริหารจัดการของสถานศึกษา ดังนั้นในการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษจะต้องนำศาสตร์ที่เรียนทางด้านการบริหารการศึกษามาประยุกต์ใช้ศิลปะในการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม ออกไปรับใช้สังคมประเทศชาติ พัฒนาการเหล่านี้จะปรากฏผลเป็นผลลัพธ์ผลิตได้ต้องใช้ระยะเวลายาว การวิจัยค้นพบว่า การจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษามีความสอดคล้องกันกับความหมายโดยแสดงออกเป็นจำนวนผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ (เลิศ ชูนาถ. สัมภาษณ์. 2547)

2. การจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต จากผลการวิจัยพบว่า มีการจัดการเรียนการสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 (จิระพันธ์ พูลพัฒน์. 2514 : 225 ; วิจิตร วรตบากร. สัมภาษณ์. 2547) และมีการปรับปรุงหลักสูตร จำนวน 6 ครั้ง เพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะประเด็นการปฏิรูปการศึกษา (คณะศึกษาศาสตร์. 2543 : 1) การจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโทนั้น ในยุคต้น ๆ มีเฉพาะในภาคปกติ จัดการเรียนการสอนในเวลาราชการเท่านั้น แต่ต่อมาภายหลังคือ ในปี พ.ศ. 2532 มีการเปิดสอนภาคนอกเวลาราชการหรือภาคพิเศษขึ้นเพื่อขยายการจัดการศึกษาในระดับสูงให้กว้างขวางยิ่งขึ้น (คณะศึกษาศาสตร์. 2532 : คำนำ ; กิติมา ปรีดีติลก. สัมภาษณ์. 2547) ในการเรียนภาคปกตินั้นจากการศึกษาพบว่า มีจำนวนผู้เข้าศึกษาต่อน้อยเนื่องจากหลักสูตรเปิดสอนเฉพาะแผน ก เน้นการทำวิจัยเพื่อมุ่งพัฒนานักบริหารการศึกษให้เป็นมืออาชีพมุ่งแสวงหาความรู้เพื่อไปเป็นผู้นำทางวิชาการ ประกอบกับผู้เรียนที่เป็นข้าราชการต้องได้รับอนุญาตให้ลาศึกษาต่อกับหน่วยงานทำให้ผู้ที่ลาศึกษาต่อขาดช่วงและเสียเวลาในการศึกษา อันเกี่ยวเนื่องถึงผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับในเรื่องของขั้นเงินเดือน ส่วนบุคคลที่อยู่ในหน่วยงานของเอกชนผู้เรียนจะตกลงกันกับหน่วยงาน จึงส่งผลให้ผลลัพธ์ในเชิงปริมาณของการจัดการศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาโทมีจำนวนน้อย การจัดการศึกษาในภาคนอกเวลาราชการหรือภาคพิเศษปัจจุบันเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายเนื่องจากไม่เสียเวลาราชการและไม่เสียผลประโยชน์ต่อผู้มาเรียน การเรียนการสอนจะมีมาตรฐานเดียวกันกับภาคปกติ แตกต่างตรงที่มีจำนวนรายวิชามากกว่าและศึกษาด้นคว้าด้วยตนเองโดยการทำสารนิพนธ์ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2534 : 59 , 2543 : 3) ประกอบกับมหาวิทยาลัยมีโครงการความร่วมมือทางด้านการศึกษากับหน่วยงานสามัญศึกษา

จังหวัดนครนายกและจังหวัดราชบุรี (คณะศึกษาศาสตร์. 2545 : 4) ทำให้มีผู้เรียนเข้าศึกษาต่อในระบบการศึกษาภาคพิเศษมากเป็นหลายเท่าของภาคปกติ ส่งผลต่อผลลัพธ์ในการจัดการศึกษาภาคพิเศษ ในระดับปริญญาโทให้มีจำนวนมากกว่าภาคปกติ (กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2547 ; สุรางค์ เบญจศรี. สํารวจ. 2547) เนื่องจากเป็นความต้องการของสังคมปัจจุบันที่เรียกร้อง สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังที่ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2543 : 30) กล่าวไว้ว่า ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษานั้นควรใช้แนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีวัตถุประสงค์การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มีปรัชญาและวัตถุประสงค์ที่ไม่ควรเป็นการถ่ายทอดวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่ต้องให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาเฉพาะของเขาโดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แล้วบูรณาการให้เข้ากับวิชาการที่เรียนมา ผู้สอนใช้วิธีในกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากการเรียนภาคนอกเวลาส่วนหนึ่ง มีผลการวิจัยของสุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ ; และทัศนาศ แสงศักดิ์ (2545 : 48) สนับสนุนโดยได้ทำการศึกษาค้นคว้าติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา ในข้อเสนอแนะของบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาโทเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนว่า อาจารย์ควรใช้กระบวนการเรียน การสอนที่หลากหลายให้ฝึกคิดเป็น แสดงความคิดเห็นได้ เป็นผู้แนะและสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เน้นกระบวนการคิด วิเคราะห์ให้มากขึ้น การวิจัยในระดับปริญญาโทควรส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าในเชิงลึกและหลากหลายให้มากขึ้น โดยการกระตุ้นให้มีการทำงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพในแนวที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ไม่ควรลอกจากงานวิจัยรุ่นพี่ หรือตำรางานวิจัยอื่นที่คล้ายคลึงกัน แล้วนำมาปรับเปลี่ยนหัวข้อหรือรูปแบบเท่านั้น แต่ควรศึกษาในองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อวงการบริหารการศึกษาให้สอดคล้องวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ระดับปริญญาโทที่มุ่งผลิตมหาบัณฑิตทางบริหารการศึกษาให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าและวิจัย เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษามุ่งเป้าหมายให้ได้ผลลัพธ์ที่เป็นนักวิชาการ นักวิจัยซึ่งมีทั้งความรู้ควบคู่คุณธรรม (ภาควิชาการบริหารการศึกษา. 2544 : 1)

3. การจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต จากผลการวิจัยพบว่า มีการจัดการเรียนการสอนมาตั้งแต่ ปี 2529 มีการปรับปรุงหลักสูตร 1 ครั้งในปี พ.ศ. 2543 ซึ่งอยู่ในกระบวนการดำเนินการระหว่างมหาวิทยาลัย โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษายังไม่ได้รับทราบการปรับปรุงหลักสูตรในลักษณะการให้ความเห็นชอบ การจัดการศึกษาดำเนินการในรูปแบบให้มีการรับสมัครปีเว้น เพราะเกิดภาวะการขาดแคลนบุคลากรในการสอน ในระยะหลังจากเปิดหลักสูตรมาระยะหนึ่ง เนื่องจากอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญและทรงคุณวุฒิหลายท่านเกษียณอายุราชการ โอนย้ายสังกัด ประกอบกับอาจารย์ที่ทำการสอนในภาควิชามีภาระงานสอนทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอก จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนในระดับนี้มีการปรับเปลี่ยนให้ยังคงดำเนินการเปิด

สอนได้ในลักษณะรับปีเว้นปี แม้จะมีผู้สมัครเข้าศึกษาต่อเป็นจำนวนมากแต่การศึกษาในระดับดุขฎีบัณฑิตมุ่งเน้นเรื่องคุณภาพ การจัดการศึกษาในระดับสูงนี้ยังเป็นความต้องการและเรียกร้องจากสังคมเป็นระยะ การจัดการศึกษาในระดับปริญญาเอกมีวัตถุประสงค์ 2 ด้านที่สำคัญ ประการแรกมุ่งให้บุคคลที่เข้ารับการศึกษามีคุณลักษณะในด้านคุณธรรมและด้านสมรรถภาพ ด้านคุณธรรมนั้นประกอบด้วยเป็นผู้มีคุณลักษณะประชาธิปไตย การเป็นผู้นำที่ดี มีความคิดริเริ่ม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้ มีทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพและคุณธรรม ประการที่สองมุ่งเน้นในด้านสมรรถภาพซึ่งประกอบด้วยด้านบริหาร ด้านการวิจัย และด้านการเป็นนักวิชาการ การจัดการเรียนการสอนระดับดุขฎีบัณฑิตให้มีคุณลักษณะดังวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทั้งสองด้านได้นั้นจะต้องจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า วิจัย การอภิปราย การสัมมนา การศึกษาดูงาน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เสริมสร้างให้นิสิตมีประสบการณ์ในเชิงสร้างสรรค์ ใช้ทฤษฎีที่ได้เรียนมาบูรณาการกับประสบการณ์เชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ โดยมองในลักษณะองค์รวม เพราะในระดับปริญญาเอกนี้เป็นการศึกษาที่ดั้งเดี่ยว ลึกซึ้ง สร้างเป็นความชำนาญพิเศษ เป็นขบวนการถ่ายพลังความคิดสืบเสาะ แสวงหาวิชาการที่บริสุทธิ์และเข้าสู่สภาวะที่เป็นเลิศในวิถีทางแห่งปัญญา (ประชุมสุข อาชวอำรุง. 2523 : 7) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อย่างชัดเจน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาเอกจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัย เข้าร่วมการประชุมสัมมนาต่าง ๆ ศึกษาดูงานด้านการบริหารการศึกษา และฟังคำบรรยายความก้าวหน้าใหม่ ๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอ และที่สำคัญในระดับปริญญาเอกยังเน้นความรู้และทักษะเกี่ยวกับภาษาอังกฤษอย่างลึกซึ้ง ซึ่งสะท้อนแนวทางการจัดการศึกษาจากความคิดเห็นของนิสิตผู้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนสรุปสังกับได้ว่า หลักสูตรระดับการศึกษาดุขฎีบัณฑิตมีความเข้มข้นและเข้มแข็งเพราะก่อนการสร้างหลักสูตรมีการศึกษาหลักสูตรจากนานาประเทศอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งครอบคลุมหลายมิติ หลายรูปแบบจากหลักสูตรต่าง ๆ เปรียบเทียบกันแล้วจึงนำมาสร้างเป็นหลักสูตรระดับปริญญาเอกเพื่อให้มีความเป็นสากล ทัดเทียมกันกับนานาชาติได้ ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์อย่างหลากหลายจากผู้สอนที่ถ่ายทอดวิชาการต่าง ๆ โดยคณาจารย์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์ตรงทางการบริหารและการเป็นผู้นำเพราะดำรงตำแหน่งทางการบริหารระดับสูงของสถาบัน จึงทำให้มีรูปแบบ (Model) และเป็นต้นแบบของผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งทางการบริหารจริงในขณะสอน ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะทางการบริหารการศึกษาที่เป็นกรณีตัวอย่างจริง (เจิดหล้า สุนทรวิภาต ; พิชญาภรณ์ มูลศิลป์. สัมภาษณ์. 2547) จะเห็นได้ว่าหลักสูตรระดับนี้มีการเตรียมการที่มุ่งเน้นอนาคตไว้ตั้งแต่แรกเริ่มดำเนินการทำให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาไทยมีการพัฒนาหลักสูตรก้าวไปสู่ความเป็นนานาชาติ (Internationlization) สัมพันธ์กับสังคมโลก (ประกอบ

คุปรัตน์. 2538 : 20-64) มีพัฒนาการสูงสุดและเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นเป็นแห่งแรกของประเทศไทย สอดคล้องกับการพัฒนาระบบอุดมศึกษาที่เน้นคุณภาพและบุกเบิกด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and development) ตลอดจนพัฒนาบุคลิกภาพของบัณฑิต (Personality development) (สุธรรม อารีกุล. 2543 : 163-166) อย่างกว้างนำการปฏิรูปการศึกษามากกว่าสองทศวรรษ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า มีประเด็นจากการวิจัยสรุปเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 แนวทางในการปฏิบัติเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา ควรดำเนินการดังนี้

1.1 ควรมีการศึกษาและติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ทุก ๆ 3 - 5 ปี ครั้ง เพื่อทราบผลการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2. ควรเพิ่มการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรดุษฎีบัณฑิต ในสาขาการบริหารการศึกษา ภาคพิเศษ โดยเปิดสลับกับภาคปกติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางการบริหารการศึกษา ซึ่งจะทำให้ผู้ที่มีความพร้อมและมีโอกาสที่จะเข้าเรียนภาคนอกเวลาราชการได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อ เพราะบุคลากรทางการศึกษาหรือผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษายังมีจำนวนไม่มาก และเป็นการศึกษาในระดับลึกที่สร้างความเป็นมืออาชีพ (Professional)

1.3. ควรจัดการศึกษาในระดับปริญญาเอกที่เน้นศาสตร์ทางประมุขศิลป์เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหลักสูตร หรืออาจเป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตเพื่อพัฒนาบุคคลที่มีประสบการณ์ทางการบริหารที่อยู่ในภาคราชการหรือธุรกิจเอกชนได้มาเพิ่มพูนความรู้เพิ่มเติมได้ในระยะเวลานั้น ๆ เป็นเวลา 1 ปี ที่มุ่งเน้นทางด้านศิลปะในการเป็นผู้นำโดยเฉพาะ หรือมุ่งเน้นอย่างลึกซึ้งซึ่งระดับสูงถึงระดับปริญญาเอก เนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ การจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความเชี่ยวชาญที่เป็นรากฐานเดิมรองรับและเป็นที่ยึดถือของสังคมมายาวนาน

1.4. การจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาควรเน้นเทคนิควิธีการการอภิปราย การสัมมนาการศึกษาดูงาน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงปฏิบัติการ หรือการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริงเพื่อเสริมสร้างให้นิสิตมีประสบการณ์ตรง เสริมการเรียนรู้ในภาคทฤษฎี สามารถสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์ของนิสิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านหลักสูตรและรายวิชาที่สอนควรเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศหรือการประมวลผลข้อมูลจาก

ระบบคอมพิวเตอร์ให้กับนิสิตที่เป็นผู้บริหารในลักษณะฝึกปฏิบัติการจริงเพื่อเป็นผู้นำและมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่ออำนวยความสะดวกหรือนำการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

1.5. ควรมีการจัดสัมมนาทางวิชาการเพื่อให้บริการวิชาการแก่สังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรม การจัดประชุมทางวิชาการ การสัมมนา การประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาเป็นระยะ ๆ เพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ทางวิชาการให้แก่อาจารย์และนิสิตในภาควิชาการบริหารการศึกษาโดยนับเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรการเรียนการสอน

1.6. ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรการบริหารการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ผลงานการวิจัยของบัณฑิตที่อยู่ในขั้นตีพิมพ์ หรือผลงานของบัณฑิตในฐานะต้นแบบของผู้นำโรงเรียนหรือผู้ประสบผลสำเร็จในสาขาวิชาชีพเพื่อให้เป็นที่รับรู้และเข้าใจในวงการบริหารการศึกษาให้กว้างขวางในทางบวกมากยิ่งขึ้น

1.7. ภาควิชาการบริหารการศึกษาในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ควรสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมระยะ 6 เดือน เกี่ยวกับการเป็นผู้จัดการการศึกษาระดับสูง ในลักษณะหลักสูตร Mini Master ทางการบริหารการศึกษา เพิ่มขึ้นเพื่อเตรียมรองรับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่มีโครงการบริการวิชาการลักษณะมุ่งผลสัมฤทธิ์ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อสร้างความเป็นเลิศในศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยมีความเข้มแข็ง

ประเด็นที่ 2 แนวทางในการทำวิจัยทางการบริหารการศึกษาในอนาคต ควรศึกษาดังนี้

2.1. ควรมีการศึกษาวิจัยในลักษณะบทบาทของภาควิชาการบริหารการศึกษาที่มีต่อการบริหารการศึกษาและเป็นหน่วยงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในฐานะผู้จัดการโรงเรียนแห่งอนาคตที่มีประสิทธิภาพโดยการออกแบบโครงการบูรณาการการเรียนรู้ (Learning) ซึ่งเป็นความคาดหวังของสังคมเพื่อนำไปสู่ผลบรรลุแห่งศักยภาพบุคคลในความรับผิดชอบต่อการสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเยาวชนไทย

2.2 ควรมีกรณีศึกษาผู้สำเร็จการศึกษาหรือศิษย์เก่าซึ่งไปสร้างผลงานทางวิชาการ หรือผลงานอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษเพื่อสะท้อนถึงพัฒนาการของการจัดการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษามีวิวัฒนาการเพิ่มขึ้นหรือไม่อย่างไร ในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการฝึกหัดครู. (2505). เอกสารการสัมมนาผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยฝ่าย
วิชาการของสถานศึกษาสังกัดกรมการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมการฝึกหัดครู และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2519). รายงานการติดตาม
ผลการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ : เอรวิณการพิมพ์.
- กองแผนงาน. (2542). แผนกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (พ.ศ. 2540-2554). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2545). แผนกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (พ.ศ. 2540-2554). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกียรติ ศรีพงษ์. (2517). บทบาท หน้าที่ และมาตรฐานของมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา. (2521). การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษาของไทย. (2517). การศึกษาเพื่อชีวิตและ
สังคม. กรุงเทพฯ : ศูนย์กลางทหารราบ.
- คณะศึกษาศาสตร์. (2525, 20 กรกฎาคม). คำสั่งที่ 29/2525 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการ
ร่างหลักสูตรปริญญาเอกบริหารการศึกษา.
- . (2532). โครงการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาเอกพิเศษชั้นปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- . (2536). จารไว้... ให้เลื่องลือ 4 ทศวรรษ. กรุงเทพฯ : วิสิทธิ์พัฒนา.
- . (2541ก). หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตร
ปรับปรุง พ.ศ. 2541. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- . (2541ข). หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- . (2543ก). 3 ยุคของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ใน สารานุกรมศึกษาศาสตร์.
1 (ฉบับรวมเล่มเฉพาะเรื่อง) : 1-391. บรรณาธิการโดย วรวิทย์ วตินสรากร. กรุงเทพฯ :
พัฒนศึกษา.
- . (2543ข). หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตร
ปรับปรุง พ.ศ. 2543. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

- คณะศึกษาศาสตร์. (2544). ผู้ได้รับเกียรติบัตรเชิดชูเกียรติผู้ทำคุณประโยชน์ต่อวงการศึกษ
และสังคมศิษย์เก่าผู้มีผลงานดีเด่น เนื่องในวันศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ประจำปี
2544. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- (2545ก). ศิษย์เก่าดีเด่นและบุคคลผู้ทำคุณประโยชน์ต่อวงการศึกษและสังคมประจำปี
การศึกษา 2545. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- (2545ข). หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎิบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545). ภาควิชา
การบริหารการศึกษา. ถ่ายเอกสาร .
- (2546). ศิษย์เก่าดีเด่นคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปี
การศึกษา 2546. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- คณะอนุกรรมการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู. (2523). การประชุมปฏิบัติการ 1. กรุงเทพฯ :
กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.
- จันทนา จันท์บรรจง. (2546, มกราคม – เมษายน 2546). บทบาทและอนาคตของภาควิชา
การบริหารการศึกษาในออสเตรเลีย : การประยุกต์ใช้กับประเทศไทย. วารสารบริหาร
การศึกษา มศว. (2) 4 : 31-39.
- (2546, พฤษภาคม – สิงหาคม 2546). บทบาทและอนาคตของภาควิชาการบริหาร
การศึกษาในออสเตรเลีย : การประยุกต์ใช้กับประเทศไทย. วารสารบริหารการศึกษา
มศว. 2(5) : 38-40.
- จรัส สุวรรณเวลา; และคนอื่น ๆ. (2534). บนเส้นทางสู่มหาวิทยาลัยวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2539). รื้อปรับระบบสถาบันอุดมศึกษา กรณีศึกษา : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2540). บนเส้นทางอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จีระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2514). พัฒนาการของการบริหารการศึกษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (แผนกวิชาบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2510). ประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2459 – 2509. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- ชุมพล ศิลปอาชา. (2542). การอภิปรายเรื่อง บทบาทและความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัย
ที่มีต่อสังคม. ใน รายงานการประชุมทางวิชาการประจำปี 2542 ของที่ประชุม
อธิการบดีแห่งประเทศไทย เรื่อง มหาวิทยาลัยกับทางรอดของแผ่นดิน. หน้า 18-24.
ระหว่างวันที่ 19-20 พฤศจิกายน 2542 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซีดีจอมเทียน
จังหวัดชลบุรี. กรุงเทพฯ : สันติศิริการพิมพ์.

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2526). เสรีภาพทางวิชาการ. ใน *การบริหารมหาวิทยาลัยในประเทศไทย*. หน้า 34-46. เรียบเรียงโดย อุทัย เลาหิเชียร และวรงค์ จันทรร. กรุงเทพฯ : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (เอกสารการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ อันดับที่ 41). ถ่ายเอกสาร.
- . (2541). องค์ประกอบที่ควรคำนึงถึงในการกำหนดกลยุทธ์การผลิตบัณฑิตศตวรรษที่ 21. ใน *เพลิน*. หน้า 336-346. กรุงเทพฯ : พีเพรส.
- ชำนาญ แสงแก้ว. (2538). *รายงานการวิจัย การประเมินผลโครงการเพชรในตม*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณรงค์ อุปริพทุทธิกุล. (2521). ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้. *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทรงศักดิ์ ศรีกาพสินธุ์. (2546, ตุลาคม). รอยหลัง. *สารสัมพันธ์ คณะศึกษาศาสตร์*. 1(9) : 1-4.
- ธรรมนุญ เพชรยศ. (2515). *การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510 – 2516 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยครูในภาคการศึกษา 7 และ 8. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา. ถ่ายเอกสาร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2521, มกราคม-เมษายน). แนวทางเกี่ยวกับการฝึกหัดครู. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 3 : 24 – 27.
- ธีระ สุมิตร. (2518). *การฝึกหัดครู : ปัญหาและโอกาส*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- ธำรงค์ศักดิ์ หมีนจักร์. (2523, เมษายน). แนวโน้มหลักสูตรฝึกหัดครู. *ครูปริทัศน์*. 4 : 52 – 56.
- นิเวศน์ ธรรมรักษ์. (2527). *ทัศนะของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต ต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญจิตต์ ณ ลำเลียง. (2512). *การสำรวจการทำงานของบัณฑิตทางการศึกษา ปีการศึกษา 2510. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา)*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- บำรุง กลัดเจริญ. (2506). *ประวัติการฝึกหัดครูของประเทศไทย. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา. ถ่ายเอกสาร.
- บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ. (2531). *การศึกษาแผนใหม่หรือการศึกษาแบบพิพัฒนาการ, อุดมการณ์ในการจัดการศึกษา, จริยธรรมศึกษา. ใน ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ปราชญ์ผู้ทรงศีล*. หน้า 181-229. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.

บัณฑิตวิทยาลัย . (2517). คู่มือบัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 ถ่ายเอกสาร.

----- . (2519ก). คู่มือบัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.

----- . (2519ข). หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต พุทธศักราช 2519. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 ส่วนท้องถิ่น.

----- . (2523). คู่มือและหลักสูตรชั้นบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ : ประเสริฐการพิมพ์.

----- . (2529). บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : ประเสริฐการพิมพ์.

----- . (2531, 11 เมษายน). คำสั่งที่ 12/2531 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
 ปริญญาการศึกษาชั้นบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2531 – 2532.

----- . (2534). หลักสูตรชั้นบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2534. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.

----- . (2543). ขอบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา.
 กรุงเทพฯ : สุพีเรย์พริ้นติ้งเฮาส์.

ปฐม มณีโรจน์. (2532). วิวัฒนาการและความเป็นอิสระของการจัดการอุดมศึกษาของไทยใน
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ใน รายงานการประชุมทางวิชาการเรื่องความเป็น
 อิสระในการบริหารงานมหาวิทยาลัยไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประกอบ บุปรัตน์; และคนอื่น ๆ. (2533). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการวางแผนอุดมศึกษา
 ระยะยาว 15 ปี (2531-2545) : เรื่องบทบาทอุดมศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : สำนักบริการ
 วิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (โครงการวิจัยที่ 4.1)

ประกอบ บุปรัตน์. (2538). ระบบอุดมศึกษาไทยในยุทธศาสตร์ การปฏิรูปอุดมศึกษาไทย : การรื้อ
 ปรับระบบบริหารและจัดการ. ใน เอกสารประกอบการสัมมนา สำนักงานคณะกรรมการการ
 ศึกษาแห่งชาติ. หน้า 20-64. ณ โรงแรมโกลเด้นวัลเลย์ รีสอร์ท อำเภอปากช่อง จังหวัด
 นครราชสีมา.

ประชุมสุข อาชาวอำรุง. (2523). การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาครุศาสตร์. ใน เสริม
 สมรรถภาพบัณฑิตศึกษา. หน้า 48 – 59. บรรณาธิการโดย ไพฑูรย์ สินลารัตน์.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประถม ใจจิตร. (2513). การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตร
 วิชาการศึกษา (ป.กศ.) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2509 - 2511 ในระดับประถมศึกษา ภาคการ
 ศึกษา 8. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา.
 ถ่ายเอกสาร.

ประยูร ศรีประสาธน์. (2515, สิงหาคม). วิเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับการฝึกหัดครูใน
 ประเทศไทย. วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ. 1 : 19 – 35.

- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2530) รายงานการวิจัยเรื่อง บทบาทและสัมฤทธิ์ผลของสถาบันอุดมศึกษาของไทยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ปราณี กุลวาณิชย์. (2540). การสร้างบัณฑิต. ใน บนเส้นทางอุดมศึกษา. หน้า 128-148. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจน์ สะเพียรชัย. (2515). รายงานและสรุปผลการสัมมนาเรื่องการปรับปรุงหลักสูตรและการขยายงานของวิทยาลัยวิชาการศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน. ถ่ายเอกสาร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พุทธศักราช 2541. (2541, กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 115 ตอน 57 ก. หน้า 11-12.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2516). พัฒนาการของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (แผนกวิชาบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- (2521, พฤศจิกายน-ธันวาคม). หลักสูตรอุดมศึกษา วารสารเศรษฐศาสตร์. 6 : 42 – 63.
- (2525, ตุลาคม). จุดมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยไทย : ความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง. พัฒนบริหารศาสตร์ 20(4) : 670 – 672.
- (2543). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2544). แนวคิด. ใน ทำเนียบนิสิตภาควิชาการบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2544. หน้า 15. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2545). คติสอนศิษย์. ใน ทำเนียบนิสิตภาควิชาการบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2545. หน้า 12. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาควิชาการบริหารการศึกษา. (2544). รายงานการประเมินตนเอง. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2519). หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต พ.ศ. 2519. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- (2520). หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2522). *ระเบียบ ประกาศและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2524ก). *ข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ ว่าด้วยการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2512*. กรุงเทพฯ : ประเสริฐการพิมพ์.
- (2524ข). *หลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต (ปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2524)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร .
- (2526). *ข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ พ.ศ. 2526*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ม.ป.พ.).
- (2527). *คู่มือและหลักสูตรการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2529*. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.
- (2528ก). *หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2528*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- (2528ข). *หลักสูตรชั้นบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2527*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์.
- (2529ก). *คู่มือนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา*. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- (2529ข, 12 มีนาคม). *คำสั่งที่ 231/2529 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2529-2530*.
- (2530). *หลักสูตรชั้นบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2529*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์.
- (2531). *ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ปราชญ์ผู้ทรงศีล*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- (2532). *หลักสูตรชั้นบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2532*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสแควร์.
- (2534). *หลักสูตรชั้นบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2534*. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- (2536). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาชั้นปริญญาตรี ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2536*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- (2539). *คู่มือการประกันคุณภาพทางวิชาการ*. กรุงเทพฯ : วิสทธิ์พัฒนา.
- (2540). *48 ปีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- (2541). *ปฐมนิเทศ'41*. กรุงเทพฯ . ม.ป.พ.
- (2543ก). *คู่มือ มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- (2543ข). *พิธีพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ : งานจักรกลการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- (2543ค). *หลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บัณฑิตวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ : สุพีเรย์พรินติ้งเฮาส์.

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2544ก). วันมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2544. กรุงเทพฯ : สันติศิริการพิมพ์.
- (2544ข). พิธีพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : งานจักรกลการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- (2544ค). ทำเนียบนิสิตภาควิชาการบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2544. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2545). ทำเนียบนิสิตภาควิชาการบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2545. กรุงเทพฯ : แผนกการพิมพ์โรงเรียนดอนบอสโก.
- (2546). ทำเนียบนิสิตภาควิชาการบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2546. ราชบุรี : ธรรมรักษ์การพิมพ์.
- มูลนิธิพัฒนาอีสาน. (2546). มุกดาจิต แต่ผู้มีคุณูปการ รองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2542). สหสวรรค์ใหม่ : การศึกษากับสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เทคนิค 19.
- (2545). คำนำ. ใน ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทย ปี 2544. กรุงเทพฯ. สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาการปฏิรูปการเงินการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : ภาพพิมพ์.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2518). หลักการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2540). กระบวนทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล. กรุงเทพฯ : เอส อาร์ พรินติ้ง.
- วิทยาลัยวิชาการศึกษา. (ม.ป.ป.). คู่มือนิสิต นักศึกษา และอาจารย์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2500). คู่มือนิสิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2505). คู่มือนิสิต และอาจารย์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2505. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ.
- (2506). คู่มือนิสิต และอาจารย์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2506. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ.
- (2508ก). คู่มือนิสิต นักศึกษา และอาจารย์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2508. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ.
- (2508ข). หลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ.

- วิทยาลัยวิชาการศึกษา. (2510). *หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ.
- (2512). *คู่มือนิสิต ปริญญาโทและอาจารย์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาพระสมุ.
- (2514). *หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2547). *ยุทธศาสตร์การบริหารมหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ : สันติศิริการพิมพ์.
- วิญญา วิศาลาภรณ์. (2531). *การวิจัยทางการศึกษา : หลักการและแนวทางปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โศภิต มิตรานนท์. (2546). *ศึกษาดำเนินการพัฒนาอาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาล สังกัด กระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคกลาง. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาติ เมืองแก้ว. (2518). *การวิเคราะห์การใช้งบประมาณทางการศึกษาของประเทศไทย ระหว่าง ปีงบประมาณ 2510- 2517. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารและวางแผน การศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย สุขสิริเสรีกุล. (2543). *รายงานผลการวิจัย เรื่อง บทบาทและศักยภาพของมหาวิทยาลัยใน การเสริมสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. (2518). *การปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สาโรช บัวศรี. (2497). *เรื่องของวิทยาลัยวิชาการศึกษา. ใน 3 ยุค ของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. สารานุกรมศึกษาศาสตร์. 1(ฉบับรวมเล่มเฉพาะเรื่อง) : 41-45. บรรณาธิการโดย วรวิทย์ วตินสรการ. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.*
- สุดา ทัพสุวรรณ. (2544). *แนวคิด. ใน ทำเนียบนิสิตภาควิชาการบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2544. หน้า 10. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สุธรรม อารีกุล. (2541). *รายงานการวิจัย ประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ประเด็น การอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ถ่ายเอกสาร.
- (2543). *รายงานเรื่อง รูปแบบและการกิจอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. (2541). การศึกษาข้อมูลที่จำเป็นเพื่อการพัฒนาหลักสูตรปริญญา
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพีพรรณ พัฒนพาศน์ชัย. (2544). วิสัยทัศน์และแนวทางในการบริหารการศึกษาของไพโรจน์
กลั่นกุลาน. ใน สรุปผลการสัมมนาผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นหัวหน้าภาควิชาการบริหาร
การศึกษา. หน้า 1-2. วันที่ 29 สิงหาคม 2547 ณ ห้องประชุม 12 – 307
คณะศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา. ถ่ายเอกสาร.
- สุพีพรรณ พัฒนพาศน์ชัย; และทัศนาศ แสงศักดิ์. (2545). รายงานการวิจัยการติดตามผลผู้สำเร็จ
การศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาด้านการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2543). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมน อมรวิวัฒน์; สุรศักดิ์ หลาบมาลา; และศรีน้อย โปหาทอง. (2545). การอุดมศึกษาใน
การเรียนรู้เพื่อชีวิตการเรียนรู้ตลอดชีวิต – ชื่องง. หน้า 37, 187 – 189. กรุงเทพฯ :
พิมพ์ดีดการพิมพ์.
- สวัสดิ์ สุนทรังษี. (2510, มิถุนายน – กรกฎาคม). ข้อสังเกตบางประการในการบริหารสถาบัน
อุดมศึกษา. รัฐสภาสาร. 15 (7-8) : 26-27.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2539). หลักสูตร : แนวคิด ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- , (2543). เส้นทางชีวิตราชบัณฑิต ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. กรุงเทพฯ :
สุพีเรียพรินติ้ง.
- , (2544ก). คำนิยม. ใน เกษียณอายุราชการผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทัพสุวรรณ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. หน้า 10. กรุงเทพฯ : พี.เอ.เจริญผล.
- , (2544ข). สารนิพนธ์ทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- สุรพล พุฒคำ. (2545). การศึกษารูปแบบการบริหารโปรแกรมวิชาการในสถาบันราชภัฏ
เขตภูมิศาสตร์ภาคกลาง. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริลักษณ์ ค้อชากุล. (2544). การควบคุมคุณภาพการศึกษาในระบบการประกันคุณภาพการ
ศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การวิจัยการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2546). *แนะแนวศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาทบวงมหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- . (2546). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) บทที่ 2 วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมายและยุทธศาสตร์*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : [http : // www. Mua.go.th](http://www.Mua.go.th). วันที่สืบค้น 8 มิถุนายน 2546.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยโทรชนเทศของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- . (2545). *การเรียนรู้เพื่อชีวิต การเรียนรู้ตลอดชีวิต*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์.
- หวน พันธุพันธ์. (2544). *การบริหารการศึกษา. ใน สารานุกรมศึกษาศาสตร์*. 20 : 7-8. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- อมรวิรัช นาครทรรพ. (2540). *รายงานการวิจัยเรื่อง ในกระแสแห่งคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : ที พี พรินท์.
- อนุศักดิ์ สมิตสันต์. (2540). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทุมพร จามรมาน. (2540, ตุลาคม-ธันวาคม). *การจัดอันดับมหาวิทยาลัยกับการประกันคุณภาพการศึกษา*. *จุฬาลงกรณ์วารสาร*. 10(3) : 97-107.
- Allen, Catherine Mary. (1997, February). *Time to Completion of Doctorate : Implication for Ph.D. and Ed.D. Programs in Education (Doctor of Philosophy, Doctor of Education)*. (Online). Available : DAI-A 57/08 : 3411. <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/NN11656>. Retrieved January 5, 2004.
- Baldrige, J. Victor. (1971). *Power and Conflict in the University*. New York : John Wiley and Sons.
- Gong, Janet Claire. (1997, December). *Teaching and Developing Educational Leadership Competencies within the UCLA Ed.D. Leadership Career Program (University of California, Los Angeles, Ed.D. Leadership Career Program)*. Dissertation Abstracts International-A. (Online). Available : DAI-A 58/06 : 2051. <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/9737353>. Retrieved January 5, 2004.
- Kouzes, James M ; & Posner, Barry Z. (1995). *The Leadership Challenge : How to Keep Getting Extraordinary Things Done in Organization*. San Francisco : Jossey – Bass.

- Verber, Nancy Warner. (1996, February). *A Study of a Doctoral Program in Higher Education as a Field of Study Using a Strategic Planning Model*. Dissertation Abstracts International-A (Online). Available : DAI-A 56/08 : 3023.
<http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/95415055>. Retrieved January 5, 2004.
- Richman B. M.; & Farmer R.N. (1977). *Leadership, Goals and Power in Higher Education*. San Francisco : Jossey – Bass.
- Weinand, Nancy Ashpole. (1997, November). *An Assessment of the Doctoral Program in Educational Administration at the University of Minnesota*. Dissertation Abstracts International-A. (Online). Available : DAI-A 58/05 : 1618.
<http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/9734656>. Retrieved January 5, 2004.
- Wick, Calhoun W.; & Leon, Lu Stanto. (1993). *The Learning Edge : How Smart Managers and Smart Companies Stay Ahead*. New York : McGraw-Hill.

ภาคผนวก ก

หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยวิชาการศึกษา (พ.ศ 2496)

หลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

(ปีการศึกษา 2496)

วิชาบังคับเฉพาะสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

- | | |
|--|-----------------|
| 1. Legal Aspects in School Administration | 2(3) หน่วยกิต |
| 2. Introduction to Modern Educational Administration | 2(3) หน่วยกิต |
| 3. Urban and Rural Educational Administration | 2 หน่วยกิต * |
| 4. Business and Routine Work in the Education's office | 2(3) หน่วยกิต |
| 5. Educational Supervision | 3 หน่วยกิต |
| 6. Field Work in Education | 10'20) หน่วยกิต |

วิชาการศึกษาบังคับ

- | | |
|-------------------------------|---------------|
| 1. Modern Concept of Teaching | 2 หน่วยกิต |
| 2. Audio-Visual Education | 3 หน่วยกิต |
| 3. Introduction to Guidance | 2 หน่วยกิต |
| 4. Preparation for field Work | 1(2) หน่วยกิต |
| 5. Educational Evaluation | 2(3) หน่วยกิต |

แหล่งที่มา :- ค้นจาก transcript และจากแฟ้มเอกสาร "ชื่อวิชาเก่า"
แผนกทะเบียน วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

หมายเหตุ

1. * มีเรียนเพียงปีเดียว คือ ปีการศึกษา 2496
2. เลขภายในวงเล็บคือจำนวนหน่วยกิตเพิ่มขึ้นในปีการศึกษา 2498

หลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

(ปีการศึกษา 2496)

วิชาบังคับเฉพาะสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

- | | |
|--|-----------------|
| 1. Legal Aspects in School Administration | 2(3) หน่วยกิต |
| 2. Introduction to Modern Educational Administration | 2(3) หน่วยกิต |
| 3. Urban and Rural Educational Administration | 2 หน่วยกิต * |
| 4. Business and Routine Work in the Education's office | 2(3) หน่วยกิต |
| 5. Educational Supervision | 3 หน่วยกิต |
| 6. Field Work in Education | 17'20) หน่วยกิต |

วิชาการศึกษามังคัม

- | | |
|-------------------------------|---------------|
| 1. Modern Concept of Teaching | 2 หน่วยกิต |
| 2. Audio-Visual Education | 3 หน่วยกิต |
| 3. Introduction to Guidance | 2 หน่วยกิต |
| 4. Preparation for field Work | 1(2) หน่วยกิต |
| 5. Educational Evaluation | 2(3) หน่วยกิต |

แหล่งที่มา :- ค้นจาก transcript และจากแฟ้มเอกสาร "ชื่อวิชาเก่า"
 แผนกทะเบียน วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

หมายเหตุ

- มีเรียนเพียงปีเดียว คือ ปีการศึกษา 2496
- เลขภายในวงเล็บคือจำนวนหน่วยกิตเพิ่มขึ้นในปีการศึกษา 2498

3. ปีการศึกษา 2497 เริ่มวิชา Principles of School Administration 2 หน่วยกิต เป็นวิชาบังคับเฉพาะสาขา
วิชาการบริหารการศึกษา
4. ปีการศึกษา 2498 เริ่มวิชา School Planning 3 หน่วยกิต
เป็นวิชาบังคับเฉพาะสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
5. ปีการศึกษา 2499 เริ่มวิชา Educational Psychology 3 หน่วยกิต และวิชา Introduction to Modern Education 3 หน่วยกิต เป็นวิชาการศึกษาบังคับ และมีการจัดโปรแกรมพิเศษ
สำหรับ ศึกษาธิการจังหวัด คือ
- Education in the Modern Elementary School (Study of the Lab School) 3 หน่วยกิต
 - Workshop in Compulsary Education 3 หน่วยกิต

หลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร
(ปีการศึกษา 2500)

บังคับเฉพาะสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

1. Legal Aspects in Education 3 หน่วยกิต
2. Introduction to Modern Educational Administration 3 หน่วยกิต
3. Business and Routine Work in the Superintendent's office 3 หน่วยกิต
4. Educational Supervision 3 หน่วยกิต
5. Field Work 15 หน่วยกิต
6. Finance for Education officers 3 หน่วยกิต
7. School Planning 3 หน่วยกิต
8. Statistics for Education's office 3 หน่วยกิต

- 144
3. ปีการศึกษา 2497 เริ่มวิชา Principles of School Administration 2 หน่วยกิต เป็นวิชาบังคับเฉพาะสาขา
วิชาการบริหารการศึกษา
 4. ปีการศึกษา 2498 เริ่มวิชา School Planning 3 หน่วยกิต
เป็นวิชาบังคับเฉพาะสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 5. ปีการศึกษา 2499 เริ่มวิชา Educational Psychology 3 หน่วยกิต และวิชา Introduction to Modern Education 3 หน่วยกิต เป็นวิชาการศึกษามบังคับ และมีการจัดโปรแกรมพิเศษ
สำหรับ ศึกษาธิการจังหวัด คือ
 - Education in the Modern Elementary School (Study of the Lab School) 3 หน่วยกิต
 - Workshop in Compulsory Education 3 หน่วยกิต

หลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร
(ปีการศึกษา 2500)

บังคับเฉพาะสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

1. Legal Aspects in Education 3 หน่วยกิต
2. Introduction to Modern Educational Administration 3 หน่วยกิต
3. Business and Routine Work in the Superintendent's office 3 หน่วยกิต
4. Educational Supervision 3 หน่วยกิต
5. Field Work 15 หน่วยกิต
6. Finance for Education officers 3 หน่วยกิต
7. School Planning 3 หน่วยกิต
8. Statistics for Education's office 3 หน่วยกิต

วิชาการศึกษามัธยม

145

1. Modern Concept of Teaching	2 หน่วยกิต
2. Audio-Visual Education	3 หน่วยกิต
3. Introduction to Guidance	3 หน่วยกิต
4. Educational Evaluation	3 หน่วยกิต
5. Educational Psychology	3 หน่วยกิต
6. Introduction to Modern Education	3 หน่วยกิต

วิชาพิเศษเฉพาะ Education officers คือ Elementary Education:
Study of the Lab School 3(-) หน่วยกิต

แหล่งที่มา :- แฟ้มเอกสาร "ชื่อวิชาเก่า" และจาก transcript แผนกทะเบียน
วิทยาลัยวิชาการศึกษาระดับมัธยม

หลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษาระดับมัธยม (ปีการศึกษา 2505)

วิชามัธยมเฉพาะสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

Third year

Educ. 301	Principles of School Administration	3 หน่วยกิต
Educ. 342	Educational Administration	3 หน่วยกิต
Educ. 343	Educational Supervision	3 หน่วยกิต

Fourth year

Educ. 441	School Planning	3 หน่วยกิต
Educ. 442	School Law	3 หน่วยกิต
Educ. 443	Role of Education officer	3 หน่วยกิต
Educ. 444	School Finance	3 หน่วยกิต

วิชาการศึกษามัธยม

1. Modern Concept of Teaching	2 หน่วยกิต ¹⁴⁶
2. Audio-Visual Education	3 หน่วยกิต
3. Introduction to Guidance	3 หน่วยกิต
4. Educational Evaluation	3 หน่วยกิต
5. Educational Psychology	3 หน่วยกิต
6. Introduction to Modern Education	3 หน่วยกิต

วิชาพิเศษเฉพาะ Education officers คือ Elementary Education:
Study of the Lab School 3 หน่วยกิต

แหล่งที่มา :- แฟ้มเอกสาร "ชื่อวิชาเก่า" และจาก transcript แผนกทะเบียน
วิทยาลัยวิชาการศึกษาระดับมัธยม

หลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษาระดับมัธยม (ปีการศึกษา 2505)

วิชามัธยมเฉพาะสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

Third year

Educ. 301	Principles of School Administration	3 หน่วยกิต
Educ. 342	Educational Administration	3 หน่วยกิต
Educ. 343	Educational Supervision	3 หน่วยกิต

Fourth year

Educ. 441	School Planning	3 หน่วยกิต
Educ. 442	School Law	3 หน่วยกิต
Educ. 443	Role of Education officer	3 หน่วยกิต
Educ. 444	School Finance	3 หน่วยกิต

วิชาการศึกษาบังคับ

Third year

Educ. 301	Educational Psychology	3 หน่วยกิต
Educ. 302	Audio-Visual Education	3 หน่วยกิต
Educ. 303	General Methods of Teaching- Observation and Partipation	3 หน่วยกิต

Fourth year

Educ. 401	Evaluation in Education	3 หน่วยกิต
Educ. 402	Student Teaching or Field Work	15 หน่วยกิต

- แหล่งที่มา :- 1. แฟ้มเอกสาร "ชื่อวิชาเก่า" แผนกทะเบียน วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร
2. The College of Education, Catalog 1962, March 28, 1962, pp. 22-24.

รายชื่อวิชาเอกสาขามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2505 วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

(รวมวิชาที่เป็น pre-requisite
และ 2 เขาควกัน

ของวิชาเอกนั้น ๆ ซึ่งอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1

1. เคมี	47	หน่วยกิต
2. ชีววิทยา	51	หน่วยกิต
3. คณิตศาสตร์	48	หน่วยกิต
4. ฟิสิกส์	49	หน่วยกิต (ต้องเรียนคณิตศาสตร์เป็นวิชา โหลว)
5. วิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์	63	หน่วยกิต (ไม่ต้องเรียนวิชาโท)
6. ภาษาไทย	38	หน่วยกิต

วิชาการศึกษามัธยมThird year

Educ. 301	Educational Psychology	3 หน่วยกิต
Educ. 302	Audio-Visual Education	3 หน่วยกิต
Educ. 303	General Methods of Teaching- Observation and Partipation	3 หน่วยกิต

Fourth year

Educ. 401	Evaluation in Education	3 หน่วยกิต
Educ. 402	Student Teaching or Field Work	15 หน่วยกิต

- แหล่งที่มา :- 1. แฟ้มเอกสาร "ชื่อวิชาเก่า" แผนกทะเบียน วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร
2. The College of Education, Catalog 1962, March 28,
1962, pp. 22-24.

รายชื่อวิชาเอกสาขามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2505
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

(รวมวิชาที่เป็น pre-requisite ของวิชาเอกนั้น ๆ ซึ่งอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 และ 2 เข้าด้วยกัน)

1. เกมี	47	หน่วยกิต
2. ชีววิทยา	51	หน่วยกิต
3. คณิตศาสตร์	48	หน่วยกิต
4. ฟิสิกส์	49	หน่วยกิต (ต้องเรียนคณิตศาสตร์เป็นวิชา คู่ควบ)
5. วิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์	63	หน่วยกิต (ไม่ต้องเรียนวิชาโท)
6. ภาษาไทย	38	หน่วยกิต

7. ภาษาอังกฤษ	64	หน่วยกิต (ไม่ต้องเรียนวิชาโท)
8. ภาษาฝรั่งเศส	43	หน่วยกิต
9. ภูมิศาสตร์	42	หน่วยกิต
10. ประวัติศาสตร์	42	หน่วยกิต
11. สังคมศึกษา	63	หน่วยกิต (ไม่ต้องเรียนวิชาโท)

หลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยการศึกษาประสานมิตร
(ปีการศึกษา 2508 - ปัจจุบัน)

วิชาสามัญบังคับ

		หน่วยกิต
1. Art 201	Art Appreciation	3
2. Lsc. 101	Know Your Library	1
3. Mus. 202	Music Appreciation	2
4. Sp. 201	Fundamental of Speech	2
	รวม	<u>8</u>

วิชาการศึกษามัธยมศึกษา

1. Educ. 301	Educational Psychology	3
2. Educ. 302	Audio-Visual Education	3
3. Educ. 303	General Methods of Teaching	3
4. Educ. 341	Principles of School Administration	3*
5. Educ. 342	Educational Administration	3*
6. Educ. 343	Educational Supervision	3*
7. Educ. 401	Evaluation in Education	3
8. Educ. 402	Field Work	15*
9. Educ. 441	School Planning	3*

7. ภาษาอังกฤษ	64	หน่วยกิต (ไม่ต้องเรียนวิชาโท)
8. ภาษาฝรั่งเศส	43	หน่วยกิต
9. ภูมิศาสตร์	42	หน่วยกิต
10. ประวัติศาสตร์	42	หน่วยกิต
11. สังคมศึกษา	63	หน่วยกิต (ไม่ต้องเรียนวิชาโท)

หลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร
(ปีการศึกษา 2508 - ปัจจุบัน)

วิชาสามัญบังคับ

	หน่วยกิต
1. Art 201 Art Appreciation	3
2. Lsc. 101 Know Your Library	1
3. Mus. 202 Music Appreciation	2
4. Sp. 201 Fundamental of Speech	2
รวม	<u>8</u>

วิชาการศึกษามัธยมศึกษา

1. Educ. 301 Educational Psychology	3
2. Educ. 302 Audio-Visual Education	3
3. Educ. 303 General Methods of Teaching	3
4. Educ. 341 Principles of School Administration	3*
5. Educ. 342 Educational Administration	3*
6. Educ. 343 Educational Supervision	3*
7. Educ. 401 Evaluation in Education	3
8. Educ. 402 Field Work	15*
9. Educ. 441 School Planning	3*

	หน่วยกิต
10. Educ. 442 School Law	3 *
11. Educ. 443 Role of the Education officer	3 *
12. Educ. 444 School Finance	3 *
13. Educ. 471 Introduction to Guidance	3
14. Educ Teaching of Major Subject	<u>2</u>
รวม	<u>53</u>

* เป็นวิชาบังคับเฉพาะสาขาวิชาบริหารการศึกษา

แหล่งที่มา :- แผนกทะเบียน วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

- | | | |
|---------------|-------------------------------|----------|
| 10. Educ. 442 | School Law | หน่วยกิต |
| 11. Educ. 443 | Role of the Education officer | 3 * |
| 12. Educ. 444 | School Finance | 3 * |
| 13. Educ. 471 | Introduction to Guidance | 3 * |
| 14. Educ | Teaching of Major Subject | 3 |

รวม

2
53

* เป็นวิชาบังคับเฉพาะสาขาวิชาบริหารการศึกษา

แหล่งที่มา :- แผนกทะเบียน วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

ภาคผนวก ข

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (พ.ศ 2543)

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ชื่อหลักสูตร :

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
Master of Education Program in Educational Administration

ชื่อปริญญา

- ชื่อภาษาไทย : การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
ชื่อย่อ : กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)
ชื่อภาษาอังกฤษ : Master of Education (Education Administration)
ชื่อย่อ : M.Ed. (Education Administration)

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

แผน ก (2)

เพื่อผลิตมหาบัณฑิตทางการบริหารการศึกษาให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารการศึกษา
อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและระบบคุณค่าแห่งสังคม
ไทยโดยรวม ท้องถิ่นและชุมชน
2. เป็นนักบริหารมืออาชีพที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ก้าวทันมิติแห่งการเปลี่ยนแปลง
3. มีความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าและวิจัย เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษา
ให้บรรลุผล
4. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน
5. มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และมีคุณธรรมจริยธรรม

แผน ข

เพื่อผลิตมหาบัณฑิตทางการบริหารการศึกษาให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและระบบคุณค่าแห่งสังคมไทยโดยรวม ท้องถิ่นและชุมชน
2. เป็นนักบริหารมืออาชีพที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ก้าวทันมิติแห่งการเปลี่ยนแปลง
3. มีความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้า สามารถนำเอาทฤษฎีหรือผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการบริหารการศึกษา
4. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน
5. มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและมีคุณธรรมจริยธรรม

หลักสูตร

1. จำนวนหน่วยกิตรวม จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 40 หน่วยกิต
2. โครงสร้างของหลักสูตร กำหนดโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

หมวดวิชา	แผน ก (2)	แผน ข
1. หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา ไม่น้อยกว่า	8	8
2. หมวดวิชาเอก		
วิชาเอกบังคับ	9	9
วิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า	9	15
3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า	2	2
4. วิทยานิพนธ์	12	-
5. สารนิพนธ์	-	6
รวมวิชาในหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า	40	40

กำหนดให้วิชาเอกบังคับ 9 หน่วยกิต จากระายวิชาต่อไปนี้

บท 511 หลักและทฤษฎีการบริหาร	3(3-0)
EA 511 Principle and theory of Administration	
บท 513 ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษา	3(3-0)
EA 513 Strategy for Educational Management	
บท 531 ภาวะผู้นำ	3(3-0)
EA 531 Leaderships	

วิชาเอกเลือก แผน ก (2) ให้เลือกไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต
แผน ข ให้เลือกไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต
จากระายวิชาต่อไปนี้

บท 512 ทฤษฎีและการปฏิบัติในการวางแผนการศึกษา	3(2-2)
EA 512 Theory and Practice in Educational Planning	
บท 515 การบริหารและการพัฒนานักเรียน	2(2-0)
EA 515 Student Affairs Administration and Development	
บท 517 การบริหารและการพัฒนาหลักสูตร	2(2-0)
EA 517 Curriculum Management and Development	
บท 521 กฎหมายการศึกษา	2(2-0)
EA 521 Educational Law	
บท 522 การบริหารการเงินและงบประมาณสถานศึกษา	3(3-0)
EA 522 School Finance and Budget Management	
บท 527 วัฒนธรรมการเรียนรู้	2(2-0)
EA 527 Learning Culture	
บท 532 หัวหน้าสถานศึกษา	3(3-0)
EA 532 Principalship	
บท 533 ผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาสถานศึกษา	3(3-0)
EA 533 Academic Leader and School Improvement	

บท 536 จริยธรรมสำหรับผู้บริหาร	2(2-0)
EA 536 Ethics for Administrator	
บท 614 การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	2(2-0)
EA 614 School Plant and Environment Management	
บท 616 การนิเทศการศึกษา	2(2-0)
EA 616 Educational Supervision	
บท 618 การพัฒนาและประกันคุณภาพการศึกษา	2(2-0)
EA 618 Development and Quality Assurance in Education	
บท 619 การบริหารและการประเมินโครงการ	2(2-0)
EA 619 Project Management and Evaluation	
บท 623 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน	2(2-0)
EA 623 School and Community Relations	
บท 624 การเมืองและนโยบายทางการศึกษา	2(2-0)
EA 624 Politics and Educational Policy	
บท 625 เศรษฐศาสตร์การศึกษา	2(2-0)
EA 625 Economics of Education	
บท 626 สารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา	2(2-0)
EA 626 Information Technology for Educational Administration	
บท 629 การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	2(2-0)
EA 629 Educational for Community Development	
บท 634 การพัฒนาองค์การและบุคลากรทางการศึกษา	3(3-0)
EA 634 Organization and Personal Development	
บท 635 จิตวิทยาการบริหาร	2(2-0)
EA 635 Management Psychology	
บท 637 กลยุทธ์การบริหารความขัดแย้ง	2(2-0)
EA 637 Strategy for Conflict Management	
บท 638 ภาษาอังกฤษสำหรับผู้บริหาร	2(2-0)
EA 638 English for Executive	

บท 641 การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3(3-0)
EA 641 Fundamental School Administration	
บท 651 สัมมนาปัญหาและแนวโน้มของการบริหารการศึกษา	3(3-0)
EA 651 Seminar in Problems and Trends in Educational Administration	
บท 652 สัมมนาเฉพาะกรณีทางการบริหารการศึกษา	3(3-0)
EA 652 Seminar in Educational Administration Case Study	
บท 653 สัมมนางานวิจัยทางการบริหารการศึกษา	3(3-0)
EA 653 Seminar in Educational Administration Research	
บท 661 การวิจัยและพัฒนาทางการบริหารการศึกษา	2(2-0)
EA 661 Research and Development in Educational Administration	
บท 671 การศึกษาอิสระทางการบริหารการศึกษา	1-3[(1-3)-(0-0)]
EA 671 Independent Study in Educational Administration	
บท 672 การฝึกภาคปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา	2(0-10)
EA 672 Internship	
ปริญญานิพนธ์ (แผน ก)	
บท 699 ปริญญานิพนธ์	12 หน่วยกิต
EA 699 Thesis	
สารนิพนธ์ (แผน ข)	
บท 688 สารนิพนธ์	6 หน่วยกิต
EA 688 Master's Project	

ภาคผนวก ค

**หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (พ.ศ 2543)**

หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ชื่อหลักสูตร :

การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

Doctor of Education Program in Education Administration

ชื่อปริญญา

ชื่อภาษาไทย : การศึกษาดุษฎีบัณฑิต

ชื่อย่อ : กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)

ชื่อภาษาอังกฤษ : Doctor of Education

ชื่อย่อ : Ed.D. (Education Administration)

ปรัชญาและ/หรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีจริยธรรมและสมรรถภาพเพื่อออกไปปฏิบัติหน้าที่ในงาน

1. บริหารการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ในการพัฒนา กำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษาและบริหารการศึกษาของประเทศในระดับต่าง ๆ และ

2. วิจัยทางการบริหารการศึกษาเพื่อดำเนินการวิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ และ

3. วิชาการ เพื่อร่วมกันพัฒนาวิทยาการทางการบริหารการศึกษา ให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง และเป็นผู้นำในการประยุกต์วิชาการในการพัฒนาสังคม

หลักสูตร

ก. หลักสูตรสำหรับผู้จบปริญญาโททางการบริหารการศึกษาโดยตรง ต้องเรียนอย่างน้อย 45 หน่วยกิต ทั้งนี้ไม่รวมวิทยานิพนธ์

ข. หลักสูตรสำหรับผู้จบปริญญาโท หรือเทียบเท่าในสาขาอื่น ๆ จะต้องเรียนรายวิชาบูรพวิชา เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาชั้นดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาน้อย 8 หน่วยกิต และต้องเรียนตามโครงสร้างดุษฎีบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษาน้อย 45 หน่วยกิต ทั้งนี้ไม่รวมวิทยานิพนธ์

โครงสร้างของหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตทั้งหมดอย่างน้อย 45 หน่วยกิต โดยแบ่งออกเป็น 4 หมวดวิชา ดังนี้

หมวด ก. เทคนิคการวิจัยและสถิติ เรียนไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

วิชาบังคับ 9 หน่วยกิต

วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต

หมวด ข. พฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

วิชาบังคับ 6 หน่วยกิต

วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

หมวด ค. การบริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต

วิชาบังคับ 10 หน่วยกิต

วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า 11 หน่วยกิต

หมวด ง. ปรวิญญานิพนธ์ ไม่มีหน่วยกิต บังคับ

ให้ทุกคนต้องทำ (ลักษณะของปรวิญญานิพนธ์ เป็นการนำเอาหลักวิชาจากทั้งสามหมวดมาประยุกต์ใช้ โดยให้มีเนื้อหาเข้มข้นเทียบเท่าเรียนรายวิชา 12 หน่วยกิต)

รายวิชาในหมวดต่าง ๆ

หมวด ก. เทคนิคการวิจัยและสถิติ ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

วิชาบังคับ 9 หน่วยกิต

วิจัย 731 วิธีการแสวงหาข้อเท็จจริงเชิงปริมาณและคุณภาพทางการศึกษา 3(3-0)

Research 731 Methods of Quantitative and Qualitative Inquiry in Education

วิจัย 732 การวิเคราะห์เชิงปริมาณในการวิจัยทางการศึกษา 3(3-0)

Research 732 Quantitative Analysis in Education Research

วิจัย 734 การวิเคราะห์เพื่อกำหนดนโยบายทางการศึกษา 3(3-0)

Research 734 Educational Policy Analysis

วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต

คอมพ์ 723 คอมพิวเตอร์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ 2(1-3)

Comp. 723 Computer for Research in Social Sciences

วิจัย 733 สถิติวิเคราะห์พหุนามประยุกต์	3(3-0)
Research 733 Applied Multivariate Analysis	
วิจัย 735 สถิตินอนพาราเมตริกอนุมาน	3(3-0)
Research 735 Non-parametric Statistical Inference	
วิจัย 736 การกำหนดรูปแบบและการประเมินโครงการทางการศึกษา	2(2-0)
Research 736 Educational Project Designs and Evaluation	
วิจัย 737 การวิจัยแบบยุทธการเพื่อการบริหารการศึกษา	2(2-0)
Research 737 Operation Research for Educational Administration	
วิจัย 781 ปฏิบัติการเชิงวิจัยในการบริหารการศึกษา	2(1-3)
Research 781 Research Practicum in Educational Administration	
วิจัย 791 สัมมนางานวิจัยด้านบริหารการศึกษา	2(1-3)
Research 791 Seminar on Research in Education Administration	

หมวด ข. วิชาพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

วิชาบังคับ 6 หน่วยกิต

จิต 742 สัมมนาพื้นฐานทางสังคม ปรัชญา จิตวิทยา และประวัติศาสตร์เกี่ยวกับ ศึกษาของประเทศไทย	3(3-0)
PG 742 Seminar on Social, Philosophical, Psychological and Historical Foundations of Education in Thailand	
วพป. 582 จริยธรรมกับจริยศึกษา	3(3-0)
RAB. 582 Morality and Moral Education	

วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

จิต 754 จิตวิทยาสังคมสำหรับการพัฒนาประเทศ	3(3-0)
Psy. 754 Social Psychology for National Development	
จิต 763 การศึกษากับการพัฒนาบุคลิกภาพ	2(2-0)
Psy. 763 Education and Personality Development	
สังคม 744 ปัญหาการดำรงชีพในเมืองและชนบท	3(3-0)
Soc. 744 Problems in Urban and Rural Living	

สังคม 746	สัมมนาปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการศึกษาไทย	3(3-0)
Soc. 746	Seminar on Social, Economic, Political and Education Problems in Thailand	
สังคม 749	การเปลี่ยนแปลงและการวางแผนทางสังคม	3(3-0)
Soc. 749	Social Change and Social Planning	
สังคม 753	สังคมวิทยาสำหรับการพัฒนาประเทศ	3(3-0)
Soc. 753	Sociology for National Development	
วปพ. 551	ประชากรกับการพัฒนาสังคม	3(3-0)
RAB. 551	Population and Social Development	
วปพ. 571	การศึกษากับความก้าวหน้าสมัย	3(3-0)
RAB. 571	Education and Modernization	
ศึกษา 776	ปัญหาที่สำคัญของการศึกษาไทยในปัจจุบัน	3(3-0)
Ed. 776	Crucial Issues in Current Thai Education	
ปรัชญา 762	ศาสนาและปรัชญากับการพัฒนาประเทศ	2(2-0)
Phil. 762	Religion and Philosophy for National Development	
รัฐ 756	รัฐศาสตร์สำหรับการพัฒนาประเทศ	3(3-0)
Pol. 756	Political Sciences for National Development	
สื่อสาร 751	การสื่อสารของมนุษย์	3(2-3)
Comm. 751	Human Communication	
เศรษฐ 755	เศรษฐศาสตร์สำหรับการพัฒนาประเทศ	3(3-0)
Econ. 755	Economics for National Development	
หมวด ค. การบริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต		
วิชาบังคับ 10 หน่วยกิต		
บริหาร 711	การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์กร	2(1-3)
Ed.Adm. 711	Organizational Change and Development	
บริหาร 712	ยุทธศาสตร์การวางแผนการศึกษา	2(1-3)
Ed.Adm. 712	Planning Strategies in Education	
บริหาร 713	การศึกษากับการพัฒนา	2(2-0)
Ed.Adm. 713	Education and Development	

บริหาร 871	สัมมนาการบริหารการศึกษาเปรียบเทียบ	2(2-0)
Ed.Adm. 871	Seminar on Comparative Educational Administration	
บริหาร 892	การฝึกงานบริหารการศึกษา	2(0-10) หรือ
Ed.Adm. 892	Internship in Educational Administration	
(ฝึกงานสัปดาห์ละ 2 วัน/หนึ่งภาคเรียน)		

วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า 11 หน่วยกิต

บริหาร 721	การศึกษาชั้นสูงเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษา	2(2-0)
Ed.Adm. 721	Advanced Studies in Educational Laws	
บริหาร 732	การจัดการทรัพยากรของชาติเพื่อการศึกษา	2(2-0)
Ed.Adm. 732	National Resources Management for Education	
บริหาร 741	ภาวะผู้นำในการบริหาร : ทฤษฎี การวิจัยและแนวปฏิบัติ	2(2-0)
Ed.Adm. 741	Managerial Leadership : Theory, Research and Practices	
บริหาร 751	การศึกษาชั้นสูงในการบริหารการประถมศึกษา	2(2-0)
Ed.Adm. 751	Advanced Studies in Elementary Educational Administration	
บริหาร 752	การศึกษาชั้นสูงในการบริหารการมัธยมศึกษา	2(2-0)
Ed.Adm. 752	Advanced Studies in Secondary Educational Administration	
บริหาร 753	การศึกษาชั้นสูงในการบริหารการอุดมศึกษา	2(2-0)
Ed.Adm. 753	Advanced Studies in Higher Educational Administration	
บริหาร 771	สัมมนาทฤษฎีบริหารขั้นสูงและการจัดองค์การ	2(2-0)
Ed.Adm. 771	Seminar on Advanced Administrative Theory and Organization	
บริหาร 811	ยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางการศึกษา	2(2-0)
Ed.Adm. 811	Strategies in Resolutions of Educational Conflicts	
บริหาร 861	การศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ	2(2-0)
Ed.Adm. 861	Education for National Security	
บริหาร 881	การวิเคราะห์ผลการวิจัยทางการศึกษาเพื่อการบริหาร	2(2-0)
Ed.Adm. 881	Analysis of Educational Research for Administration	
บริหาร 891	การศึกษาด้วยตนเอง	1-2(1-2,0-0,2-4)
Ed.Adm. 891	Independent Study	
พัฒน. 779	หลักการและกระบวนการพัฒนาประเทศ	2(2-0)
D.Ed. 779	Principles and Processes of National Development	

พัฒน.	780	ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนา	2(2-0)
D.Ed.	780	Educational Strategies for Development	
พัฒน.	785	การพัฒนาและการใช้ทรัพยากรมนุษย์	2(2-0)
D.Ed.	785	Human Resources Development and Utilization	
หลักสูตร	771	ทฤษฎีและการปฏิบัติทางหลักสูตร	3(3-0)
Curr.	771	Curriculum Theories and Practices	
หลักสูตร	777	การผลิตและการใช้อุปกรณ์หลักสูตร	3(3-0)
Curr.	777	Production and Implementation of Curriculum Materials	
เศรษฐ	782	เศรษฐศาสตร์การศึกษา	2(2-0)
Econ.	782	Economics of Education	
เศรษฐ	786	การวางแผนเศรษฐกิจ กำลังคน และการศึกษา	3(3-0)
Econ.	786	Planning of Economy, Manpower and Education	
วพป.	687	การดำรงชีวิตในชุมชนและการพัฒนา	3(3-0)
RAB.	687	Community Living and Development	

หมวด ง. วิทยานิพนธ์ บัณฑิต ไม่มีหน่วยกิต

บริหาร 899 วิทยานิพนธ์

Ed.Adm. 899 Dissertation

รายวิชาบูรพวิชา สำหรับผู้จบปริญญาโทหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาอื่น ๆ จะต้องเรียนรายวิชา
บูรพวิชาอย่างน้อย 8 หน่วยกิต ในกรณีที่ได้เรียนรายวิชาบูรพวิชาและสอบผ่านมาแล้วอาจได้รับ
พิจารณายกเว้น รายวิชาบูรพวิชา มีดังนี้

ศึกษา	500	การศึกษากับสังคม	2(2-0)
Edu.	500	Education and Society	
บริหาร	512	หลักการบริหารการศึกษา	3(3-0)
Ed.Adm.	512	Principles of Educational Administration	
บริหาร	513	การนิเทศการศึกษา	3(3-0)
Ed.Adm.	513	Educational Supervision	
บริหาร	541	การบริหารบุคลากรทางการศึกษา	3(3-0)
Ed.Adm.	541	Personnel Administration in Education	

ภาคผนวก ง

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
(พ.ศ. 2539-2546)



คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ 1624/2539

เรื่อง เปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาโท
ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2539

อนุสนธิคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ 0867/2539 ลงวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2539 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2539 และคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ 1015/2539 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2539 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาโท ภาคพิเศษ ประจำสาขาวิชา ประจำปีการศึกษา 2539 นั้น เนื่องจากภาควิชาบริหารการศึกษามีความประสงค์จะเปลี่ยนแปลงกรรมการใหม่ ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามความในคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ 888/2538 เรื่อง มอบอำนาจให้ รองอธิการบดี คณบดี และผู้อำนวยการ ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2538 ยกเลิกคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ 0867/2539 และเปลี่ยนแปลงคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ 1015/2539 เฉพาะสาขาวิชาการบริหารการศึกษา และแต่งตั้งผู้มิ้นามต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาโททั้งภาคปกติและภาคพิเศษ โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ความรับผิดชอบตามรายละเอียดแนบท้ายคำสั่งนี้

นายเสริมศักดิ์	วิศาลาภรณ์	ประธานกรรมการ
นายประสพ	แสนคำเครือ	กรรมการ
นางสุดา	ทัพสุวรรณ	กรรมการ
นางสาวอรรพรณ	ตันท์เจริญรัตน์	กรรมการ
นายวีระ	สุภากิจ	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่นี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2539

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ



คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ ๐๗๕๒ / ๒๕๔๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา
ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๐

เพื่อให้การบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าประสงค์
ทางวิชาการตามเจตนารมณ์ที่มหาวิทยาลัยวางไว้ เห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
บัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชา ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามความในคำสั่งมหาวิทยาลัย ที่ ๘๘๘/๒๕๓๘
เรื่องมอบอำนาจให้รองอธิการบดี คณบดี และผู้อำนวยการปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี ลงวันที่ ๓๐
มิถุนายน ๒๕๓๘ จึงแต่งตั้งบุคคลต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ประจำสาขา
วิชา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังรายละเอียดแนบท้ายคำสั่งนี้

ระดักราบรือกรโท

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรประจำสาขาวิชาการศึกษารวมวชิ

นางกุลยา	ตันติผลาชีวะ	ประธานกรรมการ
นางสาวพัฒนา	ชัยพงศ์	กรรมการ
นางภรณี	คุรุรัตน์	กรรมการ
นางสาวสุจินดา	ขจรรุ่งศิลป์	กรรมการ
นายโชติ	เพชรจีน	กรรมการ
นางสาวเยาวพา	เดชะคุปต์	กรรมการ
นายไพศาล	หวังพานิช	กรรมการ
นางสุภาภรณ์	ธนะชานันท์	กรรมการ
นางสิริมา	ภิญโญอนันตพงษ์	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา (ต่อ)

นางสุชาดา	สุธรรมรักษ์	กรรมการ
นายพิสิทธิ์	สารวิจิตร	กรรมการ
นางสาวสมสุข	ธีระพิจิตร	กรรมการ
นางอัจฉรา	วัฒนาณรงค์	กรรมการ
นางจารุวรรณ	สกุลกู	กรรมการและเลขานุการ
นางสุวพร	ตั้งสมรพงษ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

นายเสริมศักดิ์	วิศาลาภรณ์	ประธานกรรมการ
นายทวีบูรณ์	หอมเย็น	กรรมการ
นางสุดา	ทัพสุวรรณ	กรรมการ
นางสาวอรวรรณ	ติณห์เจริญรัตน์	กรรมการ
นายวีระ	สุภากิจ	กรรมการและเลขานุการ
นางสาวพวงรัตน์	เกษรแพทย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรประจำสาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

นายคมเพชร	ฉัตรสุกกุล	ประธานกรรมการ
นางวันเพ็ญ	พงศ์ประยูร	รองประธาน
นางผ่องพรรณ	เกิดพิทักษ์	กรรมการ
นางสาวเมธิรินทร์	ภิญโญ	กรรมการ
นางสาวบังอร	เสตนนท์	กรรมการ
นายทศพร	มณีศรีชา	กรรมการ
นายบุญเชิด	ภิญโญอนันตพงษ์	กรรมการ
นายสมสรร	วงษ์น้อย	กรรมการ
นางนันทนา	วงษ์อินทร์	กรรมการและเลขานุการ
นางพรรณพิศ	วณิชยการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรประจำสาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

170

นางคุษฎี	โอบเลลา	ประธานกรรมการ
นางลัดดาวัลย์	เกษมเนตร	กรรมการ
นางนพวรรณ	โชติบัณห์	กรรมการ
นางอัจฉรา	สุชารมณี	กรรมการ
นางสาวอรพินทร์	ฐรม	กรรมการ
นางสุภาพร	ธนะชานันท์	กรรมการ
นางสาวฉันทนา	ภาคมงกช	กรรมการ
นางงามดา	วนินทานนท์	กรรมการ
นางอ้อมเดือน	สคมณี	กรรมการ
นายประทีป	จีนจี่	กรรมการและเลขานุการ

ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรประจำสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ

นางเจลิยวศรี	พิบูลชล	ประธานกรรมการ
นางสาวกุลทิพย์	โรหิตรัตน์	กรรมการ
นางเดือนใจ	เฉลิมกิจ	กรรมการ
นางสาวาง	หิรัญปุระ	กรรมการ
นางสุไร	พงษ์ทองเจริญ	กรรมการ
นางสาวสุกัญญา	เรืองจรรยา	กรรมการ
นางสาวนงเยาว์	กอสาน	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2540 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2540



(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ



คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ 723 /2541

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

ประจำสาขาวิชา ประจำปีการศึกษา 2541

เพื่อให้การบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าประสงค์ทางวิชาการตามเจตนารมณ์ที่มหาวิทยาลัยวางไว้ เห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามความในคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ 999/2540 เรื่อง มอบอำนาจให้ รองอธิการบดี คณบดี และผู้อำนวยการปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี ลงวันที่ 9 กรกฎาคม 2540 จึงแต่งตั้งบุคคลต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชา ครอบคลุมคณะกรรมการมีหน้าที่ความรับผิดชอบตามรายละเอียดแนบท้ายคำสั่งนี้

ระดับปริญญาโทคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลยา	ตันติผลาชีวะ	ประธานกรรมการ
ดร.พัฒนา	ชัยพงศ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์	กฤษณะ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล	หวังพานิช	กรรมการ
ดร.สุจินดา	ขจรรุ่งศิลป์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา	เดชะคุปต์	กรรมการ
อาจารย์สุภาภรณ์	ธนะชานันท์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา	กัญญ์ณันตพงษ์	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประจำสาขาวิชาการมัธยมศึกษา (ต่อ)

อาจารย์พิศศรี	กมลเวช	กรรมการ
อาจารย์อรรณพ	สัมมาพันธ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บังอร	พานทอง	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา

ดร.สมสุข	ธีระพิจิตร	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์	ชิตพงศ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย	วีระวัฒนานนท์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสิทธิ์	สารวิจิตร	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา	สุธรรมรักษ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา	วัฒนารงค์	กรรมการ
ดร.จารุวรรณ	สกุลกู	กรรมการ
ดร.สุวพร	ตั้งสมวรพงษ์	กรรมการ
ดร.อรรณพ	โพธิสุข	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

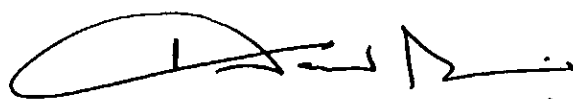
ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์	วิศาลาภรณ์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ	ตันท์เจริญรัตน์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา	ทัพสุวรรณ	กรรมการ
ดร.ทัศน	แสงศักดิ์	กรรมการ
ดร.ไพโรจน์	กลิ่นกุหลาบ	กรรมการ
อาจารย์สุพิพรรณ	พัฒนาธิชัย	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ	สุภากิจ	กรรมการและเลขานุการ
ดร.พวงรัตน์	เกษรแพทย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา (ต่อ)

รองศาสตราจารย์ธาดาศักดิ์	วชิรปรัชญาพจน์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ชูชีพ	อ่อนโคกสูง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณอมสิน	ดิศภาพร	กรรมการ
อาจารย์ปิ่น	ปาระเคน	กรรมการ
อาจารย์สุดาใจ	เหง้าสีพร	กรรมการ
อาจารย์สุจิตต์	รักษ์เผ่า	กรรมการ
อาจารย์อนุสรณ์	อรรดศิริ	กรรมการ
อาจารย์วิโรจน์	เอ็งสุรสมณ	กรรมการ
ดร.ไพรัช	วงศ์ยุทธนากร	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2541

สั่ง ณ วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2541



(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ



คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ 889 /2542

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

ประจำสาขาวิชา คณะศึกษาศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2542

เพื่อให้การบริหารหลักสูตรระดับปริญญาโทและปริญญาตรี ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าประสงค์ทางวิชาการตามเจตนารมณ์ที่มหาวิทยาลัยวางไว้ เห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาตรี ประจำสาขาวิชา และนั้นอาศัยอำนาจตามความในคำสั่งมหาวิทยาลัยที่ 999/2540 เรื่อง มอบอำนาจให้รองอธิการบดี คณบดี และผู้อำนวยการปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี ลงวันที่ 9 กรกฎาคม 2540 จึงแต่งตั้งบุคคลต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาโทและปริญญาตรี ประจำสาขาวิชา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ความรับผิดชอบตามรายละเอียดท้ายคำสั่งนี้

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ประจำสาขาวิชาการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ดร.สุจินดา	ขจรรุ่งศิลป์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์	สุรัตน์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.เขาวพา	เคหะคุปต์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล	หวังพานิช	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลยา	ตันติผลาชีวะ	กรรมการ
ดร.พัฒนา	ชัยพงศ์	กรรมการ
อาจารย์สุภาภรณ์	ชนะชานันท์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา	ภิญโญนันต์พงศ์	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชา
การศึกษา

ดร. สมสุข	ธีระพิจิตร	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์	จิตพงศ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. วินัย	วีระวัฒนานนท์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี	โยเหลา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา	วัฒนารงค์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา	สุธรรมรักษ์	กรรมการ
ดร. สุวพร	ตั้งสม্বরพงษ์	กรรมการ
ดร. จารุวรรณ	สกุลอุ	กรรมการ
ดร. อรรถพร	โพธิสุข	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาวิชาการบริหาร
การศึกษา

ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์	วิศาลาภรณ์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธา	ทัพสุวรรณ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรวรรณ	ตันต๊ะเจริญรัตน์	กรรมการ
ดร. ทศนา	แสงศักดิ์	กรรมการ
ดร. ไพโรจน์	กลิ่นกุหลาบ	กรรมการ
อาจารย์สุพิพรรณ	พัฒน์พาณิชย์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ	สุภากิจ	กรรมการและเลขานุการ
ดร. พวงรัตน์	เกษรแพทย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ภาษาอังกฤษ
การศึกษาพิเศษ (ต่อ)

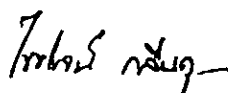
ดร.พัชรวิทย์	เกตุแก่นจันทร์	กรรมการ
อาจารย์คารมณี	ศักดิ์ศิริผล	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ภาษาอังกฤษ
อุตสาหกรรมศึกษา

ดร.ไพรัช	วงศ์ยุทธไกร	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.อรพันธุ์	ประสิทธิ์รัตน์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ธาดาศักดิ์	วชิรปรีชาพงษ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ชูชีพ	อ่อนโรคสูง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนอมสิน	ติสธภาพร	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูติวรรณ	เพ็ญเพียร	กรรมการ
ดร.ละเอียด	รักษะเฝ้า	กรรมการ
อาจารย์สุดาจ	เหง้าสีไพร	กรรมการ
อาจารย์สุจิตต์	รักษะเฝ้า	กรรมการ
อาจารย์อนุสรณ์	อรรถศิริ	กรรมการ
อาจารย์วิโรจน์	เอ็งสุรภณ	กรรมการ
ดร.อุบวิทย์	สุวคันธกุล	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่ วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2542 เป็นต้นไป

ถึง ๗ วันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2542



(ดร.ไพโรจน์ กิ่งนุกุลลาบ)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายบริหาร

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ****ที่ 112/ 2543****เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา****ประจำสาขาวิชา คณะศึกษาศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2543**

เพื่อให้การบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าประสงค์ทางวิชาการตามเจตนารมณ์ที่มหาวิทยาลัยวางไว้ เห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามความในคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ 1299/2542 เรื่อง มอบหมายและมอบอำนาจให้รองอธิการบดี คนบดี ผู้อำนวยการสถาบันและผู้อำนวยการสำนัก ผู้ช่วยอธิการบดี และผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี ลงวันที่ 9 กันยายน 2542 จึงแต่งตั้งบุคคลต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาโท มหบัณฑิต ประจำสาขาวิชา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ความรับผิดชอบตามรายละเอียดท้ายคำสั่งนี้

ระดับปริญญาโท

**คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา
รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล
รองศาสตราจารย์ ดร.เขวหา
อาจารย์ ดร.พัฒนา
อาจารย์ ดร.สุจินดา
รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา

ภิญโญนันตพงษ์
ศุภรัตน์
หวั่งพานิช
เดชะคุปต์
ชัยพงศ์
ขจรรุ่งศิลป์
ตันติผลาชีวะ

ประธานกรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการ
กรรมการและเลขานุการ

**คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
ประจำสาขาวิชาการประถมศึกษา**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น	มีชันหมาก	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์	สิกขาบัณฑิต	กรรมการ
รองศาสตราจารย์กรรณิการ์	พวงเกษม	กรรมการ
รองศาสตราจารย์สุนทร	จันทร์ตรี	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์	เหมะประสิทธิ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสี	เกษมสุข	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์	เกษมเนตร	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศิริ	สุเสาร์จัน	กรรมการและเลขานุการ

**คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
ประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา**

อาจารย์ ดร.สมสุข	ธีระพิจิตร	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์	ชิตพงศ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย	วีระวัฒนานนท์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร	วงศ์อยู่น้อย	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังฉรา	วัฒนาณรงค์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา	สุธรรมรักษ์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.สุพร	ตั้งสมวรพงษ์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.จารุวรรณ	สกุลอุ	กรรมการ
อาจารย์ ดร.อรณพ	โพธิสุข	กรรมการและเลขานุการ

**คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา**

ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์	วิศาลาภรณ์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา	ทัพสุวรรณ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรวรรณ	ตันท์เจริญรัตน์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ	สุภากิจ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศนา	แสงวงศ์ศักดิ์	กรรมการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ต่อ)

อาจารย์ ดร.ไพโรจน์	กลั่นกุลลาบ	กรรมการ
อาจารย์สุพิพรรณ	พัฒนาณชัย	กรรมการและเลขานุการ
อาจารย์ ดร.พวงรัตน์	เกษรแพทย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร	ฉัตรศุกกุล	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ	เกิดพิทักษ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด	บุญโญพนันตพงษ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร	วงศ์อยู่น้อย	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.เมธิรินทร์	บุญญชน	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร	ประเสริฐสุข	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ	พงศ์ประยูร	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา	วงศ์อินทร์	กรรมการและเลขานุการ
อาจารย์ ดร.นันทา	สุรักษา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

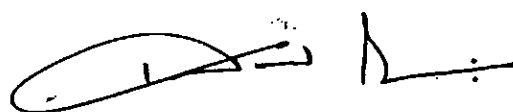
รองศาสตราจารย์ ดร.อารี	พันธ์มณี	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภฎี	โยเหลา	กรรมการ
รองศาสตราจารย์กมลรัตน์	กรีทอง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพรรณรัตน์	พลอยเลื่อมแสง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุวดี	เกียรติประสิทธิ์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.วิภาสลักษณ์	ชวัลลีย์	กรรมการ
อาจารย์วิไลลักษณ์	พงษ์โสภา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา	แสนคำเครือ	กรรมการและเลขานุการ

**คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา**

อาจารย์ ดร.ไพรัช	วงศ์ยุทธไกร	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.อรพันธุ์	ประสิทธิ์รัตน์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ธาดาศักดิ์	วชิรปรีชาพงษ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ชูชีพ	อ่อนโคกสูง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ถนอมสิน	ดิศตภาพร	กรรมการ
อาจารย์ ดร.ละเอียด	รักษ์เผ่า	กรรมการ
อาจารย์สุดใจ	เหง้าสีไพร	กรรมการ
อาจารย์สุจิตต์	รักษ์เผ่า	กรรมการ
อาจารย์อนุสรณ์	อรรถศิริ	กรรมการ
อาจารย์วิโรจน์	เอ็งสุโสภณ	กรรมการ
อาจารย์ ดร.อุปวิทย์	สุคันธกุล	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่ วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2543 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2543



(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ



คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ 1191 /2544

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

ประจำสาขาวิชา คณะศึกษาศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2544

เพื่อให้การบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าประสงค์ทางวิชาการตามเจตนารมณ์ที่มหาวิทยาลัยวางไว้ เห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามความในคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ 1299/2542 เรื่อง มอบหมายและมอบอำนาจให้รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการ สถาบัน และผู้อำนวยการสำนัก ผู้ช่วยอธิการบดี และผู้อำนวยการโรงเรียน ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี ลงวันที่ 9 กันยายน 2542 จึงแต่งตั้งบุคคลต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาโทบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ความรับผิดชอบตามรายละเอียดท้ายคำสั่งนี้

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

อาจารย์ ดร.พัฒนา	ซัชพงศ์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์	กูร์ตนะ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล	หวังพานิช	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.เขวหา	เดชะกุลปต์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา	ภิญโญอนันตพงษ์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.สุจินดา	ขจรรุ่งศิลป์	กรรมการ
อาจารย์สุภาภรณ์	ธนะชานันท์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา	คันติผลาชีวะ	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

182

ประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา

อาจารย์ ดร.สมสุข	ธีระพิจิตร	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย	วีระพัฒน์นันท์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร	วงษ์อยู่น้อย	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา	สุธรรมรักษ์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.ราชนัย	บุญธิมา	กรรมการ
อาจารย์ ดร.สุพร	ตั้งสมรพงษ์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.จรัสวรรณ	สกุลฤ	กรรมการ
อาจารย์ ดร.อรรณพ	โพธิสุข	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา	วัฒนาณรงค์	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา	ทัพสุวรรณ	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์	วิศาลาภรณ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรวรรณ	คัมพ์เจริญรัตน์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ	สุภากิจ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์	กลิ่นกุหลาบ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศ	แสงศักดิ์	กรรมการ
อาจารย์สุทิพรรณ	พัฒน์พาณิชย์	กรรมการและเลขานุการ
อาจารย์ ดร.พวงรัตน์	เกษรแพทย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา	วงษ์อินทร์	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ	เกิดพิทักษ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.เมธินันท์	ภิญญชน	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด	ภิญโญอนันตพงษ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร	วงษ์อยู่น้อย	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร	ประเสริฐสุข	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ	พงศ์ประยูร	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์	พงษ์โสภา	กรรมการ
อาจารย์ ดร.นันทา	สุรักษา	กรรมการ
อาจารย์เบญจศิริ	จารเพ็ง	เลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

183

ประจำสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษณีย์	โพธิสุข	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง	อารยะวิญญู	กรรมการ
ศาสตราจารย์ศรียา	นิยมธรรม	กรรมการ
อาจารย์ ดร.พัชรวิทย์	เกตุแก่นจันทร์	กรรมการ
อาจารย์ดารณี	ศักดิ์ศิริผล	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา

อาจารย์ ดร.ไพรัช	วงศ์ยุทธไกร	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ชูชีพ	อ่อนโคกสูง	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ธาดาศักดิ์	วชิรปรีชาพงศ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล	เทพหัสดิน ณ อยุธยา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ถนอมสิน	ดิศณาพร	กรรมการ
อาจารย์ ดร.ละเอียด	รักษ์เผ่า	กรรมการ
อาจารย์สุจิตต์	รักษ์เผ่า	กรรมการ
อาจารย์วิโรจน์	เอ็งสุโสภณ	กรรมการ
อาจารย์อนุสรณ์	อรรถสิริ	กรรมการ
อาจารย์สุคใจ	เหง้าสีไพร	กรรมการ
อาจารย์ ดร.อุปวิทย์	สุวคันธกุล	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่ วันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2544 เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2544

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ



คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ 3046/2545

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ภาคปกติ
ประจำสาขาวิชา คณะศึกษาศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2545

ตามที่ได้มีคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ 1448/2545 ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2545 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ภาคปกติ ประจำสาขาวิชา คณะศึกษาศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2545 ไปแล้วนั้น ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงอาศัยอำนาจตามความในคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ 199/2545 ลงวันที่ 29 มกราคม 2545 เรื่อง การมอบหมายและมอบอำนาจของอธิการบดีให้ผู้บริหารปฏิบัติราชการแทน ขอบกเลิกคำสั่งที่ 1448/2545 ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2545 เฉพาะสาขาวิชาการบริหารการศึกษาและให้ใช้คำสั่งนี้แทน ดังรายนามต่อไปนี้

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์	กลิ่นกุหลาบ	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์	วิศาลาภรณ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์	เกษรแพทย์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณ	ตันจ้เจริญรัตน์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ	สุภากิจ	กรรมการ
อาจารย์สุพิพรรณ	พัฒน์พาณิชย์	กรรมการ
อาจารย์มารศรี	สุธานี	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศน	แสวงศักดิ์	กรรมการและเลขานุการ
อาจารย์ปิยพร	นวรรต ณ อยุธยา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2545 จนถึงภาคฤดูร้อนปีการศึกษา 2545

สั่ง ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545

(Signature)

(รองศาสตราจารย์ภาภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ



มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เลขที่ 3909
วันที่ 23 ส.ย. 2546
เวลา 16.40 น.

185

คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ 1414 /2546

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ภาคปกติ
ประจำสาขาวิชา คณะศึกษาศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2546

เพื่อให้การบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าประสงค์ทางวิชาการตามเจตนารมณ์ที่มหาวิทยาลัยวางไว้ เห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา จึงอาศัยอำนาจตามความในคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ 199/2545 ลงวันที่ 29 มกราคม 2545 เรื่อง การมอบหมายและมอบอำนาจของอธิการบดีให้ผู้บริหารปฏิบัติราชการแทน แต่งตั้งบุคคลต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาโทบัณฑิต ประจำสาขาวิชา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ความรับผิดชอบตามรายละเอียดท้ายคำสั่งนี้

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริมา	ภิญโญอนันตพงศ์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์กุลยา	ตันติผลาชีวะ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์วิรัช	วรรณรัตน์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อ้อมเดือน	สดมณี	กรรมการ
รองศาสตราจารย์นิภา	ศรีไพโรจน์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์เขวพา	เดชะคุปต์	กรรมการ
อาจารย์สุจินดา	ขจรรุ่งศิลป์	กรรมการ
อาจารย์พัฒนา	ชัยพงศ์	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
 ประจำสาขาวิชาการมัธยมศึกษา (ต่อ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน	รุ่งเรืองธรรม	กรรมการ
อาจารย์พูลศักดิ์	เทศนิคม	กรรมการ
อาจารย์วิโรจน์	เอ็งสุโสภณ	กรรมการ
อาจารย์สมปอง	ใจดีเฉย	กรรมการ
อาจารย์อรรณพ	สัมมาพันธ์	กรรมการ
อาจารย์สนอง	ทองปาน	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
 ประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อังตรา	วัฒนาณรงค์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์วินัย	วิระวัฒนานนท์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ	สุธรรมรักษ์	กรรมการ
อาจารย์ราชนัย	บุญธิมา	กรรมการ
อาจารย์สุวพร	ตั้งสมวรพงษ์	กรรมการ
อาจารย์อรรณพ	โพธิสุข	กรรมการ
อาจารย์จรัสวรรณ	สกุลฤ	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
 ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์	กลั่นกุหลาบ	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์	วิศาลาภรณ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ	สุภากิจ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์	เกษรแพทย์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เรือโทไพบุลย์	อ่อนมั่ง	กรรมการ
อาจารย์มารศรี	สุธานี	กรรมการ
อาจารย์ราชนัย	บุญธิมา	กรรมการ
อาจารย์สุพีพรรณ	พัฒน์พาณิชย์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศน	แสงศักดิ์	กรรมการและเลขานุการ
อาจารย์ปิยพร	นวรรต ณ อรุณยา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศพร	ประเสริฐสุข	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ผ่องพรรณ	เกิดพิทักษ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ	พงษ์ประยูร	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา	วงษ์อินทร์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร	มณีศรีขำ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดิลก	ดิลกานนท์	กรรมการ
อาจารย์ชวลิต	รวบอาจิณ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทา	สุริรักษา	กรรมการและเลขานุการ
อาจารย์ไพศาล	อันประเสริฐ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

ภาพ/รับเอกสารประจำสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

รองศาสตราจารย์ธนัน	กริทอง	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ชูชีพ	อ่อนโคกสูง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์	พลอยเลื่อมแสง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์	พงษ์โสภา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา	แสนคำเครือ	กรรมการ
อาจารย์วิไลลักษณ์	พงษ์โสภา	กรรมการ
อาจารย์วิลาสลักษณ์	ชวัลลี	กรรมการ
อาจารย์พาสณา	จุลรัตน์	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2546 จนถึงภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2546

ลงนามในเอกสารนี้ ณ วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2546

1. เพื่อไม่ตกทอด
2. เพื่อให้ตรงแจ้ง การขึ้นคณะ เลื่อนคณะกรรมการ
3. เพื่อความเรียบร้อยในการ ทบทวนต่อไป, ลงนามในเอกสาร
ทบทวน
ในการตามเสนอ
24 มิ.ย. 2546

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก จ
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการร่างหลักสูตร
ปริญญาเอกบริหารการศึกษา (พ.ศ. 2525)



คำสั่งคณะกรรมการ

ที่ 29/ 2525

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการร่างหลักสูตรปริญญาเอก
บริหารการศึกษา

กฤษฎีกาศึกษา ศาสตราจารย์ จะเปิดทำการ สอนระดับปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษา
ให้สอดคล้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 5 ในปการศึกษา 2527 นั้น เพื่อ
ให้การเตรียมการร่างหลักสูตรปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษาเป็นไปอย่างเรียบร้อยและมี
ประสิทธิภาพจึงเห็นสมควร แต่งตั้งคณะกรรมการดังนี้

1. นางสาวอช	สันหนี่	ประธาน
2. นางกิติมา	ปรีทีกิลก	กรรมการ
3. นายสุริยัน	เนทศักดิ์	กรรมการ
4. นายประสพ	แสนคำเครือ	กรรมการ
5. นายนิพนธ์	กีนวงศ์	กรรมการ
6. นายเสวิศักดิ์	วิศาลาภรณ์	กรรมการ
7. นางสาวนงลักษณ์	วิรัชชัย	กรรมการ
8. นางวิจิตร	วรุณพวงกร	กรรมการและเลขานุการ
9. นายประทุม	รชกประเสริฐ	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 20 กรกฎาคม 2525

๑๐๖ ๑๖๖๖

(ศาสตราจารย์อช สันหนี่)

กฤษฎีกาศึกษา ศาสตราจารย์

ภาคผนวก จ

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา (พ.ศ. 2529-2545)



คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ 231 /2529

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาการศึกษาสุขุภิบาล

สาขาการบริหารการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2529 - 2530

.....

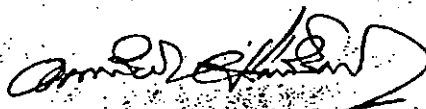
เพื่อให้การบริหารหลักสูตรปริญญาการศึกษาสุขุภิบาล ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าประสงค์ทางวิชาการ ตามเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยวางไว้ เห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ปริญญาการศึกษาสุขุภิบาล สาขาการบริหารการศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ ความรับผิดชอบดังรายละเอียดแนบท้ายคำสั่งนี้ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 18 และมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517 แต่งตั้งบุคคลต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ปริญญาการศึกษาสุขุภิบาล สาขาการบริหารการศึกษา

นายสำโรจน์	บัวศรี	ที่ปรึกษา
นายก้อ	สวัสดิพานิช	ที่ปรึกษา
นายพจน์	ละเพียรชัย	ที่ปรึกษา
นางสาวอารี	สัจฉริ	ที่ปรึกษา
นายลำยบุตร	ศุภาทอง	ที่ปรึกษา
นายเอกวิทย์	ณ กลาง	ที่ปรึกษา
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย		ที่ปรึกษา
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์		ที่ปรึกษา
นายเลอิมศักดิ์	วิศาลาภรณ์	ประธานกรรมการ
นายทรงศักดิ์	ศรिकाพิสินธุ์	กรรมการ
นายประชุม	รอตประเสริฐ	กรรมการ
นางกิตติมา	ปรีดีดิลอก	กรรมการ
นางจรรจา	สุวรรณหัต	กรรมการ
นายโชติ	เพชรอิน	กรรมการ

นายไพศาล	หวังพาณิชย์	กรรมการ
นางสาวนงลักษณ์	วิรัชชัย	กรรมการ
นางวิจิตร	วสุตบางอร	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นไป

ลง ณ วันที่ 12 มีนาคม 2529



(นายทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์)

อธิการบดี



คำสั่งมหาวิทยาลัย

ที่ 12/2531

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2531 - 2532

.....

เพื่อให้การบริหารหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าประสงค์ทางวิชาการตามเจตนารมณ์ที่มหาวิทยาลัยวางไว้ เห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ความรับผิดชอบทั้งรายละเอียดคำสั่งนี้ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517 และคำสั่งมหาวิทยาลัยที่ 444/2530 แต่งตั้งบุคคลต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คือ

นายเสริมศักดิ์	วิชาลาภรณ์	ประธานกรรมการ
นางกิติมา	ปรีดีดิลก	กรรมการ
นายคุณวุฒิ	ทนต์ลาด	กรรมการ
นายโชติ	เพชรขึ้น	กรรมการ
นายทรงศักดิ์	ศรีภาพสินธุ์	กรรมการ
นายประชุม	รอกประเสริฐ	กรรมการ
นายประสพ	แสนคำเครือ	กรรมการ
นางวิจิตร	วรุตบางกูร	กรรมการ
นายเนาวรัตน์	วิไลชนม์	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2531

Sam Woon

(นายสมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี



คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ 1928 /2539

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาการศึกษาคุณวุฒิ
ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2540

เพื่อให้การบริหารหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิ ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าประสงค์ทางวิชาการตามเจตนารมณ์ที่มหาวิทยาลัยวางไว้ เห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิ ประจำสาขาวิชา และนั้น อาศัยอำนาจตามความในคำสั่งมหาวิทยาลัย ที่ 888/2538 เรื่องมอบอำนาจให้รองอธิการบดี คณบดี และผู้อำนวยการปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2538 จึงแต่งตั้งบุคคลต่อไปนี้เป็น คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาการศึกษาคุณวุฒิ ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังรายละเอียดแนบท้ายคำสั่งดังนี้

นายเสริมศักดิ์	วิศาลาภรณ์	ประธานกรรมการ
นายสำเริง	บุญเรืองรัตน์	กรรมการ
นางกิติมา	ปรีดีดีลก	กรรมการ
นายวิชัย	วงษ์ใหญ่	กรรมการ
นางสุดา	ทัพสุวรรณ	กรรมการ
นางสาวอรรณพ	ตันท์เจริญรัตน์	กรรมการ
นายวีระ	สุภากิจ	เลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่นี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539

อดหว

1. เพื่อเป็นไปตามมติของคณะกรรมการ
ระดับหลักสูตรระดับปริญญาการศึกษาคุณวุฒิ
ระดับสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2. เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่อาจารย์

(นางสาวศิริยุภา ทัพสุวรรณ)

นางสาว
15 พ.ค. 39

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การตามเสนอ

กรวย
35 18/11/39

nr ทาน

กรวย
18/11/3932
กรวย



คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ 363/2541

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาคุณวุฒิปันจติ
ประจำปีการศึกษา 2541

เพื่อให้การบริหารหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิปันจติ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าประสงค์ทางวิชาการตามเจตนารมณ์ที่มหาวิทยาลัยวางไว้ เห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิปันจติ ประจำปีสาขาวิชา ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามความในคำสั่งมหาวิทยาลัยที่ 999/2540 เรื่อง มอบอำนาจให้รองอธิการบดี คณะบดี และผู้อำนวยการปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี ลงวันที่ 9 กรกฎาคม 2540 จึงแต่งตั้งบุคคลต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาคุณวุฒิปันจติประจำปีสาขาวิชา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังรายละเอียดแนบท้ายคำสั่งนี้

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิปันจติ สาขาวิชาการอุดมศึกษา

รศ.ดร.วิชัย	วงษ์ใหญ่	ประธานกรรมการ
รศ.ดร.ส.วาสนา	ประวาลพฤกษ์	กรรมการ
รศ.ดร.สมบุญ	จิตพงศ์	กรรมการ
ผศ.ดร.พิสิทธิ์	สารวิจิตร	กรรมการ
ผศ.ดร.อัมมรา	วัฒนาณรงค์	กรรมการ
ดร.สมสุข	ธีระพิจิตร	กรรมการ
ดร.สุภาพร	ตั้งสมรพงษ์	กรรมการ
ดร.จารุวรรณ	สกุลฤ	เลขานุการ
ดร.อรรณพ	โพธิสุข	ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปันชาติ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ศ.ดร.เสริมศักดิ์	วิศาลาภรณ์	ประธานกรรมการ
ศ.ดร.สำเริง	บุญเรืองรัตน์	กรรมการ
รศ.ดร.กิติมา	ปรีดีคิลก	กรรมการ
รศ.ดร.วิชัย	มณีใหญ่	กรรมการ
ผศ.ดร.สุดา	ทัพสุวรรณ	กรรมการ
ผศ.ดร.อรรพรรณ	คัมภีร์เจริญรัตน์	กรรมการ
ผศ.ดร.วีระ	สุภากิจ	เลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปันชาติ สาขาวิชาการทดสอบและวัดผลการศึกษา

รศ.ดร.ส.วาสนา	ประवालพฤษ์	ประธานกรรมการ
รศ.ดร.บุญเชิด	ภิญโญอนันตพงษ์	กรรมการ
รศ.อังคณา	สายยศ	กรรมการ
รศ.ดร.วิรัช	วรรณรัตน์	กรรมการ
ศ.ดร.สำเริง	บุญเรืองรัตน์	กรรมการ
รศ.ดร.สมบูรณ์	จิตพงศ์	กรรมการ
รศ.ดร.สมสรร	วงษ์อยู่น้อย	กรรมการ
ผศ.ดร.คิลก	คิลกอนนท์	กรรมการ
ผศ.เขาวนา	ชวลิตธารัง	เลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปันชาติ สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

รศ.ดร.สุรัช	ศึกษาบัณฑิต	ประธานกรรมการ
รศ.ดร.ธารังค์	อุดมไพจิตรกุล	กรรมการ
รศ.ดร.สมบูรณ์	จิตพงศ์	กรรมการ
ผศ.ดร.พิตร	ทองชั้น	กรรมการ
รศ.ดร.สมสรร	วงษ์อยู่น้อย	กรรมการ
รศ.ดร.วารินทร์	รัศมีพรหม	กรรมการ
รศ.ดร.อรพันธุ์	ประสิทธิ์รัตน์	กรรมการ
รศ.ดร.อรพรรณ	พรสีมา	กรรมการ
รศ.ดร.เสาวณี	ศึกษาบัณฑิต	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

197

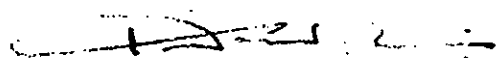
รศ.ดร.ปิยวดี	วงษ์ใหญ่	ประธานกรรมการ
รศ.ดร.สุเทพ	ทองอยู่	กรรมการ
รศ.ดร.สมพล	เล็กสกุล	กรรมการ
รศ.ดร.ณรงค์	ปิ่นนัม	กรรมการ
ผศ.ดร.สุพจน์	ไชยสังข์	กรรมการ
รศ.ดร.พิชากร	แปลงประสพโชค	กรรมการ
ดร.สุรพล	วัฒนวิทย์กิจ	กรรมการ
ดร.สุวรรณา	พันธุรัตน์	กรรมการ
รศ.อรพินทร์	เจียรพะงษ์	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

รศ.ดร.ผจงจิต	อินทสุวรรณ	ประธานกรรมการ
ดร.วิลาศลักษณ์	ชวัลดี	กรรมการ
ผศ.ดร.ฉันทนา	ภาคบงกช	กรรมการ
ผศ.ดร.คุณฤ	โยเหลา	กรรมการ
ดร.นพวรรณ	โชติพันธ์	กรรมการ
ดร.อ้อมเคือน	สคมณี	กรรมการ
รศ.ดร.นิยะดา	จิตตจรัส	กรรมการ
รศ.ดร.พิสมัย	จารุจิตติพันธุ์	กรรมการ
ดร.พรรณี	บุญประกอบ	กรรมการ
ดร.สธณู	ภู่ง	กรรมการ
ดร.มนัส	บุญประกอบ	กรรมการ
ผศ.ดร.อรพินทร์	ชูชม	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2541

ตั้ง ณ วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2541



(ศาสตราจารย์ ดร.เทริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ



คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ 1458/2545

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับคุณวุฒิบัณฑิต ประจำปีการศึกษา 2545

เพื่อให้การบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าประสงค์ทางวิชาการตามเจตนารมณ์ที่มหาวิทยาลัยวางไว้ เห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา จึงอาศัยอำนาจตามความในคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ 199/2545 ลงวันที่ 29 มกราคม 2545 เรื่อง การมอบหมายและมอบอำนาจของอธิการบดีให้ผู้บริหารปฏิบัติราชการแทน แต่งตั้งบุคคลต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตประจำสาขาวิชา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ความรับผิดชอบตามรายละเอียดท้ายคำสั่งนี้

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรคุณวุฒิบัณฑิต หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต
ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา

รองศาสตราจารย์ประยงค์	พงษ์ทองเจริญ	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์กาญจนา	ชูรวงศ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ณสรณ์	ผล โกล	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ณัฐพงษ์	เจริญพิทย์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์สมสรร	วงษ์อยู่น้อย	กรรมการ
รองศาสตราจารย์สุภาลักษณ์	ปรัชญาสิทธิกุล	กรรมการ
รองศาสตราจารย์วินัย	วีระวัฒนานนท์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์สุนัย	เหมาะประสิทธิ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์เสริมสิน	ศิริวัฒนา	กรรมการ
อาจารย์ปรีชาญ	เดชศรี	กรรมการ
อาจารย์มนัส	บุญประกอบ	กรรมการ
อาจารย์จินดา	แค้นบรรจง	กรรมการ
อาจารย์ปรินทร์	ชัยวิสุทธางกูร	กรรมการ
อาจารย์ประมวล	ศิริพันธ์แก้ว	กรรมการ
อาจารย์ปรีชา	เดชศรี	กรรมการ
รองศาสตราจารย์วีระวรรณ	สิทธิกรกุล	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรดุขุฎิบัณฑิต หลักสูตรการศึกษาดุขุฎิบัณฑิต
ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

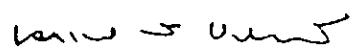
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระ	สุภากิจ	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์	วิศาลาภรณ์	กรรมการ
ศาสตราจารย์สำเร็จ	บุญเรืองรัตน์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์วิชัย	วงษ์ใหญ่	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์	เกษรแพทย์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนาศ	แสงวงศ์ศักดิ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณพ	ตันท์เจริญรัตน์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์	กลิ่นกุหลาบ	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรดุขุฎิบัณฑิต หลักสูตรการศึกษาดุขุฎิบัณฑิต
ประจำสาขาวิชาอุดมศึกษา

รองศาสตราจารย์วินัย	วิระวัฒนานนท์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์วิชัย	วงษ์ใหญ่	กรรมการ
รองศาสตราจารย์สมสร	วงษ์อยู่น้อย	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ผจงจิต	อินทสุวรรณ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา	สุธรรมรักษ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพฑูรย์	โพธิสาร	กรรมการ
อาจารย์สมสุข	ธีระพิจิตร	กรรมการ
อาจารย์สุวพร	ตั้งสมวรพงษ์	กรรมการ
อาจารย์อรรณพ	โพธิสุข	กรรมการ
อาจารย์จรรุวรรณ	สกุลอุ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อจรร	วัฒนารงค์	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2545 จนถึงภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2545

สั่ง ณ วันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2545



(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสุรางค์ เบญจศรี
วันเดือนปีเกิด	7 ธันวาคม 2498
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	2 หมู่ 1 ถนนสุขนธสวัสดิ์ แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร 10230
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6
สถานที่ทำงาน	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2514	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูพระนคร
พ.ศ. 2519	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (การบัญชี) จากวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ. 2528	ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) ธุรกิจศึกษา-การบัญชี จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2547	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ